په کايناتو کي دقرآنکريم علمي معجزې

(دزرو څخه درکهکشانونو دالله جل جلاله مخلوقات)

ليکوال:
ډاکترمحمد راتب (نابلسي)

Ketabton.com

ژباړه اوزياتونې:
محمود (حميدزی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پیژند پاڼه

نوم:په کایناتو کي دقرآنکریم علمي معجزې

لیکوال: ډاکتر محمدراتب نابلسي

ژباړه اوزیاتونې:محمودحمیدزی

ټایپ او ډزین:محمودحمیدزی

دخپرید بڼه:انلاین

یادونه:ددې کتاب همدا پي ډي ایف بڼه بیله بدلونه هرڅوک کولی سي خپره کړې. دکتاب دچاپ حق یې یؤازي دژباړن سره خوندي دئ!!!

****

د ژباړن خپاره سوي کتابونه:

په (سمندرکي دملغلرولټون) ویښونکي اوټولنیزي مقالې.

د (الماسو پڼې) دپښتو متلونودویلوځایون اوعلتونه یې.

(روڼ سیند)شعري ټولګه

(ژور اندونه)شعري ټولګه

په (کایناتو کي دقرآنکریم علمي معجزې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	پاڼه
اصحاب کهف	۱
په خلا کي دآسماني جسمونو شمير	۲
دمځکې حجم	۳
دستورو ليروالی اودهغوی تېزوالی	۳
مځکه	۵
هرجسم دبيرته راګرځيدو په حال کي دی	۸
الله جل جلاله په خلا کي دتاريکۍ خبر راکوي	۱۰
دجاذبي قوه	۱۲
دمځکې څخه ليري کهکشانونه	۱۶
کهشانونه ستوري اودهغوې تېزوالی	۱۹
دستورو ځايونه	۲۲
په هسک کي دستورو شمېر	۲۶
لمر	۲۸
دعين القط ستوري چاود نه	۲۹
دستورو اولکۍ لرونکو ستورو ځدارونه	۳۲
ړڼا تېزوالی	۳۵
دلمريز نظام دسيارو ترمنځ ليري فاصلې	۳۹
دتعدل قوه	۴۱
دمځکې داوسيدونکو لمر	۴۵
دلمر اوسپوږمۍ ترمنځ په ليروالي کي اند کول	۴۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	پاڼه
خسوف اوکسوف	۵۰
دهوا فشار اودهغه پایلې	۵۲
دهوافشار	۵۴
دمځکې کروي توب	۵7
دمځکې استقرار	۵۸
هغه څوک دی چې مځکه یې ستاسو دژوندکولو ځانګو ګرځولې	۶۱
مځکې تېزوالی	۶۵
دمځکې دجاذبې قوه	۶۸
غرونه	۶۹
سپین زر	۷۳
دبادونو دلورى بدلون	۷۵
اوسپنه	۷۶
خاوره اوپه هغې کې اوسیدونکي ژوندي موجودات	۷۹
زلزله	۸۲
کعبه شریف دمځکې په مرکزکې	۸۵
سعودي عربستان به شین سي	۸۶
اوبه	۸۸
دهوا اواوبو ترمنځ اړیکه	۹۰
دسمندرونو لویوالی	۹۲
دتوکو لوړ لورته دوړلو هغه ځانګړنه چې اوبه یې لري	۹۶
دالبر او البحر کلموترمنځ	۹۹
دسمندرونو داوبو تریوالی	۱۰۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	پاڼه
داوبو جریان	۱۰۴
دقرآنکریم دتلاوت اغیزه پرنباتاتو	۱۰۸
ددو سمندرونو ترمنځ خنډ	۱۱۲
دنباتوتو جذبیدنه دلمر لورته	۱۱۶
دنباتاتو دنده داوبو ساتل دي	۱۱۸
دشنې پاڼې کارخونه	۱۱۹
دنباتاتو تخمونه اودهغوئ ډولونه	۱۲۳
دنباتاتو زرغونوالی	۱۲۵
تخمونه	۱۲۵
دمورزړه	۱۲۷
اوښ	۱۲۸
دغوا شیدې	۱۳۰
زرافه	۱۳۳
دکانګرو په شان ژوی	۱۳۵
دخوګ دغوښې حرموالی	۱۳۶
سپی او د دهغه څخه رامنځنه کیدونکي ناروغۍ	۱۳۷
دسپي بویا یي حس	۱۳۸
دوینې اړیکه دمیکروبونوسره	۱۳۹
دوینې حرموالی	۱۴۱
آس	۱۴۳
لوی کبان	۱۴۴
دهلامي کب	۱۴۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	پاڼه
سمندري بریښنا لرونکي کبان	۱۴7
دسالمن کبان	۱۴۸
ډاکتر کب	۱۵۱
مرغان	۱۵۳
کوترې دتاریخ لومړئ لیک لیږدونکي	۱۵۷
دمرغان کډوالۍ مهاجرت	۱۵۹
ټکټکی مرغه	۱۶۳
دشاتو مچۍ	۱۶۵
شات	۱۷۰
دوریښمو چینجیان او وریښم	۱۷۲
لړم او هستوي چاودنه	۱۷۴
ملخان	۱۷۵
غوماشي	۱۷۷
دجولا ګی ځاله	۱۷۹
مچان	۱۸۱
میږیان	۱۸۴
په حشراتو کي حسي ښکرونه	۱۹۰
دهوا اوچاپیریال ککړتیا	۱۹۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

دژباړن خبرې

دالله جل جلاله بي شمېره حمد اوثنا وايم چي ماته يې داتوان راکړ چي دډاکټر محمد راتب نابلسي دکتاب ژباړه په خپلې خوږې ژبې پښتو باندي وکړم او در پښتو ورڼو اوخويندو پوري دا ګټور کتاب وړورسوم.

دا کتاب زما په آند يؤغوره کتاب دئ او په لوستلوسره يې موږ ته ددونيا اوخرت ګټې انشاءالله را رسيږي خويؤه خبره ديادولو وړبولم چي هغه وخت کله چي موږ دالوستنه په پوره ارمۍ او غؤرسره وکړو.

ددې کتاب دلوستلو سره به زموږ نه اندزه کيدونکي مينه نوره هم دقرآنکريم سره ډېره سي،دډېرو ساينسي رازونو څخه به خبر سو دکايناتو په اړه به ډېر مالومات لاســـته راوړو،دغرونو،ســـمندرونو،اوبو مرغانو،حيونــــاتو،مځکې آســـمانې جسمونو،نباتاتو،حشراتو، فلزونو په اړه به په ډېرو هغو خبرو پوه سو چي نه په پوهيدو. زموږ ددينې اوعصري مالوماتو ذخيره به لانوره ډېره سي،دمغرضوبحث کوونکو ملحدانو اوکفارو دپوښتونو ځوابونه به وموندو اونور ډېر هغه څه به زده کړو چي موږ يې لټه کول چي زده يې کړو.

داژباړه ټکي په ټکي ژباړه نه ده بلکي ما ځيني زياتوني اوځيني کمووني په ياده ژباړه کي کړي دي الله جل جلاله دي مي په دې کړنه نه ګناهکار وي زماپه نيکيو کي دي وشمېرل سي ،زياتونې مې ځکه کړي چي مالومات نوي کيږي اوما نوي مالومات ور ډېرکړي کيداى سي تاسوته ځيني مالومات زاړه يانيمګړي مالوم سي دازما اودليکوال ستونزه نه ده بلکي مالومات تل دبدلون منونکي او دبدلون اونوښت په حال کي و

(c) ketabton.com: The Digital Library

متن مې څکه څېنې ځایونه لنډ اوخلص کړی چې ددې کتاب حجم لوی دئ؛دلوستونکي دلاښه پوهیدنې لپاره مې داکړنه سرته رسولې ده.

بل دیادولو وړسکالو(موضوع)داده چې دیادې ژباړې دقرآنکریم ژباړه او ایاتونه (قرآنکریم په پښتو)اپلیکیشن څخه را اخیستل سوي او که خدای ج مه کړه دقرآنکریم دایاتونو په زورو، زیرو، پیښونوکي کومه کمي یا

ډېربښت راغلی وي نودا کمښت اوډېربښت دکمپیوټري لیکنې له کبله دئ.

په دي ژباړه کي دځینوحدیثونو ژباړه دصحیح بخاري اوصحیح مسلم شریفونو دشرحو څخه سوي دي

.ستاسو درنولوستونکو دخیر ددعا په هیله.

یادونه:ددې کتاب فې ډي اف بڼه هرڅوک بیله بدلونه خپروای سي که دچاپ حقوق یې دژباړن سره خوندي دي،دژباړن بې اجازې یې دچاپ حق څوک نه لري.

ددې کتاب ځینې لیکنې د2020څخه در2023کار پوري زما (محمودحمیدزی)پرفیسبوک اې ډې خپرې سوي دي.

دویمه یادونه:دې کتاب ته ورته دیؤبل کتاب په ژباړې بوخت یم انشاءالله (دانسان په بدن کي دقرآنکریم علمي معجزې)نومی کتاب به هم وژباړم او تاسو درنولو ستونکو ته به یې Pdf بڼه خپره کړم.

دیادونې وړده چې دیاد کتاب ځینې برخې به زما پر فیسبوک اې ډې:درکتاب درخپرید مخکي خپرې کړم انشاءالله.

که کوم وړاندیز،لارښوونه او غوښتنه لري پرلاندي وټساپ نمبر راسره اړیکه نیولی سئ:0704056109

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصحاب کهف

يؤلمريز کال 365،1422 ورځې دی،مګر يؤسپوږميز کال بيا 354،36780ورځې دی، چې دلمريزاوسپوږميز کال ترمنځ توپير10،875137ورځې دی.په 33سپوږميزو کلونو کې ياد عدد چې دلمريز کال دورځو ځخه لږدی 358،87929 ورځې کيږي چې نژدې ديؤه کال سره سمون خوري.

که سل لمريز کلونه تير سي نو سپوږميز کال به دلمريز کال ځخه دري کاله مخته وي.که 300لمريز کلونه تيرسي هغه وخت به سپوږميز کال درلمريز کال 9کاله مخکي وي ياني دسپوږميز کال نيټه به 309 کاله وي.

ياده کره شمېرنه خلا پيژندونکو چې شپږ عشاري عدده مخته تللي دي دلويو تلسکوپوپه مرسته کړي ده،يؤه ثابته اودنوې پوهې په شتون کي منونکي محاسبه ده،

مګر يادې محاسبې ته 14سوه کاله مخکې د قرآن کريم په الکهف سورت کي داصحاب کهف په کيسه کي اشاره سوې ده!الله جل جلاله دسورت الکهف په 25 نمبرايات کي فرمايي:

(وَلَبِثُوا فِى كَهْفِهِمْ ثَلَٰثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا)

ژباړه:او هغوی په خپله ځمځه کښي دري سوه (لمريز) کاله پاتي شول، او(ځينو خلکو د مودې په حسابولو کښي) نهه (سپوږميز) کاله نور زيات کړيدي.

يادونه: داصحاب کهف شمېر په شمسي کلنو باندي وو، نو په لمريز حساب نهه کاله نور ور زيات سول. ياني د لمريز او سپوږميز کلنو تر منځ په ياده موده کي نهه کاله توپير موجود دی.قرآن کريم دمعجزو ځخه پريمان، دبريا سمت ته رابلونکی کتاب دی.راسئ دخپل ژوندونونو دسمون او بريا په پار قران کريم تلاوت اوپه لارښوونو يې عمل وکړو.

په اوردون کي داصحاب کهف سمځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضأ ي ياخلاي موجودات

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاء کي داسماني جسمونو شمېر

الله جل جلا له دسُوْرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت په 53نمبرايات کي فرمايي:

سَنُرِيهِمْ ءَايٰتِنَا فِى الْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنْفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ

ډېر ژر به موږ دوی ته خپلي نښاني په افاقو (هيوادونو) کښي هم وښيو او د دوی پخپلو نفسونو کښي هم؛ تر دې پوري چي دوی ته دا خبره ځرګنده شي چي دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چي ستا رب پر هر څه شاهد دی؟

مګر کومي دي دالله جل جلاله نښاني؟په ريوايتونو کي راغلي دي چي په هسک کي دستوروشمېر دريګو ددانو اوشيګو په شمېرد‌ی!

په پخو وختونوکي ستور پيژاندو دستورشمېر دزرګونو په شاوخوکي ښووي،ورسته ترځينو څيړونو اوساينسي پرمختګو يې په خلأ کي دستورشمېرمېليونونه يادکړ،دڅه نورڅيړونو اوپرمختګو ورسته يې يادشمېر مېليـاردونو تـه لوړکړ،خـواوس ساينس پوهانو دنويو ټيکنالوژکي وسيلو،لويو او پياوړو تلسکوپونو په مرسته يوازي په شيدو لارې کهکشان کي چي زموږ لمريزنطام هم دياد کهکشان يوه برخه ده څه ناڅه د 200مېلياردو ستورو دشتون خبر ورکړی دی.دياد کهکشان چټکوالی په ساعت کي٠95000کيلومتره ښودل سوی دی.

دشيدو لارې کهکشان پراخوالی،حجم نسبت نورو کهکشانوته دمنځنی کچې درلودونکی اود سل ګونو زرو ميليونو کهکشانو دډلي څخه يؤدی چي دهغوی په کره شمېرباندي يوازي الله جل جلاله ښه خبر دی.الله جل جلاله دسورت ق په 6نمبرايات کي فرمايي:أَفَلَمْ يَنْظُرُوٓا إِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ

ښه نو، دوی هيڅکله د ځان له پاسه اسمان ته ندي کتلي؟ - په څه ډول موږ هغه جوړ او سينګار کړ؛ او په هغه کښي هيڅ درز نشته.*الله جل جلاله دسورت الملک په 3نمبرايات کي فرمايي:الَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرٰى فِى خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفٰوُتٍ ۖ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍهغه ذات چي لاندي باندي اوه اسمانونه يې پېدا کړل؛ (اې کتونکې) ته به د الرحمان په هستونه کښي هيڅ راز ناوړوندي او توپير ونه مومې. بيا سترګي واړوه، وګوره، ايا کومه نيمګړتيا دي چيري تر سترګو کيږي؟!* دستورو شمېر دومره ؤ الله جل جلاله ښه خبر دی چي دهغوی پراخوالی به څومره وي*

(c) ketabton.com: The Digital Library

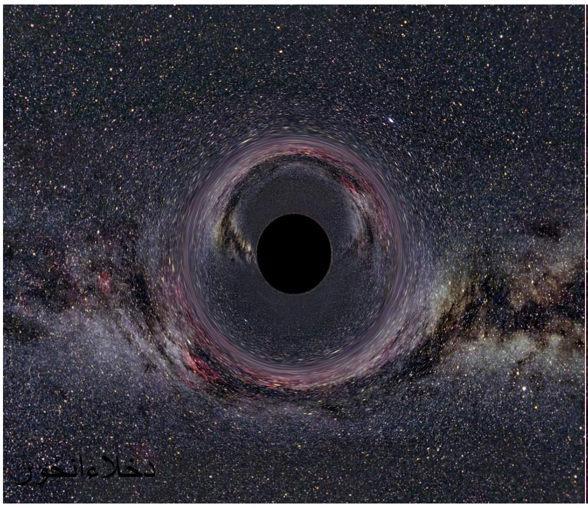

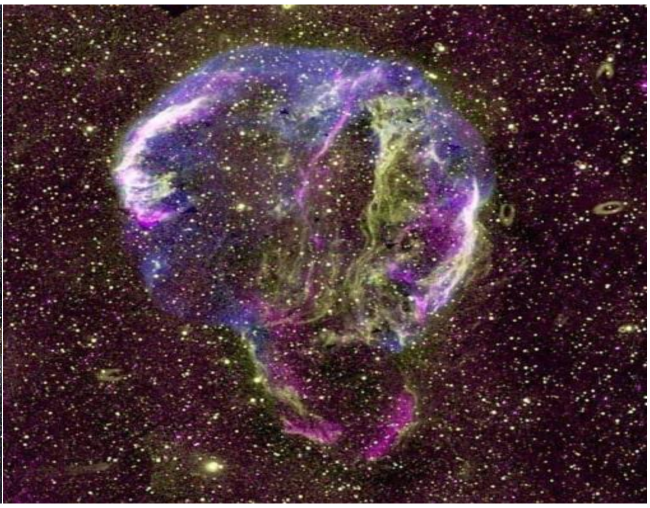

دمځکې حجم

دمځکې حجم 1ميليو کيلومتره مکعب دی،لمر نسبت ځمکې ته 1300000ځله لوی دی، دځمکې اولمر ترمنځ ليروالی،فاصله 150000000کيلومتره دی.

ديؤه ستوري لويوالی دلړم برج دستورو دډلې څخه هومره دی چې دځمکې اولمر ترمنځ ليروالی،فاصله خپل ځانته ځانګړې کولی سي.يوبل ستوری چې نوم يې منکب الجوزأ دی ۱۰ميليونه واري دلمرڅخه لوی دی.دياد مسايلو دپوهيدلو ورسته دالله جل جلاله سپيڅلي کلام ته نظر کوو اودهغه په لويوالي او اعجاز کي آند(فکر) کوو!الله جل جلاله دسورت ذاريات په 47نمبر ايات کي فرمايي:وَالسَّمَآءَ بَنَيْنٰهَا بِأَيْيدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

او اسمان موږ په خپل قدرت سره جوړ کړيدی او موږ د دې وس لرو.

***

۲دستوروليريوالی ادهغوی تيزوالی:

دستورو ترمنځ ليري والی، فاصله دنوري کال په مټ اندازه کيږي.درڼا تيزوالی په يؤه ثانيه کي 300000کيلومتره دی چې په يؤه کال کي 10زره ميليارده کيلومتره کيږي.جالبه خولا دا چې سپوږمۍ زموږڅخه يؤه نوري ثانيه اولمر د8نوري دقيقو په شاوخوکي زموږڅخه ليري دی.دتولـه لمريز نظام قطر د13نوري ساعتونو څخه ډېر نه دی،اوترټولو نيژدي نوري سياره،ستوری دمځکي څخه 4څلور نوري کاله ليري ده.که ديادې سيارې لوري ته په يؤه داسي سپرلۍ کي چې تيزوالی يې دسپوږمۍ دتيزوالي په اندازه وي سفر پيل کړو:موږ به ورسته درسلو زرو کلونو خپل منزل ته ځان ورسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدرنګه که دمځکې په یؤه سپرلۍ کي چي د راوسه هم څومره چټکې جوړې سوې دي خپل سفر دیادې سیارې سمت ته پیل کړو: زموږسفر به 50میلیونه کاله ورسته یادي سیارې ته په رسیدو پای ته ورسیږي،یانې څلور نوري کاله ورسته.اوس نو دهغه کهکشان په اړه چي نوی کشف سوی دی،چټکوالی یې په یؤه ثانیه کي 240000کیلومتره دی اوسلګونه بیلیونه نوري کاله زموږڅخه دکشف په وخت کي لیري وو څه ووایو؟هوسلګونه بیلیونه نوري کاله چي یوبیلیون دزر میلیونه سره مساوي دی.ربښتیا هم الله جل جلاله څومره ښه فرمایلي دي.سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75- 76نمبر ایاتونه:فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِنو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځایونو باندي قسم خورم؛وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌاو که وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛

****څه چي مخکي ولیکل سول دکایناتو څخه لږ شمېر عجایب وه،مګر دکهکشانونو سیارو،ستورو اونوروخلایي جسمونو دحرکت،دهغوی دډېرې چټکتیا،لوی مدارونو،استحکام،دهغوی درنا خورولو دتونایي، دهغوی ترمنځ دجاذبې دقوي او په حرکت کي دهغوی دتعادول په اړه مو خبرې نه دي کړي.الله جل جلاله سُوۡرَةُ الزُّمَر په 67نمبر ایت کي فرمایي:

وَمَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدۡرِهِۦ وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعًا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ*

دوی هغسي د الله قدر ونه کړ لکه څنګه چي د هغه د قدر کولو حق دی (د هغه کامل قدرت خو داسي دی چي) د قیامت په ورځ به ټوله ځمکه د هغه په موټي کښي وي او اسمانونه به د هغه په ښي لاس کي نغښتل شوي وي. الله د هغه شرک څخه پاك او لوړ دی چي دوی یې کوي.

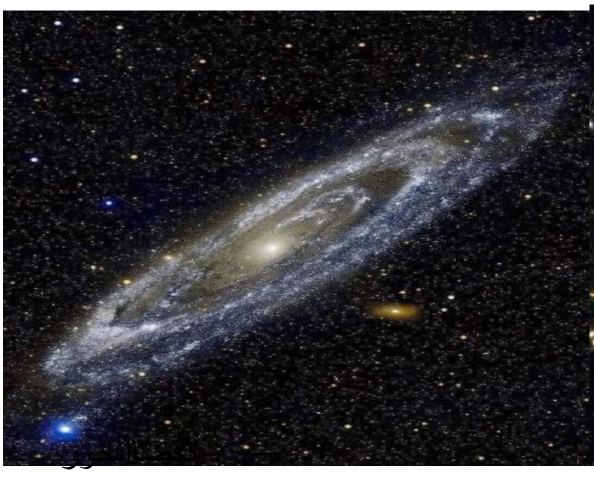

(c) ketabton.com: The Digital Library

مځکه

الله جل جلاله دسُوْرَةُ الطّارق 12نمبرايات کي فرمايي:[وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ]
او (قسم دی) په چاودېدونکې ځمکه (چي اوبه، بوټي او داسي نور شيان څني راوځي)؛
***

مور نه سوای کولی چي دمځکي ټول اوصاف په يوه کلمه کي راغونډ کړي وای،مگر الله جل جلاله مځکه يوازي په يوه ويې سره موصوفه کړې ده اوفرمايي:[وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ]
*

دمځکي ټولي لويي وچي يوخت سره موښتي وي.خوورسته يي منځ کي درزونه پيداسول اوديؤبل څخه بيلي اوپر شپږو برخو"آسيا،افريقا،اروپا،امريکا،استرليا،اوانترکتيکا باندي ووېشل سوې.په (1915)ميلادي کال کي الماني پوه (وگنر)دهغو شوهدو په رڼاکي چي لاسته يي راوړي وه وويل٠ 20ميليونه کاله پخو ټولي لويي وچي سريوځای اويوه لويه وچه چي (پنگيا) په نامه ياديدل جوړه کړي وه.
د1950ـــ1968 ميلادي کلونو ترمنځ جيولوجستانو دوگنر نظريه،تيوري ومنل اودځمکې چاوديدل،درز کول يي تائيد کړل."که يؤ ځوک د مځکي توصيف داسي وکړې چي دپيل څخه در اوسه دمځکي ثابتي ځانگړني په برکي ونيسي په ناچارئ سره به ووايي:مځکه درز کوونکي،چاوديدونکي ده.
ياني دهغې ځانگړنې درلودونکي ده کومه چي الله جل جلاله ورته ورکړې ده او په خپل پاک کلام کي يې دمځکي يادې ځانگړني ته اشاره کړې ده.مگر دمځکي ياد چاوديدل څنگه دي،څه کيفيت لري.
څرگنده چي مځکه دبيلا بيلو طبقو،پوړونو درلودونکې ده.دچرگې هگئ ته پام کوو چي باندنئ پوښ يي اهک،چوني ته ورته دی او نسبتً کلک جوړښت لري،ورسته يؤه نازکه لايه،درهغې ورسته دهگئ سپين اودرهغه هم ورسته دهگئ ژړ شتون لري.دهگئ کروړه،سخته طبقه دهگئ دباندنی پوښ دی.همدرنگه ځومره چي مور دمځکي تل ته نيژدې کيږو دهغې سختې کميږي.
"مځکه دلاندي طبقو (پوړونو) درلودونکي ده.لومړی دمځکې قشر:دمځکي قشر نا متجانس ترکيب لري چي دژوروالي پر بنسټ پر دريو طبقو ويشل سوی دی:1رسوبي طبقه2گرانيتي طبقه3بزالتي طبقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوبي طبقه:ددې طبقي پيړوالى دڅوسانتي متروڅخه در10او15کيلومتروپوري رسيږي
ګرانتـي طبقـه:ددې طبقـي پيړوالـى ديـؤه کيلـومتر څخـه پيـل اودر 20او40کيلومتروپـوري رسيږي.ددې طبقي د لاندينى سرحد تودوخه دسانتي ګريډ در 1000درجوپوري پورته کيږي.
بزالتي طبقه ددې طبقي پيړوالى د8څخـه در 30کيلـومترو پـوري رسيږي،ديادې طبقې لاندنى سرحددمځکي دقشر دلاندينې سرحد په توګه منل سوى، يادسرحد ته دموهو يا (M)سرحدوايي.

2دمځکي هسته.

دهستې پوښ(مانتل) چي داته څخه در80او هتادر2900کيلومتروژوروالي پوري موقعيت لري.
مانتل غيري متجانس ځانګړتيا لري،په غالب ګمان ماده ډېروخت په مانتل کي جامد حالت لري دتـودوخي درجـه يـې دژوروالـي پـه ډېريـدو سـره بـدلون مومي.دتـودوخي درجـه يـې پـه 100کيلـومتره ژوروالي کي د 1400څخـه در 1500درجوپوري رسيږي په ياده طبقه کي دژوروالي په ډېريدو سره تودوخه هم زياتوالى مومي.

دمځکي هسته

دمځکي پـه هسته کي داتوموسفير فشـار ميليونو تـه رسيږي دمځکي په هسته کي دتودوخي درجه د2000سانتي ګريډ څخه زياته ده .انسان نه سي کولى نيغ پـه نيغـه د دمځکـې هستې تـه لارپيداکړې‌دهستې پـه اړه ټـول مالومـات پـر اټکلونـو اوفرضـيو ولاړدي."ځينـو جيولوجستانو دمځکي طبقه بندي داسي کړي ده :1:داوبوکلک قشر 2:کلکه برخه ياوچه
3:پوګه برخه 4:پورتنى پوښ 5:کورنى پوښ
6:باندنى هسته 7:کورنى هسته.

*دمځکي په هسته کي مايع،بهيدونکي، آتش فشاني،ايشدونکي موادشتون لري.الله جل جلاله سُوْرَةُ المُلك په 16 نمبرايات کي فرمايي:[ءَأَمِنْتُمْ مَّنْ فِى السَّمَآءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِىَ تَمُورُ]ايا تاسي له دې څخه بې‌غمه ياست چي هغه ذات چي په اسمانونو کښي دى، تاسي بـه پـه ځمکه کښي ښخ کړي؛ او بيا به دغه ځمکه په ناڅاپي ډول ولړزيږي، وخوځيږي؟
**د(تَمُورُ)معنـا لړزيږي. لړزيدل دمځکـي دهغـه مـايع دجوش اوايشـېدو لکبلـه کومـه چـي دمځکــي پــه تــل (هســته) کــي پــه جــوش اوخــروښ کــي ده."دزلزلـې دپيښـيدو ټولامـل داورشيدونکوفعليت او دآشتفشاني موادو فعليت دى."موربختوريو چي دمځکې پرمخ(سطحه)يو دارام والي څخه دمځکي دباندنى طبقي برخمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو او کولی سو دمځکې پرسطحه ودانۍ جوړې اوژوند پکښي وکړو،که مځکه دخپل هستې د ایشیدونکو، مايع موادو پرمخ ورولویږي،ورژیږي پایله به يې داوي چي الله جل جلاله دسُوْرَةُ المُلك په 16 نمبرايات کي فرمايي:

[ءَأَمِنْتُمْ مَّنْ فِى السَّمَآءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِىَ تَمُورُ]

ايا تاسي له دې څخه بېغمه ياست چي هغه ذات چي په اسمانونو کښي دی، تاسي به په ځمکه کښي ښخ کړي؛ او بيا به دغه ځمکه په ناڅاپي ډول ولړزيږي، وخوځيږي؟

***

اوس نوآند(فکر)وکړې چي چا حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم دمځکي اوآسمانونو ديادو ځانګړو څخه خبر کړ!؟هغه پيغمبر چي ليک لوست يي نه وو زده څه پوهيدی چي دمځکي په خيټه کي سوځونکي،ايشېدونکي مايع شتون لري؟آيا دقرآن دالله جل جلاله کلام نه دی؟"بيله شکه چي داقرآن دکايناتو دخالق الله جل جلاله کلام دی چي پر حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم يي نازل کړی دی!."

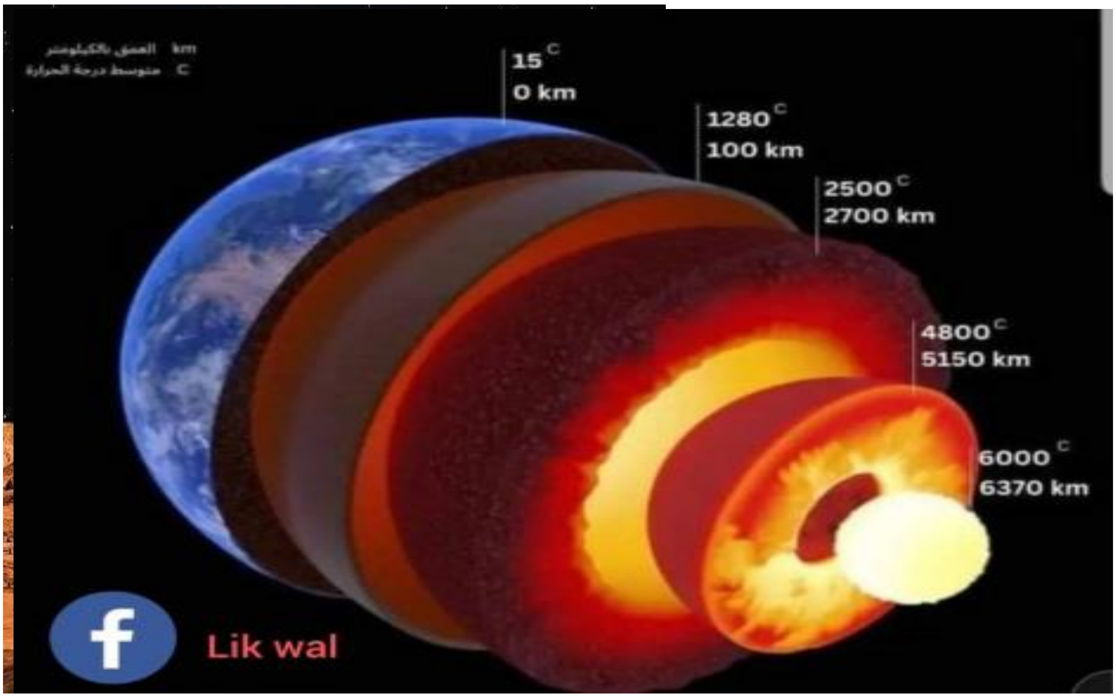

دسپوږمی څخه مځکه دويم دمځکي طبقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرجسم دبيرته راگرځيدوپه حال کي دی

الله جل دسُوْرَةُ الطّارق په 11 نمبرايات کي فرمايي: [وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ]

قسم دی په باران اوروونکي اسمان؛

*(1)د "رجع" کلمه دراگرځيدو،،بيا ليږولو،دوباره استولو،بيرته گرځيدو په مانان ده.

*دادکايناتو خالق دی چي يوازي په يؤه ويی(کلمه) سره دهسک(آسمان) توصيف کوي!

څومره چي علم،پوهه پرمختگ کوي نوي حقيقتونه راڅرگنديږي هومره قرآني معجزې رابښکاره کيږي اودقرآني معجزو څخه ملاترکيږي.سپوږمی ته پام کوو چي په خپل مدارکي دمځکې څخه راگرځي اوورسته دريؤه وار راگرځيدو دويم ځل بيرته خپل ځای ته ستنيږي.

لمرته پام کوو چي نسبت خپل محورته دگرځيدو په حال کي دئ او ورسته ترهر ځل گرځيدو بيرته خپل لومړي ځای ته راگرځي،همدارنگه دېرشمېر آسماني جسمونه دگرځيدو اوبيرته ستنيدو په حال کي دي.

په (1910)ميلادي کال کي يؤ شمېر لکۍ لرونکي ستوري دځمکي دڅنډو څخه تېر سول چي بيا (76)کاله ورسته په (1986)ميلادي کال کي بيا هم ياده چاره سرته ورسيدل، ياني ياد لکۍ لرونکي ستوري (آسماني ډبرې) بيا راوگرځيدل او هر (76)کاله ورسته ياد راگرځيدل دالله جل جلاله په حکم سره بيا تکراريږي.

موږته څرگنده ده چي لمر،ستوري،سيارې،سپوږمی،لکۍ لرونکي ستوري (آسماني ډبرې)اوهر هغه څه چي په دايروي يا بيضوي بڼو مدارنو کي په خلأ کي شتون لري:لېږي ځي اوبيرته خپل ځای ته راگرځي.الله جل جلاله موږته (14)سوه کاله مخکي په خپل کلام کي دآسماني جسمونو په خپل مدار کي دگرځيدو او په خلأ کي دمداروڼو دشتون خبر راکوي! الله جل جلاله دسُوْرَةُ الأنبيَاء په (33)نمبر ايات کي فرمايي:

وَهُوَ الَّذِى خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

او هماغه الله دی چي شپه او ورځ، او لمر او سپوږمی يې پيدا کړل، هر يو د دغو سيارو څخه په يو (بېل بېل) مدار حرکت کوي، گرځي.

*داخبره چي الله جل جلاله آسمان په(ذَاتِ الرَّجْعِ) ويی سره مصوف کړی دی په بشپړډول رشتيا او موږ وربانديي ايمان لرو.دستاينې وړدی الله جل جلاله چي بښه اندازه کونکی اوجوړونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينوپوهانو دا ايات شريف : وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ]*بل ډول تفسير اوتعبير کړی دی،هغوی وايي:پـه هواکي موجود ګازونـه راګرځيدونکي،بدليدونکي يـاتغيرکوونکي دي.دبيلګې پـه ډول اکسيجن که انسان يا ژوی تنفس کړي په کاربن دای اکسايډبدليږي.که دنباتاتو دګټې وړ وګرځي بيرته په طبيعت کي پـه اکسيجن بدليږي،همداډول پـه طبيعت کـي نور ګازونـه هم لېږي ځي اوبيرته راګرځي.

که چيرې الکترومقناطيسي امواج خلأ ته واستول سي دوهم ځلي خپل ځای ته راګرځي.

د ټول بشر دګټې وړ امواج دهمدې تغير بدلون اوبيرته راګرځيدو وړتيا درلودونکي دي.

داوبو بړاس ورسته ترډې چي فضأ تـه پورتـه سـي دباران دڅاڅکو پـه ډول بيرتـه مځکـې تـه راګرځي .که ګازونو دځمکي داتموسفير فشارڅخه تېښته کولی سوای نو يؤ زيان به يې داوای چي دځمکي دابو بړاسونه به دځمکي څخه خلاء ته تلای خو بيرته به دباران په ډول مځکې ته نه راګرځيدلی.دا الله جل جلاله ستره پيرزوينه ده چي دځمکې څخه خلأ ته ګازونه نه تښتي .

الله جل جلاله کايناتوته دتغير،بدلون اوبيرته راګرځيدو وړتيا ورکړې اوهغوئ يې دهمدې وړتيا درلودونکي خلق کړي دي چي هيڅ يؤ يې دالله جل جلاله دحکم څخه مخالفت نه سي کولی!

خوانسان چي الله جل جلاله اشر المخلوقات خلق کړی دی ولـې دالله جل جلالـه د امرونو څخه مخالفت کوي!؟

مورته دامعلومـه سـول چـي آسمان،فضـا دالله جـل جلالـه پـه اراده دمځکـې بخـار دبـاران پـه ډول،الکترو مقناطيسي امـواج د راديويی امواجـو پـه ډول،ګازونـه در هغـو تغيراتـو دتېرولـو ورسته چـي پـه هغـو کـي شتون لري،اوهرخلأيـی جسم بيرتـه خپل لمړي ځـای تـه راګرځـي، دستوروپه شان چي په خلأ کي په دايروي شکله يا بيضوي شکله مدارو کي دخوځښت پـه حـال کي دي.

ښه نوکه الله جل جلاله په خپل سپيڅلي کلام قرآن کريم کي فرمايي:(وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ)

داپـه دې معنـاده چي دا سپيڅلی قرآن کريم دکايناتو دخـالق الله جل جلالـه دلوري پر حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم باندي نازل سوی دی اومونږ وربـاندي ايمان راوړی دی.

يادونه،(1)د "رجع" کلمې دراګرځيدو،،بيا ليږولو،دوباره استولو،بيرته ګرځيدو يادې ژباړې:

دقرآن کريم اعجازقرآن اوتخنيک پښتوژباړل سوکتابونوڅخه را اخيستل سوي دي!

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله په خلا کي دتياره (تاريکی) خبر راکوي!

يو خلا پيژندونکي پوه چي ديوه پرمختللي هيواد دفضايي بيړيو ديوه مرکز څخه يې ليدنه کړي وايي:څه موده مخکي زما ومخته يؤه فضايي بيړۍ خلا ته وتوغول سول: چي دياد مرکز عمليه دخلا يي بيړۍ دعمليې سره په پرلپسي ډول په اړيکه کي وه دفضايي الوتکې مشر په يوه اړيکه کي چي دبيړيو دمرکز سره يي ونيول وويل:موږ اوس هيڅ شی نه وينو:دا په داسي حال کي وه چي فضايي بيړۍ په روښانه ورځ وتوغول سول،څه موده ورسته فضايي بيړۍ دمځکې داتموسفير څخه په بشپړډول خلا ته ووتل چي په پوره ډول تاريکه او بي نوره ده،

دفضايي بيړۍ رئيس اندېښنه وښودل او وي ويل:موږ هيڅ شی نه وينو داسي انګيرو لکه ړانده سوي چي يو:څه پيښه سويه ده؟

هغه څه چي دفضايي بيړۍ عمليې ته ورپيښ سوي وه داوه:دلمر وړانګي په خلا کي پاشل کيږي،خپريږي او دهوا ګرد اوغبارپه منځ کي سرګردانه کيږي: هغه څه چي فزيک پوهان ورته دنور انتشار يا خپريدنه وايي.

په خلا کي نور دهوا په ذراتو اوګرد پا شل کيږي اوټول نوراني اوځليدلي ښکاري،هغه کار چي په مځکه کي هم پيښيږي.ځيني ځايونه دلمر په نيغو وړانګو روښانه کيږي اوځيني ځايونه دلمر په منعکسه رڼا روښانه ښکاري:دمسجد په ډول:موږ يوبل وينو مګر هلته دلمر نيغي (مستقيمي)وړانګي شتون نه لري،بلکي دلمر منعکيسي وړانګي دي چي دشيانو سره دټکر ورسته زموږ سترګو ته رارسيږي او موږ هغه وينو.

فضايي بيړۍ هم ورسته تردي چي دمځکې داتموسفيرڅخه ووتل او دنور دانتشار پيښه(پديده) له منځه ولاړل دخلاپه بشپړې تاريکۍ کي راګيرسول اودبيړۍ کارکوونکو هيڅ نه ليدل.

اوس که دالله جل جلاله سپيڅلي کلام پاک قرآن ته چي 14سوه کاله مخکي نازل سوی دی او هغه وخت وګړو خلا،سپوږمۍ ته دتګ او دمځکې داتموسفيرڅخه په اوسنۍ طريقه د وتلوسره آشنايي نه درلودل مراجعه وکړو يوه علمي اعجازته رسيږو.الله جل جلاله دسُوْرَةُ الحِجر په 14او15نمبراياتوکي فرمايي [سُوْرَةُ الحِجر : 14](وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَآءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ)که موږ پر هغو د اسمان کومه دروازه پرانستې وای او هغوی په رڼا ورځ په کښې ختلي هم وای،[سُوْرَةُ الحِجر : 15]لَقَالُوٓا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَٰرُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به یې هم همدا ویل چي زموږ سترګي غولول کیږي، بلکي پر موږ کوډي شویدي.
*دسورت سُوۡرَةُ الحِجر د15نمبرایات ژباړه یې په تفسیرديوبندی کي داسي راوړې ده:"بیشکه!هم داخبره ده چې تړلې سوی دی سترګی زموږ بلکه موږ یوقوم یوچې جادو راباندی کړی دوی دی""(سُكِّرَتۡ)ژباړه:چې تړل سوی دی"هغه څه چي دفضایي الوتکې دعملیي رئیس وویل: چي موږفکرکوو چي ړانده سوي یوو،تاریکی کي راګیر اوهیڅ شی نه وینو:14سوه کاله مخکي په قرآن کریم کي بیان سوي دي!آیا دایوقطعي دلیل پر دې نه دی چي قران دمخلوقاتو دخالق جل جلاله کلام دی؟
داپیښه څوکاله مخکي وسول:هغه وخت کله چي انسان دمځکې پوښ اتموسفیر وپیژندئ اوپه هغه کي یې نفوذ کړی وو،هغوی داسي یوځای ته ورسیدل چي دنور دانتشار پدیده (پیښه)دمنځه تللي وه او په پوره تاریکی کي راګیر سوي وه!په دې پیښې سره انسان وپوهیدئ،وي لیدل چي دمځکې دپوښ (اتموسفیر)څخه دباندي تیاره ده اوبغیر دروښانو ستورو دنور څخه نوره رڼا شتون نه لري‌یا نور (رڼا)نه منعکس کیږي ترڅو ولیدل سي.الله جل جلاله فرمایي:[سُوۡرَةُ الحِجر : 14](وَلَوۡ فَتَحۡنَا عَلَيۡهِم بَابًا مِّنَ السَّمَآءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعۡرُجُونَ)
که موږ پر هغو د اسمان کومه دروازه پرانستې وای او هغوی په رڼا ورځ په کښې ختلي هم وای،[سُوۡرَةُ الحِجر : 15]لَقَالُوٓا إِنَّمَا سُكِّرَتۡ أَبۡصَٰرُنَا بَلۡ نَحۡنُ قَوۡمٌ مَّسۡحُورُونَ

بیا به یې هم همدا ویل چي زموږ سترګي غولول کیږي، بلکي پر موږ کوډي شویدي.
*دسورت سُوۡرَةُ الحِجر د15نمبرایات ژباړه یې په تفسیر (دیوبندی) کي داسي راوړې ده:("بیشکه!هم داخبره ده چې تړلې سوی دی سترګی زموږ بلکه موږ یوقوم یوچې جادو راباندی کړی دوی دی")"(سُكِّرَتۡ)ژباړه:چې تړل سوی دی"

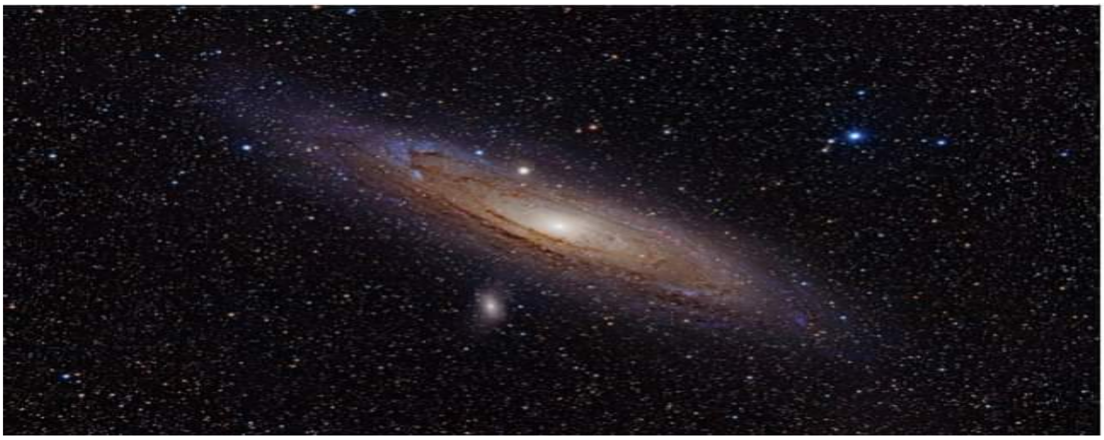

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجاذبې قوه

هغه څه چي ډېرښکاره دي دکايناتو ناپايښ ده اوچي علم هرڅومره ډېر دسلګونو زرو ميليونو ليرې کهکشانو (آسمان ټولګو)په کشف باندي برلا سی سي،خودکايناتو داپراخوالی لانور ډېر روښانه کيږي،مګر ډېر جالب ټکی دادی:دکايناتو پرناپايښ پراخی باندي يو ثابت قانونوحکمراني کوي:چي دجاذبې قوې په نوم سره پيژندل کيږي!

هره ټولګه دکايناتو يوه بله ټولګه دکايناتو په خپل حد او ددوی ترمنځ اندازه کي جذب کوي (خپل ځان ته يې راکاږي):دجاذبې قوي ديوازني قانوپه مرسته.

کولی سو ووايو ټول کاينات يوه ټولګه ده که چيرې هريو ددوی څخه همدغه رکم يوبل جذب کړي (ځان ته راکش کړې)مګر څه شي ددوی ترمنځ دليروالي،پاشل کيدو اوپه زمن کي ديوځای والي اويوې ټولګي په شان دښودني لامل سوی دی؟الله جل جلاله دسُوۡرَةُ الطّارق په 11نمبرايات کي فرمايي:(وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجۡعِ)قسم دی په باران اوروونکي اسمان؛(1)د "رجع" کلمه دراګرځيدو،،بيا ليرړولو،دوباره استولو،بيرته ګرځيدو په معنا هم ژباړل سوې ده.

هرڅه چي په آسمان،فضاکي دي په خپل مدارکي دګرځيدلو،راڅرخيدلو،ليري تللو اوبيرته خپل ځای ته راتللو په حال کي دي.دا دوراني اوپرلپسي حرکت ديوې قوې دراپاروني سبب سوی دی:يوه قوه(ځواک)دجاذبې دقوې په مقابل کي:دامخامخ کيدل او حرکت ددې دوو قوو په منځ کي حرکتي تعادل (بربروالی) منځ ته راوړې چي بياهم دا يوه نښه دنښانو او دقدرتونو څخه دالله جل جلاله ده.الله جل جلاله د سُوۡرَةُ الرّعد په 2نمبرايات کي فرمايي:

(اللَّهُ الَّذِى رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٍ تَرَوۡنَهَا‌ۖ ثُمَّ اسۡتَوٰى عَلَى الۡعَرۡشِ‌ۖ وَسَخَّرَ الشَّمۡسَ وَالۡقَمَرَ‌ؕ كُلٌّ يَجۡرِى لِأَجَلٍ مُّسَمًّى‌ؕ يُدَبِّرُ الۡأَمۡرَ يُفَصِّلُ الۡاٰيٰتِ لَعَلَّكُم بِلِقَآءِ رَبِّكُمۡ تُوقِنُونَ)

الله هغه ذات دی چي اسمانونه يې له ستنو پرته همداسي درولي دي، تاسي يې په خپله وينئ. بيا يې پر عرش استوا وکړه او لمر او سپوږمۍ يې د يو قانون تابع ګرزولي دي. ددې ټول نظام هر شی تر يو ټاکلي وخت پوري چليږي. او همغه الله ددې ټول کار تدبير کوي؛ هغه نښاني په ډاګه څرګنده بيانوي، ښايي چي تاسي له خپل رب سره په يو ځای کېدو باور وکړئ.

*(عَمَـد) دعمـود جمعـه ده يـاني سـتني مګـر دآسـمان سـتني دليـدلو وړنـه دي(بِغَيۡـرِ عَمَـدٍ تَرَوۡنَهَ)***ځيني پوهان وايي چي دا ايات شريف دکهکشانونو،ستورو،سيارو اونورو فضايي جسمونو ترمنځ دجاذبې دقوې پرشتون دلالت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجاذبې قوې ته د سُوۡرَةُ النَّمل په 61 نمبر ايات کي اشاره سوې ده،الله جل جلاله فرمايي:

(أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ)

او هغه څوك دى چي ځمکه يې ارام ځاى وګرځوله، په هغې کښي يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښي ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښي يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خداى هم (پدغو چارو کښي شريك) دى؟ - نه، بلکي له دوى څخه زياتره خلك ناپوهان دي.***

څوک دی چي دمځکې پرمخ يې ټول شيانو ته قرار،ارام ورکړى او دهغه په خوښه مځکه ټول شيان ځان ته جذب کوي،ځان ته راکاږي؟

دوزن حقيت څه دی؟

هوا دريابونه اوهرڅه چي دمځکې پرمخ دي هغې ځان ته راکښلي،جذب کړي دي.

که چيرې انسان خلا ته پروازو وکړې اودمځکي جاذبې قوې دکرښي دورستي حدڅخه دباندي ووزي:دبي وزنی احساس به وکړې. الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ النَّمل : 61]

(أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ)

او هغه څوك دى چي ځمکه يې ارام ځاى وګرځوله، په هغې کښي يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښي ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښي يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خداى هم (پدغو چارو کښي شريك) دى؟ - نه، بلکي له دوى څخه زياتره خلك ناپوهان دي.***نور اياتونه چي دمځکې پرجاذبې قوې باندي دلالت کوي:الله جل جلاله د سُوۡرَةُ الانشقاق په 3او4نمبراياتونو کي فرمايي[سُوۡرَةُ الانشقاق : 3](وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ)او کله چي ځمکه وغوړوله شي،[سُوۡرَةُ الانشقاق : 4](وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ)او څه چي په هغې کښي دننه دي هغه دباندي را وغورځوي او تشه شي؛***دمځکي دجاذبې قوې په لمنځه تللو سره:مځکه خپل ټول شته دننه شيان،اجسام دباندي غور ځوې، چي بيا بيرت خپل لومړي حالت ته نه ستنيږي!

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورت دليلونو محور دا لاندي ايات شريف دی:الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ فَاطِر : 41]
(إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)

حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوك د هغو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او بښونکی دی.******

دلمروتـل دآسـمان لمنځـه (دلمريزنظـام دمنځـه)دلمـر دخپلـې سـمې طبعـي لارې څخـه کږيدل،انحراف شمېرل کيږي.که چيرې خبير الله جل جلاله وفرمايي:[سُوْرَةُ الطَّارق : 11]
(وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ)قسم دی په باران اوروونکي اسمان؛***
(1)د "رجـع" کلمـه دراګرځيـدو،،بيا ليږولو،دوبـاره استولو،بيرته ګرځيـدو پـه معنـا هـم ژبـاړل سوې ده.همدغـه دفضـايي جسمونو بيرتـه راګرځيدل يـې خپل لومړي ځـای تـه دآسمان قـانون ګرځولی هره سياره.. چي په کايناتو شتون لري دخپل کروي يا بيضوي دوران پـه طـی کولو بشپړولو سره دوباره خپل لومړي ځای ته راګرځي:هغه هم بيله کوم کوچني انحرافه.
دادقت اونظم دچا کاردی؟
کـه لمـر دخپـل تـګ لـوري څخـه منحـرف او ووزې:ديـوې بلـې سياري..سـرټکرکوي اوددوی دټکرلکبلـه دمځکـې څخـه ژونـد کـډه کوي!څـوک دی چـي کهکشانونه(آسـمان تولګې)سـتوري اوسيارې يې دخپل حرکت پر مسير(تګ لوري)ثابتي اوټينګې ساتلي دي؟
که يو اورګاډی داوسپني دپټلی څخـه ووزې سقوط کوي،غوځـاريږي، اورګـاډی در هغوپوري خوندي دی ترڅوهغه داوسپنې پر پټلی باندي روان وي.همدرنګه مځکه هم ،که خپل پر مسير دحرکت په حال کي وي:پرخپـل حـال بـه ثابتـه پاتـه وي،که يـې پـه درروان اومسير کـي لـږ هم توپير راغلی جوړوالی به يې دمنځه ولاړسي!خو دا دقادار ذات الله جل جلالـه دقدرت يوه نښـه ده چي مځکه دخپل تګ لوري څخه نه منحرفه کيږي!دا دالله جل جلاله جوړښت دی!دادالله جل جلاله فضل دی!الله جل جلالـه فرمايي:[سُوْرَةُ فَاطِر : 41](إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)
حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوك د هغو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او بښونکی دی.******

ياني دهغوی کنټرول اونه وتل دخپل مسير څخه دالله جل جلاله په واک اوکنټرول کي دي.

هغه لکی لرونکي ستوري چي په 1910م کال کي اودويم ځل په 1986م کال کي دخواوا څخه تيرسول:او ورسته درزرګونو کلونو دتيريدوبې اوس هم په دقيق اومنظم مسير کي توپير نه دی راغلی:توپير څه حتی دردې چي لږ فرق يي په سرعت کي هم نه دی راغلی!ټولو لکی‌لرونکوستورو،کهکشانونو،ستورو،سيارو،سپوږميانو،مځکې، لمريز نظام اوکايناتو دغه ډول دقيق اومنظم وضيعت دچا په قدرت خپل کړی دی؟الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ یٰسٓ : 38](وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ)او لمر د خپل ټاکلي ځای خوا ته ځي، دا د خورا ډېر ځواکمن پوه ذات، وضع کړی حساب دی.******دکايناتو ټولي برخي،اجزاوي په خپل ټاکل سوي مسير کي دحرکت په حال کي دي اودهغه څخه سرغړونه نه کوي،نه اوړي،ولي؟ولي چي قادر ذات الله جل جلاله دهغوی سمبالونکی دی!الله جل جلاله دسُوۡرَةُ فَاطِر په 41نمبرايات کي فرمايي:(إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوك د هغو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او بښونکی دی.*

آيا دمځکي ټول ځواقونه داوړتيا اوتوان لري:که مځکه دخپل تګ لوري،مسير څخه واوړې چي بيرته يې خپل اصلي(اره)تګلوري ته راولې؟او آيا که لمر دخپل مسير څخه منحرف سي دمځکي اوسيدونکي يې بيرته خپل اصلي حالته دروستلو توان لري؟؟؟

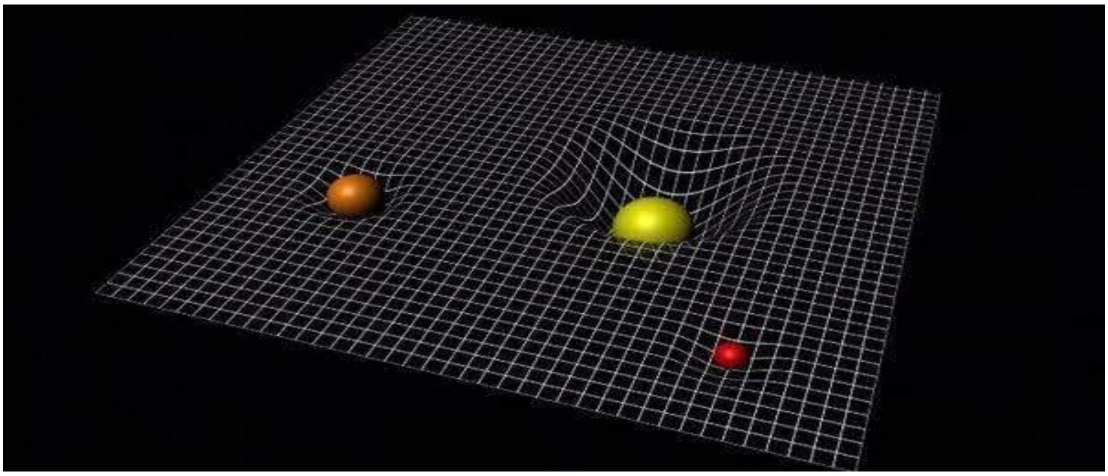

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې څخه ليري کهکشانونه (آسمان ټولګې)

الله جل جلاله دسُوۡرَةُ الواقِعَة په 75 او76نمبراياتونو کي فرمايي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75]
(فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛
[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)او که وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛
******

يوې نړۍ والي رسنۍ اعلان کړه: چي ديوه پرمختللي هيواد يوه فضايي بېړۍ (الوتکه)چي ديوه لـوی تلسـکوپ لېږدونکـي وه فضــاته وتوغـول سـول.دياد تلسـکوپ دعدسـي قطـر 8متـره وو،دفضايي بېړۍ تيزوالی نژدي 40زره کيلومتر پرساعت وو،چي دکايناتو درازونـو دکشفولو لپاره فضا ته واستول سول.

ياده فضايي بېړۍ دتلسکوپ په ګډون کيدای سي اوس مشتري سيارې ته نژدي سوې وي .

دې فضايي بېړۍ ديوه کهکشان څخه چي تر اوسه نه وو کشف سوی عکاسي کړي:

مځکي ګمان کيداي چي ترټولو ليري کشف سوی کهکشـان بـه زموږ څخـه 000/000/24000 فاصله (ليريوالی)لري اونژدي ترين ستوری به زموږ څخه 4نوري کاله ليري وي:4نوري کاله ياني:که يوڅوک وغواړي يادستوي ستوري تـه دمځکې پـه يوه لېږدونکـي ماشين،وسـايل کـي سفر وکړي،يادسفربه يې 50ميليونه کاله ورسته منزل ته په رسيدو پای ته ورسيږي.

قطبـي سـتوری 400زره نـوري کالـه او (M33)نبيولـه (وريځـي)7،2ميليونـه نـوري کالـه زموږڅخه ليري دي.يوبل کشف سوی کهکشان (آسمان ټولګه)زموږڅخه 24ميليونه نوري کاله فاصله لري.

مګر څـه لږوخـت مخکـي هغـې فضـايي بېړۍ چـي يولـوی تلسـکوپ دځـان سـرلېږدوي ديوبـل کهکشان انځور چي دمځکې څخه سلګونه بيليونه کاله ليري دی مځکي ته راستولی دی.

په دقت سره اند وکړئ!سلګونه بيليونه نوري کاله!

دايوه ډېره ليري فاصله ده:هريوبيليون دزرميليونه سره سمون خوري.

جالب ټکی خودادی:يادکهکشان پـه هره ثانيـه کـي د240زرو کيلـومترو پـه سرعت دحرکت پـه حال کي دی.زموږڅخه يې ليروالی هغه وخت چي ليروالی يې ثبت سو سلګونه بيليونـه نـوري کاله وو داچي اوس به زموږڅخه څومره ليري وي معلوم نـه دی.اوس ديـادو سـوو مـالومـاتو پـه نظرکي نيولو سره په دي ايات شريف کي ژور اند(فکر)وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)او که وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛****

دايو لوی قسم دی که دنجوم ستور پيژندني په علم باندي وپوهيږو.آيا موږ ته ښايي چي دستر خالق جل جلاله داموروڅخه سرغړونه وکړو؟آيادابه ښه وي چي دالله جل جلاله څخه بغير دبل چا څخه وبيريږو؟آيا دابه ښه وي چي دالله جل جلاله دياد اوذکر څخه غافله سو اوذکريی ونه کړو؟آيا دابه شه وي چي داسلامي امورڅخه بي خبره اودهغوڅخه سرغړونکي واوسو؟راسئ بيا په ياد سوي ايات شريف کي ژور اند وکړودقيق ليروالی دمځکې څخه دهغه کهکشان چي تراوسه کشف سوی اودمځکې څخه ډېر ليري دی.

ياد کهکشان د(MACS–JD0647)په نوم نومول سوی اودمځکې څخه 13،3ميليارده نوري کاله ليري دی.اوس که دنور(رڼا)تيزوالی چي په ثانيه کي 3لکه کيلومتره دی په 60کي چي ديوې دقيقې سره سون خورې بيا په 60کي چي ديوه ساعت سره سمون خوري،ساعت په 24کي چي ديوې ورځې سره برابريږي،ورځ په 365کي چي ديوه کال سره سميږي ضرب کړو څه په لاس راځي؟ديادې پايلې په ليدو بله چاره نه لرو چي په دي ايات شريف کي په غور اودقت اند وکړو اودالله جل جلاله دقدرتونو په ليدلو سره خپل سر زموږ او ټولو کايناتو پيداکوونکي ته پرسجده کښيږدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهکشانونه،ستوري.. اودهغوی تيزوالی

دکهکشان ويی(کلمه)ډېره اورو اود هغه په اړه ډېر معلومات لولو،مګر نوي کشفيات دهغوی په اړه دومره هيرانوونکي دي چې ځيني وخت انسان دشک په سترګه ورته ګورې.

کهکشانونه (آسمان تڼولګې) دکايناتو اساسي واحدونه بلل کيږي چې دستورو،سيارو،سيارګيو،سياره وزمو،لکۍ لرونکوستورو،سپوږميانو،آسماني ډبرو او دسختو،شديدو مقناطيسي او الکتريکي ميدانونو.. څخه جوړدي،په يوه کهکشان کي يادسوي ټول فضايي جسمونه شتون لري.دپاملرنې وړتکی خودادی :

ددې سره سره چې انسان د لويو اوځواکمنو تلسکوپو په مرسته زرميليونه کهکشانونه ليدلي،مشاهده کړي دي،مګر موږ بيله تلسکوپه په طبعي ډول لاندي کهکشانونه په پاکو تاريکو شپوکي په ښکلي هسک کي ليدلی سو:

لومړی(دشيدولارې) کهکشاندويم :د(SMC)يادماژالاني کوچنۍ وريځ) کهکشان يادکهکشان زموږڅخه 200زره نوري کاله ليري دی.

3:د (Large Magellanic Cloud)يا (LMC)دماژالاني لويه وريځ) کهکشان چي زموږڅخه دياد کهکشان ليروالی 160زره نوري کاله دی.

4:د (آنډروميډا) يا (M31)کهکشان چي زموږڅخه 2،5ميليونه نوري کاله ليرئ دی.

ځيني تيز نظر کسانو د (M33)کهکشان چي زموږڅخه 2،7ميليونه نوري کاله فصله لري او درهغه هم ليري کهکشان (M81) چي 11ميليونه نوري کاله زموږڅخه ليري دی،دليدلو ادعا کړي ده.هرکهکشان(آسمان تڼولګه)په منځني ډول ددري لکه ميليونو ستورو درلودونکی وي.

الله جل جلاله څومره ښه فرمايي:[سُوْرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوْرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ)او که وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛*****

اوس دشيدولارې آسمان تڼولګه په نظر کي نيسو چي زموږ آسمان تڼولګه شمېرل کيږي:

زموږ لمريزنظام دشيدولارې کهکشان يوه کوچنۍ برخه ده.ديادکهکشان اوږدوالی 150زره نوري کاله دی.داپه داسي حال کي چي موږ دسپوږمۍ څخه يوه نوري ثانيه او دلمر څخه 8نوري دقيقې او 17ثانيې ليروالی لرو،همدارنګه دټول لمريز نظام طول،اوږدوالی در 13نوري ساعته ډېر نه دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داسي يوه بڼه لري لکه يو لوښی چي دستورو ډک وي.يوبله جالبه خبره داده چي ټوله کهکشانونه ديوه نامالوم ټکي پر،شاوخوا چي ستورپيژندونکي ورته (تورسوری) وايي راڅرخي،هغه هم په يوداسي سرعت سره چي دباور وړنه دی ياني دنور دسرعت 10:8په نسبت که چيرې نورپه هره ثانيه کي دري لکه کيلومتره مزل کوي ټول کهکشانونه 10:7در10:8پرسرعت دنور دحرکت په حال کي دي.

زموږ لمريز نظام دمځکي په ګډون دخپل کهکشان دمرکز پر شاوخوا په يولوی مدارکي په ثانيه کي د220کيلومتره په تيزوالي دحرکت په حال کي دی.زموږ لمريز نظام په 250 ميليونه کاله کي يوځل دخپل کهکشان دمرکز څخه راګرځي، راچورلي،رښتيا دادي چي دآسماني جسمونو سرعت اودهغوی ترمنځ دليروالي تصور دانسان دعقل لپاره نه منونکی دی.

زموږ سياره مځکه په ساعت کي د1600کيلومترو په سرعت سره څرخي،مځکه دلمر پر شاوخوا هم په ثانيه کي د3کيلومترو په تيزوالي دحرکت په حال کي ده.لمر هم دخپل کهکشان دمرکز څخه په ثانيه کي د200کيلومترو په تيزوالي دګرځيد په حال کي دی.

دشيدولارې آسمان ټولګه هم په ثانيه کي د240زرو کيلومترو په تيزوالي دحرکت په حال کي ده، ياني دنورتيزوالي ته نژدي تيزوالي باندي .اوس که دا په نظر کي ونيسو چي لمر دشيدو لارې کهکشان دمرکز څخه دپوره دور خوړلو لپاره 250ميليونه کالو ته اړتيا لري نو دټولو کهکشانونو دحرکت نسبت موږته ښه روښانه کيږي.الله جل جلاله د سُوْرَةُ الغَاشِيَة په 17،18،19او20نمبرايانونوکي فرمايي:[سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 17](أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ)نو ايا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پيدا کړ شوی دی؛[سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 18](وَإِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ)او اسمان ته نه ګوري چي څنګه اوچت کړای شوی دی؛[سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 19](وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ)او غرونو ته نه ګوري چي څنګه ښخ درول شوي دي؟[سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 20](وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ)او ځمکي ته نه ګوري چي څنګه غوړول شوې ده؟

***څه موده وړاندي د(M28)نومي کهکشان په مرکز کي چاودنه وسول:دپادې چاودني داورلمبو سلګونه ميليونه کيلومتره اوږدوالی درلودی.

ددې چاودني لکبله د دوه زرو بيليونو بيليونو هيدروجني بمونو دانرژی دځواک په اندازه انرژي آزاده سول.يو هيدروجني بم څونده ځواک لري؟

يو هيدروجني بم دونډي ځواک لري چي دمځکي ترټولو لوی ښار ويران،خراب کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس که دوه زره بيليونه بيليونه هيدروجني بمونو ته چاودنه ورکړو څه به پيښ سي؟
په رښتيا هم داپيښه به بيخي ډېره هيرانونکي وي.الله جل جلاله فرمايیدسُوۡرَةُ فَاطِر په 28 نمبرايات کي فرمايي:(إِنَّمَا يَخْشَى اللهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا ۗإِنَّ اللهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ)
(حقيقت دا دی چي د الله د بندګانو څخه يوازي عالمان د هغه څخه وېرېږي. بېشکه الله برلاسی او ښنونکی دی.)*اوس نو که موږ هرڅومره ډېر دکايناتو درازونو څخه خبرېږو:زموږ وېره به دالله جل جلاله دعذابونو څخه لاډېرېږي.موږ انسانان دمځکي پرمخ دډېرو کوچنيو کوچنيو ستور په شان يو.مځکه دلمر پر شاوخوا، لمر دکهکشان دلوی ستوري پرشاوخوا، کهکشان دتورسوري پرشاوخوا په فضا کي راڅرخي او دوی ټوله د راچورليدلو،راګرځيدلو په حال کي دي.الله جل جلاله دسُوۡرَةُ الطّارق په11نمبرايات کي فرمايي:(وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ)قسم دی په باران اوروونکي اسمان؛(1)د "رجع" کلمه دراګرځيدو،،بيا ليږولو،دوباره استولو،بيرته ګرځيدو په مانان هو ژباړل سوې ده.****هرآسماني جسم په بيضوي شکله يا کروي شکله مدارکي دراګرځيدو په حال کي دی،ښه نو اوس به دمځکي او آسمان په پيدايښت کي آند وکړو!زموږ خالق جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ آل عِمرَان : 191](الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللهَ قِيٰمًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بٰطِلًا سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)چي په ولاړي، ناستي او ملاستي، هر حالت کښي خدای يادوي. او د اسمانونو او ځمکي په پيدايښت کښي غور او فکر کوي (هغوی په غير ارادي توګه غږ کوي چي:) "آې زموږ ربه! دا ټول شيان تا بابيزه او بې مقصده نه دي پيدا کړي، ته له دې څخه پاك يې چي عبث کار وکړې؛ نو اې ربه! موږ د دوږخ له عذابه وژغوره؛***

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستورو ځايونه

الله جل جلاله فرمايي[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)او كه وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛

****سوال دادی چي موخه دستورو دځايونو څخه څشي ده؟

دري ماناوي يې بيان سوي دي:

لومړی دستورو ترمنځ ناپايانه ليروالی دی ،چي دياد ليروالي درک دعقل لپاره ستونزمن چار دی،دبيلګې په ډول:دځينو آسمان ټولګو اومځکې ترمنځ 18زره ميليونه نوري کاله ليروالی شتون لري،اوس که دنور تيزوالی چي په ثانيه کي دري سوه زره کيلومتره دی،په پام کي ونيسو،ياد تيزوالی به: په دقيقه،ګړی،ورځ،مياشت اوکلونو کي څوندي مزل وکړي اوڅومره به زموږ څخه ليري سي؟الله جل جلاله څومره ښه فرمايي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76] (وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)*****

مځکه اوسپوږمی يوازي يوه نوري ثانيه سرليري دي.دلمراومځکي ترمنځ ليروالی 8دقيقي او17ثانيي دچي نږدي 150ميليونه کيلومتره کيږي.دلمريز نظام طول 13نوري ساعته(ګړيه)اودشيدو لارې کهکشان طول 150زره نوري کاله دی.ايا د داسي فاصلو تصورکول چي زموږ او ستورو ترمنځ دي،ديوبل څخه دهغوی د ليري ځايونه تصور کول دعقل لپاره ممکن دي.ځای ددې دی چي بيا دا ايتونه په پوره آندکولوسره تلاوت اوبيا يې تکراروکړو. : 75](فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ ٱلنُّجُومِ)[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)

*****دويمه مانا:ستوري تل په مختليفوځايونواو حرکت کي وي.

ددوی څخه هريويې دځانګړي تګ لوري او مدار درلودونکی اوهغه لوري ته ستنيدونکی دی.

الله جل جلاله دسورت يٰسٓ په 40نمبرايات کي فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 40](لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِى لَهَآ أَن تُدۡرِكَ ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسۡبَحُونَ)نه د لمر په وس کښې دا شته چي سپوږمی ونيسي او نه شپه پر ورځي مخکي کېدلای شي. دا ټول په يو يو فلك (مدار) کښي لامبو وهي (په اسمان کي چورلېدونکي دي).*****

دسورت الواقِعَة 75نمبرايات کي د (بِمَوٰقِعِ)کلمه ددې ايات شريف د اعجاز راز دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولې چي ديو ستوري ځای په مانا سره ددې نه دی چي هغه ستوری چي چېري کشف سوی وو په هغه وخت کي هغه ستوري په هم هغه ځای کي شتون درلودی،دبيلگي په ډول موږ دمځکي څخه دلمر انځور اخلو دلمرياد انځور د8دقيقو او17ثانيو پخوانی انځور دی، نه دهم هغه شيبې!

همدرنگه که زموږ څخه يوستوری يونوري کال ليروي داپه دي مانا ده چي دهغه ستوري نور يوکال ورسته زموږ سترگوته راسيدلی دی اوداچي اوس به څومره ليري وي موږ نه يوخبر!

خدای جل جلاله دستورو ترمنځ په ليروالي سرقسم نه دی يادکړی: ولې چي ستوري پريوه ځای ثابت نه دي:دحرکت په حال کي دي.

الله جل جلاله دستورو دځايونو ترمنځ ليروالی يادکړی دی.که يوستورپيژندونکی دايات شريف ولولي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛****

نوپه عاجزۍ سره به الله جل جلاله ته سرپرسجده کښېږدي او دقرآن کريم اعجازته به عاجزه سي.مځکه پرلمرباندي خپل راگرځيدل په 365ورځو اوڅوساعتونو کي پوره کوي،ځيني نوري سيارې په 2کاله 3کاله اوياد1يوه کال څخه کمه موده کي ياد کارسرته رسوي او هريوه ددوی څخه دبيلوځايونو، دلويو او وړو کروي شکله اوبيضوي شکله مدارو درلودونکيه ده:هغه څه چي ددې ايات شريف تصديق کوي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُومِ)****

په واقعت کي هرستوری،سياره..په هرثانيه کي ځانگړي ځايونه لري.داپه داسي حال کي چي دبشر په لاس جوړسوی دقيق ترين وخت ښوودونکی ساعت هم ځيني وخت بي وخته، کيږي بي دقته کيږي،دلته داسول پيدا کيږي: چي څشي دهغوی دتنظيم معياردی؟په ځواب کي وايو: يادساعتونه د هغو ستورو دحرکت ددقت پراساس تنظيم کيږي چي وړه خطا او بي دقتي يې په حرکت کي شتون نه لري،همدارنگه دهغو دښکاره کيدلو لپاره هم ځانگړي ځايونه شتون نه لري،ولې؟

ځکه چي يادستوري ديوه هيرنونکي سيستم پراساس هره ثانيه په نوي ځای کي وي!هغه ستوري چي په 1910م کال کي ورسته په 1986م کال کي دمځکي دخوا څخه تيرسول او اوس موږ انتظار باسو چي په 2062م کال کي به يادستوري ووينو.ديادو ستورو گرځيدل بيرته راگرځيدل 76کال وخت نيسي،هيڅ وخت دځنډ اومخکي والي سره نه دي مخ سوي ياني هروخت پرخپل ټاکلي وخت دثانيو په دقت بيرته راگرځيدلي دي،په داسي حال کي چي هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې څخه 30ميليونه کلومتره ليري واقع دي.دريمه مانا:دستوروترمنځ دجاذبې قوه شتون لري اولوی ټولګې کوچنی ټولګې خپل ځان ته راکاږي،يوبل مهم عامل چې په دي امر کې داخل دی،دستورو دټولګو ترمنځ ټاکل سوی مناسب ليروالی دی،که چيري په دي ليروالي کې توپير راځي:دکايناتوتوازون(برابروالی)به دمنځه ولاړسي آسماني جسمونه به ديوبل سره ټکروکړي اوکاينات به په يوې بي ترتيبي ټولګې بدل سي.

مګردستورو..ځايونه دستور دترتيب کوونکي دلوري څومره منظم ټاکل سوي دي چې ددې منظم والي پايله داده چې دهغوی دوران اوپه زمن کې دهغوی پر خپل ځای ټينګوالی،محکموالی يې په وجود راوړی دی!بنه نو په اوله معنا کي بيان سول چې دستورو دځايونه څخه موخه دهغوی ډېرې ليري فاصلي دي.په دويمه مانا کي بيان سول:چي دستورو حرکت ليږد راليږد ديوځای څخه نوي ځای ته مګر مخکي ټاکل سوي:ياني دهغوی په ټاکل سوفاصلو ،مدارو او دحرکت په ډول کي توپير نه راتلل،لکه مځکه کي چي سهاراومابنام بيله کوم توپيره په پرلپسي ډول راځي.

په دريمه مانا کي وويل سول: ستوري دهغوی دلوالي ،کوچنيوالي، ليروالي اونږدي والي سره ټولو ته په يوه ټاکل سوي دقيق ټکي کي قرار ورکول سوی او دهغوی ترمنځ دجاذبې قوې هغوی ته ټينګوالی،محکموالی وربخښلی اودا هيرانوونکی اوبې بيلګې نظام يې منځ ته راوړی دی!خدای جل جلاله دسُوْرَةُ فَاطِر په 41نمبرايت کي فرمايي:(إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَن تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهٖٓ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)

حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوك د هغو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او ښنونکی دی.

******

د (أَن تَزُولَا)معنا څشي ده هيڅکله يې مانا (انْ تَفْنى)ياني نابوديدل لمنځه تلل نه دي،بلکي مانا يې ده (اوکه هغه بې ځايه سي)يعنی دخپل مسير څخه خارج سي ده.

دبيلګې په ډول که مځکه لمرته نږدي سي تيزوالی يې ډېريږي،ترڅو دلمر دجاذبې قوې دتعدل(برابروالي)په حال کي وساتي ،دهغه لورته جذب نه سي اوپه خپل مسير کي لانوره هم پاته سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس يوار بيا دپاک قرآن ددې اياتونه تکرار کوو:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ) نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُونَ عَظِيمٌ)او كه وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛*****
تاسواړياست په دې ايات شريف کي اند وکړئ،تحقيق اوغور وکړئ ولې چې:[سُوۡرَةُ الذّاريَات : 20](وَفِى ٱلۡأَرۡضِ ءَايَٰتٌ لِّلۡمُوقِنِينَ)په ځمکه كښې د باور كوونكو لپاره (د الله (ج) د قدرت) ډېري نښاني دي؛*****اودغه رکم:[سُوۡرَةُ يُونس : 101](قُلِ ٱنظُرُواْ مَاذَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَمَا تُغۡنِى ٱلۡءَايَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوۡمٍ لَّا يُؤۡمِنُونَ)
دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمكه كښې چې څه دي، هغه په غږېدلو سترګو وګورئ!"- او كوم خلك چې له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګټور كېداى نه شي.*****په رښتيا سره چې په آسمانونو اوځمکه کي دالله جل جلاله دقدرتونو،لويوالي بې شمېره نښې نښاني شتون لري اوهيڅ وخت پاى نه مومي،داداسي نښې دي چې يوازي قانع کوونکي نه بلکې دهغوی څخه هيڅ انکار نه سي کيداى او دليل دهغوی څخه دانکار نه کيدلو درقانع کولو ډېر بيانوونکی اوبليغ دی.

يادونه كه غواړئ ددې برخي په مطالعه په هراړخيز ډول پوه سئ تېرې دوې برخي هم ولولئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هسک کي دستورو شمېر

مخکي وختونو کي ستورپيژاندو دستورو شمېر دزرګونو پورته بلئ،څه موده ورسته يې ياد شمېر ميليونونه ياوئ اوڅه لږ وخت ورسته يې ميلياردونه يادکړ،خو اوس وخت کي ستورپيژندونکو يوازي دشيدو لارې په کهکشان کي چي په کايناتو کي يو متوسط(منځنى)کهکشان دى،د30 ميلياردو ستورو دشتون خبر ورکړى دى،چي زموږ لمريز نظام هم ديادې آسمان ټولګي يوه برخه ده.ستورپيژندي ديوبل کهکشان دستورو په شمېرلوکي يو بل لوى عدد ته رسيدلي دي يانې:يوميليون ميليون ستوري،مګر دراوسه هم دې پوښتني ته چي: په فضا کي څومره ستوري شتون لري؟ځواب نه دى موندل سوى!دراوسه ديوميليون ميليون کهکشانونو شمېر انسانانو کړى چي هرکهکشان په همدومره شمېر ستورو ته په خپل ځان کي ځاى ورکړى دى،داچي په هغوى کي څومره: سيارې،سپوږمياني او آسماني ډبرې.. شتون لري؟دايوه ډېره ستونزمن بي ځوابه پوښتنه ده.دخالق جل جلاله خلقتونه دانسان دتصور څخه ډېر هسک دي!الله جل جلاله دسُوۡرَةُ الذّٰرِيَات په 47 نمبرايات کي فرمايي:(وَالسَّمَآءَ بَنَيۡنٰهَا بِأَيۡيۡدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ)اوآسمان موجودکړى دى موږ په ايدى(دقدرت خپل)اوبيشکه موږخامخاپراخوونکى يو(اوهرشى موله واک (اختيار)اوقدرته پوره دى)*****ورستي اعداد چي بيان سول بيان کوونکى په آسمانونو کي دخلقت دعظمت دي :هغه خلقت په لاس سره دهغه خالق جل جلاله چي فرمايي:[سُوۡرَةُ يُونس : 101](قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡأَرۡضِ ۚ وَمَا تُغۡنِى الۡءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوۡمٍ لَّا يُؤۡمِنُونَ)دوى ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غوږېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګټور کېداى نه شي.**************************

مودې مخکي آند کيدئ چي ځيني ستوري متحرک اوځيني نوربيا دلمرپه ګډون ثابت اوبي حرکته دي،دوخت تېريدل دهغوى په ثابتوالي اوحرکت باندي کومه اغېزه نه لري،دا په داسي حال کي چي دالله جل جلاله په کلام کي الله جل جلاله دلمر په اړه خبر راکوي اوحال يې راته داسي بيانوي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 38](وَالشَّمۡسُ تَجۡرِى لِمُسۡتَقَرٍّ لَّهَا ۚ ذٰلِكَ تَقۡدِيرُ الۡعَزِيزِ الۡعَلِيمِ)او لمر د خپل ټاکلي ځاى خوا ته ځي، دا د خورا ډېر ځواکمن پوه ذات، وضع کړى حساب دى.*

په دې ورستيو وختونو کي کشف سول:چي لمر اولمريز نظام په ثانيه کي د200کيلومترو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېزوالي ديوبل ستوري پرشاوخوا په فضا کي دحرکت په حال کي دی او هرځل راګرځيدل يې ميليونونه کاله وخت نيسي.همدارنګه مځکه هم په ثانيه کي د30کيلومترو په تېزوالي دلمرڅخه دراګرځيد(چورليدو)په حال کي ده.ستورپيژاندو دځينو کهکشانونو(آسمان ټولګو)تېزوالی ډېر لوی عدد لاسته راوړی، ښوولی دی:240زرکيلومتره په ثانيه کي چي دا يو ډېر تېز اوهيرانونکی سرعت دی.يادسرعت نژدي درنا دتېز والي سره سمون خوري.ددې پراخيدونکو اوهيرنونکو کايناتو پيداکوونکی،سمبالونکی اوڅښتن څوک دی؟په رښتيا سره ددې کايناتو اوټولو مخلوقاتو پيداکوونکی پالونکی اوڅښتن پاک خدای جل جلاله دی!خدای جل جلاله دسُوْرَةُ الأنبيَاء په 33نمبرايات کي فرمايي:(وَهُوَ الَّذِى خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ)او هماغه الله دی چي شپه او ورځ، او لمر او سپوږمۍ يې پيدا کړل، هر يو د دغو سيارو څخه په يو (بېل بېل) مدار حرکت کوي، ګرځي.***ياني هرستوری هغه که کوچنی وي يا لوی په دورني حالت کي دی.قرآنکريم دالله جل جلاله کتاب دی او دټوکايناتو پيداکوونکی الله جل جلاله دی،نوددې دوو ترمنځ توافق اوهم غاړيتوب اړين دی،لاندي دوړ مبارکو اياتونو کي دې موضوع(سکالو)متن ته اشاره سوې ده:[سُوْرَةُ الأنعَام : 1](الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى خَلَقَ السَّمَٰوٰتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمٰتِ وَالنُّورَ ۖ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ)ثنا او ستاينه الله ته ده چي اسمانونه او ځمکه يې هست کړل، رڼا او تيارې يې پيدا کړې. بيا هم هغه کسان چي د حقي بلني له منلو څخه يې انکار کړيدی، نور شيان د خپل رب سيالان ګڼي.[سُوْرَةُ الكهف : 1](الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَٰبَ وَلَمْ يَجْعَل لَّهُۥ عِوَجَا ۜ)ثنا او ستاينه الله ته ده چي پر خپل بنده يې دغه کتاب نازل کړ او په هغه کښې يې کوم کوږوالی پرې نښودی.*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمر

دا روښانه اوپيژندل سوی واقعت په پام کي نيسو:دلمر دمخ،سطحي تودوخه 6زره سانتي ګرېډ درجي او دمرکز ګرمښت يې 20ميليونه سانتي ګرېډ درجې دی،درڼا خپريدني،غورځوني توانايي يې هومره ډېره ده چي درڼا په په ځانګړو واحدونو اندازه اومعلوميږي.مګراړين ټکی دلته دی چي په فضا کي داسي ستوري شتون لري چي دهغوی نور دلمر 26برابره دی،همدارنګه نور داسي ستوري هم شتون لري چي نور(رڼا)يې دلمر100برابره او500 زره برابره ته رسيږي.

لمر دهغوی سره په پرتله کولو بيله دي چي يو متوسط(منځنی)ستوری وګڼوبل شی نه دی.

يادې سوې ټولې بېلګې ددې ايات شريف تصديق کوي چي خدای جل جلاله فرمايي:

[سُوۡرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 53](سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ)ډېر ژر به موږ دوی ته خپلي نښاني په افاقو (هيوادونو) کښي هم وښيو او د دوی پخپلو نفسونو کښي هم؛ تر دې پوري چي دوی ته دا خبره څرګنده شي چي دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چي ستا رب پر هر څه شاهد دی؟*******

انځوکي لمراومځکه ښکاري چي دلمربادې څپي دمځکي څوبرابره لويي ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عين القط(NGC 6543)ستوري چاوديدل او دقرانکريم معجزه

هرڅېړونکی محقيق اومتفکر په کايناتو کي په آند،تحقيق،څېړنې کولو او دکايناتو اړوند قرآنې اياتونو کي په ژور آند اوغور کولو سره دې پايلې ته رسيږي چي :قرآن العظيم الشان دالله جل جلاله کلام دی چي پر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم يې نازل کړی دی.داناشونی چاردی چي يوانسان ياپيری يوازي يا په ډليز ډول وکولی سي دقرآنکريم ديوه ايات مثل راوړي!انړی والي جرګي چي دنړۍ په بيلا بيلو ځايونو کي دقرآنکريم اوسنت دعلمي اعجاز پر سکالو(موضوع)جوړيږي،داروښانه کوې:چي علمي دقيقي اوپربېلګو ولاړې څېړنې چي غيري مسلمانو پوهانو ددې لپاره نه چي قرآنکريم او اسلام ته خدمت وکړې کړي دي:يادو څېرونو چي لسګونه کاله وخت نيولی او ميليونونه ډالر پري لګيدلي داسي پايله تري لاسته راغلي چي بيله کوم زور،جبر اوتينګاره،بيله دې چي حقايق يې لمنځه يوړل سي په پوره ډول دسپيڅلي قرآن داياتونو او احاديثو سره مطابقي اوهم غاړې دي.يوازي دانه چي دقرآن شريف ديوايات سره بلکي دتورو سره يې هم غاړېتوب لري.يادسکالو(موضوع)تصديق کوونکي ددې ايات شريف ده:[سُوْرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 53]سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى الْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ*

ډېر ژر به موږ دوی ته خپلې نښانې په افاقو (هيوادونو) کښې هم وښيو او د دوی پخپلو نفسونو کښې هم؛ تر دې پورې چې دوی ته دا خبره څرګنده شی چې دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چې ستا رب پر هر څه شاهد دی؟****

د 1990ميلادي کال داکتوبر په 31نيټه يوه پيژندل سوي تشايالي مرکز دخپل يوه لوی اوپياوړي تلسکوپ په مرسته دتشيال(فضا)داسي انځور خپورکړ:چي هرليدونکي يې په لمړي ليدو هغه په پوره ډول ديوسور ګل په شان ليدئ :داسي يوسور ګل چي دسرلويو پاڼو،ګل پاڼي يې په منځ کي ابي او کوچنيو زرغونوپاڼو درلودونکی وو.ليدونکي په يادوليدلو کي هيڅ شک نه کوئ چي ياد انځور دي دګل نه وي،مګر ياد انځور په حقيقت کي(دعين القط/NGC6543)لوی ستوري دچاودني وو چي دمځکي څخه 13زره نوري کاله ليري دی.

ديادونې وړده چي په ياد فضايي مرکز کي زرګونه رنګه انځورونه چي دلويو تلسکوپونو په مرسته لاسته راغلي اوهريو يې دتشيال عجايب ليدلو ته وړاندي کوي پيداکيږي،مګر دياد انځور يادونه موځکه وکړل چي دقرآنکريم علمي اعجاز څرګندوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ياد انځور دسورت رحمن د37نمبر ايات علمي اعجاز څرګند کړ الله جل جلاله فرمايي:
[سُوۡرَةُ الرَّحمٰن : 37](فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ)بيا کله چی وچوی څيری شی آسمان نو وبه ګرځی ګل سورنګ لکه سری څرمنی (يازيتون تيل).*په تفسير کابلی کي يې ددې ايات شريف تفسير داسي کړی دی:"يعني دقيامت په ورځ کښی به آسمان وچوی اورنګ به يی لکه سره څرمن غوندی بريښی يا به په شان دتيلو دزيتون ځليدونکی پرکيدونکی وی نودابه څه لوی هيبت وی"والله اعلم!ځيني پوهان وايي:ياد انځور دقيامت په ورځ "دچاودېدونکي آسمان سرشباهت(ورتوالی لري)لري."والله اعلم!که چيرې مونږ ټول هغه تفسيرونه چي مخکي درياد انځور درخپريدو ليکل سوي وګورو:داسي مطلب به ونه لولو چي انسان ته قنا عت ورنه کړې.حقيقت دادی چي دياد ستوري دچاوديدلو په پايله کي دچاودني څخه لاسته راغلي خپرو سو دودونو اوګازونو ځان ته ديوځليدونکي ګل بڼه خپله کړي وه.په هرحال که چيرې ديادستوري چاودنې ځانته هرډول ښکلي څيره غوره کړي وای:بيابه هم يومناسب تفسر دياد ايات شريف لپاره شمېرل کيدای،يادې چاودني دقرآنکريم د اعجاز دداوم داره لرې دنورکړيو لپاره دمځکي اوسيدونکي د دې ته ورته هيرانونکوپيښو دپيښيدلو انتظار ته منتظر کړل.په همدې خاطر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم په خپل اجتهاد او يا دالله جل جلاله دخواڅخه په ورته سوي الهام دډېرو هغواياتونو څخه چي ورته بيان پکښي سوی دتفسير څخه پرهيز کړی دی:ولې چي که ديادو اياتونو شرحه او تفسير سوی وای راتلونکو وګړو به تري انکار کوای او دهغه وخت اوسيدونکو به له دې کبله چي دااياتونو دتفسير اوشرحي به يې پوره درک نه سوای کولی دنبي کريم صلی الله عليه وسلم دنبوت څخه به يې انکار کولی.ديادو اياتونو شرحه اوتفسير دعلم اوژوند دچارو دپرمختګ اوپوروالي سره بشپړې سوې.دابني کثير(رح)په تفسير کي (فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ) تفسير داسي سوی:څنګه چي غوړي اوطلا ويلي کيږي.حسن بصري (رح)وايي:آسمان رنګا رنګ کيږي.مجاهد(رح)دغوړو اوروغني رنګو په شان کيږي،دانظر يې دابن کثير(رح)په تفسير کي راغلی.په تفسيري قرطبي کي:آسمان دغوړو په شان صاف اوپاک کيږي.سعيد بن جبير(رح) اوقتاده (رح)هم ويلي: چي خپل ځان ته سوررنګ غوره کوي.څنګه چي مو وويل هغه څه چي په دې مبارک ايات زمونږ پام ځان ته جلبوي دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعين القط ستوري دچاودنې انځور چي په پوره ډول ديوه سره ګل سره ورته دی دناسا تشيالي (فضايي) اداري دهابل تلسکوپ په مټ اخيستی اوپه نړيوال جال(انترنيټ)کي يې خپور کړی ددې ايات شريف دتفسير تصديق کونکی دی:[سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن : 37](فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ)بيا کله چي وچوی څيری شی آسمان نو وبه ګرځی ګل سورنګ لکه سری څرمنی (يازيتون تيل).****بنه نو په ياده پيښه سره بياهم.. څرګند سول چي قرآنکريم دالله جل جلاله کلام دی اوداسي معجزه ده چي دکايناتو درپای پوري به دوام کوي!چا ګومان کوئ چي ستوری په آسمان کي چاوديږي او ديوه داسي سور ګل بڼه به ځانته غوره کوي چي پاڼې يې ګلابي،ګل پاڼې يې په منځ کي ابي او کوچنی پاڼې به يې زرغون رنګ لري.ياد انځور دهابل لوی تلسکوپ په مرسته دعين القط ستوري څخه په داسي حال کي اخيستل سوی چي دچادني انځور يې وو.ياد ستوری دمځکي څخه 13زره نوري کاله ليري دی،داپيښه يوبرخه دورځو دپيښيدونکو پيښو څخه ده،له بله اړخه ياده قضيه زموږ په ژوند کي دالله جل جلاله دهغه کتاب ده چي زموږ دژوند قانون ،نيغه او روښانه لار راته ټاکي،هرڅوک چي په هغه عمل وکړي:خوشبخته اوبريالی به وي اوکه څوک عمل نه په وکړي نو بدبخته او هلاک به سي!ياده پيښه دالله جل جلاله دقدرت دنښو څخه يوه نښه ده،الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 53](سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى الْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗأَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ)ډېر ژر به موږ دوی ته خپلي نښاني په افاقو (هيوادونو) کښي هم وښيو او د دوی پخپلو نفسونو کښي هم؛ تر دې پوري چي دوی ته دا خبره څرګنده شي چي دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چي ستا رب پر هر څه شاهد دی؟*

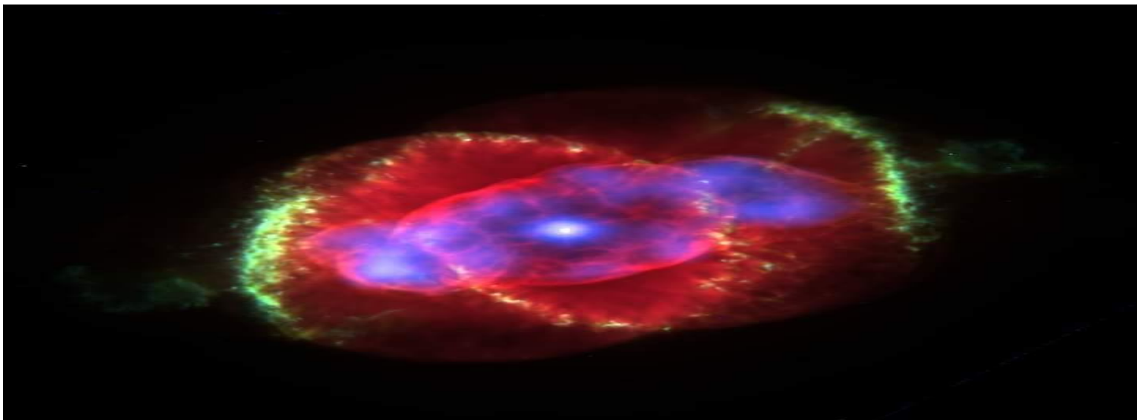

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستورو.. اولکۍ لرونکو ستورو مدارونه

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 40](لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِى لَهَآ أَن تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ)نه د لمر په وس کښي دا شته چي سپوږمۍ ونيسي او نه شپه پر ورځي مخکي کېدلای شي. دا ټول په يو يو فلك (مدار) کښي لامبو وهي (په اسمان کي چورلېدونکي دي). ****دياد ايات شريف څخه خو په ښکاره داسي معلوميږي :چي سپوږمۍ اولمر هر يو دبيلو مدارونو درلودونکی دئ او يو دبل څخه ليريوالی لري.ددې ايات شريف دې برخې ته په پام سره لمر دسپوږمۍ سره نه مخامخ کيږي ياني ټکر نه کوي:(وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ) ښه نو داښکاره سول چي هرشی چي په آسمانونو او مځکه کي دئ:ديادو مدارونو درلودونکی دئ،چي داخبردا ايات شريف تايدوي [سُوۡرَةُ فَاطِر : 41]إِنَّ اللهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَن تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)

بيشکه الله ساتي (دغه)آسمانونه او ځمکه له دې نه چي زائل سي (اوله خپل محوره بيځايه سي)او (قسم دئ)که (بالفرض)مخ په زوال سي دادواړه نو وبه نه ساتي (له زواله)دغه دواړه هيڅوک ماسواء له دغه(الله)نه،****مخکي ليکنو کي هم بيان سول چي (أَن تَزُولَا)ياني داچي الله جل جلاله هغوئ دخپلو مدارونو څخه وتلو ته نه پريږدي؛منعه کوونکی يې دئ!

يا ده کلمه (ويی)دزوال دلمر سره چي دماپښين په وخت کي دآسمان دمنځه څخه انحراف کوي،اوړي توپير لري.دسُوۡرَةُ يٰسٓ د40نمبرايات څخه هم معلوميږي چي ټول ستوري دځانګړو مدارونو،تګ لورو درلودونکي دي اوهمدارنګه سُوۡرَةُ الطّارق د 11نمبرايات(وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ)قسم دئ په آسمان خاوند دبيرته ګرځيدلو (چورليدلو)*هم ددې مطلب ړاندي کوونکی دئ؛حتی ترددې چي ځينو پوهانو بيان سوی مطلب دآسماني جسمونو ځانګړی صفت ياد کړی،هغوئ داسي عقيده لري چي هيڅ ستوری.. په تشيال کي بيله مداره نه دئ،دتشيال پرمخ دحرکت اوتاکلي ځای ته درسيدو ورسته بيرته هرستوری..خپل لومړي ځای ته راګرځي.لکه هغه لکۍ لرونکي ستوري چي 1986ميلادي کال کي دمځکې دځنډو څخه تېرسول.هغه لکۍ لرونکي ستوري چي موږ يې په 2062ميلادي کال کي دليدلو انتظار کوو او دمځکي او آسمانو نو دپيداښت دوخته دحرکت په حال کي دي:دګوتي دبند په اندازه هم دخپل مسير،تګ لوري څخه بل لوري ته نه دي اوښتي.ديادوستورو دمدار ځيني برخې دمځکې څخه 300ميليونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيلومتره ليروالی لري،ځيني وخت خلګ بيره لري:چي ياد ستوري به خپل تګ لوري ته دمځکي دمخ خواته دوام ورکړي او دخپل 93کيلومتره لکی سره به دمځکي سره ټکروکړي؛مګر الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ فَاطِر : 41](إِنَّ اللهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَن تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوك د هغو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او ښونکی دی.*ديادولکی لرونکو ستورو ميليونونه کاله کيږي چي په خپل مدار کي ټينګ دي او دخپل مسيرڅخه نه اوړي.مځکه اولمر هم دميليونو کالو راپه دې خوا په خپل مدارکي دحرکت په حال کي دي!ښه نو خپله دغه دآسماني جسمونو ټينګوالی،مستحکموالی په خپل مدار کي دالله جل جلاله دقدرتونو دښو څخه يوه ښه ده چي دقرآن کريم په دې مبارک ايات کي ورته اشاره سوې ده:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 40](لَا الشَّمْسُ يَنبَغِى لَهَآ أَن تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ)نه د لمر په وس کښي دا شته چي سپوږمۍ ونيسي او نه شپه پر ورځي مخکي کېدلای شي. دا ټول په يو يو فلك (مدار) کښي لامبو وهي (په اسمان کي چورلېدونکي دي).
***دهيڅ ستوري مدار نه اوړديږي اونه لنډيږي!دستورو په تېزوالي کي ډېرښت او کمښت نه راځي!لمر دسپوږمۍ سره نه ټکريږي؛دمځکي پر خپل ځان راګرځيدل ثابت او دهرې شپې اوږدوالی پر خپل حال توپير نه کوي!ټول تاريخونه دزرګونو کلونو دتېريدو ورسته خپل تاکلي اعداد بيانوي،دبېلګي په ډول:کولی سو ووايو چي سل کاله ورسته يا که ووايو په 3000ميلادي کال کي به لمر دمارچ مياشتې پر 21نيته ( ) پر 6:10دقيقې راخيږي.
داسي ويل په څه مانا دي؟آيا الله جل جلاله په قرآن کريم کي نه دي فرمايلي:(وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ)*جالبه ده چي وپوهيږو چي د(كُلٌّ)کلمه په دې ايات کي راغلې ده ښشي ته اشاره کوي.زما په آند ټولو هغو پيداسو شيانو ته چي موږ يې وينو اشاره کوي:
يوه لرګينه وسيله چي داټومونو څخه جوړه سوې ده او هرآټوم دنيوټرون درلودنکی دئ او هرنيوټرون په ځانګړي مدارکي دحرکت په حال کي دئ،په واقعيت کي داټوم سيستم دکهکشان په شان دئ.هرهغه څه چي انسان ويني دحجرو،ذراتو درلودونکی دئ.ذرات داټوم،هغه دهستې او هغه دالکترونو څخه چي دښلونکي مقناطيس درلودنکي دي جوړسوي دي،چي همدغه الکترونونه دهستې پر شاوخوا په ثابت تېزوالي راچورلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو هرڅه چي په کايناتو کي موږ وينو په خپل مدارکي ګرځيدونکي؛لامبووهونکي دي (فِی فَلَكٍ يَسْبَحُونَ)*****هرهغه څه چي ستاسو دسترګو مخته دي:غرونه،ډبرې؛سمندرونه،انسانان،حيوانات..دحجرو،ذراتو څخه جوړدي هغه داتوم،اتوم دهستي.. او الکترونو څخه جوړسوی دئ.

انځورلکی لرروونکي ستوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

درڼا تېزوالی (سرعت)

الله جل جلاله د سُوْرَةُ السَّجدَة په 5نمبرایت کي فرمايي:يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ «هغه له اسمانه تر ځمکي پوري د نړۍ چاري اداره کوي او د دې اداري راپور پاس د هغه حضور ته په یوه داسي ورځ ورځي، چي د هغې اندازه ستاسي د شمېر له مخي یو زر (۱۰۰۰) کاله ده.*****ددې ایات شریف خطاب د(تَعُدُّونَ)په کلمي کي هغه وګړي دي :چي هغوئ نېټې په سپوږمیز کال سره په نښه کوي.سپوږمۍ دمځکې څخه په 29ورځو اوشپږو ساعتونو کي راچورلي(راګرځي)،اوس که که دسپوږمۍ دمرکز څخه دمځکې درمرکز پوري لیروالی په لاس راړو یاني که موږ دمځکې څخه دسپوږمۍ دراګرځیدلو ددیرې نیم قطر یا دیادې دایرې دیوې وړانګي لیروالی په لاس راوړ:کولی سو دمځکې څخه دسپوږمي دراګرځیدلو؛دطی سوو کیلومترونو اندزه مالومه کړو.درڼا تېزوالی (سرعت)الله جل جلاله د سُوْرَةُ السَّجدَة په 5نمبرایت کي فرمايي:يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ *هغه له اسمانه تر ځمکي پوري د نړۍ چاري اداره کوي او د دې اداري راپور پاس د هغه حضور ته په یوه داسي ورځ ورځي، چي د هغې اندازه ستاسي د شمېر له مخي یو زر(۱۰۰۰) کاله ده.*****که چیرې دهغې دایرې طول چي سپوږمۍ ور باندي راګرځي په 12کي چي دیوه سپوږمیز کال دمیاشتو سره سمون خوري ضرب کړو او همدغه لاسته راغلی عدد په زرکي ضرب کړو:هغه مساحت چي سپوږمۍ دمځکې څخه په راچورلیدلو په 1000کاله کي طی کړی دئ لاسته راوړ،هغه مساحت چي دسورت سجده په 5نمبر ایات کي بیان سوی دئ.والله اعلم!اوس که چیرې هغه لیروالی چي سپوږمۍ یې په زرکاله کي طی کوي دیوې پوره ورځې پر (86400)ثانیو وویشو په یوه ورځ کي دنور لخوا طی کیدونکو کیلومترونو اندازه لاسته راوړو.که چیرې دسپوږمۍ په زرو کالو کي وهل سوی مساحت درڼا دیوې ورځې پر طی کیدونکي مساحت باندي وویشو؛داعداد لاسته راځي:5/299792چي یاد عدد دنور(رڼا)دتېزوالي هغه دقیق عدد دئ چي دپاریس دنړۍ وال کنفرانس دلوري اعلان سو.په حقیقت کي هغه ځای ته چي سپوږمۍ په زرکالو کي رسیږي هغه ته نورپه یوه ورځ کي رسیدلی سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کشفول چي رڼا په يوه ثانيه کي 5/299792کيلومترتيږوالی لري:په 20مه پيړی کي دانسان دلاسته راوړونوڅخه يوه وه.ياد سرعت په نړی کي ترټولو ګړندی تيږوالی دئ؛که چيرې کوم بل شی درڼا په تيږوالي حرکت وکړي:درڼا په شان به په ذراتو واوړي،ناپاينه حجم به پيداکړي،ځانګړي بڼه به نه لري، وخت به دهغه لپاره ودريږي اوکه چيرې بيا کوم شی درڼا څخه هم ګړندی سي وخت به دهغه لپاره شاته وګرځي يابه وخت دهغه لپاره لنډسي.ټول پوهيږو چي سپوږمۍ ديوه سپوږميز کال په يوه مياشت کي دمځکي څخه اوپه همدومره موده کي دخپل ځان څخه هم راګرځي،په همدي خاطر موږ تل دسپوږمۍ يوأړخ وينو اوبل اړخ يې په سترګو نه سو ليدلئ ولې چي دسپوږمۍ پرخپل ځان دراګرځيدلو تيږوالی دهغه تيزوالي سره برابر دئ چي دمځکي څخه په هغه تيږوالي راچورلي،ياد ګرځيدل دسپوږمۍ دځان او مځکي څخه 29ورځې او شپږساعته وخت نيسي.دپام وړتکی دادئ چي سپوږمۍ هرورځ 13درجې دخپل مدارڅخه دمځکې پر شاواخوا طی کوي او هرورځ درمخکينۍ ورځې 49دقيقې ورسته ښکاره کيږي يا راخيږي.که چيرې دسپوږمۍ په راختلو کي هرورځ همدغه 49دقيقې ځنډنه وای:تل به موږ سپوږمۍ دڅورلسم يا بدر سپوږمۍ په شان ليدای، مګر دا ورستوالی ددې سبب سوی دئ چي موږ سپوږمۍ دمياشتي په ورځوشپوکي په بيلا بيلو بڼو سره وينو؛ياني سپوږمۍ بيلا بيل پړاونه طی کوي:هلال(نوې مياشت)اوله ربع؛دڅورلسم سپوږمۍ؛اخيردمياشتي اوټوله پټه سپوږمۍ،په همدي دليل الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ يُونس : 5]هُوَ الَّذِى جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَآءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ مَا خَلَقَ اللهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ يُفَصِّلُ الْءَايٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ *هماغه ذات دی چي لمر يې روڼ او سپوږمۍ يې روښانه پيدا کړېده. او د سپوږمۍ د نري کيدو او غټيدو پړاوونه يې په منظم ډول ټاکلي دي، چي تاسي په هغو سره د کلونو او نېټو حساب معلوم کړی. الله دا هر څه (د لوبې په ډول نه، بلکي) له يو مقصد سره پيدا کړيدي. هغه خپلي نښاني د هغو خلکو لپاره چي علم لري په روښانه ځرګنده توګه وړاندي کوي.***دازموږ دپيداکوونکي دخوا پرموږ،يوبل لوی نعمت دئ او دکايناتو يوه بله جالبه پيښه ده:چي سپوږمۍ ته يې داسي فرمان کړی:چي هرورځ درمخکينۍ ورځې 49دقيقې ورسته راوخيږي،ترڅو بيلابيل منزلونه اوپړاونه طی کړې ترڅو دوختونو شميرل او کليزه دهسک په منځ کي شتون ولري او دمځکې اوسيدونکي په حساب،کتاب،ورځو،مياشتواوکلونو باندي وپوهيږي.حقيقت دادئ چي خدای جل جلاله دنړيوداوسيدونکو پالوونکی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جالبه داده:سپوږمۍ دلويوالي داړخه دمځکې د80مې برخې سره برابريږي،همدرنګه دسپوږمۍ دجاذبې قوه دمځکې6:1پرنسبت ده،ياني دسپوږمۍ دجاذبې قوه در مځکې کمه ده:که چيرې يو60کيلويي وګړی دسپوږمۍ پرمخ وتلل سي دهغه وزن به لس کيلو کم وي ياني 50کيلو وزن به لري.ددې سربيره ورته نوري سپوږمۍ هم په کايناتوکي شتون لري چي دهغوئ پرخپل ځان راګرځيدل کلونه وخت نيسي چي ځيني يې ډېرليري اوځيني يې ډېر نژدي دي؛مګرد الله جل جلاله تدبير داسي وو چي دمځکې دسپوږمۍ خلقت داسي سوی دئ: چي په څومره وخت کي دمځکې څخه راګرځي په همدومره وخت کي دخپل ځان څخه هم راګرځي.که چيرې داسي نه وای اوپه هرځل دمځکې څخه په راګرځيدو کي يې 13درجې دخپل مدارڅخه نه طی کولی او همدرنګه يې هرورځ درمځکينی ورځې 49دقيقې په راختلو کي ځنډ نه راتلای موږ نه سوای کولی چي دسپوږمۍ څخه مو دمياشتو او کلونو دشمېرلو کي کاراخيستی وای او دنيټو معلوموونکي موټاکلي وای.يوبل سوال چي دسپوږمۍ په اړه مطرح دئ:که چيرې دسپوږمۍ ليروالی دراوسني ليروالي لږوای څه کيدل؟خدای جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن : 5]الشَّمۡسُ وَالۡقَمَرُ بِحُسۡبَانٍ**لمر او سپوږمۍ د يو حساب پابند دي؛

****

بنه نو دسپوږمۍ څخه درمځکې پوري ليروالی دخالق جل جلاله دلوري داسي دقيق ټاکل سوی:که چيرې دراوسنی اندازې يې ليروالی کم وای ياکم سي دسمندرونو اوبه به لوړې راسي،تولـه وچه به ونيسي (غوټه کړې)او دمځکې پر مخ به ژوند ناشونی سي.که چيرې ډېرې مځکې ته نژدي سي مځکه به يې ځان ته رواکړي سپوږمۍ به دمځکې سره ټکروکړې اوکه چيرې يې ليروالی ډېرښت پيداکړي دجزر اومد پيښه چي پرسمندرونو مهمه اغيزه کوي دمينځه تلای او پرژوند باندي به يې ربړونکي اوځورونکي اغيزي پريښي وای،او که چيرې بيا نور هم ليروالی راسي :نوري سيارې به سپوږمۍ خپل ځان ته جذب کړي؛ياده پيښه به ددې لامل سي چي مځکه به خپل انتقالي حرکت په 4ساعته کي بشپړوي؛ورځ اوشپه به دوه ساعته سي.د سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن 5نمبرايات شريف ياده تولـه محاسبه په خپل ځان کي رانغاړلي ده:الشَّمۡسُ وَالۡقَمَرُ بِحُسۡبَانٍ*لمر او سپوږمۍ د يو حساب پابند دي؛*****الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 39]وَالۡقَمَرَ قَدَّرۡنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰى عَادَ كَالۡعُرۡجُوۡنِ الۡقَدِيۡمِ *او سپوږمۍ ته موږ پړاوونه ټاکلي دي، تر دې پوري چي د هغو پړاوونو څخه په تېريدو بيا هغه د خُرما وچه څانګه غوندي شي.*

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 40]لَا الشَّمۡسُ يَنۡبَغِى لَهَآ أَن تُدۡرِكَ الۡقَمَرَ وَلَا الَّيۡلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسۡبَحُونَ)نه د لمر په وس کېږي دا شته چي سپوږمۍ ونيسي او نه شپه پر ورځي مخکي کېدلای شي. دا ټول په يو يو فلك (مدار) کښي لامبو وهي (په اسمان کي چورلېدونکي دي).*دسُوۡرَةُ إبراهيم په 33نمبر ايات کي الله جل جلاله فرمايي:وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمۡسَ وَالۡقَمَرَ دَآئِبَيۡنِ‌ۖوَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيۡلَ وَالنَّهَارَ**او هغه لمر او سپوږمۍ ستاسي لپاره په کار واچول چي د قانون تابع چليږي. او شپه او ورځ يې ستاسي لپاره په کار واچول.*الله جل جلاله دلمر او سپوږمۍ ځانګړونوپه اړه فرمايي.[سُوۡرَةُ الفُرقان : 61]تَبَارَكَ الَّذِى جَعَلَ فِى السَّمَآءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَٰجًا وَقَمَرًا مُّنِيرًا**هغه ذات ډېر مبارك دی چي په اسمان کښي يې برجونه پېداکړل او په هغه کښي يې يوه ډيوه (لمر) او يوه ځلانده سپوږمۍ رونه کړه.*الله جل جلاله دسُوۡرَةُ نُوح په 15 او16نمبر اياتو کي فرمايي:[سُوۡرَةُ نُوح : 15]أَلَمۡ تَرَوۡا كَيۡفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبۡعَ سَمَٰوٰتٍ طِبَاقًا)ايا نه وينئ چي په څه ډول الله لاندي باندي اووه اسمانونه پيدا کړل؟[سُوۡرَةُ نُوح : 16]وَجَعَلَ الۡقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمۡسَ سِرَاجًا**او په هغو کښي يې سپوږمۍ رڼا او لمر ډېوه وګرځوله؛*جالبه ده چي وپوهيږو دسپوږمۍ خاوره درڼا راغبرګوونکي،منعکس کوونکي ده.او دا دالله جل جلا له دحکمتونو څخه يؤحکمت دئ.دسپوږمۍ رڼا دلمر داتلسمې برخې رڼاسره برابره ده.دسپوږمۍ څخه دلمر راغبرګيدونکي رڼا موږ ته دسپوږمۍ دليدلو وړتيا راکړي ده او موږ کولی سو ديؤې داسي کليزې څخه ګټه واخلو چي دښکلي هسک په منځ کي ده .الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يُونس : 5]هُوَ الَّذِى جَعَلَ الشَّمۡسَ ضِيَآءً وَالۡقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعۡلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالۡحِسَابَ ۚ مَا خَلَقَ اللهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالۡحَقِّ ۚ يُفَصِّلُ الۡءَايٰتِ لِقَوۡمٍ يَعۡلَمُونَ**هماغه ذات دی چي لمر يې روڼ او سپوږمۍ يې روښانه پېدا کړېده. او د سپوږمۍ د نري کېدو او غټېدو پړاوونه يې په منظم ډول ټاکلي دي، چي تاسي په هغو سره د کلونو او نېټو حساب معلوم کړئ. الله دا هر څه (د لوبې په ډول نه، بلکي) له يو مقصد سره پېدا کړيدي. هغه خپلې نښانې د هغو خلکو لپاره چي علم لري په روښانه ډول ښکاره کوي.**داالله جل جلاله دکلام دایاتونو يؤه کوچنۍ برخه وه چي دالله جل جلاله پرلويو قدرتونو شاهدي اداکوي.داهغه پيښې وي چي داوسني وخت ډېرمختللو وسيلو په مټ دننۍ زماني انسانانو کشف کړي دي،مګر د الله جل جلاله په پاک کلام قرآن کريم کي 14سوه کاله مخکي هغوته اشاره سوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو ځنګه عاجزه او دخاورو څخه جوړسوی انسان دالله جل جلاله دپاک کلام دایاتونو څخه سرغړونه کوي؟
دالله جل جلاله اودهغه درسول حضرت محمدمصطفی صلی الله علیه وسلم دامور څخه سرغړونه کوي؟په ربښتیاسره چي یاد کړن کوونکي وګړي ستر زیان کوونکي وګړي دي.

دلمريزنظام دسيارو ترمنځ ليري فاصلې

یو داسي ربښتیا چي دهغه څخه انکارنه کیږي دادئ:تراوسه سل میلیونه زره آسمان ټولګي په تشیال کي پیژندل سوي یاکشف سوي دي،دشیدو لارې آسمان ټولګه د100زره میلیونوستورو،150زره نوري کالو په اوږدوالي او د25زرو نوري کالو د بره؛په درلودلو سره دمنځنیو حجم درلودونکو آسمان ټولګو دډلي څخه ده.دمځکي او سپوږمۍ ترمنځ لیروالی یوازي یوه نوري ثانیه دئ .همدارنګه دلمر او مځکي ترمنځ لیروالی 8نوري دقیقې او 17ثانیې دئ.دمځکې او لمریز نظام ترمنځ لیروالی 13نوري ساعته دئ.اوس نوکه یوه سو چي نور(رڼا)په یوه کال کي لس میلیونه میلیونه کیلومتره لیروالی طی کوي، هغه وخت موږ دیادو فاصلو ښه درک کولی سو.لمریز نظام چي موږ په هغه کي یوو او13نوري ساعته اوږدوالی لري په نظر کي نیسو:دالماني ستر پیژدونکي:(جوهان بوټ) څیړونو ته پام کوو هغه وايي:دلمریز نظام دسیارو ترمنځ لیروالی دیوې دقیقي ریاضکي یا هندسي قاعدې څخه پیروي کوي.هغه یوه پاڼه خپره کړي وه چي دغه عددونه پکښي لیکل سوي وه:0- 3- 6- 12- 24- 48- 96- 192په دې عددونو کښي هرعدد دمخکيني عدد دوه برابره دئ.د0صفر عدد یې دعطارد لپاره،د3عددیې دزهرې لپاره،دمځکې لپاره یې د6عدد او د12عدد یې دمریخ لپاره په نظر کي ونیوئ او پر همدغو عددونو یې بسنه وکړل.ورسته یې هریو دیادو عددونو څخه د4سره جمع کړ او دهغه حاصل یې د9میلیونه مایله سره ضرب کړ:هغه عدد چي دیادو عملیو دجمعي اوضرب څخه لاسته راغلی، دټاکلي عدد دسیارې لیروالی یې درلمر پوري بیانوئ.داقاعده په 19میلادي پیړۍ کي بیان سول او ډېر جنجالونه یې پیداکړل:په هغه وخت کي په دوه ځایه کي یاده قاعده سمه نه وه:که د24او 192عدد په یاده قاعده کي جمعه او ضرب سوی وای په پایله کي یې داسي ځای په نښه کوئ چي هلته هیڅ سیارې شتون نه درلودئ؛مګر دڅه مودې ورسته کشف سول چي د24عدد په ځای کي کوچنۍ سیارې او د192عدد په ځای کي داورانوس سیاره شتون لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هره سياره په يادو عددونو سره په نښه کړو ورسته يې د4سره جمعه کړو اوبيايې په 9ميليونه مايله کي ضرب کړو:ددې اعدادو حاصل به دهرې سيارې ليروالی دلمرڅخه بيان کړي.ثنا اوستاينه ده هغه ذات ته چي ټول مخلوقات يې په داسي او ددې څخه هم جالب نظم او ترتيب سره جوړکړي او پيداکړي دي.په رښتيا چي دقايناتو هره ذره دالله جل جلاله دقدرتونو،نښو اونښانو ښکارندويه ده.ځای ددې دئ چي دهغه جل جلاله ستاينه اودخدای جل جلاله په کلام پاک قرآن کي ژورآندوکړو الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يُونس : 101]قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ
دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غړېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.*****

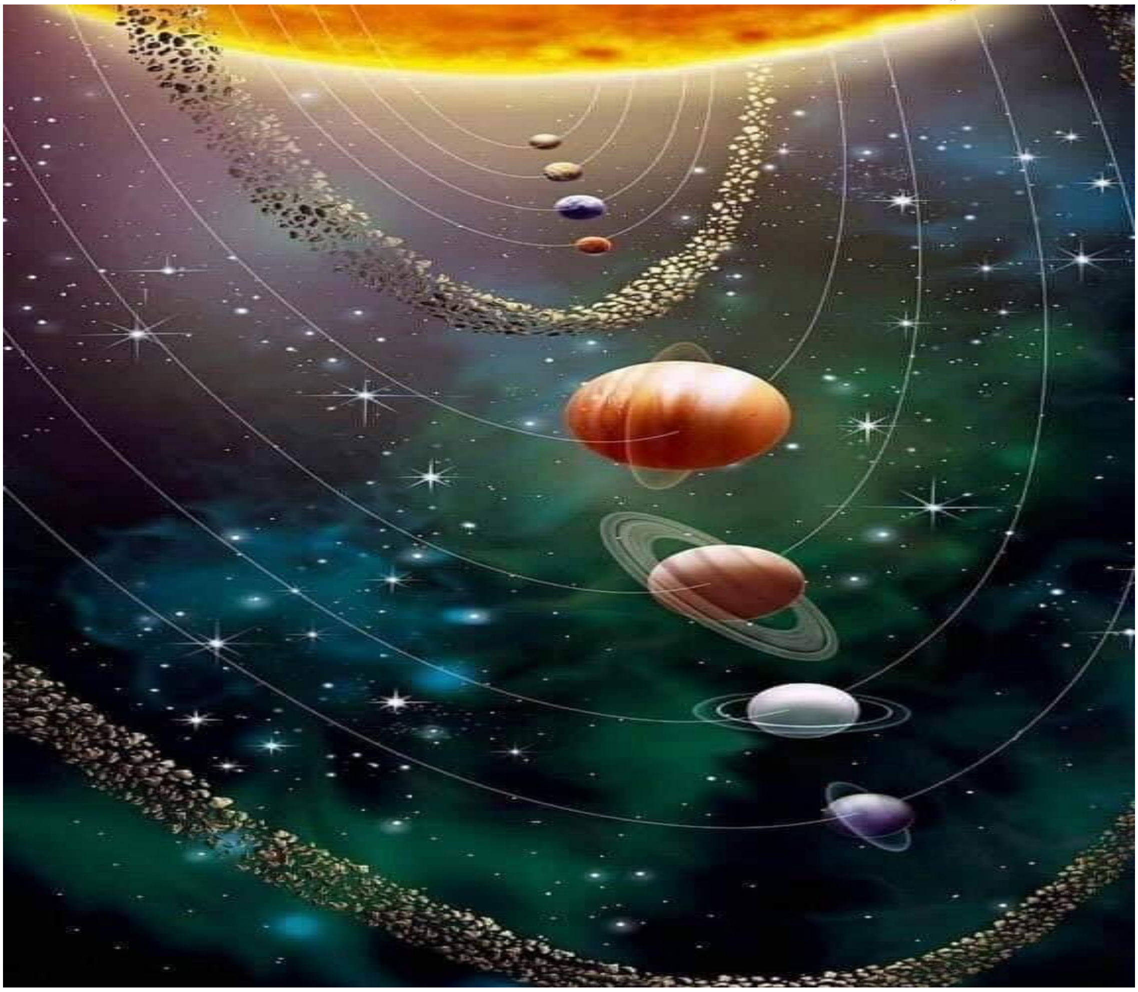

زمورډلمريزنظام سياري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجاذبي قوه

دحدیثو څخه څرګندیږي چي:دالله جل جلاله ذکر اویاد دمومن انسان په ژوند کي ډېرې مهمي اغیزې لري او ولې به یې نه لري ولي چي په قرآنکریم کي ددرو سوو څخه په زیاتو ایاتونو کي تکرار سوي او بیان سوي دي:چي انسان باید په هر حال کي دالله جل جلاله په ذکر اویاد بوخت وي،ولي چي عبادت دزړه،فکراوژبې دئ.یؤ دالله جل جلاله د ذکر اویاد کولو د ډلې څخه دالله جل جلاله په قدرتونو،نښو او نښانو کي په کایناتو کي آند،فکر کول اوپه دې اړه دقرآنکریم ایاتونه لوستل دي.دالله جل جلاله دښکار اوپټو نعمتونو شکر اویاد،دالله جل جلاله په امورو عمل کول او دنواهیو پریښودل،دهغه جل جلاله ذکر په زړه اوژبه کول،دتسبیح او حمد ویل،دتو حید او تکبیرویل،په هر حال کي دهغه جل جلاله شکر اداکول،دعا کول،الله جل جلاله ته دخپلو ګناهونو دبخښي په پار بغاري، وهل:دالله جل جلاله ذکرونه دي.الله جل جلاله ډېر یاد کړې ترڅو زړه مو ارام سي،غمونه مو لیري سي،سینه مو پراخه سي او پر دښمن بریالي سي.دالله جل جلاله په ایاتونو کي آند،فکرکول ذکر دئ.یاد فکر کول دالله جل جلاله دپیژندني لپاره دومره اړین دئ چي الله جل جلاله دسُوۡرَةُ آل عِمرَان په 190او191نمبرایاتونو کي فرمایي:[سُوۡرَةُ آل عِمرَان : 190](إِنَّ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلٰفِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَءَايٰتٍ لِّأُولِى الْأَلْبٰبِ)د اسمانونو او ځمکي په پیدایښت او د شپې او ورځي په تګ راتګ کښي د هغو پوهانو لپاره ډېري نښاني دي:[سُوۡرَةُ آل عِمرَان : 191](الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللهَ قِيٰمًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بٰطِلًا سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) چي په ولاړي، ناستي او ملاستي، هر حالت کښي خدای یادوي. او د اسمانونو او ځمکي په پیدایښت کښي غور او فکر کوي (هغوی په غیر ارادي توګه غږ کوي چي:) "آې زموږ ربه! دا ټول شیان تا بابیزه او بې مقصده نه دي پیدا کړي، ته له دې څخه پاك یې چي عبث کار وکړې؛ نو اې ربه! موږ د دوږخ له عذابه وژغوره؛*****

دهغو ایاتود ډلي څخه چي په هغوئ کي آسماني جسمونو او دهغوئ ځانګړونو ته پکښي اشاره سوې یؤه دیادو ایاتونو د اشارو څخه دستورو ترمنځ دجاذبي قوه ده،الله جل جلاله فرمایي:

[سُوۡرَةُ الرّعد : 2](اللَّهُ الَّذِى رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَاۖ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَۖ كُلٌّ يَجْرِى لِأَجَلٍ مُّسَمًّىۚ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْءَايٰتِ لَعَلَّكُم بِلِقَآءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله هغـه ذات دی چـي اسـمانونه يـې لـه سـتنو پرتـه همداسـي درولـي دي، تاسـي يـې پـه خپلـه وينئ. بيا يې پر عرش استوا وکړه او لمر او سپوږمی يې د يو قانون تـابع ګرزولـي دي. ددې ټول نظام هر شی تر يو ټاکلي وخت پوري چليږي. او همغه الله ددې ټول کار تدبير کوي؛ هغه نښانې په ډاګه څرګنده بيانوي، ښايي چي تاسي له خپل رب سره په يو ځای کېدو باور وکړئ.
*ددې ايات شريف څخه څرګندېږي چي الله جل جلاله آسمانونه په داسـي ستنو،ميلونو درولـي دي چي موږ يې نـه سو ليدلی او دا ناليدلی شی همدا دجاذبې قوه ده چي دټولـو کاينـاتو دذرې څخه درآسمان ټولګو(کهکشانونو)پوري سمبالوونکي اوټينګوونکي ده.والله اعلم!
دبيلګې په ډول لمرځمکه په خپل لوی قوت،پياوړتيا سره خپل ځان تـه کشوي:په همدي خـاطر ځمکه پـه ټرلـي ديرې کـي دلمر څخـه راچورلي(راګرځي)،کـه چيرې دمځکـي او لمـر تـرمنځ دجاذبې قوه لمنځه ولاړه سي:مځکه به دخپل مسير څخـه ووزې پـه تشيال او دتـاريکيو پـه منـځ کي به لالهانده، يخی سي او دمنفي 270درجې چي مطلق(بيخي)دصـفر درجـه ده او ذارات پـه ياده يخه هوا کي دحرکت وړتيا نه لري،دمځکي څخه به ژوند کډه وکړي.الله جل جلاله فرمايي:
[سُوْرَةُ فَاطِر : 41](إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِن زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)حقيقت دا دی، يوازي همدا الله دی چي اسمانونه او ځمکه يـې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بـل څـوك د هغـو راټينګوونکی نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکی او ښنونکی دی.
***ددې لپاره چي لمر دجذب قوه ښه درک کړو:که په هر دليل دلمر دجاذبې قوه دمنځـه ولاړه سي،ددې دپاره چي مځکه پراوسني ځای پاتـه سي اړيوو چي دفولادي تنـابونو،مزو پـه وسيله چي دفلزاتو دډلـي څخـه کروړ اوټينګ فلزدئ، مځکـه دلمرسره پـه يـادو مزو وتړو.هرفولادي مـزی ديـٔوه ميلـي متـر قطـر پـه درلودلـو سـره دسلـو کيلـو وزن دپورتـه کولـو او ټينګولـو زغـم لري.موږ ددې لپاره چي مځکه خوندي وساتو او دلمر سره يې وتړو يـٔو ميليون ميليـون فـولادي مزوتـه چـي هريـٔو يـې 156 ميليونـه کيلـومتره اوږدوالـی، 5مترقطر ولـري او وکـولی سـي چـي هريـٔو ددوئ څخه ددوه ميليونه ټنه وزن دټينګولو يا پورتـه کولو زغم ولري اړتيا لرو.پـه واقعـت کي دلمر دجاذبې قوه داسـي ده: 1ميليـون ×1ميليـون×2ميليونـه ټنـه.اوس نـو کـه وغـواړو ديـادو مزو يـٔو اړخ پرمځکه ټينګ يا خښ کړو ددې لپاره چي مزي،مځکه او لمر سره وصل سي:موږ به په مځکه کي دفولادي مزو دځنګل سره مخ سو،داسي چي ديادو مزو ترمنځ به په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوله مځکه کي ليروالی در5 متره کم وي او دومره حجم به ولري لکه يؤ لوی غر،ياد مزي به زموږ څخه دلمر وړانګي پټي کړې او دمځکي خوځښتونه او فعاليت به دمنځه ولاړسي.داټول لوی ځواکونه ددې لپاره دي چي مځکه په هره ثانيه کي د30کيلومترو په تېزوالي دلمر پر شاوخوا په خپل مدار کي حرکت وکړي.الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ الرّعد : 2](اللّٰهُ الَّذِی رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٍ تَرَوۡنَهَا‌ۖ ثُمَّ اسۡتَوٰی عَلَی الۡعَرۡشِ‌ۖ وَسَخَّرَ الشَّمۡسَ وَالۡقَمَرَ‌ؕ كُلٌّ يَجۡرِی لِأَجَلٍ مُّسَمًّی‌ؕ يُدَبِّرُ الۡأَمۡرَ يُفَصِّلُ الۡءَايٰتِ لَعَلَّكُم بِلِقَآءِ رَبِّكُمۡ تُوقِنُونَ)

الله هغه ذات دی چي اسمانونه يې له ستنو پرته همداسي درولي دي، تاسي يې په خپله وينئ. بيا يې پر عرش استوا وکړه او لمر او سپوږمی يې د يو قانون تابع ګرزولي دي. ددې ټول نظام هر شی تر يو ټاکلي وخت پوري چليږي. او همغه الله ددې ټول کار تدبير کوي؛ هغه نښاني په ډاګه څرګنده بيانوي، ښايي چي تاسي له خپل رب سره په يو ځای کېدو باور وکړئ.*يؤ دثابتو سوو حقيقتونو دډلې څخه دادئ :مځکه په بيضوي بڼې مدار کي دلمر پر شاوخوا ګرځي،دا مدار دکوچني او لوی قطر لرونکی دئ.دمځکي اولمر ترمنځ دجاذبې قوه هم پردې اساس ده چي لوی جسم کوچنی جسم خپل ځان ته راکاږي او هرڅومره چي يؤ شی لوی وي دجاذبې قوه يې هم زياته وي.دليروالي په ډېريدو سره دجاذبې قوه کميږي.

دمځکي تېزوالی دلمر پرشاوخوا 30کيلومتره پر ثانيه دئ؛کله چي مځکه دخپل مدار کوچني قطر درلودونکي برخې ته رسيږي او ليروالی يې دلمر سره لږيږي په دې حالت کي داشوني وي چي لمر يې خپل ځان ته جذب کړې او دلمر دمخ په 6000درجې تودوخه کي دمنځه ولاړه او تبخير سي.ځکه مځکه لمر ته نژدې وي او دانژدې والی ددې سبب سوی وي چي دلمر دجاذبې قوه پر مځکه ډېره سي.مځکه ديادې سوي پيښې دنه پيښيدلو په پار په دې کوچني قطر درلودونکي برخه کي دخپل مدار، دمځکي سرعت ډېريږي او دلمر دراکښوونکي قوې زياته اغيزه په خپل تېز حرکت سره لمنځه وړې.کله چي مځکه دخپل مدار لوی قطر لرونکي ساحې ته رسيږي دمځکې سرعت هم کميږي ددې لپاره چي دلمر دراکښوونکي قوې اغيزه پري ډېره سي، دخپل مدار څخه ونه وزې او دتشيال په تاريکه او يخ کي يخی نه سي.ښه نو دمځکې تېزوالی(سرعت)دخپل مدار په بېلا بېلو برخو کي ديادو عواملو لکبله توپير کوي،داسي چي دخپل مدار په کوچني قطر درلودونکي برخه کي يې تېزوالی ډېريږي او په لوی قطر درلودونکي برخه کي يې تېزوالی کميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ياد توپيرونه دمځکې په تېزوالي کي په ډېره ارمه سره پيښيږي ترڅو دمځکې پرمخ ژوند بې ترتيبه نه سي او دمځکې دمخ دويجاړې سبب ونه ګرځي.الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ فَاطِر : 41](إِنَّ اللهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِن زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)حقيقت دا دى، يوازي همدا الله دى چي اسمانونه او ځمکه يې د منځه تلو څخه ساتلي دي، او که هغه بې ځايه شي، نو د الله څخه وروسته کوم بل څوک د هغو راټينګوونکى نشته. بېشکه الله ډېر زغمونکى او بښونکى دى.

***

زموږکهکشان*دشېدولارې آسمان ټولګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې د اوسيدونکو لمر

خدای جل جلاله د سُوْرَةُ عَبَسَ د 17نمبرايات څخه در 32نمبرايات پوري فرمايي:[17](قُتِلَ الْإِنْسٰنُ مَآ أَكْفَرَهُ)لعنت (هلاکت) دي پر (کافر) انسان وي، څومره کلك د حق منکر دی.[18](مِنْ أَیِّ شَیْءٍ خَلَقَهُ)الله له څه شي څخه دی پيدا کړی دی؟! [19](مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ)

د نطفې له يو څاڅکي څخه الله پيدا کړ، بيا يې د ده تقدير وټاکه؛[20](ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ)بيا يې د ده لپاره د ژوند لاره اسانه کړه؛[21](ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ)بيا يې دی مړ کړ او قبر ته يې ورساوه؛[22](ثُمَّ إِذَا شَآءَ أَنشَرَهُ)بيا کله چې يې خوښه شي، هغه به دوهم ځل راپاځوي.

[23](كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ أَمَرَهُ)هيڅکله نه، ده هغه فرض نه دی اداء کړی، چې الله ورته حُکم کړی ؤ.[24](فَلْيَنظُرِ الْإِنسٰنُ إِلٰى طَعَامِهِۦٓ)بيا دي انسان خپلو خوړو ته وګوري.[25](أَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ صَبًّا)موږ ښې اوبه راتوی کړي دي؛[26](ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا)بيا ځمکه مو په عجيبه شان شلولې (څيرلې) ده؛[27](فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا)بيا په هغې کې مو غلې، دانې را زرغونې کړي دي،[28](وَعِنَبًا وَقَضْبًا)او انګور او سابه،[29](وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا)او ښوون (زيتون)، او کجوري (خُرما)،[30](وَحَدَآئِقَ غُلْبًا)او ګڼ باغونه،[31](وَفٰكِهَةً وَأَبًّا)او ډول ډول مېوې او شينلي (واښه)؛[32](مَّتٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعٰمِكُمْ)د ژوند د وسايلو په توګه، ستاسي او ستاسي د څارويو لپاره.

*****بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ يُونس : 101](قُلِ انْظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى الْءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ)دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښې چې څه دي، هغه په غړيدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چې له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.***لمر دروښانو نښو نښانو څخه دالله جل جلاله دقدرتونو يو دئ،چې دخپل ځلا په خوړولو سره موږ دالله جل جلاله لوري ته هدايت کوي!لمر دمنځني حجم درلودونکی ستوری دئ،چې دمځکې څخه يؤ ميليون او دري سوه زره برابره لوی دئ،لمر دمځکې څخه 156ميليونه کيلومتره چې د اتو نوري دقيقواو 17ثانيو سره سمون خوري ليري دئ.داسي ستوري هم شتون لري چې دلمر اومځکې او ددوئ ترمنځ ليروالي څخه يې هم حجم غټ دئ.دلمر دمرکز تودوخه 20ميليونه درجې ده،که چيرې مځکه دلمر په غيږکې وغورځول سي په ډېر لږوخت کې به په تبخير(توښ)بدله سي.دلمر داور دڅپو اوږدوالی يؤ ميليون کيلومتره ته رسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمر توخه دومره ده چي په هره ثانيه کي ددوو زرومیلیاردو ټنو دډبرسکرو دتودوخې په اندازه تودوخه توليدوي.دا روښانه اوځليدونکی جسم هرورځ دري لکه شپيته زره ميليونه ټنه وزن دخپل حجم څخه دلاسه ورکوي.دستورپيژاندو داټکل پر اساس دلمر د ژوند پنځه زره ميليونه کاله تېر سوي دي او وګړو ته وايي چي مخکي درپنځه ميلياردو نورو کالو پوري به داډيوه مړه نه سي.والله اعلم*که دلمر روښنايي دمنځه ولاړه سي:مځکه به په سختې تاريکۍ کي راګيرسي،دتودوخې درجه به يې منفي 270درجې ته راټيټه سي او ديخي په هديره به بدله سي.دتودخې او رڼا په لمنځه تللو بسنه کوي چي دژوند ټولې نښې نښانې په مځکه کي دمنځه ولاړې سي.لمر دبيلابيلو حرکتونو درلودونکی دی:دلمر وضعي حرکت چي په هرو 5/25ورځو کي خپل پرځان ګرځي.دلمر انتقالي حرکت دآسمان دجنوب څخه دشمال لورته دلمريزنظام په ګډون په هرثانيه کي 5/19کيلومترو په تېزوالي دحرکت په حال کي دئ.همدارنګه لمر دټول لمريز نظام په ګډون په ثانيه کي د225کيلومترو په تېزوالي دشيدولاري دآسمان ټولګې پر شاوخوا راګرځي.دلمر دننه ټول عمر هستوي چاودني کيږي ترڅو رڼا،انرژي اوتودخه توليد کړي.لمر ته وګورئ او وپوښتئ:چا دا اور لګولی او پارولی دئ؟چا داروښانه اوځلانده نښه ځړولي ده؟چا داسور رنګې سکه دهسک په منځ کي وهلي ده؟چا داساعت په تشيال کي ځوړند کړی دئ داسي يوساعت چي دهغه ستني دقيامت در ورځې پوري دګرځيدو په حال کي دي؟چا هغه ته دا پورته والی ورکړی دئ چي په بيلابيلوځايونو کي په دقيق مدار کي دچورليدلو په حال کي دئ؟اوڅوک دئ چي دهغه روښنايي يې ددونيا آسمان ته راوړي ده؟دلمر ګټې دژونديو موجوداتو لپاره بلها ډيرې دي.دموسمونو بدلون دمځکې او لمر دبدلون پايله ده.که چيرې لمر نه وای کلونه،مياشتې او ورځې نه ترتيبدلي يا په شمار کي نه سوای راتلای.درڼا او تاريکۍ توپير نه سو کيدلی.دلمر دلويدلو په وخت کي ژړزګي او دشپې دپيل سوروالی چي دلمر دوړانګو دخپريدو لکبله منځ ته راځي:نه به وای.زموږ،لمر،کايناتو اوپه هغوکي دټولو شته مخلوقاتو خالق جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 37])وَمِنْ ءَايَٰتِهِ ٱلَّيْلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ ٱلَّذِى خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ)دغه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ د الله له نښانو څخه دي. لمر او سپوږمۍ ته سجده مه کوئ، بلکي هغه خدای ته سجده وکړئ چي دا يې پيدا کړي دي که په رښتيا سره تاسي د هغه عبادت کوونکي ياست.*

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ إبراهيم : 33](وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَآئِبَيْنِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ)او هغه لمر او سپوږمۍ ستاسي لپاره په کار واچول چي د قانون تابع چليږي. او شپه او ورځ يي ستاسي لپاره په کار واچول.*

همدرنګه بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 38](وَالشَّمْسُ تَجْرِى لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ۚ ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ) او لمر د خپل ټاکلي ځای خوا ته ځي، دا د خورا ډېر ځواکمن پوه ذات، وضع کړی حساب دی.****

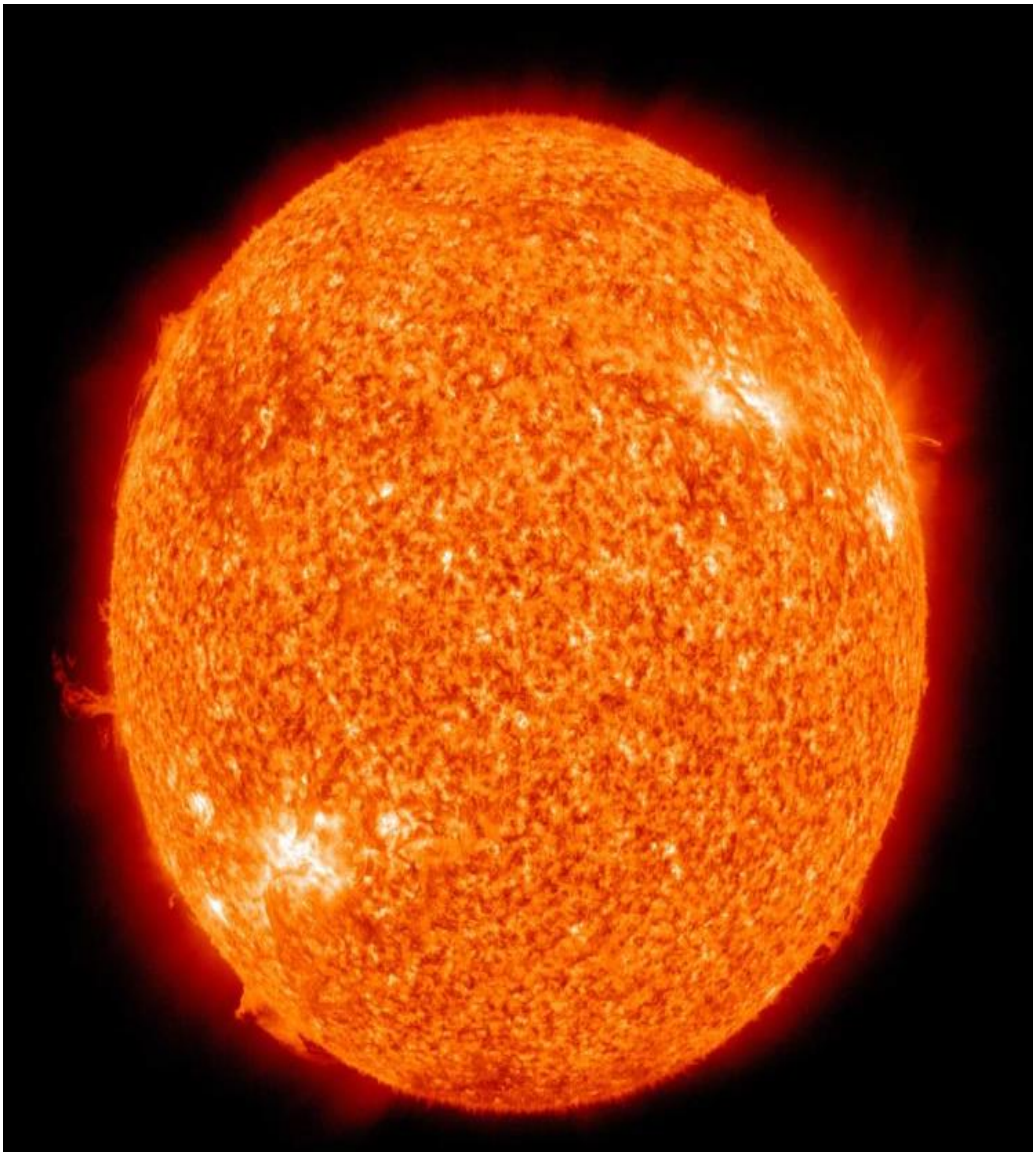

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمر او سپوږمۍ ترمنځ په ليروالي کي آند(فکر)کول

الله جل جلاله دسُوۡرَةُ يُونس په 101نمبر ايات کي فرمايي:(قُلِ انْظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚوَمَا تُغْنِى الْءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ)دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غږېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښاني او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.****بيا الله جل جلاله فرمايي [سُوۡرَةُ يُوسُف : 105]په اسمانونو او ځمکه کښي څومره نښاني دي چي پر هغو دوی تېرېږي او يوه ذره پاملرنه ورته نه کوي.****

لمر دمځکي څخه يؤ ميليون او دري لکه واري لوی دئ،کومې داورڅپې چي دلمر څخه دباندي خورېږي يؤميليو کيلومتره اوږدوالی لري او که چيرې مځکه دلمر پرمخ ولوېږي په يؤ ثانيه کي به په توبش بدله سي.ستورپيژاندو دلمر دژوند موده درپنځه زره ميليونوکالو ډېره ياده کړې او وايي:چي لمر دمځکي څخه 8نوري دقيقې او 17ثانيې چي د156ميلونو کيلومترو سره سمون خوري ليري دئ.ياد پوهان زياتوي:دعقرب برج په منځ کي يؤ نوراني ستوری شتون لري ياد ستوري ته (قطب العقر)وايي او دومره لوی دئ چي لمر او مځکه او ددوئ ترمنځ ليروالی په برکي نيولی سي.الله جل جلاله دسُوۡرَةُ يُونس په 101نمبر ايات کي فرمايي:(قُلِ انْظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚوَمَا تُغْنِى الْءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ) دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غږېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښاني او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.****بيا الله جل جلاله فرمايي [سُوۡرَةُ يُوسُف : 105](وَكَأَيِّنْ مِنْ ءَايَةٍ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ)*په اسمانونو او ځمکه کښي څومره نښاني دي چي پر هغو دوی تېرېږي او يوه ذره پاملرنه ورته نه کوي.****همدرنګه بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُومِ)نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ)او که وپوهېږئ نو دا ډېر لوی قسم دی؛*دسپوږمۍ اومځکي ترمنځ ليروالی يوه نوري ثانيه، دلمر او مځکي ترمنځ ليروالی 8نوري دقيقې او 17ثانيې او د لمريز نظام دترټولو ليري سيارې سره مځکه 13نوري ساعته ليروالی لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ ته تر ټولو نژدي هغه ستورى چي زموږ دلمريز نظام(غونډال) څخه نه دئ قطبي ستورى دئ،ياد ستورى زموږ څخه څلور زره نوري کاله ليري دئ،داليروالى دسپوږمۍ دليروالي سره چي يوازي يوه نوري ثانيه زموږ څخه ليري ده؛پرتله کړئ. انسان تراوسه دتشيال په نيولو کي يوازي يوه نوري ثانيه مخته تللى دئ.دتشيال لټوونکو پوهانو يو وخت په غرور وويل:کولى سو د شالنجر په فضايي الوتکې آسمان فتحه کړو،مګر څه وسول:باده فضايي الوتکه په تشيال کي د70ثانيو تګ ورسته داور په ټوټو بدله سول.دشيدولارې آسمان ټولګې دترټولو ليري ستوري اومځکي ترمنځ ليروالى 150زره نوري کاله دئ او دځيني نورو هغو بيا زموږ سره ليروالى 18زره نوري کاله دئ.سُوۡرَةُ الواقِعَة : 75](فَلاَ أُقْسِمُ بِمَوَٰقِعِ النُّجُومِ) نو داسي نه ده، زه د ستورو د پرېوتلو په ځايونو باندي قسم خورم؛***

په دي ايات شريف کي دستور دپرېوتلو دځايونوڅخه يادونه سوي ده،چي بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 76](وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ) او که وپوهېږئ نو دا ډېر لوى قسم دى؛****که چيرې دليروالي څخه يادونه سوي واى څه کيدل؟اسلامي پوهان مسلمانان دتفکر کولو عبادت ته هڅوي؛دالله جل جلاله دمخلوقاتو په پيدايښت او جوړښت کي آند (فکر)کولو ته يې رابولي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ آل عِمرَان : 190](إِنَّ فِى خَلْقِ السَّمَٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَٰفِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُولِى الْأَلْبَٰبِ) د اسمانونو او ځمکي په پيدايښت او د شپې او ورځي په تګ راتګ کښې د هغو پوهانو لپاره ډېري نښاني دي:[سُوۡرَةُ آل عِمرَان : 191](الَّذِينَ يَذْكُرُونَ الله قِيَٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمَٰوٰتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَٰطِلًا سُبْحَٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) چي په ولاړي، ناستي او ملاستي، هر حالت کښې خداى يادوي. او د اسمانونو او ځمکي په پيدايښت کښې غور او فکر کوي (هغوى په غير ارادي توګه غږ کوي چي:) "آې زموږ ربه! دا ټول شيان تا بابيزه او بې مقصده نه دي پيدا کړي، ته له دې څخه پاك يې چي عبث كار وكړې؛ نو اې ربه! موږ د دوږخ له عذابه وژغوره؛*بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الزُّمَر : 67] وَمَا قَدَرُوا الله حَقَّ قَدْرِهِۦ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ الْقِيَٰمَةِ وَالسَّمَٰوٰتُ مَطْوِيَّٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

دوى هغسي د الله قدر ونه کړ لکه څنګه چي د هغه د قدر کولو حق دى (د هغه کامل قدرت خو داسي دى چي) د قيامت په ورځ به ټوله ځمکه د هغه په موټي کښې وي او اسمانونه به د هغه په ښي لاس کي نغښتل شوي وي. الله د هغه شرک څخه پاك او لوړ دى چي دوى يې کوي.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

خسوف او کسوف

حديث شريف ژباړه: د رسول الله صلی الله عليه وسلم زوی ابراهيم وفات سو په همدغه ورځ لمر ترنځې ونيوئ خلکو داسي ګمان کاوه چي دغه کسوف د اسلام د پېغمبر د زوی د مړيني له کبله دی ، کله چي رسول الله صلی الله عليه وسلم خبر سو د خلکو دا خبره يې رد کړه او وې فرمايل:يو شمېر خلک په دې اند دي چي د لمر او سپوږمۍ ترنځه نيول د سترو شخصيتونو په مړينه د غم له امله وي، دغه خبري درواغ دي، دا خو د الله تعالی دلايل او نښاني دي چي بنده ګان پند ورڅخه واخلي.په بل حديث کي راځي :ژباړه: د ابو موسی اشعري رضی الله عنه څخه روايت دی چي لمر ترنځې ونيوئ رسول الله صلی الله عليه وسلم چي د بيرې اثر ورباندي وو چي قيامت نسي ولاړ سو او مسجد ته راغئ يو اوږد لمونځ يې وکئ چي رکوع او سجده يې هم اوږده وه او دومرې اوږد لمونځ يې وکئ چي ما مخکي دده دومري اوږد لمونځ نه وو ليدلی، او بيا يې وفرمايل چي دغه کسوف د خدای د قدرت يوه علامه ده تر څو بندګان وبېرېږي ، دا نه د چا د مرګ له کبله ده نه د ژوند، کله چي داسي کسوف راسي تاسي د خدای ذکر کوئ، دعاوي کوئ او استغفار واياست .***خسوف دټولي سپوږمۍ يا دسپوږمۍ ديؤې برخې پټيدلو،نه ښکاريدلو ، ته وايي.ياده پيښه هله رامنځته کيږي کله چي مځکه دلمر اوسپوږمۍ دمنځ څخه تېرېږي.همدارنګه کسوف هغه پيښې ته وايي:کله چي سپوږمۍ دمځکې اولمر ترمنځ تېرېږي،داسي چي کله دهمدې تېريدو لکبله لمر په پوره ډول يا دلمر يؤه برخه پټه سي همدغه حالت ته دلمر ترنځه نيول يا کسوف وايي. دادوې پيښې دالله جل جلاله هغه عظمت او رحمت ته اشاره کوي،چي فرمايي:[سُوْرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 37] وَمِنْ ءَايَٰتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا ۩ لِلَّهِ الَّذِى خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ)دغه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ د الله له نښانو څخه دي. لمر او سپوږمۍ ته سجده مه کوئ، بلکي هغه خدای ته سجده وکړئ چي دا يې پيدا کړي دي که په رښتيا سره تاسي د هغه عبادت کوونکي ياست.***همدارنګه بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ القَصَص : 71]قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ اللهُ عَلَيْكُمُ الَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَٰمَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللهِ يَأْتِيكُم بِضِيَآءٍ ۖ أَفَلَا تَسْمَعُونَ[اې پېغمبره (ص)!] دوی ته ووايه: "تاسي کله غور وکړ چي که الله تر قيامته پوري پر تاسي د تل لپاره شپه خوره کړي، نو د الله څخه پرته هغه کوم معبود دی چي تاسي ته رڼا راولي؟ - ايا تاسي نه اورئ؟"*

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيداى سي يځوک سوال وکړي:څنګه کيداى سي چي سپوږمۍ دلمر ټکۍ وپوښي په داسي حال کي چي سپوږمۍ دلمر څخه څلور سوه ځله کوچنۍ ده؟ځواب دادئ چي لمر دمځکي څخه درسپوږمۍ څلور سوه واري ليري دئ او دا ليروالى ددې سبب سوى دئ چي لمر اوسپوږمۍ دمځکې څخه په يؤه اندازه مالوميږي،په همدې خاطر سپوږمۍ کولى سي چي دلمر دهغو وړانګو مخه ونيسي کومې وړانګې چي مځکه رڼا کوي او نه پريږدي چي دمځکې د اوسيدونکو سترګو ته دې دلمر نيغي وړانګې ورسيږي.

بايد په ياد ولرو چي دلمر دترنځې ښکلا موږ دې ته راونه بولې چي بيله داسي عينکو لمرته ونه ګورچي هغه عينکي دلمر دوړانګو مخنيوى کولى سي.ولې چي دلمر دترنځې په وخت کي لمر ته کتل زموږ سترګو ته سخت زيان رسوي. دلمر دترنځې په وخت بيله عينکو لمر ته کتل زموږ دسترګو شبکيې ته ډېر زيان رسوې؛په تېره بيا دماشومانو دسترګو شبکيه ديادو وړانګو پروړاندې ډېره حساسه ده.په همدې.. خاطر پيغمبرصلى الله عليه وسلم دکسوف لمونځ سنت کړى دئ!داسي لمونځ چي د اوږده قرائت اوسجدې درلودونکى دئ،کله چي موږ ياد لمونځ کي بوخت يوو ديادې پيښې سره نه مخ کيږو،ياني موږ به په لمانځه بوخت يوو او دې ته به وخت ونه موندو ترڅو دلمر دترنځې په وخت کي دلمر ټکۍ ته وګورو.والله اعلم!

څه موده وړاندې داګست پر يؤلسمه نيټه ټول عربي هيوادونه دکسوف په ليدو قادره وه،خو يؤازي ديادو هيوادونو په شمال ختيځو پولو کي لمر په پوره ډول ترنځې نيولى وو.ديادو هيودونو ددلې څخه دسوريې په شمال ختيځ کي ديؤه ساعت لپاره دلمر يؤه برخه ترنځې نيولې وه چي ورسته د دوو دقيقو لپاره لمر په پوره ډول په ياده سيمه کي ترنځې ونيوئ؛په همدغه وخت کي دلمر داور دڅپو چي اوږدوالى يې يؤميليون کيلومترو ته رسيږي دليدلو مناسب فرصت پيداسو،همدارنګه دلمريزغونډال دېنځو سيارو:عطارد ،زهرې،مريخ،مشتري،او زحل ليدل هم ممکن سول، او هغه خبره چي وايي: په غرمه کي مي ستوري وليدل رښتيا سول.ښه نو ويلى سو کله چي لمر په پوره ډول ترنځه ونيسي موږ کولى سو په ستر ګو باندې بيله کومې وسيلې په غرمه يا دورځې په يؤه بله برخه کي سيارې او نورستوري ووينو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسوف دلمردترنځي نيولوانځور

خسوف دسپوږمۍ دترنځي نيولوانځور

دهوا فشار اود هغه پايلې

الله جل جلاله د سُوَرَةُ الأنعَام په 125نمبرايات کي فرمايي:فَمَن يُرِدِ اللهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى السَّمَآءِ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ اللهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ***

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو (دا حقيقت دى) چا ته چي الله د لارښووني اراده وکړي، د هغه سينه د اسلام لپاره پرانيزي. او چا ته چي په ګمراهۍ کښي د غورځولو اراده وکړي، د هغه سينه تنګوي او داسي فشار پرې راولي چي (څنګه د اسلام تصور په ذهن کښي راګرځوي نو) داسي ورته معلوميږي، چي ته به وايې ساه يې د اسمان لوري ته پورته کيږي. په دې توګه الله (له حق څخه د تېښتي او کرکي) ناپاکي پر هغو کسانو مسلطوي چي ايمان نه راوړي؛***

ياد ايات شريف يؤ دهغو اياتونو دډلي څخه دئ چي دقرآنکريم علمي اعجاز څرګندوي.په روغتيا پوهني؛طبي علم کي بيان سوي دي: کله چي انسان جګو يالوړو برخو ته دالوتکي يا بلې کومې وسيلې په مټ وخيږي، بدن يې دروغتيايي ستونزو سره مخ کيږي.ددې ستونزو دډلي څخه نفستنګي،دسا بندښت يا خپه کيدل دي چي په ياد ايات شريف کي ورته اشاره سويه ده:(يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيْقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ)***خومره چي موږ لوړ خيږو دهوا فشار کميږي او داکسيجن اندازه لږيږي.که موږ دسمندر دمخ(سطحې) څخه لس زره فوټه لوړ ولاړسو:دفشار دلږيدو او اکسيجن دکمښت احساس نه کوو،مګر دلس زرو څخه درشپاړس زرو فوټو پوري دسمندر دسطحي څخه لوړ داکسيجن دکمښت احساس دهغو سيستمونو،جوړښتونو په وسيله چي الله جل جلاله دانسان په بدن کي ځاى پرځاى کړي دي درک کوو.ياد سيستمونه په داسي هسکو برخو کي چي لوړوالى يې 16زرو فوټو ته رسيږي خپل ځان دياد چاپيريال دهوا دفشار او اکسيجن داندازې سرسم جوړوې او دانسان دبدن اړتيا وي پوره يا تأ مينوي،مګر دا جوړښتونه هله دکاره لويږي او دانسان دژوند حياتي اړتياوي نه سي پوره کولى کله چي انسان د16زرو څخه در25زرو فوټو پوري دسمندر دسطحي(مخ) څخه لوړ ولاړسي.په ياد لوړوالي کي دانسان بدن دبيلابيلو ستونزو سره مخ کيږي چي لومړۍ هغه يې سابندي او خپه کيدل دي.(يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيْقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ)***د25زرو فوټو څخه لوړ انسان په پوره ډول بي هوښه کيږي،ځکه خو هغه الوتکي چي دمځکې دمخ څخه 40زره فوټه لوړ الوزي،دننه هوا يې دمځکې دمخ دهوا څخه اته ځله د متراکمې هوا درلودونکي وي،ترڅو دمځکې دهوا دفشار سرمتناسب فشار دخپلو سفرليو يا هغې کي ناستو وګړو لپاره برابرکړي،بيله ياد جوړښته به دالوتکې ټول سپاره دپوره بي هوښۍ سره مخ سي.په حقيقت کي ياد ايات شريف دقرآنکريم علمي اعجازبيانوي.والله اعلم*تراوسه مو داکسيجن دکمښت داغيزو په اړه وويل خوکه دهوا فشار کم سي څه به وسي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فشار او دهغه پايلې

پوهان وايي:دهوا دفشار په غورځيدو يا کښته کيدو سره دانسان په بدن کي شته ګازونه دانبساط او پاشل کيدو سره مخ کيږي ياده پېښه دانسان دبدن دانساجو،دبدن دجوړښتونو،هوايي لارو،لويو کلمو اومنځني غوږ دشليدلو يا څيري کيدلو لامل کيږي.

دهوا دفشار ډارونکي پايلې پر همدې ځای نه ختميږي بلکې:نه زغمونکي دنس دردونه په ځانګړي ډول دلويو کلمو په برخه کي،دهويي لارو سره تړلي دردونه،همدارنګه دغوږونو او بندونو دردونه يې يؤه برخه وي.اوس نوځای ددې پوښتنې دئ چي ووايو آيا حضرت محمد صلى الله عليه وسلم بيله هغه چي اسلام او مسلمانان وايي هسک ته ختلی وو چي وي کولی سوای داسي دقيق علمي مطالب په خوږو اشارو سره بيان کړي؟

آيا په هغه وخت کي کوم بل کس تشيال يا دمځکي داتموسفير څخه دباندي وتلی او پورته سوی وو؟آيا الوتکو شتون درلودئ چي دهغو په وسيله يؤځوک تشيال ته ولاړسي او داسي خبرونه دپيغمبرصلى الله عليه وسلم لپاره راوړي؟ښه نو راسئ چي دياد ايات شريف تلاوت يؤ واربيا ښه په غور او پوره پاملرني سره وکړو: [سُوْرَةُ الأنعَام : 125](فَمَن يُرِدِ اللهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى السَّمَآءِ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ اللهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ) نو (دا حقيقت دی) چا ته چي الله د لارښووني اراده وکړي، د هغه سينه د اسلام لپاره پرانيزي. او چا ته چي په ګمراهی کښي د غورځولو اراده وکړي، د هغه سينه تنګوي او داسي فشار پرې راولي چي (څنګه د اسلام تصور په ذهن کښي راګرځوي نو) داسي ورته معلوميږي، چي ته به وايې ساه يې د اسمان لوري ته پورته کيږي. په دې توګه الله (له حق څخه د تېښتي او کرکي) ناپاکي پر هغو کسانو مسلطوي چي ايمان نه راوړي؛***

بيان سوي علمي حقيقتونه ورسته در علمي پرمختګونو او دردې چي انسان دالوتکې او ستور مزلو په مټ دمځکي د اتموسفير څخه دباندي ولاړ سي،کشف سوي ثابت سوي دي.موږ چي نن ورځ په الوتکه کي دسپريدو او تشيال يا دهسک لور ته دپرواز په وخت کي دستونزو سره نه مخ کيږو علت يې دادئ چي الوتکې او ستور مزلي بيړی داسي ترحه او جوړې سوې دي چي هغوئ دهوا دفشار په موزينه او دانسان لپاره يې مناسبوالي باندي برلاسي وي.که دهر علت لکبله دالوتکې دهوا دفشار دتوزون ساتلوجوړښتونه دکاروليږي بيله ځنده به الوتکه خپل لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرواز ته دپای ټکی ږدې او الوتکه سمبالوونکي به دلوړې ارتفاع څخه کښته لورته دالوتکې په راوستلو دالوتکې سپاره دمرګه ژغوري.ځای ددې دئ چې ددې ايات شريف علمي اعجاز ته په غور پام وکړو:(يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ ۚ)
****

پوهيږو چې هر انسان دخپل بدن په يوه يادوو مترو مساحت باندي د10څخه درشلو ټنو پوري دهوا فشار زغملی سي،مګر ياد فشار نه احساسوي په واقعت کي موږ ټوله ديوه داسي سمندر په تل کي چي دهوا څخه ډک دئ ژوند کوو چي دلسو څخه درشلو ټنو پوري دهوا فشار خپل پرتن ليږدوو.پوهان وايي:هغه فشار چې دمځکې دننه شتون لري داتموسفير دفشار څخه دري لکه اوشپږسوه ميلونه ځلي ډيردئ.

همدارنګه يو نيوټروني ستوری چي مخکي دلمر هومره وو او د ډير فشار دراغيزې لاندي دومره کوچنی سوی چي قطر يې يوازي 14کيلومتره ته رسيدلی فشار يې داتموسفير دفشار يوميليو ميليون بيليون برابره دئ.

درمځکي درفشار لاندي درتولو کروړ(کلک)عنصر الماس دي ياد فلز داتموسفير دفشار دڅلور ميليونه فشار دپياوړتيا هومره فشار باندي تخته سوی دئ، دالماسو فشار په وار وار دمځکې د دننه فشار څخه ډيردئ.په دې ورستيو کي پوهانو وکولی سول چي د2000درجې حرارت او داتموسفير دپنځه زره برابره فشار هومره فشار باندي عادي سکروته تراکم ورکړي:ياده ماده په صنعتي الماسو مشهوره ده.يو بل اړين ټکی چي دفشار سره اړه لري دادئ: روغتيا پوهان درمتراکمو او جامدو درملو مايع درمل ډير خوښوې او وايي چي کيدای سي جامدو درملو دفشار دراغيزې لاندي خپلې ځيني ځانګړني دلاسه ورکړي وي.اوس به خپل بيان رالنډکړو اوددې بيان ښکلي معنوي پايله به راوسپړو.الماس دطبعت کروړه ماده ده چي يوسلوڅولښت ميلونه ډالره قيمت لري،اوس که همدومره اندازه عادي سکاره دډير لوړ فشار لاندي راولو په الماسو اوړي او ارزښت يې هم نژدي دالماسو سره برابريږي .

که چيرې يوڅوک پر خدای جل جلاله او دهغه پر پيغمبر صلی الله عليه وسلم ايمان ولري،دالله جل جلاله دلوري پر ښوول سويه لاره ولاړسي،اسلامي امورو ته په رښتيني ډول غاړه کښيږدي پرهيز ګاري وکړي،دالله جل جلاله په لار کي جسماني،مادي او معنوی تکليفونه وګالي او صبر پر وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام ددین لپاره کار وکړي،هغه دیؤه عادي انسان څخه دلوړې مرتبې درلودونکي انسان باندي بدلیږي،داسي لکه یؤ عادي تور رنګ درلودونکي سکاره چي در ډېر فشار دتېرولو اوزغملو ورسته په ارزښتمندو الماس باندي بدل سي.

ټنبلي اوکسالت،دسترګیا څخه تېښته،شهوت خوښوونه،فسق او بې لارې،غلا،قتل،مسلمان زورونه: هیڅ وخت انسان میراني،پرمختګ،او بریاته نه سي رسولی،بلکي داسلام په لاره کي داسلامي قوانینو په رڼا کي سختی،تکلیفونه او زحمتونه ګالل او پرلپسي کوښښونه دي چي انسان ته لویه بریا ورپه برخه کوي.حضرت محمد صلی الله علیه وسلم داسلام دپاک دین دخپرولو اونیغي لارې ته دبشر درابللو لپاره سختی او تکلیفونه ګاللي دي.

تل داسي کیږي چي در تکلیفونو،زحمتونو او کړاونو ورسته هوساینه،بریا او پراخي راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ګروي توب او دهغې اړيکه دعميق دويي(لغات) سره!

په قرآنکريم کي دې موضوع (سکالو)ته اشاره سوې ده! الله جل جلاله دسُوْرَةُ الحَجّ په 27 نمبرايات کي فرمايي:(وَأَذِّنْ فِى النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ)او خلکو ته د حج لپاره عمومي اعلان وکړه چي هغوی تا ته له هر ليري مزل ځخه پلي او پر اوښانو سپاره راشي؛

***ښايي داسوال وسي چي ولې (مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ)کلمي د(عَمِيقٍ)ويي پرځای د(بَعيدٍ)ويي ونه فرمايل سو؟علماپه دې اړه وايي:دعميق دويي کارول دبعيد پرځای دمځکې ګرويتوب ته اشاره کوي،ولې چي دمځکې دمخ کرښې نيغي(مستقيمي)نه دي بلکي منحني دي او دهغوئ په ځرګندولو کي دريم ُبعد ياني عمق ته اړتيا ده،نوپه همدې خاطر پاک الله جل جلاله په دې کلمه سره دمځکې کرويتوب ته اشاره کړي ده.**

والله اعلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مځکې استقرار،ارام والى

دمځکې دارام والي په اړه الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 61]

(أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗأَءِلَٰهٌ مَّعَ اللهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ)

او هغه څوك دى چې ځمكه يې ارام ځاى وګرځوله، په هغې کښې يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښې ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښې يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خداى هم (پدغو چارو کښې شريك) دى؟ - نه، بلكې له دوى څخه زياتره خلك ناپوهان دي. **********************

څوک دئ چې مځکه يې دقرار او ارام ځاى ګرځولې ده؟

دمځکې پرمخ دنګې ودانۍ او ماڼۍ بيلـه دې چې راپريوځي ولاړې دي:چا هغوئ تـه دنـه پرځيدلو اونه ورانيدلو ورتيا دداسي يوجسم پرمخ ورکړي ده چې:پـه هرثانيـه کي دخپل مدار څخه 30کيلومتره طى کوي!مګر سره ددې خوځښته هم دمځکې پرمخ هسکې ماڼۍ ودانـي دي. که چيري مځکه په لړزيدا سي هيڅ يؤه ماڼى به روغ پاته نه سي بلکي دمنځه بـه ولاړې سي! الله جل جلاله موږ ته بې شميره نعمتونه راکړي اوهغه جل جلاله دهغو اخيستونکى هم دئ!الله جل جلالـه دمځکې پـه اړه فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 88](وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللهِ الَّذِىٓ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَفْعَلُونَ)

نن ته غرونه وينې او ګومان کوې چې ښه کلك ښخ شويدي. خو پـه هغه وخت کښې بـه دا د وريځو په څېر الوتونكي وي، دا به د الله د قدرت نښانه وي چې هر شى يې پـه حکمت سره بر قرار كړيدى. هغه ښه خبر دى چې تاسې څه کوئ.

****

مځکې تردي ګومان کيدئ چي غرونـه پر خپل ځاى ثابت دي:مګر غرونـه دوريځو پـه شان دحرکت په حال کي دي ولې چي دمځکې سره يؤ ځاى دراګرځيدو راچورليدو په حال کي دي.

يؤجنګ چي ددوو هيوادونو ترمنځ ونښتئ او شپږمياشتي يې دوام پيداکړ ډول ډول وسلې پـه يــاد جنــک کــي وكاريــدلې:هغوئ دپرمختللــو وســلو،د رادار ضــد الوتكــو،ليزري وســلو کمپيوټرونو،سپوږمکيانو اودشپې دبمبارونو څخه دريغ نه کوئ،هرورځ څلورسوه الوتکې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسک کي ښکاره کيدلې او په سختۍ سره يې بمبارکوئ،دې پيښې شپږمياشتې دوام وکړ او دري سوه زره ميلونـه ډلـره لګښت پـري راغلـی مګـر بسـنه کـوي چـي يـؤه سياره 45ثـانيې ولړزيږي او دياد اونـورو لويـو جنګونـو څخـه ستر زيانونـه او ورنـی منځ تـه راولـي الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ البُرُوج : 12](إِنَّ بَطۡشَ رَبۡكَ لَشَدِيدٌ)په حقيقت کښې ستا د رب نيونـه ډېره سخته ده.**************

دمځکې ملکيت دالله جل جلالـه پـه اختيـار کـي دئ اومـوږ هيڅ شی پـه اختيـارکي نـه لرو،کـه چيري مځکه دريکتر دمقياس پراساس اته درجې ولړزيږي اوټولې ودانـی ړنګـي کـړې څـوک کولی سي دياد کار مخه ونيسي؟

په حقيقت کي په داسي حال کي انسان هيڅ نه سي کولی،بيله دي چي فرياد وکړي!

الله جل جلالـه فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنعَام : 65] (قُلۡ هُوَ الۡقَادِرُ عَلَىٰٓ أَن يَبۡعَثَ عَلَيۡكُمۡ عَذَابًا مِّنۡ فَوۡقِكُمۡ أَوۡ مِن تَحۡتِ أَرۡجُلِكُمۡ أَوۡ يَلۡبِسَكُمۡ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعۡضَكُم بَأۡسَ بَعۡضٍۗ انظُرۡ كَيۡفَ نُصَرِّفُ الۡءَايَٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَفۡقَهُونَ)ووايه: هغه پر دې قادر دی چي پر تاسي کوم عذاب له پاسه نازل کړي يا ستاسي تر قدمونو لاندي يې را پورته کړي، يا تاسي پر ډلو ووېشي، پر يوې ډلې باندي د بلې ډلي د زور خوند وڅکي. وګوره! موږ په څه شان په مکرره توګه له بېلا بېلو لارو څخه خپلې نښانې دوی ته وړاندي کوو، ښايي چي دوی په دې حقيقت وپوهيږي.

****

بيا الله جل جلالـه فرمايي:[سُوۡرَةُ النّحل : 112] (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرۡيَةً كَانَتۡ ءَامِنَةً مُّطۡمَئِنَّةً يَأۡتِيهَا رِزۡقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتۡ بِأَنۡعُمِ اللَّهِ فَأَذَٰقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الۡجُوعِ وَالۡخَوۡفِ بِمَا كَانُوا يَصۡنَعُونَ)الله د يوه کلـي (د وګـړو) مثـال راوړی دی: هغـه (د کلـي اوسـېدونکو) د ډاډيـني او بيغمـۍ ژونـد تيـراوه او لــه هـر لـوري ورتــه پرېمانــه روزي رسـېدله. نـو هغـه (د کلـي اوسېدونکو) د الله د پېرزوينو پر ناشکرۍ لاس پوري کړ، نو بيا الله د هغه پر اوسېدونکو د هغو د کړو وړو دا خوند وڅکه چي د لوږي او ويري غمونه پرې خواره شول؛

****

دسورت نمل د61نمبرايات شريف څخه دويمه مانا دجاذبې دقوې اخيستلی سو،هغه دجاذبې قوه چي دمځکې پرمخ هرڅه دي خپل ځانه ته يې راکشوي،هغه چي دشيانو وزنونـه ورڅخـه سرچينه اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستورپيژاندي دخوب په حال کي وه چي ناڅاپه دخوبه راپاڅيږي ولي چي دبي وزنى منطقې ته رسيدلي وه،خپل ځانونه په هوا کي وينى چي دخلايى بيړۍ پرچت باندي موښتي دي او دبي وزنى احساس کوي.ياد حالت دڅه لږوخت لپاره زغمل کيداى سي مګر کلونه په ياد حالت کي ژوند کول ډير ستونزمن دئ.بايد دځانه وپوښتو هغه څه چي زموږ دلاسونو څخه لويږي دچا په امر دمځکي پرمخ ارام نيسي او څوک دئ چي دجاذبي قوه يې پيداکړي ده؟طبعاً ځواب دادئ چي خداى جل جلاله يې پيداکونکى دئ.چا اې انسانه ستا داړتيا وړتول شيان په مځکه کي پيدا کړي دي؟ ايا داسي ځاى چي هلته اوبه نه وي کولى سي ژوند وکړي؟

آيا بيله الله جل جلاله داسي څوک سته چي دپوهانو په وينا285زره ډوله غذا يې مادې يې دانسان دتغذيي لپاره پيداکړي دي.په رښتياسره چي دالله جل جلاله دسترو قدرتونو نښي زموږ په منځ اوزموږ دسترګو وړاندي دي،نيکبخته هغه دئ چي دهغو څخه پند واخلي اوبدبخته هغه دئ چي بابيزي يې وګڼي اوسرغړونکى ،سرکښي کوونکى سي،کفر اختيار کړي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ السَّجدَة : 21] (وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) له هغه لوى عذاب څخه مخکي به موږ په همدې دُنيا کښي (د يو نه، يو واړه) عذاب خوند په دوى باندي وڅکو، ښايي چي دوى (د خپلي سرکښى له کړنلاري څخه) راواوړي.**************بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الرُّوم : 41](ظَهَرَ الْفَسَادُ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِى النَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ الَّذِى عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)

په وچه او لمده کښي د خلکو (د لاسونو) په عملونو سره فساد ښکاره شويدى؛ نو (الله) په دوى باندي د هغو عملونو (د سزا) خوند څکي چي دوى کړي دي، ښايي چي دوى راوګرځي.

***

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک دئ چي مځکه يې ستاسو دژوند کولو ځانګو وګرځول؟

موږ ديوې سيارې پرمخ چي مځکه نوميږي دژوند کولو په حال کي يوو،مګر ولې دلمريز غونډال دنورو سيارو سره سره يوازي مځکه دژوند کولو لپاره مناسبه او د هوسا ژوند تېرولو وړده؟ عطارد په پام کي نيسو،ديادې سيارې يو کال 88ورځې دئ چي څلور څلويښت ورځې يې پرلپسې شپه او 44 ورځې يې ورځ ده.آيا داسي يو ځاى چي 44ورځې يې پرلپسې شپه او 44ورځې يې ورځ وي دژوند کولو لپاره مناسب دئ؟
که موږ په عطارد سياره کي يوو او شپه وي نو چي هرڅومره بيديږو او راويښيږو ياده اوږده شپه به پاى ته نه رسيږي!دکال څلور موسمه دعطارد سيارې په همدې 88ورځوکي دي.ياده سياره په 88ورځو کي يوځل دلمر دشاوخوا څخه راچورلي (راګرځي)ياني پوره دور پري وهي.پر همدې سربيره عطارد بې هوا ده.ددې ځانګړونو په درلودلو سره عطارد سياره دژوند کولو وړنه ده.دزهرې دسيارې يو کال 225ورځې دئ چي لږ ترلږه نيم کال يې شپه او دکال پاته برخه يې په پرلپسې ډول ورځ ده.ديادې سيارې تودوخه دورځې دخوا د20درجې څخه پورته او شپې در منفي شل درجې کښته کيږي.آياداسي ځانګړني درلودونکي سياره چيري چي هوا او اوبه هم شتون نه پکښي لري دانسان دژوند کولو لپاره مناسبه ده؟
دمريخ سياره چي هره ورځ يې 24ساعته ده مګر يوکال يې دمځکي د687کالو سره سمون خوري،ياني که چيري يو انسان هلته ژوند کوي دهغه دژوند په تېريدو دهغه داولادونو او لمسيانو دژوند په ختميدو سره هم نه سي کولى هغوئ نوى موسم ووينې،ياني ددوئ ټول ژوند به په ژمي کي هلته تېريږي او پسرلى به دعمر درپايه پوري ونه وينې،دوئ به ونه سي کولى چي دموسمونو دښکلا څخه خوند واخلي.
مريخ سياره دلمر دشاوخوا څخه په 687کلونو کي راګرځي،تودوخه يې درمنفي 70درجو پوري کښته کيږي،مريخ کي داوبو او هوا دشتون هم څرک نه ليدل کيږي آياد داسي ځانګړني درلودونکي سياره کي يوښه ژوند کيداى سي؟دمشتري سياره چي ورځ يې دېنځو ساعتونو په تېريدوسره پاى ته رسيږي او هرکال يې دمځکي د12کالو برابر دئ،تودوخه يې منفي 30درجي ده،ضخامت يې دمځکي دضخامت 4/1بابره دئ،په واقعت کي مشتري دغازونو څخه متشکله سياره ده، ښه نو آيا انسان په داسي سياره کي ښه ژوند کولى سي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه زحل سياره چي هر کال يې دمځکې د29کالو سره سمون خوري او دلمر څخه يؤمليارد اوڅلورسوه زرکيلومتره ليري ده، اورانوس سياره چي هر کال يې دمځکې 48کاله کيږي،نپتون چي هر کال يې دمځکې د169کالو هومره دئ،پلوتو چي هر کال يې دمځکې 247کالو سره برابردئ:آياداسي سيارې دژوند کولو لپاره مناسبې او ښه دي؟

بلکي يا!مځکه دانسان دژوند کولو لپاره ښه او وړځای ده. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ الزّخرُف : 10](الَّذِی جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ)

هماغه ذات دی چي ستاسي لپاره يې دغه ځمکه زانګو وګرځوله او په دې کښې يې ستاسي لپاره لاري جوړي کړې، تر څو چي تاسي سمه لاره وموندلای شئ.*****

څنګه کيدای سي چي موږ انسانان دخپلو ماشومانو لپاره هوسا اونرمه ځانګو چي دمعتدل حرارت (تودوخې) درلودونکي وي تياره کړو داسي چي دهغوئ لپاره دهراړخه ښه وي؟

مګر خدای جل جلاله دخپلو بندګانو: انسانانو سره داسي نه کوي بلکي الله جل جلاله په خپلې مهربانۍ سره مځکه دانسان لپاره دژوندکولو ځانګو:يؤ داسي ځای چيري چي انسان په رحت او هوساينې سره ژوند کولی سي پيداکړی دئ! خدای جل جلاله دمځکې ليروالی دلمر څخه په متوسطه ډول ټاکلی دئ يانې نه ډېر ليري چي مځکه ديخې په ټوټه بدله سي او نه ډېر نژدې چي مځکه داور په کندې بدله سي! دمځکې تودوخه يې درمنفي څلويښت درجې پوري ټاکلي ده،ضخامت يې ماينه،لمر،دجاذبې قوه،ورځنی تيزوالی،دموسمونو اوږدوالی يې متوسط او هرڅه يې دانسان دبدن دزغم سره وړ اوښه جوړ کړي دي اوخپل نعمت يې پرموږ پوره کړی دئ...الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الزّخرُف : 10](الَّذِی جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ)هماغه ذات دی چي ستاسي لپاره يې دغه ځمکه زانګو وګرځوله او په دې کښې يې ستاسي لپاره لاري جوړي کړې، تر څو چي تاسي سمه لاره وموندلای شئ.

****

خدای جل جلاله په دې بيان او همدرنګه په دې ايات شريف سره :[سُوْرَةُ النّبَإِ : 6]

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولی ده؛

*******يادونه:په تفسيرکابلی کي يې ديا د ايات شريف تفسير داسي کړی دئ:"چي خلګ په سکون او اطمنان پري ولګوې او هستوګنه پري وکړي او په ارامی او هوسائي (رحت)سره ناسته ملاسته پکښي وکړې"*************

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ افکار بيدار،عقلونه هوښيار او زموږ نظر يې خپل لورته متوجي کړی دئ. دامځکه زموږ لپاره پيداسوې ده:آيا په دې کي مو آند کړی دئ؟ آيا په مځکه کي چي الله جل جلاله زموږ دارام اوثبات ځای ګرځولی آند او غور کړی دئ؟هغه مځکه چي په ثانيه کي دخپل مدار څخه دېرش کيلومتره طی کوي آيا دهغې پرمخ دهغې دتګ له امله کوم شی تکان خوري,لړزيږي؟آيا يؤه مانی ياوداني دمځکې دحرکت لکبله ورنه سوې ده؟ :[سُوْرَةُ النّبَإِ : 6](أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا) ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛

****

دمځکې دشاوخوا هوا دمځکې سره دحرکت په حال کي ده:چي ښکلي،نرم او دهوا پا کوونکي بادونه منځ ته راولي چي انسان ته يې لا نوره هوساينه او ارامي وربخښلي ده!

که چيري داسي نه وای هوا ولاړه او مځکه دحرکت په حال کي وای:د1600کيلومترو په تيزوالي به سخت توپانونه پيښ سوي وای:ياد توپانونه به دومره خطرناک اونه زغمونکي وای چي دژونديو موجوداتو ژوندي پاتي کيدل به يې دمځکې پر مخ پای ته رسولي وای.

په لوړه کچه دتوپانونو تيزوالی په ساعت کي 600کيلومترو ته رسيږي:کله چي دتوپان سرعت 200کيلومترو ته په ساعت کي ورسيږي سترزيانونه درشا پريږدي که ديادو توپانونو تيزوالی 1600کيلومترو ته ورسيږي څه به پيښ سي؟[سُوْرَةُ النّبَإِ : 6]

(أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛******څنګه کيدای سي چي مځکه دي داوسيدلو ارام ځای وواوسي سرددې چي مځکه په زيات سرعت سره دحرکت او خوځښت په حال کي ده؟څنګه کيدای سي لويې مانی او ودانی دمځکې پرمخ پاته سي په داسي حال کي که مځکه لږ هم ولړزيږي هرڅه ورانيږي:مانياني،کورونه،پولونه او داوبو ويالې؟ اې انسانه!ستا دبيداری او دغفلت دخوب څخه دراکښينستلولپاره ځيني وخت الله جل جلاله دمځکې لړزيدل:زلزلې تاته ښکاره کوي چي چي په يؤ څو ثانيو کي لوی ښارونه دخاور سره سم کړې. [سُوْرَةُ النّبَإِ : 6] (أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛************ چا مځکه پر خپل تګ لوري تينګه ساتلي ده؟څوک دمځکې سرعت په کوچني قطر کي ډېر اوپه لوی قطر کي کموې؟څوک دمځکې ياد توپيرونه په ارامی اوبيله دې چي موږ په وپوهيږو پيښوې؟آيا بيله الله جل جلاله بل کوم څوک ديادو کارونو دکولو قدرت لري ياي په توان کي سته چي يادکارونه دي وکړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوْرَةُ النَّبَإِ : 6](أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛
****

څوک دئ چي مځکي ته يې مناسب حرارت بخښلی دئ:که مځکه ودريږي دمځکي حرارت به دورځي در 350درجو پورته اودشپې منفي 270درجوته ورسيږي.
ښه نو څوک دئ چي شپه اورځ يې زموږ دخوب اوبيداری لپاره پيداکړي دي؟
شريف سره :[سُوْرَةُ النَّبَإِ : 6](أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛*********کله چي دقرانکريم تلاوت کوئ په اياتونو کي يې ژورآند کوئ.کله چي الله جل جلاله فرمايي :[سُوْرَةُ النَّبَإِ : 6](أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهٰدًا)ايا داسي نه ده چي موږ ځمکه فرش غوړولې ده؛********غور وکړئ چي څنګه مځکه زموږ لپاره په داسي ډول جوړه سوي چي هرڅه پکښي زموږ لپاره مناسب او وړدي.غور وکړئ چي څنګه مځکه الله جل جلاله په مناسبه اندازه او سرعت سره پيداکړي ده او هغه يې په اوبو،هوا،لمر،نباتاتو،حيواناتو،شپه او ورځ حرکت او دجاذبې قوې په شتون کي زموږ داړتياوو پوره کوونکي پيداکړي ده.**
آندو کړي چي څنګه يې تاسوته دوې پښې،دوه لاسونه،دوې سترګې،دوه پښتورګې،دوه سږي،يؤزړه،ميلياردونه عصابي حجرات او دبدن نور پيچلي جوړښتونه،پياوړی عقل او مغز خبرې کوونکي ژبه اوريدونکي غوږونه اونوردېر زيات نعمتونه بخښلي دي.

ښه نو دالله جل جلاله په مخلوقاتو کي آند اوغوروکړئ ترڅو دخپل خالق جل جلاله پر سترو سترو نعمتونو شکر وکاږئ او دهغه جل جلاله او دهغه درسول صلی الله عليه وسلم امور ته غاړکښېږدئ.الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ فَاطِر : 28](وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَآبِّ وَالْأَنْعٰمِ مُخْتَلِفٌ أَلْوٰنُهُ كَذٰلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ) او په همدې ډول د انسانانو، ځناورو او څارويو رنګونه هم مختلف دي. حقيقت دا دی چي د الله د بندګانو څخه يوازي عالمان د هغه څخه ويريږي. بې‌شکه الله برلاسی او ښونکی دی.
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې تېزوالی(سرعت)

دوه اياتونه په قران کريم کي شتون لري چي دمځکې تېزوالي ته په کښې اشاره سوي ده. لومړی ايات شريف دغه دئ:[سُوْرَةُ النَّمل : 61] [أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلٰلَهَآ أَنْهٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗأَءِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ۚبَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ]

او هغه څوك دی چي ځمكه يې ارام ځای وګرځوله، په هغې کښې يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښې ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښې يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خدای هم (پدغو چارو کښې شريك) دی؟ - نه، بلکي له دوی څخه زياتره خلك ناپوهان دي.********* په دويم ايات شريف کي الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ المؤمن/غَافر : 64] [اللّٰهُ الَّذِى جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَآءَ بِنَآءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ۚذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۖفَتَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِينَ]**

هغه خو همدا الله دی چي ستاسي لپاره يې ځمكه ارام ځای وګرځوله او پاس يې د اسمان ګمبته جوړه کړه. هغه ستاسي صورت جوړ کړ او ډېر ښکلی يې جوړ کړ، هغه تاسي ته د پاکو شيانو روزي درکړه. هماغه الله (چي دغه يې کارونه دي) ستاسي رب دی. الله د بې حسابه برکتونو څښتن دی، هغه د مخلوقاتو رب دی.

****

دمځکې سرعت دخدای جل جلابه دلويو نښو څخه يوه نښه ده چي ډېر وګړي ورته نسبتً ډېر غور اوپام نه کوي.مځکه داستوا په ليکه کي د1600کيلومترو په تېزوالي خپل پرځان سره راڅرخي،همدارنګه مځکه دلمر دشاوخواڅخه په ثانيه کي د30کيلومتروپه تېزوالي څرخي،ياني مځکه ددوه ډوله حرکت درلودونکي ده:وضعي اوانتقالي،مګر دمځکې ديادو او نورو حرکتوپه شتون کي هم مځکه دپوره ارام او اسقرار خاونده ده او دګوتې ديوه بند په اندازه هم تکان او لړزه نه لري.که مځکه لړزيدای:دمځکې پرمخ به ټولې ودانۍ نړيدلي وای. خدای جل جلاله پوښتي چي[سُوْرَةُ النَّمل : 61][أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا](او هغه څوك دی چي ځمکه يې ارام ځای وګرځوله،)****څوک دئ چي مځکه يې دارام او قرار په حال کي ساتلي ده؟اې موږ اوتاسو ناتونه بندګانو هغه ساتلي ده او آيا داکار مو په توان کي سته،ښه نو بيا ولې هغه وخت چي يو ښار زلزله خرابوي دهغه دورانيدلو او خرابيدلو مخه نه سو نيولی؟**

(c) ketabton.com: The Digital Library

که داسي وسي چي الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الحِجر : 74] [فَجَعَلْنَا عَلِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَـا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ] او موږ هغه سيمه پر بل مخ نسکوره کړه او پر هغو مو د پخي شوي ختې د تيږو باران وورره.*****

څه کوئ آيا کولی سئ دمځکې دلړزيدو او ورانيدو څخه مخنيوی وکړئ؟آيا کولی سئ ورسته دمځکې درلړزيدو مځکه بيرته خپل لومړي حالت ته ستنه کړئ؟ انسانان داکارنـه سي کولی بلکي خدای جل جلاله کولی سي داسي کار وکړي چي فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 61][أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا](او هغه څوك دی چي ځمکه يې ارام ځای وګرځوله،)*****

دځان څخه پوښتنه وکړئ هغه کورچي دنړی په يوه پرمختللي ښار کي مو په لسګونو ميليونو ډالرو رانيولی،ورسته دردې چي مځکه لږ ولړزيږي او ياد کور وران سي:څه کولی سئ؟ ښه نو په دې ايات شريف کي ژور آند وکړئ:[سُوْرَةُ النَّمل : 61][أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا](او هغه څوك دی چي ځمکه يې ارام ځای وګرځوله،)****

په يوې پرمختللي الوتکي کي سپاره سئ او يوار دهغې وزرونو ته پام وکړئ:وبه وينئ چي دالوتکه راسته اوچپه سمت ته تکان خوري:آيا کولی سئ په داسي الوتکه کي سفر وکړئ چي هيڅ ډول تکان نه خوري؟ مګر مځکه دخپلو ټولو حرکتوسره دارام استقرار په حالت کي ده ، دسلګونو زرو کلونـو پـه تېريـدو بيـا هـم پـه خپـل لـومړي حـال پاتـه ده اوهـيڅ ډول توپير،تحول په هغې کي نه سی پيداکولی دا دمځکې دارام والي او استقرار نښـه ده.:[سُوْرَةُ النَّمل : 61][أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا] (او هغه څوك دی چي ځمکه يې ارام ځای وګرځوله،)
****

الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 88][وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللهِ الَّذِىَ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ] نن ته غرونه وينې او ګومان کوې چي ښه کلك ښخ شويدي. خو په هغه وخت کښي به دا د وريځو پـه څېر الوتـونکي وي، دا بـه د الله د قدرت نښانه وي چي هر شی يې په حکمت سره بر قرار کړيدی. هغه ښـه خبر دی چي تاسـي څه کوئ.******

په دې ايات شريف کي دغرونـو حرکت تـه دوريځـو پـه سرعت اشاره سوې ده او داد مځکي دوضعي حرکت دليل دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مځکه په هره ثانيه کي نيم کيلومتر پر خپل مر کز باندي راڅرخي ځکه چي دمځکې محيط 40000زره کيلومتره دئ ياني ورسته در24ساعتونو درتېريدلو خپل دحرکت لومړي ټکي ته راګرځي. دمځکي دتېزوالي دمالومولو لپاره بايد دمځکي دمدار دکيلومترو اندازه چي څلويښت زره کيلومتره ده پر څلرويشت ساعته وويشو چي په ساعت کي 6/1666کيلومتره کيږي،همدا دمځکي دوضعي حرکت سرعت په يوه ساعت کي ښيي. څوک دئ چي مځکي ته يې په پوره ډول ارام او قرار وربخښلی دئ،سره ددې چي مځکه پر خپل مرکز سره راڅرخي،مځکه دلمر دشاوخوا څخه راچورلي،مځکه دلمر په ګډون ديوبل ټکي څخه راګرځي،همدارنګه مځکه،لمريز غونډال او کهکشان چي دڅرخيدو په حال کي دي هيڅ کومه اغيزه دمځکې پر ارام او استقرار نه لري. په واقعت کي دټولو کايناتو څرخيدل چي الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 40]]لَا الشَّمۡسُ يَنۢبَغِى لَهَآ أَنۡ تُدۡرِكَ الۡقَمَرَ وَلَا الَّيۡلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسۡبَحُونَ] نه د لمر په وس کښي دا شته چي سپوږمی ونيسي او نه شپه پر ورځي مخکي کېدلای شي. دا ټول په يو يو فلك (مدار) کښي لامبو وهي (په اسمان کي چورلېدونکي دي).****دمځکې پر استقرارکومه اغيزه نه لري!**

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مځکې دجاذبې قوه او دشيانو ثابتوالی،ټينګولی

اند وکړئ يؤ وګړی په تشيالي (فضايي)بيړۍ کي سپور سو،دمځکې دجاذبې قوې دميدان څخه په وتلو:هغه ځای چي هلته وزن مانا نـه لري، کـه هلتـه کوم شی پريښنو دل سي پـه تشيالي بيړۍ کـي الـوزي او پـر چت يې موښلي ښـه نـو اوس چـي مـوږ دارام او قـرار دنعمت څخـه برخمن يو دخپل ځان څخـه بـه وپوښـتو چـي چـا دمځکې پر مـخ ټولـو شيانو تـه ارام او قـرار ورکړی او هغه يې ثابت ساتلي دي؟الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الأنعَام : 102]

[ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚلَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ ۚخٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ]

هم دغه الله ستاسي رب دی، هيڅ کوم بل خدای له هغه پرته نشته، د هر څه خالق دی. نو لـه دې امله تاسي د هماغه بندګي وکړئ؛ او هغه د هر شي ساتونکی څارونکی دی؛*****

که چيري دمځکې تېزوالی ډېر يادوه چنده سي:ټول شيان بـه دهسـک لورتـه وغورځيږي او هيڅ شی به پرمځکه پاته نه سي. که موږ په يؤه لوښـي کي اوبـه واچوو او هغـه پـه مناسبه اندازه وڅرخـوو ديـاد لوښـي څخـه بـه اوبـه دبانـدي ونـه تښتي:ځکـه دجاذبې قـوه ديـاد کـار مخنيوی کوي. پوښتو چا دجنوبي نيمې کرې اوبـه پـه مځکې پوري موښتي پـه مځکـه کـي خوندي ساتلي دي؟ په يادو اياتونو کي الله جل جلاله زموږ پام دمځکې دجاذبې قوې تـه اړوي. ښـه نـو بريـا او مبارکي دي وي هغـه چاتـه چـي دقرانـکريم پـه اياتونو کـي ژور انـد او غـور کوي:ځکه چي په اسلام کي اند او فکر کول لوی ځای لري. الله جل جلاله فرمايي:

[سُوْرَةُ يُونس : 101](قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى الْءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ) دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غړېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه

پاک الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ المُرسَلات : 27] وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوٰسِىَ شٰمِخٰتٍ وَأَسْقَيْنٰكُم مَّآءً فُرَاتًا) او په هغې کښې مو دنګ او لوړ غرونه ښخ ودرول؛ او پر تاسي مو خوږې اوبه وڅښلې. *************

**بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 17]أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ)نو ايا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پيدا کړ شوی دی؛[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 18]وَإِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ او اسمان ته نه ګوري چي څنګه اوچت کړای شوی دی؛[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 19]
وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ)او غرونو ته نه ګوري چي څنګه ښخ درول شوي دي؟**
****

په دې ايات شريف کي په غور کولو موندو چي الله جل جلاله موږ ته صرحتً په غرونو کي آند کولو اودهغوئ په داسي ډول ښخ درولو ته غور کولو ته رابولي.

غرونه دميخونو په شان دي چي 2:3برخه دهغوئ دمځکې په زړه کې ښخه يا شتون لري چي ياده برخه يې دمځکې دبيلا بيلو پوښوونو څخه تيريږي:ترڅو دمځکې دغه لايې (پوښونه)دمځکې دڅرخيدو په وخت کي ديؤبل څخه ليري نه سي او ديؤ بل سره موښتي و اوسي.

يؤبله خبره چي دغرونو دهيرانوونکي جوړښت په اړه ده هغه داده چي:کومه برخه دغرونو چي موږ په خپلو سترګو وينو هغه يؤازي دغره 1:3برخه ده،پاتي دوې برخې دغره دمځکې په زړه کي دي. دهيماليا دغره لوړه څوکه (ايورسټ)د8000څخه زيات لوړوالی لري چي ياد لوړوالی دټول غره لوړوالی نه دئ بلکي دا 8000متره لوړوالی دغره دريمه برخه لوړوالی دئ. د ياد او پاتي ټولو غرونو دوې برخې لوړوالی دمځکي په زړه کي ځای لري چي موږ يې نه سوليدای،همدا وجه ده چي الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ النَّازعَات : 32]وَالْجِبَالَ أَرْسٰهَا او غرونه يې په کښې ښخ درولي دي؛[سُوۡرَةُ النَّازعَات : 33]مَتٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعٰمِكُمْ

د ژوندانه د وسائلو د برابرولو په غرض، ستاسي او ستاسي د ځارويو لپاره (يې دا کړني تر سره کړي دي).*په دې ايات کي په آند کولو:[سُوۡرَةُ النّحل : 81] وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلٰلًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنٰنًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرٰبِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرٰبِيلَ تَقِيكُم بَأْسَكُمْ ۚ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُۥ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ)**

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپلو پيدا کړو، زياتره شيانو څخه ستاسي له پاره سيوري برابر کړل. په غرونو کښي يې ستاسي لپاره پناه ځايونه جوړ کړل، او تاسي ته يې داسي پوښاکونه در په برخه کړيدي چي د ګرمۍ څخه مو ساتي او ځيني نور پوښاکونه چي په خپل منځي جګړو کښي ستاسي ساتنه کوي. په دغه ډول هغه پر تاسي باندي خپل نعمتونه بشپړ وي، ښايي چي امر منوونکي شئ. ******************

دغرونو دريمه ځانګړنه هم روښانه کيږي اوهغه داده چي دسمندر دغاړې ياساحل دغرونو دشا لورى په پوره ډول وچ اوبې اوبو سوى وي ،تونـد اوسرکښه بادونه په يادځای يانې ساحل کي نه ښکاره کيږي، دبيلګې په ډول که چيري تاسو دحمص دښار دلارې دحلب ښارته سفر وکړئ: وبه وينئ چي ټولې ونې له دې کبله چي هلته دغرددو برخو ترمنځ يو درز دئ کږې يا په ما يل شکل دي.

ښه نو يو دصفتونو څخه دغرونو پټنځای دئ ؛يانې غرونه دبادونو منعه کوونکي دي غرونه دبادونو مخ ته خنډ ګرځي او دروې يې.

دغرونو څلورمه ځانګړنه :

الله جل جلا له فرمايي:[سُوۡرَةُ الرّعد : 3] وَهُوَ الَّذِى مَدَّ الۡأَرۡضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوٰسِىَ وَأَنۡهٰرًاۖ وَمِنۡ كُلِّ الثَّمَرٰتِ جَعَلَ فِيهَا زَوۡجَيۡنِ اثۡنَيۡنِۖ يُغۡشِى الَّيۡلَ النَّهَارَۚ إِنَّ فِى ذٰلِكَ لَءَايٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَتَفَكَّرُونَ)او همغه دى چي دا ځمکه يې غوړولې ده، په دې کښې يې د غرونو ميخونه ټکوهلي دي او سيندونه يې بهولي دي. همغه د هر راز مېوو جوړې دوه پيدا کړي دي او پر ورځي باندي شپه خوروي. په دې ټولو شيانو کښي د هغو خلکو لپاره ستري نښانې دي چي له غور او فکر کولو څخه کار اخلي. **********

هغه څه چي زيات ددې ايات شريف څخه څرګنديږي دغرونو اوسيندونو ترمنځ اړيکه ده،په حقيقت کي غرونه دسيندونو سرچيني دي،يانې سيندونو دغرونو څخه رابهيږي. پنځمه ځانګړنه دغرونو الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ النّحل : 15]وَأَلۡقٰى فِى الۡأَرۡضِ رَوٰسِىَ أَن تَمِيدَ بِكُمۡ وَأَنۡهٰرًا وَسُبُلًا لَّعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ)

هغه په ځمکه کښي د غرونو ميخونه ټکوهل، چي ځمکه پر تاسو ونه ښوريږي. هغه سيندونه وبهېول او لاري يې جوړي کړې، چي تاسي لاره ومومئ.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ لپاره خاورينه مځکه دخپل تېز سرعت په درلودلو بايد دلړزيد اوښوريدو سره مخ سوي واى،مګر دغرونو په مناسيبو او وړځايونو کي دالله جل جلاله دلوري په پيداکيدو يا ميخيدو سره داخاورينه سياره دلړزيدو څخه ساتل سوي ده اوپه غرونو سره پاک الله جل جلاله مځکه په پوره ډول دپوره اراموالي اوثبات خاونده کړي ده چي ددې ايات شريف ددې برخې (وَأَلْقَىٰ فِى الْأَرْضِ رَوَٰسِىَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ) هغه په ځمکه کښي د غرونو ميخونه ټکوهل، چي ځمکه پر تاسو ونه ښوريږي.*******

مانا همداده ياني دغرونو شتون ددې سبب سوى دئ چي مځکه دخپل تېز سرعت په شتوم کي دلړزيدو،ښوريدو څخه خوندي وي.دغرونو شپږمه ځانګړنه:الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 61]أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗأَءِلَٰهٌ مَّعَ اللهِ ۚبَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ)

او هغه څوك دى چي ځمکه يې ارام ځاى وګرځوله، په هغې کښي يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښي ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښي يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خداى هم (پدغو چارو کښي شريك) دى؟ - نه، بلکي له دوى څخه زياتره خلك ناپوهان دي.

****** څوک دئ چي مځکي ته يې پوره ارام اوسکون وربخښلى دئ ؛په داسي حال کي چي مځکه په ثانيه کي د30کيلومترو په تېزوالي دحرکت په حال کي ده او ديؤزر شپږسو کيلومترو په تېزوالي په ساعت کي پرخپل ځان دراڅرخيدو په حال کي ده،مګر ددې ټوله سرعت سره سره هم يؤه ودانى لا نه ورانيږي. که چيرې الله جل جلاله مځکي ته دا استقرار نه واى وربخښلى نو په يؤه کوچني تکان به دمځکي پرمخ ټولې ودانى او آبادئ لمنځه تللي واى! ښه نو راځئ چي ښه غور وکړو چي الله جل جلاله څه فرمايي:[سُوْرَةُ النَّمل : 61] أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗأَءِلَٰهٌ مَّعَ اللهِ ۚبَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) او هغه څوك دى چي ځمکه يې ارام ځاى وګرځوله، په هغې کښي يې سيندونه وبهول او (دغرونو ميخونه) يې پکښي ټکوهل او د اوبو د دوو ذخيرو په منځ کښي يې پرده حائله کړه؟ - ايا له الله سره کوم بل خداى هم (پدغو چارو کښي شريك) دى؟ - نه، بلکي له دوى څخه زياتره خلك ناپوهان دي.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه يؤبل شی چي په لاندي ايات شريف کي روښانه سوی دئ ؛الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ المُرسَلات : 27] وَجَعَلۡنَا فِيهَا رَوٰسِيَ شٰمِخٰتٍ وَأَسۡقَيۡنٰكُمۡ مَّآءً فُرَاتًا)

او په هغې کښي مو دنګ او لوړ غرونه ښخ ودرول؛ او پر تاسي مو خوږې اوبه وڅښلې.

****

پوهان وايي :دغرونو دمساحت په نظر کي نيولو سره دمځکې مساحت دخپل اوسني مساحت څلور برابره کيږي ياني که دغره دخوا نيول سوی مساحت خپل دغره سره مقايسه کړو وبه وينو چي پنځه واحده کم درهغه دئ.

ښه نو دې غرونو مساحت ته پراخوالی ورکړی دئ،هوا يې ښه،پاکه اوخوندوره کړې ده،نورې دندې هم کيداسي ولري چي په هغوباندي يؤازي الله جل جلاله علم لري په همدې خاطر الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 17]أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ) نو ايا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پيدا کړ شوی دی؛[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 18]وَإِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ)او اسمان ته نه ګوري چي څنګه اوچت کړای شوی دی؛[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 19]

وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ)او غرونو ته نه ګوري چي څنګه ښخ درول شوي دي؟

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپين زر

په يوځای کي ليکل سوي وه چي "دګازي ښيښنو دجوړولو په کارخايونو کي کله چي هغوئ خپل داړتيا وړ اوبه په ورستي پړاو کي دسپينو زرو دميلو څخه تيره وي ترڅو په اوبو کي سته ميکروبونه دمنځه ولاړسي. څه موده ورسته مي په يوکتاب کي چي دفلزاتو په اړه ليکل سوی وو دسپينو زرو درعنوان لاندي مي دا متن ولوستی،ماته جالبه داوه چي دياد متن ليکوال مسلمان هم نه وو!"سپين زر ديوې موهيمې (اړينې) ځانګړنې درلودونکي دي چي کولی سي ټول د اوبو په دننه کي ميکربونه دمنځه يوسي. ياده ځانګړنه د سپينو زرو،دهغوئ دځانګړو تشعشاتو لکبله ده.

که موږ وغواړو اوبه دميکروبو څخه پاکي کړو کولی سو اوبه دسپينو زرو دميلو يا دسپينو زرو ټوټې په اوبو کي کښيږدو ترڅو اوبه دمايکرو اورګانيزمونو څخه پاکي سي.

په يو بل ځای کي ليکل سوي وه چي" دا فلز(سپين زر)دباکترياوو قاتل دئ" اوبيايې ليکلي وه "که غواړو يوليتر اوبه پاکي کړو نو ديوه ګرام سپينو زرو ميلياردمه برخه بايد په اوبو کي حل کړو،بسنه کوي چي يو ليټر اوبه دي دميکروبونو څخه پاکي سي. يوه بله ځانګړنه دسپينو زرو داده چي کولی سو دهغوئ په مرسته دهوا پاکي او نا پاکي مالومه کړو ولې چي :سپين زر په ناپاکه هوا کي خپل رنګ ته بدلون ورکوي او دا ښکاره کوي چي په هوا کي زهري ګازونه شتون لري.

ديادو ځانګړو نو سربيره سپين زر نورې ځانګړنې هم لري چي بشر ورڅخه په صنعت کي ګټه اخلي او په بيلا بيلو بربښنايي او نورو وسأيلو کي کاريږي. دټولو فلزاتو دنرخ معيار هم دسپينو زرو په مټ ټاکل کيږي؛پردې ټولو سربيره الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ ٱلدَّهۡر/الإنسَان : 15](وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا)د هغو مخي ته به د سپينو زرو لوښي او د ښيښنو ګيلاسونه ګرځول کيږي؛[سُوۡرَةُ ٱلدَّهۡر/الإنسَان : 16]قَوَارِيرَا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا)ښيښې، هم هغه چي د سپينو زرو په ډول به وي او هغه به (د جنت خدمتکارانو) په سمه اندازه برابر ډك کړي وي.*****

ډېر دغور ځای دئ چي ولې الله جل جلاله په دې ځای کي دسرو زرو ذکر ونه کړ په داسي حال کي چي دسپينو زرو څخه ګران بيه هم دي او يو دهغو فلزاتو دډلې څخه دي چي دجنت بختور اوسيدونکي به يې کاروي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

روښانه ده: په دې دليل چي دسپينو زر ارزښتمني ځانګړني موږ ته لانورې څرګندې سي والله اعلم. بايد دا هم پر زياته کړو :ځکه چي په قرآن کريم کي دبشر دعلومو اساسي اصول شتون لري؛

****

سپين زر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبادونو د لوري بدلون

يؤدهغو اياتونودډلې چي د الله جل جلا له لويې نوره هم موږ ته ښه ښكاره كوي دبقري سورت 164نمبر ايات شريف دئ الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ البَقَرَة : 164]إِنَّ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلٰفِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِى تَجْرِى فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ النَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيٰحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ لَءَايٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ)

(ددې حقيقت پېژندني لپاره كه كومه نښه نښانه په كار ده، نو) د اسمانونو او ځمكي په جوړښت كي، يوه په بلې پسي د شپې او ورځي په پرله پسي راتگ كښي، په هغو بېړيو كښي چي د انسانانو د گټي وړ شيانو د وړلو راوړلو لپاره په سيندونو او سمندرونو كښي گرځي راگرځي، د باران په هغو اوبو كښي چي الله يې له پاسه را اوروي او د هغو په وسيله ځمكه ژوندئ كوي او په خپل دغه انتظام سره يې په ځمكه كښي هر راز ساه كښان خواره كړيدي، د بادونو په لگېدو كښي او په هغو وريځو كښي چي د اسمان او ځمكي په منځ كښي د امر ښكيل دي؛ د هغو خلكو لپاره بې شمېره نښاني دي چي د پوهي څخه كار اخلي.

****

بادونه دانسانانو اونورو ژونديو موجوداتو دژوند اړتيا او اسباب دي.اوس به په دې خبره ځان وپوهو چي الله جل جلاله بادونو ته څنگه بدلون وركوي:پوهان وايي،كه يوجامدياسخت جسم او اوبه يؤځاى ديوې اندازې تودوخي لاندي كښيږدو،داوبو تودوخه به دمالوم وخت دتيريدلو ورسته دجامد جسم درتودوخي كمه وي.

په يؤې بلې ازمويني كي دا قضيه لاښه ثابتيداى سي، كه يؤجامد جسم او اوبه ديؤه ساعت لپاره دلمر تودوخي ته كښيږدو وبه وينو چي داوبو دتودوخي درجه تر 6او دجامد جسم دتودوخي درجه به در10درجو پوري پورته تللي وي، ښه نو اوبه دحرارت په اخيستلو اومخه نيولو كي درنورو اجسامو ښه عمل كوي.په همدې خاطر په ساحلي سيمو كي دوچې حرارت داوبو در تودوخي زيات وي،همدعلت دى چي دوچې هوا منبسطه سي لوړ لورته حركت وكړي اوبيا رقيقه سي په پايله كي يې دهو فشار هم كميږي دبلې خوا په همدې حال كي دسمندر هوا غلظه، يخه اودهوا فشار يې ډېر سي او دوچې لورته حركت وكړي ترڅو دهغې هوا ځاى ونېسي كومه چي پورته تللې ده،همدا علت دى چي دسمندر غاړه دماپښين

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسته دهغه شمال خاونده وي کوم باد چي خونک او د وچې لورته دحرکت په حال کي وي.

ښه نوداﷲ جل جلاله ددې ايات شريف منظور (وَتَصْرِيفِ الرِّيٰحِ)څخه همدادی،واﷲ اعلم*

امام طبري په خپل تفسير کي دهمدې ايات شريف په اړه وايي:راجح اند د(وَتَصْرِيفِ الرِّيٰحِ)څخه،داﷲ جل جلاله دطرفه دمختليفو ماموريتونو ورکړه وه باد ته ده:ځيني وخت دنباتاتو القاح اودهغوی دنسل ډېرښت، ځيني وخت دعذاب په بڼه ؛چي باد هرڅه نابودوي،،،

ځيني عرب لغات پيژندونکي وايي:(وَتَصْرِيفِ الرِّيٰحِ) ياني بادونه يؤار دجنوب يوار دشمال لويديځ اوختيځ دلوري وي.واﷲ اعلم

اوسپنه

اﷲ جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الحَدِيد : 25](لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتٰبَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۖ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنٰفِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ)موږ خپل پېغمبران له روښانو څرګندو نښانو اوهداياتو سره ولېږل؛ او له هغو سره مو کتاب او تله نازل کړل، تر څو چي خلك پرعدل ولاړ وي. او اوسپنه مو راکوزه کړه چي په هغې کښي ډېر زور دی او د خلکو لپاره ګټې دي. دا د دې لپاره شويدي چي اﷲ معلومه کړي چي څوك د هغه له ليدلو پرته د هغه او د هغه د پېغمبرانو مرسته کوي. بېشکه اﷲ ډېر قوی او برلاسی دی.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضا پوهان ستور پيژاندي پردې باور دي چې آسماني ډبرې چې دهسک لوی او کوچني جسمونه دي. ديادو ډبرو ډېره برخه اوسپنه جوړوي. دا چې دانسان دخوا لومړی موندل سوی،کشف سوی فلز اوسپنه ده. ښه نو دا خبره په اثبات رسيږي چې اوسپنه په خپله ښه يا دآسماني ډبرو په بڼه مځکې ته را لويدلي،راغورځول سوي يا را استول سوي ده. دکاله په زرگونو آسماني ډبرې پر مځکه را لويدلي يا موښتي،چې دځينو هغو وزن يې سلگونو ټنو ته رسيږي. دبيلگې په ډول په امريکا کي يوه آسماني ډبره وموندل سول چې وزن يې 62ټنو څخه ډېر وو او د دوو عنصرونو اوسپنې او نيکل څخه (تشکيل) سويه جوړه سويه وه.

په آيزونا ايالت کي يوبله آسماني ډبره چې د دوو سوو مترو په ژور والي او دزرو مترو په پراخوالي يې يوه کنده جوړه کړي وه وموندل سول. ديادې آسماني ډبرې دپارچو څخه لسگونه ټنه اوسپنه چې دنيکل سره گډه وه راووتل.

دقرآنکريم ددې ايات شريف دابرخه چې الله جل جلاله فرمايي (وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ)موخه خورا روښانه سوه مگر ددې ايات په دې برخه کي چې الله جل جلاله فرمايي

(فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ) دلته داوسپنې دډېرې پياوړتيا اوډېرو گټو څخه کومه پياوړتيا اوگټې مطلب دي چې ورته اشاره سوې ده. په ځواب کي بايد وويل سي:پوهان داوسپنې په اړه دې پايلې ته رسيدلي دي چې اوسپنه دډېرې مودې لپاره پاته کيدای سي ياني ډېر دوام درلودای سي زورلري او دفشار په وړاندې ډېر مقامت کولی سي، دضخامت داړخه ضخيم ترين فلز دئ چې دمځکې دبرابروالي سبب هم سوې ده. ديادولو وړده چې دژونديو موجوداتو دجوړښت اساسي او اړين عنصر هم اوسپنه جوړوي: نباتات دخاورو څخه اوسپنه اخلي، نور ژوندي موجودات بيا خپل ځان دنباتاتو څخه تغذيه کوي،دهمدې لارې داوسپنې ذرات وينې ته لاره پيداکوي او دژونديو موجوداتو په رگونو کي شتون لري. په 1910ميلادي کال کي يوکنفرانس چې دفلزنو په اړه جوړسوی وو،دې انديښنې شتون درلودئ چې در 1970ميلادي کال پوري به دمځکې داوسپنې ټولې ذخيرې پای ته ورسيږي،مگر ورسته داسي خبرونه خپاره سول چې ياد فلز په مځکه کي په پراخه پيمانه شتون لري.

په دې ورستيو کي چې کومې څيړنې په دې اړه سوې دي په هغوکي دا روښانه سويه ده چې دمځکې دقيشر پنځه په سلوکي وزن اوسپنه جوړه وي، پوهان دا اندازه اوسپنه اوه سوه پنځوس زره ميليون ميليون ټنه اټکل کړي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر هغه څه چې ديادولو وړدي هغه دادې چې :زمونږ اوټولو ژوندیو موجوداتو ژوند داوسپنې دشتون سره تړلی دئ؛ که څه هم ديادې خبرې منل به موږته ستونزمن وي مګر اوسپنه دوينې په جوړښت کي جوړښتيز رول لري.

که چيري هر انسان دخپل بدن دري ګرامه اوسپنه دلاسه ورکړي:ژوند به يې دمرګ سره مخ سي دا په داسي حال کي چي دانسان په بدن کي اوسپنه دپنځو ګراموڅخه ډېره نه ده،مګر همدا اندازه اوسپنه دويني په هيمو ګلوبين کي ده چي ويني ته يې سور رنګ ورکړی دئ.

والله اعلم*********

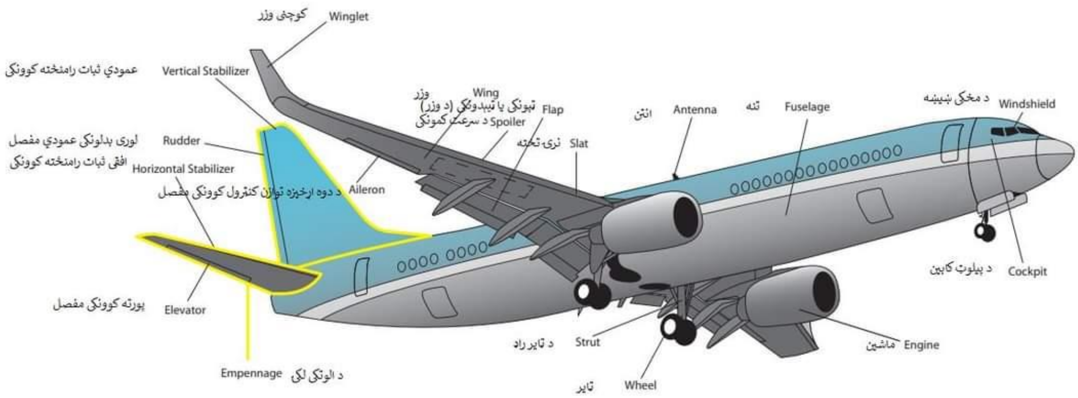

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوره اوپه هغې کي اوسيدونکي ژوندي موجودات

ښايي دباور کولو وړنه وي چي ووايو :په هر متر مکعب زرعتي مځکه کي ددوو لکو څخه ډېر چينجيان،سل زره حشرې،دري سوه عادي چنجيان؛په زرګونو ميليونه ميکروبونه اوډېر نور کوچني موجودات شتون لري.

ديادې خاورې هر ګرام دځوميلياردو باکترياوو ،دېرو کوچنيو موجوداتو او ميکربونو درلودونکی دئ چي ځيني دهغوئ څخه اکسيجن ته اړتيالري اوځيني نوريې بيا اکسيجن ته اړتيا نه لري؛ځيني يې بې له غړو حرکت کوي اوځيني نور يې دپرو په مرسته حرکت کوي.

په رښتيا چي دا مخلوقات دپرلپسي حرکت اوډېرې اړيني دندې دسرته رسولو په حال کي دي؛دا هغه مسله ده چي درنن ورځې همداسي پيچلي اوبې ځوابه پاتي ده. داسوال اوس هم پرځای پاته دئ چي ددې مخلوقاتو اصلي (اره)دنده څشی ده.که څه هم پوهانو ځيني آندو نه په دې اړه وړاندي کړي مګر اصلي موضوع(اره سکالو)ته اوديادو مخلوقاتو دپيدايښت اصلي موخې ته نه دي رسيدلي. مګر هغه څه چي روښانه دي هغه دادي چي دياد مخلوقات فعليت دانسانانو لپاره ډېر ارزښتمن دئ. دبيلګې په ډول که ووايو :که چيري دانسان نسل دمنځه ولاړسي ژوند به بيا هم ادامه پيداکړي مګر که داکوچني موجودات دمنځه ولاړسي ژوند به هم دمځکې پر مخ پای ته ورسيږي،که ووايو چي دهغوئ ژوند دانسان لپاره ډېراړين دئ ښه به مو ويلي وي راځي چي ياده خبره ښه روښانه کړو:زموږ ټول خواړه په مستقيم(نيغ)يا غيري مستقيم ډول دشنو نباتو څخه لاسته راځي، دبيلګې په ډول که موږ دپسه غوښې يادې کړو:پسه دنباتو څخه دتغذيې ورسته وده کړي ده او موږ هغه غوښي خورو چي دنباتاتو په مرسته يې نمو کړي ده. ښه نو ټول غذايي مواد په مستقيم يا غيري مستقيم ډول دنباتاتو سره اړيکه لري،الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ یسٓ : 80](الَّذِى جَعَلَ لَكُم مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَآ أَنتُم مِّنْهُ تُوقِدُونَ) هماغه ذات چي ستاسي لپاره يې له شنې سمسورې ونې څخه اور پيدا کړ او تاسي د دې څخه خپل نغري بلوئ؛

****

پوهان د (الْأَخْضَرِ)په ويي کي په تعجب کي ولويدل چي څنګه امکان لري چي شنه ونه وسوځيږي په داسي حال کي چي دوچو لرګو څخه ياده ګټه اخيستل کيږي مګرولې دلته(مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايل سوي دي،ځينو پوهانو په ځواب کي ويلي دي چي د(الْأَخْضَرِ)ويي يؤه علمي ټکي ته اشاره کوي دهري ونې ژوند دهغې دشنو پاڼوسره تړلی دئ او دهرنبات وده ديؤې عملي سره تړلي ده چي په فتوسنتز سره شهرت لري؛په ياده عمليه کي دلمروړانګي دنبات دشنو پاڼو په مرسته اخيستل کيږي اوخپلې اړتياوي دهمدې لارې پوره کوي. په واقعت کي که دلمر وړانګي اوبه او کاربن داي اوکسيډ نه وي دنباتاتو لپاره ژوند هم امکان نه لري. دنباتاتو پاڼې دنباتاتو هغه کار خوني دي چي نباتاتو ته اساسي او داړتيا وړ توکي برابره وي،پاڼې رژيږي اودباد په مرسته په چاپيريال کي پاشل کيږي،ورسته يادې پاڼې دميلياردونو ذربيني موجوداتو په مرسته تجزيه کيږي او دهغوئ څخه دغټو موجوداتو دخوړو لپاره تياريږي.
داټول کارونه په دوو مرحلو کي سرته رسيږي مګر ديادو کارونو دسرته رسيدو لپاره هواته اړتياده چي دهغه دپيداکيدو دنده بيا چينجيان سرته رسوي:داسي چي په مځکه کي درزونه جوړوي اوپرېږدي چي هوا يادو چاکونو اودرزونوته ننوزي.ښه نو چينجيان ،حشرات ،ماران اونور دخاورو لاندي ژوند کوونکي موجودات دا دنده هم پر غاړه لري چي مځکي ته دهوا دننوتلو لاره خلاصه کړي،که چيري ياده کړنه سرته ونه رسيږي نباتات به لوی نه سي ياني وده اونمو ونه کړي،چينجيان خاوره تجزيه کوي اويوازي خدای جل جلاله پوهيږي چي په هر هکتار مځکه کي به څومره ټنه مواد تجزيه کوي او دهغوئ دکود يا امبار اندازه په هر کيلو متر مربع کي به څومره وي. اوس به ښه وي چي وپوښتو موږ چي دالوی کاينات ستر خالق جل جلاله او حکيم شريعت لرو چيري ځو او کوم شيان موو دکايناتو دپيدا کوونکي داوامرو دمنلو څخه غافله کوي. کوم څه چي وويل سول دکايناتو ديوې کوچنې برخي يؤه بيخي لږ برخه رښتياوه ولې چي دکايناتو دپيداکوونکی الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ بنىٓ اسرآئيل/الإسرَاء : 85](وَيَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِ‌ۖ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنۡ أَمۡرِ رَبِّى وَمَآ أُوتِيتُم مِّنَ ٱلۡعِلۡمِ إِلَّا قَلِيلاً) دوی ستا څخه د روح په باب پوښتنه کوي، ورته ووايه: "روح زما د رب په حکم راځي، خو تاسي له علم څخه لږه برخه موندلې ده."********
اوبيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ البَقَرَة : 255] ٱللَّهُ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَىُّ ٱلۡقَيُّومُ‌ۚ لَا تَأۡخُذُهُ ۥ سِنَةٌ۬ وَلَا نَوۡمٌ۬‌ۚ لَّهُ ۥ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٲتِ وَمَا فِى ٱلۡأَرۡضِ‌ۗ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشۡفَعُ عِندَهُ ۥۤ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦ‌ۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ‌ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىۡءٍ۬ مِّنۡ عِلۡمِهِۦۤ إِلَّا بِمَا شَآءَ‌ۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَـٰوَٲتِ وَٱلۡأَرۡضَ‌ۖ وَلَا يَـُٔودُهُ ۥ حِفۡظُهُمَا‌ۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِىُّ ٱلۡعَظِيمُ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله، هغه ژوندي ابدي ذات څخه پرته چي ټول کائنات يې تنظيم کړيدي بل هيڅ خداى نشته؛ هغه نه ويديږي او نه پرېشاني پرې راځي. په اسمانونو او ځمکه کي چي هر څه دي، د هغه دي. څوک د هغه په وړاندي د هغه له اجازې پرته سپارښت کولاى شي؟ - څه چي د بندګانو په وړاندي دي په هغو هم خبر دى او څه چي د بندګانو څخه پټ دي په هغو هم؛ او د هغه له معلوماتو څخه هيڅ شى د هغوى په ادراك کښي نشي ايساريداى؛ مګر دا چي الله پخپله د کوم شي علم ورکول وغواړي. د هغه حکومت پر اسمانونو او ځمکه خور شويدى او د هغو ساتنه د هغه لپاره کوم ستومانوونکى کار نه دى. يوازي هماغه (الله) يو لوى او لوړ ذات دى.

***

په هر ګرام خاوره کي ميلياردونه باکترياوي شتون لري؛داموجودات دخاورو لاندي په څه اخته وي يوازي الله جل جلاله ښه پوهيږي داپټ کارکوونکي کوچني موجودات په حقيقت کي دالله جل جلاله ورکړه ده اوموږ دياد مسائيلو دحقيقت څخه بي خبره يوو. نباتات ريبو،ټولوو اودهغوئ څخه ګټه اخلو داټول الهي کارونه دي.ښه اوس بايد ددې ايات شريف سره موږ هم وايو [سُوۡرَةُ إبراهيم : 34] (وَءَاتَىٰكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلۡتُمُوهُۚ وَإِن تَعُدُّوا نِعۡمَتَ اللَّهِ لَا تُحۡصُوهَآۗ إِنَّ الۡإِنسَٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ) او هغه ټول هغه څه چي تاسي وغوښتل درکړل. که تاسي وغواړئ چي د الله نعمتونه وشمېرئ؛ نو شمېرلاى يې نه شئ. حقيقت دا دى چي انسان ډېر بې انصافه او ناشکره دى.

****

الله جل جلاله دمځکې باندني،منځ او دمځکې لاندې محصولات زموږ دګټې اخيستو لپاره پيداکړي دي ترڅوموږ دخپل خالق جل جلاله ډېر شکر کوونکي او امر منوونکي بندګان ووسو[سُوۡرَةُ الزُّمَر : 56]

(أَن تَقُولَ نَفۡسٌ يَٰحَسۡرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِي جَنۢبِ اللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ السَّٰخِرِينَ)

داسي نه چي وروسته څوك ووايي: "افسوس زما پر هغه خطا چي ما د الله په شان کښي وکړه؛ بلکي زه خو په ملنډو وهونکو کښي شامل وم."

*******والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله

ډېر وخت په بيلا بيلو ښارونو کي دزلزلي دکيدو خبرونه اورو چي هريوه يې دبلي څخه ځېونکي اوسخته وي او دډېرو وګړو ژوند يې اخيستی وي.

دا دزلزلو ډېرې پيښې اوسختي يې هرڅه دپيغمبر صلی الله عليه وسلم دحديثو ريښتياکوونکي دي چي دځانه خبرې نه کوي بلکي هرڅه چي ده مبارک ويلي دي دالله جل جلاله وحي دي.

ددې زلزلو پايله به داوي چي موږته دقيامت دزلزلي څرنګوالی دريوې اندازې پوري روښانه سي، هغه قيامت چي الله جل جلاله دکافرانو دشکنجه کولو وعده په هغه کښي کړي ده اوفرمايي:[سُوْرَةُ الحَجّ : 1](يَاأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې خلکو! د خپل رب له غضب څخه ځان وژغورئ، حقيقت دا دی چي د قيامت زلزله لوی (هولناك) شی دی.**************

دمځکې وچه دلمريز نظام (لمريز غونډال)په سيارو کي ډېر ضخامت لري. پوهان دزلزلي په اړه وايي :يو حرکت دئ چي دمځکې د دننه څخه پيل سي اوډېر لوی فشار دهغه څخه منځ ته راسي چي دمځکي پوست دهغه دراګرځولو وړتيا دلاسه ورکړي او په پايله کي وچوي يا په بله مانا مات سي چي همدا چول يا پريکيدل دمځکې دپوښ دزلزلي درعنوان لاندي په خبرونو کي اورو؛ ديادولو وړده چي ياد لوی فشار دمځکې په دننه کي داتش فشاني يا بهيدونکو سوځوونکو موادو څخه منځ ته راځي.

ښه ده چي وپوهيږو چي دمځکې دپوست ضخامت در99کيلومترو ډېريږي.ياد پوست دتور مرمر دډېرو څخه جوړ سوی چي يادې ډېرې دډېرو هغه تينګې ډېرې دي.

داپيښه موږته دالله جل جلاله دقدرتونو يوه وړه نښه راښکاره کوي چي فرمايي [سُوْرَةُ الـذّاريَات : 58] إِنَّ اللّهَ هُـوَ الـرَّزَّاقُ ذُو الْقُـوَّةِ الْمَتِـينُ) بېشـکه، الله خـو پخپلـه ښـه روزي ورکوونکی دی، د ډېر قوت خاوند او زورور دی.

****

زلزله څيرونکي موږته دنړی دزلزلو دخرابيو او مرګ ژبلو اندازه وړاندې کوي،چي دهغوئ څخه ځيني يې په لاندي ډول سره دي:په 1556ميلادي کال کي په چين کي زلزله وسول چي په هغې کي 859زره نفروژوند دلاسه ورکړ. په 1737ميلادی کال کي په هند کي 180زرو وګړو په 1923م کال کي په جاپان کي 100زره کسانو او په 1976م کال کي بيا په چين کي يوې زلزلي په څو ثانيو کي د35زرو وګړو ژوند ته دپای ټکی کښيښوئ. اوس نو دالله جل جلاله دي کلام ته غوږ ږدو چي فرمايي:[سُوْرَةُ الحَجّ : 1]يَٰأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۚ إِنَّ زَلْزَلَـةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ)اې خلکو! د خپل رب له غضب څخه ځان وژغورئ، حقيقت دا دی چي د قيامت زلزله لوی (هولناك) شی دی.*************

ديوه زلزه څيرونکي پوه څخه وپوښتل سول:آيا کيدای سي دزلزلي دپيښيدلوڅخه څو دقيقي مخکي خبرسو؟ يا دپوه يې په ځواب کي وويل:نه مګر ډېرئ حيوانات مخکي دزلزلي درکيدو هغه درک کوي چي دهغوئ په سرکي يې هغه حيوان دئ چي پر بي عقلی باندي يې وګړي بيلګې ورکوي ياني خر.خر دزلزلي درپيښيدلو 15دقيقي مخکي خبريږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په آند داچي حيوانات دزلزلې درمخه خبريږي علت يې دادئ چي دانسان په څير مکلف نه دي اودزلزلې دپيښيدلو موخه دوئ نه دي په دې دليل چي الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ الأحزَاب : 72]إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنسٰنُ ۖ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا) موږ چي دغه امانت اسمانونو، ځمکي او غرونو ته وړاندي کړ، نو هغوی يې پورته کولو ته تيار نشول او ورڅخه ووېرېدل، خو انسان هغه پورته کړ؛ بېشکه دغه (انسان) غټ ظالم او جاهل دی.*****الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الزّلزَلة : ۸؛1] إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا) کله چي ځمکه په خپل ټول قوت سره وخوځوله شي (ډېره قوي او سخته زلزله وشي)؛وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا) او ځمکه خپل دننه ټول پيټي راوباسي، دباندي يې وغورځوي؛(وَقَالَ الْإِنسٰنُ مَا لَهَا) او (منکر) انسان به ووايي چي په دې (ځمکه) څه شوي دي؛(يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا) په هغه ورځ به ځمکه خپل (پر مخ باندي تېر شوي) حالات بيان کړي؛(بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحٰى لَهَا)ځکه چي ستا رب به هغې ته (د داسي کولو) امر کړی وي.(يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمٰلَهُمْ)په هغه ورځ به خلك په تيت پرك حالت کښي ور وګرځي، تر څو چي خپل عملونه يې ورته وښودل شي.(فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ)بيا چا چي يوه ذره قدري نېکي کړې وي، وبه يې ګوري؛(وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ)او چا چي يوه ذره قدري بدي کړې وي، وبه يې ګوري.******والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کعبه شريفه دمځکې مرکز کي ځای لري

دمځکې لويي وچې دکعبې شريفي پر شاوخوا پاشل سوي دي دا هغه حقيقت دئ چي يؤه ستورپيژندونکي مرکز چي خپلې اخري څيرنې يې په دې باره کي سرته رسولي دمنلو وړ؛گرځيدلی.ياد مرکز دپيچلو اوپرمختللو محاسبو په مرسته دمکې مکرمې او دهغې دشاوخوا ښارونوترمنځ ليري والی محاسبه کړ:په پايله کي داپه ډاگه سول چي په دريو لويو وچو افريقا،اروپا او آسيا کي دهغوئ ترټولو ليري پرتې سيمې 8زره کيلومتر دمکې مکرمې څخه ليروالی لري. مگر په اوسنی مځکه کي چي شمالي او جنوبي امريکا استرليا اوجنوبي منجمداقيانوس دي،ديادو هرې لويي وچې پای دمکې مکرمې څخه 13زره کيلومتره ليروالی لري او دالله جل جلاله کور مکه مکرمه ددې هندسي شکل مرکز جوړوې،مگر دبل لوري مکه مکرمه په آرام اقيانوس کي قرار لري اوپه دې محاسبه کي په نظر کي نه ده نيول سوې.ښه نو په ياده محاسبه کي روښانه سول چي دمځکې دلويو وچو مرکز مکه مکرمه ده الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ آل عِمـرَان : 96](إِنَّ أَوَّلَ بَيۡتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِى بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلۡعَٰلَمِينَ) بېشکه تر ټولو لومړی عبادتځی چي د انسانانو لپاره ودان شو، هغه هماغه دی چي په مکه کښې دی، هغه ته خير او برکت ورکړ شوی او د ټولو نړيوالو لپاره د هدايت مرکز گرځول شويدی؛**************************

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعودي عربستان به بيا شين،زرغون سي

يؤ مسلمان پوه ديؤه مځکه پيژندونکي(جيولوجيست)ځخه چي په ياده برخه كي متخصص دئ وپوښتل. آيا كوم دليل شتون لري چي عربستان په پخوا زمانو كي دبنونو اوباغچو درلودونكى وو،ياني زرغون اوشين وو؟ هغه په ځواب كي وويل دامسئله دمتخصصينو دتائيد وړده! مسلمان عالم وپوښتل:په كوم دليل؟ هغه وويل دسيندونو رسوبات په جزيرة العرب كي په پراخه كچه ليدل سوي دي؛همدارنګه په الربع الخالى سيمه كي چي يؤ بې اوبوسيمه ده اودعربستان په جنوب علف كي داسي كلي پيداسوي چي درشكولاندي سوي وه او همدارنګه په نورو سيمو كي ډبريني سيمي كشف سوي دي چي ورسته درڅيرنو په ډاګه سول چي هلته دلويو ونو ريښې هم شتون لري.

دا ټول اړخونه داپه ډاګه كوي چي دعربستان سيمه زرغونه اويؤداسي سيمه وه چي سيندونه اوبنونه يي درلودل ترډي چي دالربع الخالي سيمه په بنونو پوښلي سيمه وه اوهلته سيندونه بهيدل،دامسئله دجغرفيه پوهانو دتائيد وړمسئله ده.

مسلمان بيا دياد مځكه پيژندونكي ځخه وپوښتل :آيا كوم داسي دليل شتون لري چي دعربستان وچه سيمه بيا دپخوا په شان زرغونه سي؟په ځواب كي يې وويل دامسئله هم زموږ په آند يؤه مشهوره اودمنلو وړمسئله ده. پوښتونكي وپوښتل په كوم دليل؟په ځواب كي يې يادپوه وويل :دمځكي دپوست ضخيم تريني توټي دجنوب لوري ته ميلا پيداكړى دئ؛همدا دليل دئ چي ځوكاله مخكي دامريكا او اروپا ژمى ډېر سخت اوسوړ وو،دمځكي دپوست ديادوټوټو دحركت دوام به په راتلونكي وخت كي دمځكې شكل ته بدلون وركړي چي په پايله كي به يې بارني كربنې او دهوا دتراكم لورى هم بدلون وكړي او همدا دليل دئ چي دعربستان هيواد به په راتلونكي وخت كي بيا دپخوا په شان زرغون سي. مسلمان كس ياد جغرفيه پوه ته وويل :ستا آند دهغه چا په اړه چي 1400كاله مخكي يې دانظر وركړى وو:(عن ابي هريره ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا تقومُ السّاعةُ حتّى يكْثُر الْمالُ ويفِيض حتّى يخْرُج الرّجلُ بِزكاةِ مالِهِ فلا يجِدُ أحدًا يقْبلُها مِنْهُ وحتّى تعُود أرْضُ الْعربِ مُرُوجًا وأنْهارًا)مسلم:2339

قيامت به رانسي ترڅو چي مال زيات نسي او ونه بهيږي ترډې چي سړى به دخپل زكوة سره را ووځي اوهيڅوک به پيدانه كړي چي هغه قبول كړي ترډې چي دعربو مځكه به څرځايونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ويالې وګرځي.**د(تعُود)ويی پردې خبره دلالت کوي چي عربستان په پخوا کي زرغون وو اوبيا به هم هغسی سي.داصحيح حديث شريف دئ ددې حديث په اوريدلو کافر مځکه پيژندونکی په تعجب کي سو:ولې؟ ولې چي هغه پوهيدئ چي پوهانو داحقيقت په دې ورستيو کي موندلی دئ؛ښه نو بيا څنګه هغه نبي چي ليک لوست يې نه سوای کولی داسي علمي حقيقت چي پرخو څيړنو، ډېرې مطالعي اوږدو سفرونو ته اړتيا لري او داسي يؤ کس ته اړتياده چي په مځکه پيژندنه کي ماهره وي،ښه نو دالله جل جلاله داکلام تلاوت کوو چي فرمايي:[سُوْرَةُ النَّجْم : 3]وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوٰىٓ)دغه (محمد ص) له خپل نفسي خواهش څخه خبري نه کوي؛[سُوْرَةُ النَّجْم : 4]إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحٰى)دا (قُرآن) خو يوه وحيي ده چي پر هغه نازليږي.

*************** داسلام دستريپيشوا بلاغت ددې حديث شريف څخه روښانه کيږي چي(تعُود) دويي په کارولو دپخوا اوراتلونکي څخه ديادې سيمي خبرورکوي :که چيرې هغه د(حتی يصبح)دويي څخه چي مانايي ده (ترڅو چي بدله سي)کاراخيستی وای يوازي به ددې سيمي دراتلونکي خبروای اوکه چيرې يې د(کانت) دويي (لغات)څخه کار اخيستی وای يوازي به يې دپخو خبرورکړی وای،مګر پاک نبي تيرسوي اوراتلوونکي خبر ورکړی دئ ښه نو راځي چي بيا دا ايات شريف تلاوت کړو :[سُوْرَةُ النَّجْم : 3]وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوٰىٓ)دغه (محمد ص) له خپل نفسي خواهش څخه خبري نه کوي؛[سُوْرَةُ النَّجْم : 4]إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحٰى)دا (قُرآن) خو يوه وحيي ده چي پر هغه نازليږي.************

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنبيَاء : 30]أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا أَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ)
ايا كافران په دې نه پوهيږي، چي دغه ټول اسمانونه او ځمکه يو له بله سره نښتي ول، بيا موږ دوی دواړه بېل کړل. او له اوبو نه مو هر ژوندی شی پيدا کړ. ايا هغوی (زموږ دغه خلاقيت) نه مني؟***
دمځکې پرمخ دژونديوموجودات ژوند دانسانانو،حيوناتواونباتاتو په ګډون په اوبوپوري تړلی دئ،اوبه يوازنۍ هغه ماده ده چي کولی سي مالګه اونورغذايي مواد دمحلول په بڼه دژونديو موجوداتو بدن ته واستوې.څرګنده ده که اوبه نه وای دمځکې پرمخ به ژوند نه وای!زموږ څخه څوک باور کوي چي دهرې ثانيې په تېرېدو،يوازي ديوې ثانيې په تېرېدلو دهسک(آسمان)څخه دمځکې پرمخ باندي 16ميليونه ټنه اوبه را اوريږي،يانې باران پري کيږي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ عَبَسَ : 25] أَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ صَبًّا) موږ ښې اوبه راتوی کړي دي؛**********هو! دژوند دپايښت لپاره په هره ثانيه کي 16ميليونه ټنه اوبه دباران په ډول پرمځکه اوريږي.که چيري دغه اوبه په يو وار په (جمعي)ډول دمځکې پر مخ اوريدلای:هرڅه به يې دمنځه وړاي وای او ژوند ته به يې دپای ټکی ايښی وای،مګريادې اوبه دکوچنيوڅاڅکو په بڼه چي دخپل ځان سره لطافت،حکمت اورحمت لري اورې. ديوې علمي څيرني پايلې مي ولوستلې؛هلته يې ليکلي وه:په سوريه کي چي په کال 1988م کي بارانونه اوريدلي وه هلته دحيواناتوغذايي موادو ښه وده اونمو کړي وه دبيلګې په ډول داسي چي که موږ غوښتلی ياد واښه او دحيواناتو نورمغذي مواد په همدې اندازه دبهر(دباندي)څخه راوارد(راوړي)وای نولس ميلیارده ليرې لګښت به پري راغلی وای،مګر يادو اوربښتونو انسانان ددې ډېر لګښت څخه وژغورل،الله جل جلاله په خپل فضل اوکرم سره پرياده اونورو سيمو هروخت همداسي بارانونه اوروې چي دانسانانو ،حيواناتو اونباتاتو دژوند تېرولو لپاره خورا ډېر اړين دي او دخپل ځان سره خورا ډېرې ګټې لري.الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الذّاريَات : 22]وَفِى السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ)په همدې اسمان کښې ستاسي روزي هم ده او هغه شی هم دی چي ستاسي سره يې وعده کيږي.*******

(c) ketabton.com: The Digital Library

داپه دې مانا ده که بارانونه نه واى هغه غذايي توکي چي موږ يې خورو شتون به يې نه درلوداى!مګرالله جل جلاله په مهربانۍ سره په ياد اونوروبارانې کلونو کي دميوو اونورو نباتاتو اندازه دتصوروړ نه وه.

پاکي ده پاک الله جل جلاله ته چي موږ ته عطاء کوي! هغه چي خپله يې تاکي دتوکوقيمتونه (نرخونه)دي،هغه په باران اوهوا سره دتوکوپه کميت اوکيفيت کي ډېروالى راولي غذايي توکي ډېروي ترڅوقيمتونه يې راکښته سي الله جل جلاله فرمايي::[سُوْرَةُ الذّاريَات : 22]وَفِى السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ)په همدې اسمان کښي ستاسي روزي هم ده او هغه شى هم دى چي ستاسي سره يې وعده کيږي.******

الله جل جلاله ستر روزي رسوونکي ،پياوړى اولوى دئ هغه په ثانيه کي پرمځکه 16ميليونه ټنه اوبه دباران په ډول اوروې چي موږ د لس ميلياردو ليروپه اندازه دغذايي موادو درانيولوڅخه خلاص کړي.

ديادولو وړده دغذايي موادو ياده اندازه ديوې کوچنۍ سيمې ده نه دټولي نړۍ ! داعددونه دمؤمنانوپه آند دالله جل جلاله د رحمت او ورکړې نښانه ده.الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ بَنىٓ اسرآئيل/الإسرَاء : 20] كُلًّا نُّمِدُّ هَٰٓؤُلَآءِ وَهَٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ رَبِّكَ ۚ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا)

هم دغو او هم هغو، دواړو ډلو ته موږ (په دنيا کښي) د ژوند وسايل ورکوو، دا ستا د رب بخشش دى. او ستا د رب ورکړه د چا څخه منع نه ده.*****بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ عَبَسَ : :24:٣٢]فَلْيَنظُرِ الْإِنسٰنُ إِلٰى طَعَامِهِۦٓ)بيا دي انسان خپلو خوړو ته وګوري.أَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ صَبًّا)موږ ښې اوبه راتوى کړي دي؛**

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا)بيا ځمکه مو په عجيبه شان شلولې (څيرلې) ده؛(فَأَنۢبَتْنَا فِيهَا حَبًّا) بيا په هغې کي مو غلې، دانې را زرغونې کړي دي،(وَعِنَبًا وَقَضْبًا) او انګور او سابه،(وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا)او ښوون (زيتون)، او کجوري (خُرما)،

(وَحَدَآئِقَ غُلْبًا)او ګڼ باغونه،(وَفٰكِهَةً وَأَبًّا)او ډول ډول مېوې او شينلي (واښه)؛

(مَّتٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعٰمِكُمْ)د ژوند د وسايلو په توګه، ستاسي او ستاسي د څارويو لپاره.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهوا او اوبو ترمنځ اړيکه

راسئ ددولويونعمتونو: اوبو اوهوا يادونه وکړو او ددوئ دوو ترمنځ پراړيکه وږغيږو!

داخبره ډېره اړينه ده:که چيري داوبو اوهوا ترمنځ اړيکه نه وای دنړی پرمخ به هيڅ ژوندي مخلوق شتون نه درلودای!

داوبو اوهوا ترمنځ اړيکه عبارت ده: هوا داوبو بړاس (بخار)ته په خپل ځان کي ځای ورکوي او دتودوخې ددرجې په تناسب يؤه اندازه اوبه دخپل ځان سره وړي.

دبيلګي په ډول:هرمترمکعب هوا په صفر درجه سانتيګراډ تودوخه کي 5ګرامه داوبو بړاس ته په خپل ځان کي ځای ورکوي.

که چيري ديادې اندازې هوا تودوخه 20يا30درجې لوړه ولاړه سي هغه وخت بيا 130ګرامه داوبو بړاس دځان سرووړای سي. همدا بدلون دتودوخې او دهوا په مرسته داوبو دبړاسونو وړل دتراکم دعمليې لاندې دباران داوريدو لامل کيږي.

ښه نو که باران نه وای:نباتاتو به شتون نه درلودای اوکه چيري نباتات نه وای:ژونديو موجوداتو نه سوای کولی چي ژوندوکړي،که نور ژوندي موجودات نه وای انسانانوبه هم ژوند نه سوای کولی،ولي چي:اوبه دژوند بنسټ اوسرمايه ده خدای جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الأنبيَاء : 30]أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا أَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ)

ايا کافران په دې نه پوهيږي، چي دغه ټول اسمانونه او ځمکه يو له بله سره نښتي ول، بيا موږ دوی دواړه بېل کړل. او له اوبو نه مو هر ژوندی شی پيدا کړ. ايا هغوی (زموږ دغه خلاقيت) نه مني؟*

ځنګه الله جل جلاله دسمندرونو اوبه ټولو دښتو اولويو وچوته رسوي؟

داکار په هوا کي داوبو دبړاسونو په واسطه دتودوخې په متاسيبه درجه کي سرته رسيږي.

کله چي دتبخير دعمليې په مرسته 130ګرامه داوبو بړاس يؤمترمکعب هوا ته ننباسو هغه وخت ياده خړوبه (مشبوع)سويه هوا داوبو دبړاس په مرسته؛يؤيخ ځای ته يوسو داوبو بړاس به ژر خپله تودوخه دلاسه ورکړي.يخه هوا دخپل ظرفيت څخه په ګټې اخيستلو اودتودوخې دکښته والي په مرسته داوبوبړاس دخپل ځان څخه ليري کوي اوهغه داوبودڅاڅکوپه بڼه اوريږي،دباران داوريدو بنسټ اوعمليه همدا ده چي پروږغيدلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمر وړانګې دمځکې پرپرخوبرخوياني سمندرونو لويږي پرخه برخې موځکه وويلې چې سمندرونه دمځکې4/5برخه جوړوې،دهغه ورسته دسمندريؤه اندازه اوبه په بړاس بدليږي اوهوا يادبړاس دځان سره وړي.دتودوخې سخت اختلاف دساحلي سيمو تودوخه دبيابانونو تودوخه دباد درامنځته کيدلولامل کيږي او باددخپل ځان سره داوبو بړاسونه وړي،کله چې ياده خړوبه سويه هوا دابودبړاسونو په مرسته ديخو سيموسره ټکريږي(جنګيږي)هوا دځان څخه داوبوبړاسونه ليرې کوي اوپه همدې ترتيب باران اوري.چا داقانونونه:دبړاس اوتراکم قانونونه رامنځته کړي؟ چا اوبه ته په بړاس دبدليدلوتوانايي ورکړې ده؟چا هوا ته داوبودبړاسونو دوړلو توان ورکړی دئ؟چا دهرې درجې تودوخې لپاره هوا ته دمالومې اندازې داوبودبړاسونو دوړلو اندازه ټاکلي ده:دصفردرجې تودوخې لپاره 5ګرامه د20درجې تودوخې درلودونکي هوا لپاره 130ګرامه،اوکه چيرې بيا صفر درجې ته دتودوخې درجه راکښته سي هوا داوبو بړاس دځانه شړي اوپه څاڅکو بدليږي!چا دا قانون داسې په ترتيب جوړکړی دئ؟ داواقيعتونه په لومړيو کې خوراساده مالوميږي! مګر دباران داوريدلو دا اوږده پړاونه خورا ډېر پيچلي دي! زموږ موخه په ساده ژبه دحقيقت بيانول وه!دغه ځانګړني داوبو چې دمادې په دريو حالتونو کې پيداکيږي اودهوا ځانګړني چې يؤه يې دبړاسونوليږد ده،او ددوئ دوو هوا او اوبو ترمنځ اړيکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسمندرنولويوالى.

دلمرووړانګې چي مايع اوبه په غاز بدلوي. بادچي دتودوخي دبدلون لکبله رامنځته کيږي او وربځې تېرو او وچو دښتو ته دځان سره وړي اوهغوئ ورسته ترديې چي مړې سوې وي بېرته ژوندوئ کوي .تولي دنښانو څخه دالله جل جلاله دلويي اونعمتونو دي!الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ إبراهيم : 34]وَءَاتَٰكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلۡتُمُوهُۚ وَإِن تَعُدُّوا نِعۡمَتَ ٱللَّهِ لَا تُحۡصُوهَآۗ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ)او هغه ټول هغه څه چي تاسي وغوښتل درکړل. که تاسي وغواړئ چي د الله نعمتونه وشمېرئ؛ نو شمېرلای يې نه شئ. حقيقت دا دی چي انسان ډېر بې انصافه او ناشکره دی.*************

اوبه او دانبساط(پراخيدني)انقباض(غونجيدني)ځانګړني يې

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنبياء : 30]أَوَلَمۡ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ كَانَتَا رَتۡقًا فَفَتَقۡنَٰهُمَاۖ وَجَعَلۡنَا مِنَ ٱلۡمَآءِ كُلَّ شَيۡءٍ حَيٍّۚ أَفَلَا يُؤۡمِنُونَ)

ايا کافران په دې نه پوهيږي، چي دغه ټول اسمانونه او ځمکه يو له بله سره نښتي ول، بيا موږ دوی دواړه بېل کړل. او له اوبو نه مو هر ژوندی شی پيدا کړ. ايا هغوی (زموږ دغه خلاقيت) نه مني؟***********

که چيري پردي مبارک ايات شريف باندي دتفسير څوکتابونه وليکل سي:بيابه هم دياد ايات شريف پوره تفسير نه وي سوی،مګر دلته يې موږ دتفسير يوه کوچنۍ برخه وړاندې کوو.

يو دپوهانو څخه دابوپه اړه چي الله جل جلاله دژوند بنسټ اوسرمايه ګرځولي ده وايي:

که چيري اوبه خپله يوه کوچنۍ ځانګړنه دلاسه ورکړي بيله شکه به دخاورينې مځکې پرمخ ژوند پای ومومي.دا اړينه ځانګړنه څشی ده ؟کله چي موږ اوبه سړي کړو دمځکې پرمخ دبلې هري مادې په شان لکه:جامدات،مايعات اوغازاتوپه ډول دهغوئ حجم کميږي اومنقبضي(غونجيږي)ولې چي هرتوکی دتودوخي په ډېريدوسره منبسط(پراخيږي)اودتودوخي په کمولو سره منقبض (راټوليږي)اوبه هم همدا ځانګړنه لري که چيري دابو تودوخه دهغوئ دايشيدو په حال کې راکښته کړو اودهغوئ حجم دحجم مالومونکي وسيلې په مرسته اندازه کړو،وبه وينو چي دهغوئ حجم کم سوی دئ.

که چيري موږ يې دتودوخي درجه د100درجې څخه 60 -30-20-10او 5درجې ته راکښته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو بيا به دهغوئ حجم ډېر سي اومنبسطې به سي،داهغه کړنه ده چي تاسو يې هم کولی سی ووينئ. په يوه لوښي کي اوبه واچوئ اوهغه په يخچال کي کښېږدئ،داوبو دريخی کيدلو ورسته به ووينئ چي دهغوئ حجم ډېرسوی دئ که چيري اوبه په منګي کي وي اويخی سي منګی به وچوي،ياده کړنه هغه ده چي په لويو ډبرو کي په همدې بڼه درزونه پيداکيږي او دغرونو څخه رالويږي.

مګر ددې عمليي اړيکه دمځکي پرمخ دژوند سره څه ده؟که چيري په يخي کيدلو سره داوبو حجم کم سي ياني منقبضي سي دهغوی غلظت به لوړ ولاړسي اودکثافت اندازه به يې درمايع اوبو لوړه سي او دخپل دروندوالي لکبله به دسمندر تل ته ولويږي،ياني دسمندرونو دابو سطحه به کښته ولاړه سي.

که چيري ټول سمندرونه يخی سي ياده کړنه به دتبخير(براس)عمليه ودروي ښه نو چي دسمندرونو براس شتون ونه لري بيابه باران نه اوريږي پايه به يې دنباتاتو دمنځه تلل وي او دنباتاتو دمنځه تلل دحيواناتو اوانسانانو دژوند دختميدا په مانا دي.

که چيري دابو انبساط او انقباض دنورو مادو په شان وای ميليو نونه کال مخکي به دمځکي پرمخ ژوند پای ته رسيدلی وای،مګر دايوځانګړی خاصيت دئ چي الله جل جلاله اوبوته ورکړی دئ .کله چي اقيانوسونه منجمدسي دهغوئ منجمدوالی ددې لامل کيږي چي داوبو حجم ډېرسي او ورسره په خوا کي يې غلظت کميږي ديخي دغلظت کميدل داوبو څخه يايه بله مانا دابو ديخي دکثافت اندازه داوبو څخه کميدل ددې لامل کيږي چي ټول سمندر دهغه در پايه پوري يخی نسي!

داوبو همدا ځانګړنه چي په يخی کيدوسره يې دغلظت اندازه کښته کيږي دنړی پرمخ دژوند کولو لامل ګرځي.که موږ شمالي اوجنوبي منجمد سمندرونو ته ولاړسو وبه وينو چي هلته داوبو مخ يخي پوښلی دئ خو دټول سمندر اوبه نه وي يخی.ديخي دياپوښ لاندي اوبه وي او ژوندي موجودات په هغه کي ژوندکوي.آيا داوبو ياده ځانګړنه خپله رامنځته سوي ده؟

که چيري داوبوياده ځانګړنه نه وای هيڅ ژوندی موجوج به دمځکي پرمخ نه وای. په دي ايات شريف او دالله جل جلاله دنورو نعمتونو، قدرتونو په نښو نښانو کي موندو چي:ټول کاينات سترپيداکوونکی،حکيم اداره کوونکی،اوريدونکی،ليدونکی،مهربانه خالق جل جلاله لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول کاینات دا شا هیدي ورکوي چي دا هرڅه الله جل جلاله پیداکړي دي! الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ الحِجر : 21] وَإِن مِّن شَىۡءٍ إِلَّا عِندَنَا خَزَآئِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ) هیڅ شی داسي نشته چي د هغه زیرمي (خزانې) زموږ سره نه وي. او موږ چي هر شی نازلوو په یوه ټاکلې اندازه یې نازلوو.

****

په صحیح البخاري شریف کي د زید بن خالد(ض)څخه روایت دئ.ژباړه: "رسوالله صلی الله علیه وسلم دسهار ترلمانځه ورسته مخ راواړه ویي ویل: پوهیږئ ستاسو رب څه وویل ؟موږ وویل الله اورسول یې ښه خبردي.ده وویل:الله وویل چي زما په بندګانو کي ځینو پرما ایمان راووړاوځیني راباندي کافرن سول چاچي وویل:پرموږ دالله په رحمت،دالله په رزق او الله په فضل باران وسو نو هغه پرما ایمان راوړی او په ستوري کافران دی اوچاچي وویل :پرموږ فلاني ستوري باران وکړ نوهغه پرستوري ایمان راوړي اوپه ما کافردی".بخاري 4147

*****دالله جل جلاله دلوري دباران..کمښت دانسانانو دتربیي اوتادیب په پاروي.

داروپا فضایي اداري یوځبر خپورکړی،په دې خبرکي راغلي دي چي دیادې اداری یوپیاوړی تلسکوپ دمځکې داتموسفیر څخه دباندي داوبو دبخارونو یوه وریځه لیدلي ده چي په هغې وریځي کي دومره اوبه دي چي کولی سي په یوه ورځ کي ټول اقیانوسونه 60واري دخوړو اوبوڅخه ډک کړي.یوه ستورپیژاندي په دې اړه ویلي دي :یادتلسکوپ دکایناتوپه څو برخوکي داوبو دبخارونو وریځې کشف کړي دي ،مګر اخیري وریځه چي کشف سوي ده هغه دابو دبخارونو لویه تولیدوونکي وریځ ده. داخبر دالله جل جلاله دکلام ددې ایات شریف علمي اعجاز ښه څرګند اوروښانه کوي!مګر دالله جل جلاله دنعمتونو څخه محروم کیدل:دانسانانو دتربیې اوتادیب لپاره دي! په لاندي ایاتونو کي راغلي دي:[سُوْرَةُ الشّورىٰ : 27]

وَلَوْ بَسَطَ اللهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِۦ لَبَغَوْا فِى الْأَرْضِ وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَآءُ ۚ إِنَّهُۥ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرٌۢ بَصِيرٌ)

که الله خپلو ټولو بندګانو ته پراخه روزي ورکړې وای، نو هغوی به په ځمکه کښې د سرکښۍ طوفان برپا کړی وای، خو هغه په یو حساب سره چي څومره غواړي نازلوي یې. په باوري ډول هغه له خپلو بندګانو څخه باخبر دی او هغویویني.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوْرَةُ الجنّ : 16]وَأَلَّوِ اسْتَقَٰمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَٰهُم مَّآءً غَدَقًا)او (اې پېغمبره (ص)! ووايه، ما ته دا وحيي شوې ده چي) "که خلك په ثبات سره پر سمه لاره تللي واى، نو موږ به هغوى ښه خړوبه کړي واى؛[سُوْرَةُ الجنّ : 17] لِّنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚوَمَن يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِۦ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا)تر څو چي په دې نعمت سره هغوى وازمايو؛ او څوك چي د خپل رب د ذِکر څخه مخ واړوي، نو د هغه رب به يې په سخت عذاب کښې اخته کړي.***[سُوْرَةُ المَائدة : 66]وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَىٰةَ وَالْإِنجِيلَ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِم مِّن رَّبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم ۚ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَآءَ مَا يَعْمَلُونَ) کاشکي دوى تورات او انجيل او هغه نور کتابونه نافذ کړي واى، چي د دوى د رب له لوري ورته لېږل شوي ول. که داسي يې کړي واى؛ نو د دوى لپاره به له پاسه روزي ورېدله او له لاندي به راخوټېدله. که څه هم چي په دوى کښې ځيني خلك په سمه لاره تلوونکي هم شته، خو زياتره يې ډېر بد عمله دي.*****ناپوه،نادان اوړانده وګړي ځيني وخت نورانسانان دخوړو دکمبود څخه بيروي ځيني وخت يې داوبودکمښت؛ځيني وخت يې بيا دنفتو اونورو کانونو دذخيرو دخلاصيدو څخه بيروي اوغواړي انسانان داوبو،غنمو اونفتوپر سر سره وجنګوي،هغوئ ددې تکي څخه بې خبره دي چي د الله جل جلاله حکمت دمځکې پرمخ ديؤې مادې دکمښت څخه انسانانو ته ادب ورکول دي!والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دتوکو لوړ لورته دوړلو هغه ځانګړنه چي اوبه يې لري

دبارانونو او بريښناو سرچيني چي پرموږ يې ارزانې راوستلي ده څشی ده؟دايوه هيرانوونکي پوښتنه ده.موږ الله جل جلاله په مځکه اوآسمانونو کي آند کولوته رابللي يوو!

[سُوۡرَةُ يُونس : 101]قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ ؕ وَمَا تُغۡنِى الۡاٰيٰتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوۡمٍ لَّا يُؤۡمِنُوۡنَ)دوی ته ووايه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غوړېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ايمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښاني او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.

***

دباران آره سرچيني سمندرونه دي.تاسوښه پوهيږئ دسمندرونو مساحت نسبت دمځکي دلويو وچو دمساحت 71سلنه دئ. ياني 71سلنه دمځکي مخ سمندرونو اوپاتي 29سلنه وچه ده .داځواب داسي سوال پيداکوي چي دا ډېرې اوبه دکومه راغلي دي.دآرام سمندر ځيني برخي 12زره متره ياني 12کيلومتره ژوروالی لري. که چيري دمځکي ټولې هوارې مځکي،دښتونه،غرونه، بيابانونه سره جمعه(يوځای)کړو دمځکي دمخ 29سلنه جوړوې دمځکي نورټول مساحت سمندرونه جوړوي چي ځيني ځايونه دسمندرونو ژوروالی در 12کيلومترو څخه ډېريږي.ښه نو دا دوندي اوبه دکومه سوي؟داپوښتنه اوس هم بي ځوابه پاته ده اوکوم منوونکی ځواب ورته نه دی پيداسوی. دلته يوبله پوښتنه پيداکيږي:په دې سمندرونو کي په زرګونو ډوله کبان دکومه سول؟

چا دالوي سمندرونه دکبانو ډک کړل؟ کبان دلومړيو وختونوڅخه دراوسه پوري دانسانانو دخوړو لويه سرچينه ده،در يوميليون ډوله ډېر کبان په سمندرونو کي شتون لري چي دانسانانو دخوړو يوه سرچينه ده او شمېر يې يوازي الله جل جلاله ته ښه مالوم دئ.يوه بله مسله داده چي سمندرونه دلويو وچو ديوبل سره دمښلولو وسيله ده او دهغوئ سطحي پرلويو وچو ويشل سوي دي.داټولې هغه پوښتني اومسئلې دي چي ډېرو زياتو څيرونوته اړتيالري.مګردلته غواړو داوبو،سمندرونوپر يوه اړين قانون باندي وړغيږو.

داقانون وايي:اوبه ته هر لويدونکی جسم يو داسي قوت(پياوړتيا)موندي چي هغه دکښته څخه لوړ لورته ټيل وهي يا وړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ياد زور داوبو دهغه وزن سره برابر دئ کومې چي دهغه جسم په مرسته بي ځايه سوي وي(F=W=Mg=pug)يؤدروند توکی واخلئ اوهغه سره اوبو ته ولوېږئ:تاسوبه داسي احساس کړئ لکه هغه توکي چي خپل نيم وزن دلاسه ورکړی وي، داهغه څه دي چي ياد توکی اوبه لوړ لورته کشوي.داپياوړتيا ديؤه ځانګړي قانون منونکي ده:داقوت برابردئ داوبو وزن مساوي دهغه جسم دحجم سره.که چيري ياد قانون نه وای انسان داوبو پرمخ حرکت نسوای کولی.ددې قانون په مرسته کبان په اوبو کي لامبو وهي اوژوندکوي:بيله دې قانونه به په اوبو کي يؤ کب هم نه وای پيداسوی.کبان ځکه په اوبو کي لامبووهي يا په بله مانا ژوند کوي ولې چي دهغوئ وزن دهغه اوبو څخه کم دئ کومې چي دوئ په خپل جسم سره بي ځايه کوي.که چيري ياد قانون نه وای بيړيو نسوای کولی چي دسمند څپې پري کړي اوپه هغه کي حرکت وکړي.په همدې خاطر الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الجَاثِيَة : 12]

(اللَّهُ الَّذِى سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِىَ الْفُلْكُ فِيهِ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)

همدا د الله ذات دی چي ستاسي لپاره يې سمندر اېل (تابع) کړ، تر څو په امر يې په هغه کښې بېړی وچليږي او تاسي د الله د فضل لټون وکړئ او شکر کوونکي اوسئ.

****

داسي خبرونه مې اوريدلي دي چي وايي داسي دتيلو وړلو بيړی سته چي دريؤميليون ټنو ډېر تيل وړي،يادې بيړی ښارګوټو ته ورته دي چي دسمندر څپې پري کوي.

دالويي کښتی دڅا په فضل،مرسته اومهرباني دسمندر پياوړي څپې پري کوي؟

دالله جل جلاله لوی نعمت اومهرباني ده چي اوبوته يې داځانګړنه ورکړي چي اجسام لوړ لورته کشوي.ياد قانونيؤه غربي پوه کشف کړی دئ. الله جل جلاله په ډېرو اياتونوکي دې مسئلي ته اشاره کړي ده.لومړی ايات شريف::[سُوْرَةُ الجَاثِيَة : 12](اللَّهُ الَّذِى سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِىَ الْفُلْكُ فِيهِ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)

همدا د الله ذات دی چي ستاسي لپاره يې سمندر اېل (تابع) کړ، تر څو په امر يې په هغه کښې بېړی وچليږي او تاسي د الله د فضل لټون وکړئ او شکر کوونکي اوسئ.

***دويم ايات شريف:[سُوْرَةُ لقمَان : 31]

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِى فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللهِ لِيُرِيَكُم مِّنْ ءَايٰتِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذٰلِكَ لَءَايٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايا ته نه وينې چې په سمندر کي کښتۍ د الله په فضل سره چليږي، تر څو چې هغه تاسي ته خپلي ځيني نښاني در وښيي. په باوري توګه، په دې کي د هر هغه چا لپاره ډيري نښاني دي چې صبر او شکر کوونکی وي.****دريم ايات شريف:[سُوۡرَةُ الشّورىٰ : 32](وَمِنۡ ءَايٰتِهِ الۡجَوَارِ فِى الۡبَحۡرِ كَالۡأَعۡلٰمِ)د هغه له نښانو څخه دغه بېړۍ دي چې په سمندرونو کښې د غرونو په شان ښکاريږي*****څلورم ايات شريف:[سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن : 24]وَلَهُ الۡجَوَارِ الۡمُنشَئَاتُ فِى الۡبَحۡرِ كَالۡأَعۡلٰمِ)او دا بېړۍ د همغه دي، چې په سمندر کښې د دنګوغرونو په څېر لوړي پورته شويدي.***پنځم ايات شريف[سُوۡرَةُ فَاطِر : 12]وَمَا يَسۡتَوِى الۡبَحۡرَانِ هٰذَا عَذۡبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهُ وَهٰذَا مِلۡحٌ أُجَاجٌ‌ۖوَمِنۡ كُلٍّ تَأۡكُلُونَ لَحۡمًا طَرِيًّا وَتَسۡتَخۡرِجُونَ حِلۡيَةً تَلۡبَسُونَهَا‌ۖوَتَرَى الۡفُلۡكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبۡتَغُوا مِنۡ فَضۡلِهِ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ)او د دواړو سيندونو اوبه يو شانته ندي: يو ډول يې خوږې او تنده ماتوونکي دي، ښې څښل کيږي؛ او بل ډول يې سختي ترخې مالګيني دي، چې نه شي څښل کېداى. خو د دواړو څخه تاسي تازه غوښه په لاس راوړئ، د اغوستلو لپاره د ګاڼې وسايل ترېنه راباسئ او په همدې اوبو کي تاسي ګورئ چې بېړۍ د هغو سينه څيروي وړاندي ځي، تر څو چې تاسي د الله فضل ولټوئ او د هغه شکر ايستونکي شئ.***دا دالله جل جلاله دمهربانۍ دنښو څخه يؤه نښه ده. هروخت چې مو ديؤلاسي توکي څخه ګټه اخيستل چې د يؤه ليري ځايه راوړل سوی وو لوړايات شريف دريادوئ.ښه نو دا دالله جل جلاله دمهربانۍ ،نعمتونو ،لطف اولويي نښه ده.[سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن : 25]فَبِأَىِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ)نو (اې پيريانو او انسانانو) تاسي به د خپل رب کومي کومي لوربنې درواغ کړئ؟!***والله اعلم

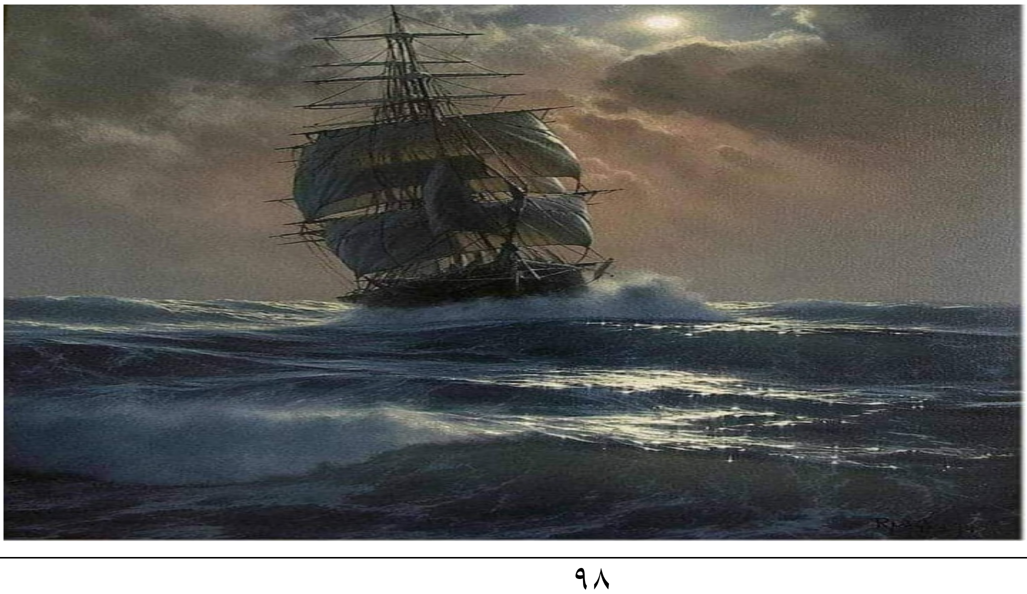

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(البر)او(البحر)کلمو،وينو تکرار،تناسب دمځکې پرمخ دوچې اوسمندرونو ترمنځ نسبت:

دقرآنکريم دبيلابيلوعلمي اعجازو څخه يو رياضيکي اعجازدئ.په قرآنکريم کي 13ځلې د(الْبَر)وچه،وچي ويي،کلمه تکرارسوي ده؛همدارنګه د(البحر)سمندر،سمندرونو ويي,کلمه په يوازي ډول 33واري راغلي ده.موږته ددې خبرې پوهه سته چي پيغمبر(ص)ټول سمندرونه نه وه ليدلي اودهغوی سره يې هومره اړيکه هم نه درلوده،که چيري هغه اياتونه چي دالبر او البحر کلمي په هغه کي راغلي دي ديوبل سره جمعه کړو:

يوعدد په لاس راځي چي هغه د46عدد دئ،که چيري اوس هغه کلمي چي په هغه کي البر شتون لري :13پرهغه ويونوچي په هغه کي البحر يادسوی وي :46وويشو دمځکې دسطحي دوچي نسبت،اندازه دسمندر ونوسره په لاس راځي دانسبت 71سلنه دئ چي دوچي په نسبت دسمندرونو اندازه راته ښي ياني دمځکي دمخ اوبه دوچي په نسبت 71سلنه دي .

که چيري بيا 41عدد پر 13وويشو 29سلنه عدد په لاس راځي چي دوچي اندزه دمځکي دسمندرونو په نسبت راته ښيي.ياني دمځکي دمخ هغه اندزه چي سمندرونه پکښي شتون نه لري 29سلنه ده نسبت سمندرونو ته.

ښه نو آيا دا دپاک کلام داپه زړه پوري محاسبه انسان کړي ده؟

څنګه هغه اياتونه چي په هغه کي دمځکي وچه برخه ذکرسوي ياده سوي ده اوهغه ويونه چي په هغه کي سمندرونه يادسوي دي متناسيبي دي دنسبت سره دټولي مځکي دوچي اوسمندرونوسره .ښه نو دايوه دقيقه او حاکيمانه کوچنۍ نمونه ده دقرآنکريم داعجاز څخه چي دحسابي احکامو په نامه شهرت لري.همدرنګه په قرآنکريم کي دشهر ويي چي مانايي مياشت ده 12واري تکرارسوی دئ،آيادا کلمه اتفاقً راغلي ده؟هرڅومره چي علم پرمختګ وکړي اوعلمي تحقيقات نورهم پراخ سي هومره به دقرآنکريم علمي اعجازونه راښکاره کيږي،هغه چي مخکي نه وه پيژندل سوي.ښه نو:بختورهغه وګړی دئ چي قرآنکريم يادوي.

خوشبخته هغه کس دئ چي قرآنکريم تلاوت کوي.بختورهغه وګړی دئ چي قرآنکريم نورو ته ورښيي ؛عمل ورباندي کوي اودحکمونوپه رڼا کي يې دخپل ژوند محال وېش جوړوي.

قرآنکريم شفاعت کوونکی اوخلاصوونکی دهغه وګړي دئ چي په هغه باندي عمل کوي؛حکمونه يې عملي کوي.ښه نو راسئ چي قرآنکريم ته رجوع وکړو چي داسلام آره سرچينه ده.الله جل جلاله فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوۡرَةُ بنیٓ اسرآئیل/الإسرَاء : 9]إِنَّ هَٰذَا الْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا)حقيقت دا دی چي دغه قُرآن هغه لاره ښيي چي بيخي سمه سيخه ده. کوم کسان چي هغه ومني ښې چاري سرته ورسوي، هغو ته د ستر اجر زېرى ورکوي،*قرآنکريم وګړي هغولاروته سيخ کوي چي سيده ترينې لارې دنيکبختی ددونيا او اخرت دي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ طٰه : 123] قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَاىَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ)او ويې فرمايل: "تاسي دواړه (دلي، يعني انسان او شيطان يا ادم او هوا) له دې ځايه کوز شئ. تاسي به يو د بل دښمنان ياست. اوس که زما له لوري تاسي ته کوم هدايت ورسيږي، نو څوک چي د هغه هدايت پيروي وکړي، هغه به نه ګمراه شي او نه به په بد بختی کښې اخته شي.***بيا الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ البَقَرَة : 38]قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ)موږ وويل: "تاسي ټول له دې ځايه کوز شئ، بيا چي تاسي ته زما له خوا کوم هدايت ورسيږي، نو څوک چي زما د هدايت پېروي وکړي؛ نو پر هغو به څه وېره او غم نه وي؛***دقرآنکريم اعجازونه بيخې ډېردي هغه چي يادونه ورڅخه وسول يؤکوچنۍ بيلګه دهغوڅخه وه! والله اعلم**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسمندرونوداوبوتريوالی دئ

يوه دنښونښانوڅخه دالله جل جلاله دعظمت،لويي دسمندرونوداوبوتريوالی دئ. پوهان وايي:دسمندر په هرليټراوبوکي 27گرامه مالگه شتون لري اودکاله په نړۍ کي 50ميليونه ټنه مالگه دسمندرونوڅخه دانسانودخوا په مصرف رسيږي.دسمندرونومالگه دټولوسمندرونوداوبو5/3برخه جوړوي اودسمندرداوبوپه هرکيلومترمکعب ساحه کي 34ټنه مالگه شتون لري.که چيري دسمندرونومالگه دسمندرونوڅخه را وويستل سي اودمځکي دشپږولويو وچوپرمخ وپاشل سي دمځکي پرمخ به دمالگي لوړوالی 153متروته ورسيږي!چي داخوراډېره مالگه ده! دلته چي کوم سوال زموږپام خپل ځانته را اړوي هغه دادئ چي دادومره ډېره مالگه دسمندرونوپه اوبوکي دکومه سول؟يو دپوهانوڅخه وايي:په سمندرونوکي 5ميليونه مکعبه مالگه شتون لري،دا دځانه ليکل سوي خبري نه دي بلکي دادقيقي شميړي دعلمي کتابونوڅخه را اخيستل سوي دي.ښه نو دا مالگه دکومه راغلي اوپه سمندرونوکي ويشل سوي ده؟په دې اړه بيل بيل آندونه شتون لري.يوه نظريه داده چي :په سمندرکي دمالگي لويې تيږې شتون لري چي دا ډېري دسمندر په اوبوکي ويلې کيږي.يوه بله نظريه بياداده چي دسمندرونودغه مالگه دسيندونو اوبو دځان سره راوړي ده،دغه نظريه په ښکاره ځکه ناسمه مالوميږي چي :دمځکي پرمخ داسي جهلونه،سمندرگي شتون لري چي دسيندونو اوبه په هغوئ کي تويږي ولې دهغوئ اوبه دميليونونو کالو راپه دې خوادراوسه خوږې دي؟دسمندرونود اوبو دتريوالي علت دراوسه هم نامعلوم دئ اوکومه منونکي نظريه بيله دې مبارک ايات څخه شتون نه لري؛الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الفُرقان : 53]
وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا)
او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښې يوه پرده حائله ده، يو خند دی چي هغوی يې له گډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.***

سره ددې چي دسيندونواوبه سمندرونوته داخلې سي او سره ددې چي دمالگينوډېروڅخه هم تېري سي دسيندونودغه اوبه هيڅکله نه ترويې کيږي بلکي خوږې به وي،الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الفُرقان : 53]وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښي يوه پرده حائله ده، يو خنډ دی چي هغوی يې له ګډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.***

هوکه چيرې دسيندونواوبه سمندرنوته ننوځي اوسلګونوکيلومتره مساحت ووهي تروې به نه سي اوهمداسي خوږې به پاته سي ولي چي دسمندرونو ددوه ډوله ځانګړونولرونکواوبوترمنځ يوخنډ پرده ده چي هغوئ يې ديوبل سره دګډيدوڅخه ساتلي دي،
[سُوْرَةُ الفُرقان : 53]وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا)

او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښي يوه پرده حائله ده، يو خنډ دی چي هغوی يې له ګډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.دغه پرده نه پرېږدي چي دخوږواوبوکبان تروو اوبوته اودترووااوبوکبان خوږواوبوته داخل سي،الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الواقِعَة : 68]أَفَرَءَيْتُمُ الْمَآءَ الَّذِى تَشْرَبُونَ)تاسي کله په غړېدلو سترګو کتلي دي، دغه اوبه چي تاسي يې څښئ؛
بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الواقِعَة : 70]لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنٰهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ)
که موږ وغواړو نو دا به سختي تروې کړو؛ نو ولي شکر نه باسئ؟

***

يعني که الله جل جلاله غوښتلی دغه اوبه به يې هم دسمندرونوداوبوپه شان تروې کړی وای،ښه نو ولي ددې لوی نعمت ددرلېږدلودخاطره دخدای جل جلاله شکرکوونکي ونه اوسو؟!الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ فَاطِر : 12]وَمَا يَسْتَوِى الْبَحْرَانِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهُ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ ۖ وَمِن كُلٍّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا ۖ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) او د دواړو سيندونو اوبه يو شانته ندي: يو ډول يې خوږې او تنده ماتوونکي دي، ښې څښل کيږي؛ او بل ډول يې سختي ترخې مالګيني دي، چي نه شي څښل کېدای. خو د دواړو څخه تاسي تازه غوښه په لاس راوړئ، د اغوستلو لپاره د ګاڼې وسايل ترېنه راباسئ او په همدې اوبو کي تاسي ګورئ چي بېړۍ د هغو سينه څيروي وړاندي ځي، تر څو چي تاسي د الله فضل ولټوئ او د هغه شکر ايستونکي شئ.***

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سمندرکي دتندې لکبله دډېرو وګړو دمړينې ډېرکيسې شتون لري؛ځيني وخت کښتۍ ډوبېږي اودکښتۍ ځيني سپاره ژغورل کيږي مګردتندې لکبله داوبوڅخه په ډک سمندرکي خپل ژوند دلاسه ورکوي.ښه نوالله جل جلاله څومره ښه فرمايي:[سُوْرَةُ فَاطِر : 12]
وَمَا يَسْتَوِى الْبَحْرَانِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهٗ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ ۖ وَمِن كُلٍّ تَـأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا ۖ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)
او د دواړو سيندونو اوبه يو شانته ندي: يو ډول يې خوږې او تنده ماتوونکي دي، ښې څښل کيږي؛ او بل ډول يې سختې ترخې مالګيني دي، چې نه شي څښل کېدای. خو د دواړو څخه تاسي تازه غوښه په لاس راوړئ، د اغوستلو لپاره د ګاڼې وسايل ترېنه راباسئ او په همدې اوبو کي تاسي ګورئ چي بېړۍ د هغو سينه څيروي وړاندي ځي، تر څو چي تاسي د الله فضل ولټوئ او د هغه شکر ايستونکي شئ.***************سربيره پرتريوالي داوبوبله دالله جل جلاله دعظمت لويه نښه خپله سمندرونه دي!که دمځکې پرمخ دغه لوی حوضونه نه وای چا دغه حوضونه جوړول،ځيني سمندرونه د10زرومترډېرژوروالی لري! چا دغه لوی حوضونه پيدا کړي دي،حوضونه،اوبه،تريوالی،کبان،صدفونه،اوپه کايناتوکي دالله جل جلاله دعظمت درشمېرډېرې نورې نښې نښانې شتون لري.[سُوْرَةُ الذّٰرِيَات : 20] وَفِى الْأَرْضِ ءَايٰتٌ لِّلْمُوقِنِينَ)په ځمکه کښې د باور کوونکو لپاره (د الله (ج) د قدرت) ډېرې نښانې دي؛
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوبوجريان

که چيري انسان سمندرته داخل سي:داوبوهغه څاڅکي چي انسان يې پرخپل بدن حس کوي ښايي دڅوکلونوسفر ورسته دغه ځای ته رارسيدلي وي.

ولې چي دسمندرونواوبه داستوا څخه دشمالي قطب اوجنوبي قطب لورته حرکت کوي اوځيني وخت داوبوداسفر در15زره کيلومتر وپوري فاصله وهي. کومې اوبه چي په سمندرکي موندل کيږي دنورو اوبو ځای نيوونکي اوبه دي چي اوږده لاره يې دشمال،جنوب،ختيځ اولويديځ لورته وهلې ده.

داوبودغه حرکتونه په سمندرونو،اقيانوسونو کي دپيچلو قوانينو پراساس سرته رسيږي، مگرهغه څه چي ديادولو وړدي هغه دادي چي داوبو ددغو حرکتونو علت داستوا په کرښه کي دلمر په مرسته داوبو دتودوخي لکبله دي.

داوبو داگرميدل داوبو سطحه،مخ شل سانتي متره پورته کوي دا لوړراپورته کيدل: دشمال سمت ته داوبو دخوځښت لامل کيږي،ښه نو اوبه په دواړو قطبونو کي سړيږي داوبو دغه يخيدل داوبو وزن ډېروي په همدې خاطر دسمند تل ته ځي او داستوا لورته حرکت کوي ترڅو دگرمو اوبو تشه ډکه کړي.ځرگنده سول چي دوه حرکتونه رامنځته سول چي يؤ لوړلورته اوبل دسمندر دتل خواته دئ،موږ دي پايلې ته رسيږو چي الله جل جلاله دډېرنښو نښانو څخه يؤه يې همدا دسمندرونو داوبو خوځښت دئ. که چيرې يؤه بيړۍ همدغو اوبو ته داخله سي او خپل ماشينونه بندکړي بيړۍ به په ساعت کي د8کيلومترو په چټکۍ روانه وي.

دسمندر داوبو ددې حرکت پراخوالی لږ او ډېر 80کيلومتره او ژوروالی يې 450مترو ته رسيږي،همدارنگه داوبو ددې خوځښت حجم په هره دقيقه کي څلورميليونه ټنه وي.

دغه حرکتونه په هرو لسو ورځوکي 130زره ټنه ديخي توټې وړلې کوي.

دسمندرونو ددې حرکت گټې څشي دي؟دا حرکتونه بې شمېره گټې لري: داروپا ديخې سيمې هوا يې معتدله کړي ده... داوبو يؤبل حرکت هم دسمندر دتل په 3زره مترۍ کي شتون لري ،که يؤ اوبتل خپل ماشينونه بندکړي:ددې حرکت په مرسته به ديؤه ځای څخه بل ځای ته حرکت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله جل جلاله دعظمت يوه بله نښه چي غوارو پري خبرې وکړو داده: دسړو اوبو يو حرکت دجنوبي امريکا دسواحلو لورته حرکت کوي ترڅو دپيرو اوشيلي هيوادونو ته ورسيږي،

داوبودغه جريان دسمندري نباتاتو ډيره اندازه دخپل ځان سره ليږدوي دغوسمندري نباتاتو کي يو زيات شمېر ساردين کبان دخپل ګيډې دمړولو په نيت راغونډ سوي وي او دنباتاتو دليږد سره همدغه کبان هم ليږدول کيږي،کله چي سواحلوته دغه نباتات داوبوسره انتقال سي کبان هم پکښي شتون لري چي دميليونونو هغه الوتونکو خوارږ جوړوي چي ديادو سمندرونو په ساحلونو کي ژوندکوي.

دغه مرغان په همدې ساحلونو کي فاضله مواد پرځای پريږدي چي ديادو سيمو داوسيدونکو وګړو داقتصاد لپاره خورا اړين دي.
ولې چي ددې مرغانو دفاضله موادوڅخه غوره سره لاسته راځي،د50مليونو مرغانو فاضله مواد راټوليږي او دنړۍ بيلا بيلو برخو ته استول کيږي. دجنوبي امريکا دساحلونو داوسيدونکو وګړو داقتصاد ډيره برخه ددې مرغانو پرفاضله موادو پوري تړلي ده چي دساردين کبانوڅخه خپله خوارږ برابروي.

پوهان اټکل کوي چي دغه سمندري کارغان دکاله 3ميلونه ټنه ديادوکبانو څخه خوري.
دا کبان په هغو سمندري نباتاتو کي چي داوبو جريانونو دځان سره را وړې رانقل سوي دي.
که الله جل جلاله په خپل حکمت سره دا اراده وکړي چي داوبو ددې جريان مخ بل لور ته واړوي:ساردين کبان به دسمندري نباتاتوڅخه تغذيه نه سي اومړه به سي په همدې ډول به سمندري مرغانو ته خوارږ ونه رسيږي او مړه به سي،وګړي به ددې مرغانو دفاضله موادوڅخه بې برخې سي او دسختو اقتصادي ستونزو سره به لاس او ګريوان سي؛داستونزې به دهغو وګړو د دردونکي لوږي لامل سي. آيا داخبره دانه ثابتوي چي الله جل جلاله ستر روزي رسوونکی دئ!
الله جل جلاله اوبه په حرکت راولي اوبه دځان سره دکبانو غذا انتقالوي،کبان دمرغانو خوارږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اودمرغانو دفاضله موادو دپيسوځخه انسانانوته خواړه په لاس ورځي داتول دسړو اوبو دحرکت برکت دئ چي دجنوبي امريکا دسواحلو لورته درومي. دادخليج ګرم خوځښت اوسوړخوځښت وو همدارنګه دادسمندر دسطحي اوتل حرکت وو.

دسمندرونو داوبوجريان يؤه پيچلي او اوږده موضوعه ده چي يؤې برخې باندي مويې خبرې وکړي!الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الجَاثِيَة : 3]إِنَّ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَءَايٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ) حقيقت دا دی چي په اسمانونو او ځمکه کښي بې شمېره نښاني د ايمان راوړونکو لپاره دي.

****

بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الذَّارِيَات : 20]وَفِى الْأَرْضِ ءَايٰتٌ لِّلْمُوقِنِينَ)په ځمکه کښي د باور کوونکو لپاره (د الله (ج) د قدرت) ډيري نښاني دي؛

****

هرکلـــــــه چــــــي وغــــــواړو دالله جـــــل جلالـــــه پـــــه لـــــــويي کـــــي آندوکړو:آسمان،مځکه،سمندرونه،کبان،اوبه،هوا،مرغان،غرونه ،نباتات،حيونات اوانسانان زموږ په مخ کي دي موږ ته ترټولوښه همدغه زموږپه ورانديږ مخلوقات دالله په قدرتوتوکي دژورآندکولو وخت درکوي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصّلَت : 53]سَنُرِيهِمْ ءَايٰتِنَا فِى الْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ)

ډېر ژر به موږ دوی ته خپلي نښاني په افاقو (هيوادونو) کښي هم وښيو او د دوی پخپلو نفسونو کښي هم؛ تر دې پوري چي دوی ته دا خبره څرګنده شي چي دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چي ستا رب پر هر څه شاهد دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبا تات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآنکريم دتلاوت اغيزه دنباتاتو پرلوېوالي اوکيفيت باندي.

په يوه عربي هيواد کي يو ځيرونکی ژوندکوي چي په خپلو علمي او عملي ځيرونو په عربو اونړۍ کي پيژندل سوی دئ،هغه په ژنيتيک کي تخصص کړی؛ هغه دپوهنتون استاد او دډېرې پوهي خاوند دئ چي په خپلو پراخو علمي ځيرونو سره شهرت لري.

دي پوه يو دا سي تجربه سرته ورسول چي کيدای سي تاسو پري باور ونه کړئ،مګر دا رښتيا دي او په قرآنکريم کي دغه سکالو(موضوع) يادسوی دئ.الله جل جلاله فرمايي:
[سُوۡرَةُ بنىٓ اسرآئيل/الإسراء : 44] تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبۡعُ وَالۡاَرۡضُ وَمَنۡ فِيۡهِنَّ‌ ؕ وَاِنۡ مِّنۡ شَىۡءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمۡدِهٖ وَلٰـكِنۡ لَّا تَفۡقَهُوۡنَ تَسۡبِيۡحَهُمۡ‌ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيۡمًا غَفُوۡرًا
د هغه پاکي خو اوه اسمانونه او ځمکه او هغه ټول شيان بيانوي چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، هيڅ شی داسي نه شته چي د هغه له ستاينې سره د هغه پاکي نه بيانوي؛ خو تاسي د هغو په پاکي بيانولو نه پوهېږئ. حقيقت دا دی چي هغه ډېر زغمونکی او ښښونکی دی.
[سُوۡرَةُ النُّور : 41] اَلَمۡ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهٗ مَنۡ فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَالطَّيۡرُ صٰٓفّٰتٍ‌ؕ كُلٌّ قَدۡ عَلِمَ صَلَاتَهٗ وَتَسۡبِيۡحَهٗ‌ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ بِمَا يَفۡعَلُوۡنَ)
ايا ته نه ويني! هغه ټول مغلوقات چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، او هغه الوتونکي چي په وزرونو غوړولو سره الوزي الله په پاکۍ سره ستايي؛ هر يو د خپل لمانځه او ثنا ستاينې کړنلاره پيژني. او دوی ټول چي څه کوي، الله پري پوهيږي.[سُوۡرَةُ الحَشر : 24]هُوَ اللّٰهُ الۡخَـالِـقُ الۡبَارِئُ الۡمُصَوِّرُ‌ لَـهُ الۡاَسۡمَآءُ الۡحُسۡنٰى‌ ؕ يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ۚ وَهُوَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ)الله هغه ذات دی چي د هستوني پلان جوړوونکی او د هغه نافذوونکی او د هغه سره سم صورت جوړوونکی دی. د هغه ډېر غوره نومونه دی. هر څه چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، د هغه په پاکۍ سره ستاينه کوي او هغه برلاسی او د حکمت څښتن دی.[سُوۡرَةُ الرَّحۡمٰن : 6]وَّالنَّجۡمُ وَالشَّجَرُ يَسۡجُدٰنِ)او ستوری او ونه دواړه (ټول) سجده کوونکي دي؛*************دغه ځيرونکی وايي:نباتات هم دنورو مخلوقاتو په شان احساس کوي،اوري او پردوئ باندي اغيزه کوونکو کړنو ته په مثبت يا منفي ډول ځواب ورکوي،دا دياد ځيرونکي دځيرني لنديز وو،په تفصلي ډول بايدووايوو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه څېرونکي په 1997ميلادي کال کي دخپل پوهنځي په بڼ کي څېرنـه پيل کړل:هغه څلور پلاستيکي کوټې په يؤه اندازه جوړي کړې،هغه يې په يؤه انـدازه دخاور څخـه ډکـي کړې،پـه هغوئ کي يې په يؤه اندازه غنم وکرل ،ټولوته يې په يؤه اندازه مالومه سره(امبار)ورکوئ او ټولو ته يې په يؤه اندازه او وخت اوبه ورکولې.

ورسته در يادو کارونو يې د خپل يؤ محصل څخه وغوښتل چي پـه اونـئ کـي دوه ځلـه سورة ياسين،فاتحه،اخلاص او ايات کرسي دکرل سو غنمو په لومړئ کوټه کي تلاوت کړي.
دبل زده کـوونکي څخـه يـې وغوښتل چـي ځينـي نباتـات دې راوړې او دکرل سـوو غنمـو پـه دويمه کوټه کي دې يې پري پري کړې او پـه هغه کوټـه کـي دې بې رحمانـه اوسختي خبرې ورته کوي او داکړنه دې هم په اونئ کي دوه ځله تکراروي.
ديؤه بل زده کـوونکي څخـه يـې وغوښتل چـي پـه دريمـه کوټـه کـي دې ددويمـي کـوټې دريمـه اندازه بې رحمانه او سختي خبرې کوي او په غچي سره دې دهغوئ دپري کولو اراده کوي.

لنډه داچي په لومړئ کوټه کي کرل سوو غنمو ته قرآنکريم تـلاوت کيږي پـه دويمـه کوټـه کـي نـور نباتـات دغنموپـه مـخ کـي غوځيدل پـه دريمـې کـوټې کـي غنمـو تـه ازار ورکـول کيدئ او دڅلورمې کوټې غنم پرخپل حال پريښودل سول چي په طبيعي ډول غټ سي.

ددې څېرنې پايله چي هغه په يؤه علمي غونډه کي څرګنده کړل داسي وه:
دهغې کوټې غنم چي په هغې کي قرآنکريم تلاوت کيدئ دنورو کوټو دغنمو څخـه يـې 44سلنـه ښه وده کړي وه او دهغوئ دانې دنورو کوټو څخه 144سلنه ډېرې وي.
ددويمې او دريمې کوټې غنم چي ازار او تکليف ورکول کيدئ دهغوئ لويوالى دلـومړئ کـوټې په نسبت 35سلنه کوچنى وو،او حاصل يې هم 88سلنه ورڅخه کم وو.
دغه حکم عملي تفسير دبرکت دئ.
ښه نو هر کله چي يؤ مؤمن مسلمان کښت کوي قرآنکـريم دزړه دتلـه تـلاوت کـوي او الله جل جلاله يادوې:دغه کړنـه يې دکښت دبرکت او ډېرښت لامل کيږي،همداسي په نورو کړونو کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ البَقَرَة : 261] مَّثَلُ الَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمْ فِى سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِى كُلِّ سُنۢبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ ۗ وَاللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُ ۗ وَاللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ

کوم خلك چي خپل مالونه د الله په لار کښي لګوي، د هغو د لګښت مثال داسي دی، لکه چي يوه دانه وکرله شي او له هغې څخه اوه وږي زرغونه شي او په هر وږي کښي سل دانې وي. په همدې ډول کله چي د چا عمل ته د الله خوښه شي، زياتوالی په کښي راولي. الله (ج) هم پراخوونکی او هم د علم څښتن دی.

****

ښايي موږ په دې خبره تعجب وکړو چي نباتات قرآنکريم اوري او هغه ته ځواب ورکوي ولي تعجب وکړو الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ الحَشر : 24]هُوَ اللَّهُ الْخَٰلِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ ۖ لَهُ الْأَسْمَآءُ الْحُسْنَىٰ ۚ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِى السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ)

الله هغه ذات دی چي د هستوني پلان جوړوونکی او د هغه نافذوونکی او د هغه سره سم صورت جوړوونکی دی. د هغه ډېر غوره نومونه دی. هر څه چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، د هغه په پاکی سره ستاينه کوي او هغه برلاسی او د حکمت څښتن دی.

****

دغرونو او نباتاتو ترمنځ کوم يو يې ژوند ته نژدي دئ؟ قرآنکريم پر پيغمبر صلی الله عليه وسلم باندي نازل سوی دئ ترڅو زموږ دژوند تګلاره سي مګر انسان چي قرآنکريم دهغه دنيکبختی لپاره پر رسول الله نازل سوی دئ دهغه څخه په غفلت کي دئ په داسي حال کي چي نباتات هغه ته ځواب ورکوي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ بنىَ اسرآئيل/الإسرَاء : 44] تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَٰوَٰتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ ۚ وَإِن مِّن شَىْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِۦ وَلَٰكِن لَّا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ ۗ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)د هغه پاکي خو اوه اسمانونه او ځمکه او هغه ټول شيان بيانوي چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، هيڅ شی داسي نه شته چي د هغه له ستايني سره د هغه پاکي نه بيانوي؛ خو تاسي د هغو په پاکي بيانولو نه پوهېږئ. حقيقت دا دی چي هغه ډېر زغمونکی او ښښونکی دی.

****

الله جل جلاله بيا فرمايي:[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 6] وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ)او ستوری او ونه دواړه (ټول) سجده کوونکي دي؛[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 13]فَبِأَىِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو (اې پېرېانو او انسانانو)، تاسي به د خپل رب كوم كوم نعمتونه درواغ وګڼئ؟!

****

ښه نو كله چي دنباتاتو كرڼلاره دقرآنكريم سره په دې ډول وي، آيا داد عقل مندی كړنه ده چي انسان هغه مخلوق چي دمخلوقاتو غوره دئ او دقرآنكريم آره مخاطب دي چي سيده اودبرياليتوب لارې ته يې را بولي دقرآنكريم څخه غافله وي او مسلمانان دې ددې ايات شريف مصداق سي چي فرمايي:[سُوۡرَةُ الفُرقَان : 30]وَقَالَ الرَّسُولُ يٰرَبِّ إِنَّ قَوْمِى اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْءَانَ مَهْجُورًا)او پېغمبر به ووايي: "اې زما ربه! زما قوم دغه قُرآن پرېښی وُ."

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوسمندرونوپه منځ کي ديوال،خنډ چي په بشپړډول دهغوئ دیوبل څخه جلاکوونکی دئ.

په قرآنکريم کي دوه سپيڅلي اياتونه په دي اړه شتون لري:لومړی يې په سورت رحمن اودويم يې په سورت فرقان کي دئ. په لومړي ايات کي خدای جل جلاله فرمايي:سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 19]مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ) دوه سمندرونه يې خوشي کړل چي سره يو ځای شي؛ [سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 20]بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ) بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی تر‌ېنه تېری نکوي.[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 21]فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) نو (اې پيريانو او انسانانو) تاسي به د خپل رب کوم کوم نعمتونه درواغ وګڼئ؟!

****

پوهان ددي خنډ،ديوال په اړه په تعجب کي لويدلي چي چيري شتون لري:آيا داخنډونه دسره سمندر او دهند دآقيانوس په منځ کي دي يا دتور او مديترانه سمندر په منځ کي؛او که يا دجبل الطارق،او مديترنه،اطلس اقيانوس په منځ کي دا جلاکوونکي ديوالونه،خنډونه چيري دي؟

[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : ٢١*19]مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ)دوه سمندرونه يې خوشي کړل چي سره يو ځای شي؛بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ)بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی تر‌ېنه تېری نکوي.(فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ)نو (اې پيريانو او انسانانو) تاسي به د خپل رب کوم کوم نعمتونه درواغ وګڼئ؟!

****

يؤشی چي ډېر جالب دئ هغه دادئ چي دهرسمندرخانته يو ډول تريوالي،غلظت،رنګه اومعلومه دتودوخې درجه لري او ددې سره چي سمندرونه ديوبل سره موښتي دي دهغوئ په ځانګړونو کي توپير نه راځي. که يؤڅوک په الوتکه کي دجبل الطارق پرتنګي يا پرباب المندب اويا دبسفر پرسر الوتنه وکړي:وبه ويني چي يؤسمندر دبل سمندر سره توپير لري.
دسمندر پوهانو دا موندلي ده که دسره سمندر داوبو زرات په باب المندب کي دغه ديوال ته ورسيږي بيرته به دسره سمندر لورته حرکت وکړي. بښه نو دهمند دسمندر اوبه به سره سمندر ته نه ننوزي او دسره سمندر اوبه به په همدي ډول دهمند دسمندر داوبوسره نه ګډيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 20](بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَان)بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی ترېنه تېری نکوي.

****

هريو ددوئ څخه په مالومه اندازه غلظت،تودوخه اوتريوالی لري چي ډېرښت او کمښت نه پکښي راځي.دمديترانه سمندر دتور سمندر او اطلس سمندر سره هم دغه رکم دئ.[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 19](مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ)دوه سمندرونه يې خوشي کړل چي سره يو ځای شي؛ [سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 20]بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ)بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی ترېنه تېری نکوي.[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 21]فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ)نو (ای پيريانو او انسانانو) تاسي به د خپل رب کوم کوم نعمتونه درواغ وګڼئ؟!

*****

دغه خنډ داسي خنډ نه دئ لکه يو ديوال بلکي دايو نرم شی دئ چي په اوبوکي ګډ دئ دويم ايات چي په قرآنکريم په دې اړه راغلی هغه دادئ،الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الفُرقَان : 53](وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا) او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښي يوه پرده حائله ده، يو خنډ دی چي هغوی يې له ګډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.

****

ښه نو دخوږو او تروو اوبو په منځ کي يو منعه کوونکی شتون لري،دبيلګي په ډول:دام ريکا ديوه سيند څخه په يوه ثانيه کي 300زره متره مکعبه خوږې اوبه اطلس سمندر ته بهيږي او 80 کيلومتره په سمندر کي مخته ځي، دا خوږې اوبه دتروو اوبو په منځ کي لاره وهي مګر ديوبل سره نه ګډيږي ولي چي:[سُوْرَةُ الرَّحمٰن : 20]بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ)
بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی ترېنه تېری نکوي.

****

همدارنګه ډېر دخوږو اوبو کبان تروو اوبو ته نه داخليږي او په همدې ډول دتروو اوبو کبان خوږو اوبو ته نه ننوزي ولي چي همدا خنډ ددوئ د داخليدو مخه نيسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الفُرقان : 53] وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا)

او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښي يوه پرده حائله ده، يو خنډ دی چي هغوی يې له ګډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.

*****

دا دالله جل جلاله دلويو نښو څخه يؤه نښه ده چي دسمندرونو اوبه ديؤبل سره نه ګډيږي.

آيا يؤڅوک کوای سي چي په يؤه لوښي کي خوږې او تروي اوبه توئ کړې بيله دې چي سره ګډې سي ،آيا ورسته درګډولو به يې ديؤبل څخه بيلې کړې او آيا کولی سي دهمدغه لوښي څخه يؤازي خوږې اوبه وڅښي.[سُوۡرَةُ الرَّحمٰن :۲۱ * 19] مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ) دوه سمندرونه يې خوشي کړل چي سره يو ځای شي؛ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ) بيا هم د هغو تر منځ يوه پرده حائله ده چي هغوی ترېنه تېری نکوي. فَبِأَىِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) نو (ای پيريانو او انسانانو) تاسي به د خپل رب کوم کوم نعمتونه درواغ وګڼئ؟!

****

کله چي پوهان خپل ددې کشف څخه ډېر خوشحاله وه وي موندل چي په قرآنکريم کي دې خبرې ته اشاره سوې ده ،په تعجب کي سول. هغوئ دا هم کشف کړل چي ددوو سمندرونو په منځ کي دخوږو اوتروو اوبو ترمنځ دوه منعه کوونکي شتون لري:يؤ خنډ ددې خنډونو څخه ددوسمندرونو اوبه ديؤبل سره دګډيدلو څخه ساتي مګردويم خنډ داسي دئ چي ديؤه سمندر کبان نه پرېږدي چي بل سمندر ته ننوزي او دا ددې لامل کيږي چي هرسمندر خپل دتريوالي دغلظت ميزان او خپلې خاصې ځانګړني وساتي او هغه دبل سمندر سره دګاونډيتوب په سبب دلاسه ورنه کړې.

دغه دويم خنډ ددوو سمندرونو ترمنځ ثابت نه دئ او دبادونو او نورو خوځښتونو په سبب ديؤځای څخه بل ځای ته حرکت کوي. قرآنکريم دغه دويم کشف ته هم اشاره کړي ده،قرآنکريم لومړي منعه کوونکي ته برزخ او دويم منعه کوونکي ته ِحجر نوم ياد کړی دئ.والله اعلم،الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الفُرقان : 53]وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا هماغه ذات دی چي دوه سمندرونه يې سره يو ځای کړي دي. يو خوږ او خوندور، بل تريخ او تريو. او د دواړو په منځ کښي يوه پرده حائله ده، يو خنډ دی چي هغوی يې له ګډېدلو څخه ساتلي، منع کړي دي.

****

دسمندرونو ددې دوو خنډونو په اړه څېړنې رواني دي.

ښه نو هرڅه چي الله جل جلاله پيداکړي دي ډېرهيرانوونکي دي او په هغوئ کي سترپندونه،نصحتونه اوپريکړنده دلايل شتون لري. والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنباتاتو جذبيدنه دلمر لورته

نباتات دلمر لورته جذبيږي که چيرنباتات په يوداسي کوټه کي چي کړکۍ ولري کښيږدو :دنبات څانګې او ښاخونه به دهغه کلکين لورته مايل سي ځکه دلمروړانګې دهغه څخه کوټې ته دننه کيږي. هيرانوونکي به دا وي چي دنبات پاڼې به داسي ترتيب سي چي ټولو ته رڼا دلمروړانګې ورسيږي.

ډېر داسي لږ پيښيږي چي پاڼې دي سره وپيچل سي خو بيا به هم پاڼې دلمر لورته ځای ونيسي؛په نباتاتو کي دا ځانګړنه ريښتني ده.[سُوۡرَةُ النَّمل : 63] (أَءِلَـٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِۚ) ايا له الله سره کوم بل خدای هم (د دغه کار کوونکی) شته؟ -

****

يوه پوه نبات راوړی اوهغه يې په کومه لوله کي سرچپه کښيښوئ ورسته درڅه موده يې وليدل چي ريښې يې لاندي لورته او پاڼې يې لوړلورته تللې دي،پاڼې ريښې دلندبل اوپاڼې دلمر او هوا لورته کشيږي.چا نبات داسي پيداکړی؟ چا نبات داسي پيداکړی چي يوه برخه يې دلمر او بله برخه يې دمځکي لورته رکشيږي؟

[سُوۡرَةُ النَّمل : 63](أَءِلَـٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِۚ) ايا له الله سره کوم بل خدای هم (د دغه کار کوونکی) شته؟

*****

يوبل ديادولو وړتکی دادئ چي دځينو نباتاتو ريښې داوبو دموندلو لپاره در30مترو پوري رسيږي که چيرې اوبه دخاورې په يوه لوري کي وي ريښه هم هغه لوري ته کشيږي که څه هم اوبه دمځکې په ډېره لاندي برخه کي وي.

ساقه چي تل لوړ لورته وده کوي که چير دلمررڼا دبل لورڅخه وځليږي ساقه به هم هغه لورته وده وکړي.دلته انسان ته سوال پيداکيږي چي آيا ماده عقل لري؟

دريښو کشيدل داوبو لورته دپاڼو اوساقو وده دهسک لورته دالله جل جلاله دلويي دښو نښانو څخه دي. يوبله پيښه چي ډېره هيرانوونکي ده هغه داده :ښه نو کله چي نبات تږی سي منطقي خوداوه چي لومړی يې بايد دريښو اوبه مصرف کړی کارولي وای،مګر داسي نه ده لومړی دپاڼو اوبه مصرفيږي بياد څانګو بيا دتنې او ورسته دريښې اوبه مصرفيږي.

کله چي نبات ته اوبه ونه رسيږي ورستی اوبه چي نبات يې کاروي هغه دريښې اوبه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یؤ دهقان دنبات اوبول هیروي او باران هم نـه وي نبـات هغـه اوبـه لـومړی مصرفوي چـي دهغوئ پـه کـارول ورتـه چنداني زيـان نـه رسيږي،ورستی اوبـه چـي نبـات يـی کـاروي هغـه د ريښو اوبه دي که چيرې نبات لومړی دريښو اوبه مصرفوالی په هغه لومړيو کي به نبات وچ او لمنځه به تللای. ښه نو په دې کي څه حکمت دئ الله جل جلاله فرمايي:

[سُوۡرَةُ يُونس : 101](قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ؕ وَمَا تُغۡنِى الۡاٰيٰتُ وَالنُّذُرُ عَنۡ قَوۡمٍ لَّا يُؤۡمِنُوۡنَ) دوی تـه ووایـه: "پـه اسمانونو او ځمکـه کښـي چـي څـه دي، هغـه پـه غړېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي لـه سره ایمـان راوړل نـه غواړي، د هغو لپاره نښانې او اخطارونه مدافع او ګتور کېدای نه شي.

****

بيله شکه هرڅه چي دمځکي پرمخ شتون لري دالله جل جلالـه پرلويوالي،حکمت،علم،رحمت، اوفضل دلالت کوي.والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبات دنده داوبو ساتل دي

دځينو نباتاتو دنده په هغو دښتو او وچو سيمو کي چي اوبه شتون نه لري داوبه ذخيره کول،ساتل دي.

هرمسافر په يؤه وچه بي اوبو دښته کي درهرڅه لومړی اوبو ته اړتيا لري:په همدي خاطر دځينو بي اوبو سيمو ونې په خپله تنه کي در 3زره ليترو اوبو پوري ساتي. انسانان او حيونات کولی سي خپله تنده او داوبو اړتيا ددې ونو دښاخونو او څانګو په پري کول چي رنې اوپاکي اوبه به پکښي ساتل سوي وي پوره کړي. ښه نو داونې الله جل جلاله په وچو او بي اوبو دښتو کي دانسانانو دتندې دليري کولو لپاره پيداکړي دي.

داونې په خپلو تنو کي داوبو دذخيره کولو ساتلو لپاره داوبو دساتلو نسجونه لري او هغوئ کي دانسان داړتيا اوګټې اخيستو وړاوبه ساتي.دغه نسجونه چي دسپنج په ډول دي دونو په ښاخونو اوڅانګو په منځ کي ځای لري. ددې ونو داوبو دساتلو اندازه په وچو موسمونو کي درزره ليټرو ته رسيږي دا ونې دالله جل جلاله دلوري دانسانانو دګټې اخيتنې لپاره پيداسوي دي. ښه نو هغه وخت دانسانانو تباهي اوبربادي پيل سول چي انسانانو دځنګلونو دونو په پري کولو داوبو په ککړولو،چاپيريال ته دزيان رسوونکو غازونو په ازادولو پيل وکړ او دا چاره ددې لامل سول اوسي به چي ډول ډول ناروغی او طبعي پيښې رامنځته سولي اوپه راتلونکي وخت کي به لاډيرې سي.

دچاپيريال ساتلو سکالو ډيراړين سکالو دئ،الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ البَقَرَة : 205]
وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ)او کله چي هغه ته قدرت په لاس ورځي (يا کله چي بېرته وګرځي)، نو په ځمکه کښي د هغه ټولي هلي ځلي ددې لپاره وي چي فساد خپور کړي، کښتونه لوټ کړي او انساني ځوځات له منځه يوسي. په داسي حال کښي چي الله (هغه ذات چي هغه به شاهد نيوه) هيڅکله فساد نه خوښوي.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزرغونې(شنې)پاڼې کارخونه

بيله شکه موږ ټولو په پسرلي کي دطبعت ښکلا ليدلي ده،داسي چي وابښه راشنه کيږي ونې پاڼې،څانګي غوټۍ او ګلونه کوي ټولې مځکې زرغونې جامې اغوستي وي اوټول نباتات راټوکيدلي وي. آيا دالله جل جلاله دلويي نښو ته مو ددې ښکلا په ليدو ژورآند کړی دئ،آيا دې لاندې آيات کي چي ددې طبعي ښکلا ټوکيدلو ته پکښې اشاره سوي پام مو کړی: [سُوۡرَةُ الأنعَام : 99](وَهُوَ الَّذِىٓ أَنزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ نَبَاتَ كُلِّ شَىْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّٰتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَٰبِهٍ ۗ انظُرُوٓا إِلَىٰ ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثْمَرَ وَيَنْعِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكُمْ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هماغه ذات دی چي له اسمانه يې اوبه ورولي، بيا موږ د هغو په وسيله هر راز نباتات راوټوکول، بيا مو ورڅخه شنه ښيرازه کښتونه او ونې پيدا کړل، بيا مو ورڅخه لاندي باندي سپړې دانې راويستلي، او د کجورو(خُرما) له ځانګو څخه مو د مېوو وږي شنګلي پيدا کړل چي له ډېر بار نيولو څخه ښکته زانګي؛ او دانګورو، ښونو (زيتنو) او انارو باغونه مو جوړ کړل، چي د هغو مېوې يو بل ته څېرمه ورته هم دي، او بيا د هري يوې خصوصيات بېلا بېل هم دي. دا ونې چي کله مېوه نيسي، نو په هغو کښې د مېوې راوړلو او بيا يې د پخېدو ځرنګوالي ته لږ ځير شئ. په دې شيانو کښې د هغو کسانو لپاره نښانې دي، چي ايمان راوړي.

****

دبټو او وښو راټوکيدل دبوټو بدليدل په ونو دمځکي زرغونه جامه اوغستل دا ټول دالله جل جلاله دعظمت دنښو څخه دي الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ عَبَسَ : 24-32]فَلۡيَنظُرِ الۡإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ) بيا دي انسان خپلو خوړو ته وګوري. أَنَّا صَبَبۡنَا الۡمَآءَ صَبًّا) موږ ښې اوبه راتوی کړي دي؛ (ثُمَّ شَقَقۡنَا الۡأَرۡضَ شَقًّا) بيا ځمکه مو په عجيبه شان شلولې (څيرلې) ده؛

فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا حَبًّا) بيا په هغې کي مو غلې، دانې را زرغونې کړي دي، وَعِنَبًا وَقَضۡبًا)او انګور او سابه، وَزَيۡتُونًا وَنَخۡلًا) او ښوون (زيتون)، او کجوري (خُرما)،(وَحَدَآئِقَ غُلۡبًا) او ګڼ باغونه،(وَفَٰكِهَةً وَأَبًّا) او ډول ډول مېوې او شينلي (واښه)؛(مَّتَٰعًا لَّكُمۡ وَلِأَنۡعَٰمِكُمۡ) د ژوند د وسايلو په توګه، ستاسي او ستاسي د څارويو لپاره.

****

څوک چي دطبيعت ښکلاويني په همدې ښکلا کي ګرځي اوکتنه يې کوي دطبيعت دا ښکلا يې مغزو ته خوښې وربخښي مګر دالله جل جلاله شکر نه ادا کوي او دا ښکلا ګاني دالله جل جلاله دعظمت نښې نه بولې دا سي يؤ انسان دئ چي دقرآنکريم څخه غافله دئ دغه مبارک ايات دانسان پام خپل ځان ته اړوي: [سُوۡرَةُ يسٓ : 80](الَّذِی جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الۡأَخۡضَرِ نَارًا فَإِذَآ أَنتُم مِّنۡهُ تُوقِدُونَ) هماغه ذات چي ستاسي لپاره يې له شنې سمسورې ونې څخه اور پيدا کړ او تاسي د دې څخه خپل نغري بلوئ؛**** ********کيدای سي يؤڅوک وپوښتي ونې چي وچې سي اور اخلي الله جل جلاله دلته ولې داسي فرمايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهانو مالومه کړي که کلورفيل دزرغون والي حجره(ژونکي)لمرته مخامخ سي په هره دقيقه کي 20عضوي ترکيبونه جوړوي،نبات داوبو اوځيني معدني موادو په مرسته ځان تغذيه کوي، نبات چي ډېر ګاز دهوا څخه اخلي هغه دکاربن ډای اوکسيډ غازدئ(Co2)چي دنبات په جوړښت کي ونډه لري،دنبات جوړښت،دهغه بدنه دانسان دليد خلاف دخاورو څخه نه ده بلکي ديوې لويي چټکې فابريکي څخه ده چي الله جل جلاله دزرغوني پاڼې په منځ کي جوړه کړي ده.که چيري دنبات پاڼې نه واى:نبات به شتون نه درلودى.

که چيري نبات په تاريکۍ کي يا دلمر دوړانګو څخه نبات ليري کړو وده نه کوي . دغه هسکي لوي درختې او دهغوئ پنډې تنې چي څو ټنه وزن لري دهغې فابريکي توليد دي چي په کوچنيو زرغونو پاڼو کي شتون لري. ښه نو ولي الله جل جلاله دلته فرمايي: سُوۡرَةُ يٰسٓ : 80](الَّذِى جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الۡأَخۡضَرِ نَارًا فَإِذَآ أَنتُم مِّنۡهُ تُوقِدُونَ)

هماغه ذات چي ستاسي لپاره يې له شنې سمسوري ونې څخه اور پيدا کړ او تاسي د دې څخه خپل نغري بلوئ؛

********* ****

دلته دې ته اشاره سوي ده که چيري الله جل جلاله په نبات،ونه کي دغه بې شمېره کارخونې نه واى پيداکړي ونو به هيڅ دباندنی شتون نه درلوداى. ښه نو کله چي انسان دطبيعت ښکلا ويني بايد دالله جل جلاله په اياتونو کي ژور آند وکړي او ورڅخه غافله نه سي الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ يُوسُف : 105](وَكَأَيِّن مِّنۡ ءَايَةٍ فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡأَرۡضِ يَمُرُّونَ عَلَيۡهَا وَهُمۡ عَنۡهَا مُعۡرِضُونَ) په اسمانونو او ځمکه کښي څومره نښاني دي چي پر هغو دوی تېريږي او يوه ذره پاملرنه ورته نه کوي.*****بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ عَبَسَ : 24](فَلۡيَنظُرِ الۡإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ)بيا دي انسان خپلو خوړو ته وګوري.

****

انسان په ژمي کي ونې دوچولرګيو په ښه ويني مګر په پسرلي کي دغه ونې ځوانيږي،غوټۍ کوي ګولونه کوي اوپاڼې کوي دا ټوله کارونه څوک کوي؟

هرکله چي موږ په دښت کي يؤازي رازرغون سوى نبات وليدئ ورڅخه وپوښتئ:چا ته را وټکولي او زرغون يې کړي،چا تاته دراشين کيدلو توانايي درکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيله شکه الله جل جلاله دهرشی پيداکوونکی دئ الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ الأنعَام : 99]
وَهُوَ الَّذِىٓ أَنزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ نَبَاتَ كُلِّ شَىْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّٰتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَٰبِهٍ ۗانظُرُوٓا إِلَىٰ ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثْمَرَ وَيَنْعِهِۦٓ ۚإِنَّ فِى ذَٰلِكُمْ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ)او هماغه ذات دی چي له اسمانه يې اوبه ورولي، بيا موږ د هغو په وسيله هر راز نباتات راوټوکول، بيا مو ورڅخه شنه ښېرازه کښتونه او ونې پيدا کړل، بيا مو ورڅخه لاندي باندي سپرې دانې راويستلي، او د کجورو(خُرما) له ځانګو څخه مو د مېوو وږي شنګلي پيدا کړل چي له ډېر بار نيولو څخه ښکته زانګي؛ او دانګورو، ښونو (زيتنو) او انارو باغونه مو جوړ کړل، چي د هغو مېوې يو بل ته ځېرمه ورته هم دي، او بيا د هري يوې خصوصيات بېلا بېل هم دي. دا ونې چي کله مېوه نيسي، نو په هغو کښي د مېوې راوړلو او بيا يې د پخېدو څرنګوالي ته لږ ځير شئ. په دې شيانو کښي د هغو کسانو لپاره نښاني دي، چي ايمان راوړي.***********************

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنباتاتو تخمونه اودهغوئ ډولونه

خداى جل جلاله دنباتاتو دژوند بنسټ پر تخمونو جوړ کړى دئ. دنباتو ډيرښت،تکثر پرتخمونو تړلى دئ. تخمونه يؤه لويه نړئ لري،که موږ دهغو دځانګړنو او نورو اړوند سکلوګانو څخه خبرسو په هيرت کي به ولويږو .

دتخمونو اندازې ډير توپيرونه سره لري :دهندي جوز تخم دومره کوچنى دئ چي په هرګرام کي يې 70000داني شتون لري،دغه تخم دګرد په ډول دئ. هغه ځانګړنه چي دټولو تخمونو ترمنځ ګډه ده هغه ژوند دئ،که غواړئ په دې اړه په ډيرڅه وپوهيږئ:دلوبيا يا چڼو داني پر لندومالوچو کښيږدئ وبه ګورئ چي هغه څنګه وده او لويوالى کوي او په ريښو اوڅانګو بدليږي،همدغه دلوبيا دانه درهغو دنبات دغذا لپاره بس ده ترڅو نبات دمځکي څخه ځان تغذيه کوي.

ځيني تخمونه وزرونه لري!هو وزرونه لري،هوا ته پورته کيږي او سلګونه کيلومتره لار وهي ترڅو ديؤه هيواد بل يا ديؤې سيمې څخه بلې سيمې ته ورسيږي او په طبيعي ډول په لنده مځکه کي راشنه سي.

ښه نو دغه تخمونه ځکه وزرونه لري چي ديؤې سيمې څخه پروازوکړي اوبله سيمه زرغونه کړې. ځيني تخمونه پشمونه لري ترڅو نيژدي سيمو ته پري وليږدول سي لکه ځيني ګلونه.ځيني نور تخمونه کروړ،سخت پوستکى لري ترڅو اوبه ورڅخه تيري نه سي او دسيلابونو اوسيندونو په مرسته ديؤې سيمې څخه بلې سيمې ته ليږدول کيږي.

ځيني نور تخمونه بيا اغزي لري ترڅو دحيوانتو پر بدن وموښلي او دهغوئ سره بلې سيمې ته وليږدول سي. ځيني نور تخمونه سرښناکه ماده لري دمرغانو پر پښو مښلي او ديوې سيمې څخه بلې ته ليږدول کيږي.

ځيني نور تخمونه بيا سخت،کروړ پوښونه لري او دطبيعي پيښو په مرسته يې پوښونه ماتيږي او راشنه کيږي. دځينو نباتاتو ريښې په مځکې در 17مترو ننوزي او دځينو نباتاتوريښې په مځکه کي در30مترو رسيږي ترڅولندبل يا اوبوته ورسيږي او ځان موږ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُوۡرَةُ لقمَان : 11](هٰذَا خَلۡقُ اللَّهِ فَأَرُونِى مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِۦۚ بَلِ الظَّٰلِمُونَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ
) دا خو د الله پيدا كول دي، اوس ما ته را وښاياست، له هغه پرته دغو نورو څه پيدا كړيدي؟
- اصلي خبره دا ده چي دغه ظالمان په ښکاره ګمراهۍ كښي غور ځېدلي دي.
****

ښه نو ځيني تخمونه وزرونه لري؛ځيني پشمونه ځيني اغزي ځيني كروړ پوستونه ځيني سخت پوښونه ځيني سرښناكه ماده لري ترڅو دمرغانو پر پښو ومښلي او ديؤې سيمې څخه بلې ته وليږدول سي. داټول دالله جل جلاله دعظمت ،لويي او حكمت ښكارندوي دي!!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنباتاتو زغونوالی

ويل کيږي چي دانسان په لاس جوړه سوي يوفابريکه هم دومره پرمختللې نه ده لکه هغه فابريکه چي دشنې پاڼې په دننه کي شتون لري!

دپاڼې په حجرو(ژونکو)کي يوه ماده شتون لري چي هغه ته کلورفيل،شنه ماده وايي،هرکله چي دغه ماده دلمروړانګو ته مخامخ سي دهغې ماليکولونه دتودوخې پياوړو واحدونو ته اوړي اوهغه اوبه چي دپاڼې په دننه کي شتون لري تجزيه کوي او هايدروجن H او اوکسيجن Oورڅخه لاسته راوړي. ښه نو که موږ غواړو په خپلو هغو وسايلو چي دراوسه يې په لاس کي لرو اوبه تجزيه کړو او اوکسيجن او هايدروجن ورڅخه په لاس راوړ موږ c2500درجې تودوخې ته اړتيا پيداکوو.

انسانان،نباتات،او حيوانات په پرلپسې ډول اوکسيجن ته اړتيا لري اوتنفس کوي يې،څنګه په هوا کي دنورو غازونو سره داوکسيجن نسبت ثابت پاتي کيږي؟

ددې لپاره چي په هوا کي دغازونو اندازه ثابته پاته سي:دمځکې پرمخ نباتات 100بيليونه ټنه دکاربن ډای اوکسيډ ګاز او25بيليونه ټنه هايدروجن په غذايي موادو او 100بيليونه ټنه اوکسيجن بدلوي همدارنګه دهغې انرژۍ مجموعه چي نباتات يې دفتوسنتز په عمليه کي کاروي دانسانانو ديوه کال دمصرف سوي انرژۍ لس برابره ده. ديوې منځنۍ ونې پاڼې په هرساعت کي يو کيلو ګرام غذايي مواد توليدوي،دغه غذايي مواد په شپه کي په خوږه بدليږي ترڅو ونه دهغې څخه ګټه واخلي او يا هم په ونه کي دنشايسته په بڼه ذخيره کيږي .

الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ يٰسٓ : 80](الَّذِى جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَآ أَنتُم مِّنْهُ تُوقِدُونَ) هماغه ذات چي ستاسي لپاره يې له شنې سمسوري ونې څخه اور پيدا کړ او تاسي د دې څخه خپل نغري بلوئ؛

****

د(الْأَخْضَرِ)کلمه وه زرغونوالي ته اشاره کوي ولې چي په پاڼه کي يو ډېره پياوړي فا بريکه شتون لري چي ډېر ارزښتمن کارسرته رسوي چي انسان دهغه دسرته رسول تونايي نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخمونه او دهغوئ دخوا دسختو شرايطو زغمل

دخداى دعظمت دنښو نښانو څخه يوه يې داده چې پر داسي يومځکه چې پرهغې په کلونو باران نه وي سوى هغې ته اوبه نه وي رسيدلي پرهغې واښه،ګلونه اوبوټي را زرغونيږي،دکار دهيرت وړدئ.

دلته انسان ته يو سوال پيداکيږي:پردغه مځکه چې دا اووه او يا لس کلونه باران نه وو اوريدلی دا تخمونه دکومه سول چې واښه،بوټي او ګلونه تري راشنه سول؟

داسوال په پوره ډول پرځاى دئ دا کوم چا دا تخمونه نه دي پاشلي څنګه دا وچه مځکه زرغونه سول؟

ښه نو چا داتخمونه پاشلي دي ددې سوال ځواب دادئ:پوهيږو چې سختي ډېري هم درطبيعي پيښو لاندي راځي،سختي طبيعي پيښي عبارت دي:دباد،باران،زلزلو،ګرمی اويخنی څخه داپيښي کروړي ډېرې درخپلي اغيزې لاندي راولي اوهغوئ په خاورو بدلوي.

داپيښي پرغرونو اوسيندونو هم خپله اغيزه لري،آيا داپيښي پرهغو تخمونو چې الله جل جلاله په خاورو کي پټ کړي اغيزه نه کوي؟ پوهان وايي تخمونه داسي پيداسوي دي چې حتی سختي طبيعي پيښي هم پر هغو کومه اغيزه نه کوي. کله چې هغوئ په مځکه کي پټ سي او موږ هغوئ نه وينو کلونه پرهغوئ بادونه،ګرمی او يخنی تيريږي مګر داد تخمونه چې ځانته پيښي زغموونکی او ځانګړی پوښ لري خپل په ځان کي کوچنی ساقي؛ځانګې؛ريښي او غذايي مواد ساتي،ورسته درڅوکلونو باران اوريږي او دهمدي تخمونو څخه ښکلي ګلونه،بوټي او واښه راشنه کيږي. ښه نو دغه تولنه ښکلا په دې تولنه موده کي چيري وو،خداى جل جلاله دهغوپيښو څخه چي هرڅه لمنځه وړي دوئ ساتلي وه. يوه بله هيرانوونکي بيلګه دتخمونو دساتل کيدو داده: الله جل جلاله دانسان په معده کي پياوړي او ښه اغيزه کوونکي تېزاب (کلردريک اسيد) پيدا کړي دي،که موږ سخته غوښه هم وخورو دمعدې داتېزاب: دهغوئ کوچني فعالعه ماليکولونه پپسين به دغه سخته غوښه تجزيه کړي.

په دې باره کي هم تجربي سرته رسيدلي دي،دبيلګې په ډول:پوهانو دغوښي يوټوټه په يو فلزي توپ کي چې کوچنی سورى يې درلودئ واچول،دا کوچنی توپ يې په يوه حيوان وخوړئ دڅه وخت ورسته يې ياد ژوی مړ اودهغه دمعدې څخه يې ياد توپ را وويستئ،وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدل چي په هغه توپ کي غوښې شتون نه درلودئ ځکه دتوپ درکوچني سوري هغه ته تېزب ورغلي وه او غوښه يې تجزيه کړي وه.ښه نو آيا هضم يؤ ميخانيکي عمليه ده که کيمياوي؟ په حقيقت کي هضم دادواړې عمليې په برکي نېسي:کله چي خواړه په ميخانيکي ډول هضم نه سي کيمياوي مواد هغه په مايع بدلوي.

هر سخت خواړه چي انسان خوري دمعدې دتېزابونو او انزايمونو په مرسته په مايع بدلېږي او دجذب وړګرځي،ددې تولو سربيره ځيني داني او تخمونه چي انسان دميوسره خوري دانسان دبدن څخه بيله تجزيه کيدلو اوبيله کوم بدلونه وزي،او دمعدې ميخانيکي او کيمياوي عمليې پرهغوئ کومه اغيزه نه سي کولی!

دا دالله جل جلاله حکم او حکمت دئ ولي چي هغه جل جلاله ددې تخمونو دساتني دپاره يؤداسي پوست او ساتونکی ځای پرځای کړی دئ چي هغه يې دهرې ميخانيکي او کيمياوي اغيزي څخه پري ساتلی دئ. مه هيروئ چي څيرونکو دمصر په اهرمونو کي داسي غنم لاسته راوړل چي هغوئ شپږزره کاله مخکي ذخيره سوي وه،څيرونکو همدغه غنم وکرل اوهغوئ راشنه سول. ولي چي ځيني تخمونه الله جل جلاله دسختتو شرائيطو لاندې خوندي ساتي. دغه کوچنيو ژونديو موجوداتو ته په شپږ زره کاله کي کوم زيان نه وليدلی اوخپلي ځانګړني يې ساتلي وي په همدې خاطر الله جل جلاله فرمايي:

[سُوْرَةُ لقمَان : 11](هَٰذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِى مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِۦ ۚ بَلِ الظَّٰلِمُونَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ) دا خو د الله پيدا کول دي، اوس ما ته را وښاياست، له هغه پرته دغو نورو څه پيدا کړيدي؟ - اصلي خبره دا ده چي دغه ظالمان په ښکاره ګمراهی کښي غور ځېدلي دي.

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

حيوانات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمور زړه دژونديو موجوداتو په منځ کي

دالله جل جلاله دعظمت دنښو نښانو څخه يوه هغه يې دمور زړه دئ:زموږ موخه دمور فزيکي زړه چي دوه دهليزه،دوه بطنه.لري نه دئ بلکي زموږ موخه دمور مينه داولاد سره يا دهغې معنوي زړه دئ.

پوهان وايي:پياوړي انګيزه او اړيکه دانسان په وجود مورنۍ مينه او اړيکه ده بلکي دټولو ژونديو موجوداتو په منځ کي مورنۍ مينه او اړيکه دټولو څخه پياوړې ده .

دمورنۍ مينې،شفقت او مهربانۍ دلايل نه يوازي په انسانانو کي بلکي په ټولو ژونديو موجوداتو کي بې شمېره دي.

دعبدالله بن مسعود (ض)څخه رواويت سوئ دئ چي رسول الله صلى الله عليه وسلم يوځاى ودريدئ يو صحابي دونو لورته ورغلئ او دهغه ځاى څخه يې ُحمْره په نامه ديوه مرغه هګۍ دځان سره راوړي،دې مرغه دپيغمبر صلى الله عليه وسلم پرسر په راګرځيدلو پيل وکړ پيغمبر صلى الله عليه وسلم وپوښتل چا ستاسو څخه دي مرغه ته ازار ورکړی دئ؟

هغه سړي وويل:مادډې يوه هګۍ را اخيستې ده،رسوالله وويل:هغه وروړه.

****

سره غالبوزه،غومبسه دبوټو او ګلون، شيره راټولوي اوپه يو مستطيل شکله لرګي کي داشيره او د ګلونو خوړې توتې ذخيره کوي او لرګی ورڅخه ډکوي،بيا هګۍ اچوې او دغه کندو په خاورو پوښې ورسته مري،ع ورسته ديادي غالبوزي هګۍ په کوچنيو غومبسو بدليږي او همدلته ديوه کال خواړه موندې. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ طٰه : 50](قَالَ رَبُّنَا الَّذِیٓ أَعْطٰی کُلَّ شَیْءٍ خَلْقَهٗ ثُمَّ هَدٰی)

موسی (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چي هر شي ته يې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بيا يې ورته لار وښودله."

****

يوبل ډول غومبسه په مځکه کي تونل کيندې،کله چي هغه چينجی موندي هغه چيچې او دزهرو په مرسته يې بې هوښه کوي مګر هغه نه وژني،ورسته هغه دکيندل سوي تونل لورته کشوي،هګۍ اچوې دتونل لاره بندوي او د خپلو چيچيانو لپاره تازه خواړه پرځاى پريږدي چي داوږدې مودې لپاره هغوئ ددغو خوړو څخه تغذيه کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ښځينه مرغان خپلو چيچيانوته در1300ځله ډېر خواړه ورکوي. ښځينه اوښه دخپل جونګي دلاسه ورکولو په وخت کي ژاړي،همدا ډول سپۍ هم دخپلو کوتريانو دلاس ورکولو په غم کي ژاړي،که يوه آسپه خپل کورنګی دلاسه ورکړي يو وحشت ناکه شۍشنی کوي او څوک نه پرېږدي چي هغه ته ورنژدي سي،دخوړو دخورک او اوبو دڅښلو څخه پرهيز کوي. دالله جل جلاله دلويي،حکمت او مهرباني دډېرو نښو نښانوڅخه يوه يې دمور مينه،ترحم،شفقت دئ چي نه يوازي په انسانانو کي بلکي په ټولو ژونديو موجوداتو کي شتون لري. والله اعلم

------------------------------ ------------------------------

اوښ

کله چي انسان اوښ ته آند وکړي وبه ويني چي يو جالب ژوی دئ او دبدن جوړښت يې هيرانوونکی دئ. اوښ په وچو او بياباني سيمو کي دليږد راليږد يوه ښه وسيله ده. په نړۍ کي در15ميليونه ډېر اوښان شتون لري چي شمېر يې نور هم دډېريدلو په حال کي دئ.

داوښ بدن داسي جوړښت لري چي داوبو اوهوا دسختو شرايطو سره ژر توافق کوي.

داوښ سترګې ددوو ځيږمو لرونکي دي چي داوښ سره مرسته کوي چي شيان لوی ووينی او دريګونو او دښتو دګرد او غبار څخه يې سترګې خوندي وساتي، دشيانو دلوی ليدلو لکبله اوښ يو ماشوم يا کوچني ژوي ته په آسانی تسليميږي. الله جل جلاله فرمايي.[سُوۡرَةُ يٰسٓ : 72](وَذَلَّلۡنٰهَا لَهُمۡ فَمِنۡهَا رَكُوبُهُمۡ وَمِنۡهَا يَأۡكُلُونَ) موږ هغه پداسي شان دوی ته ښکېل (تابع) کړيدي چي پر ځينو باندی دوی سپرېږی، د ځينو غوښه خوري،

****

اوښ کولی سي خپل پزه او غوږونه بند کړي ترڅو دوړي او ګرد ورته زيان ونه رسوي او تګ ته په سخت باد کي دوام ورکړي. داوښ شونډان سخت او ناوړي يې دسختو شيانو لکه اغزو دتجزيي لپاره بسنه کوي.[سُوۡرَةُ الغَاشِيَة : 17](أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى الۡإِبِلِ كَيۡفَ خُلِقَتۡ) نو ايا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پيدا کړ شوی دی؛

*****

اوښ دڅښلو لپاره لږو اوبو ته اړتيا لري،ددې سربيره چي اوښ دلمبيدلو دفلزي حمام په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اندازه اوبه ځښلی سي،مګر اوښ کولی سي لسګونه ورځې بیله اوبو ژوند وکړي:هغه داسي چي دسختې اړتیا په وخت کي اوښ داړتیا وړ اوبه دخپل بدن دنسجونو څخه اخلي چي په پایله کي یې دخپل بدن یؤ پر څلورمه برخه وزن دلاسه ورکوي بیله دي چي دیاد وزن په دلاسه ورکولو سره دتګ په وخت کي ناتونه سي. اوښ په خپلو بوکونو کي دخپل بدن یؤ پر پنځمه برخه غوړ ذخیره کوي ولې که چیري خواړه په لاس رانه وړي خپله اړتیا دخپلو بوکونو څخه پوره کوي. الله جل جلاله فرمایي: [سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 17](أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ) نو ایا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پیدا کړ شوی دی؛

****

داوښ منځنی عمر در40کاله ډېر دئ، داوښ سپرتیا او کنټرول هوسا دي خو هغه وخت کله چي دهغه سره په مهربانی چلند وسي.

داوښ دبدن جوړښت دانسانو دعبرت اخیستلو لپاره غوره دئ،راسئ چي دې ایات شریف ته ژور آندوکړو.[سُوْرَةُ الغَاشِيَة : 17](أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ)

نو ایا دوی اوښ ته نه ګوري چي څنګه پیدا کړ شوی دی؛

****

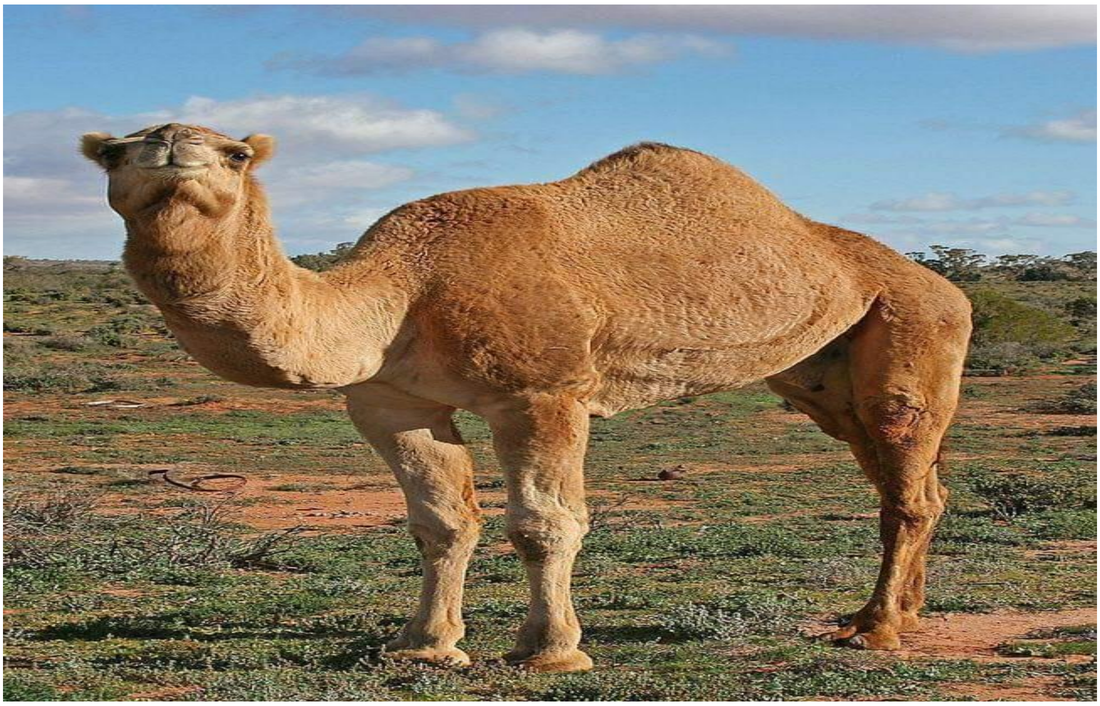

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغوا شيدې

دغوا شيدې چي موږ يې په بيلا بيلو لارو لکه: دچايو،مستو،پنير،شلومبو په ډول کاروو: بشپړه خواړه دي.

دغـوا دشـيدو 87ځخـه د91 سـلنه اوبـه جـوړې همـدا ډول دغـوا پـه شـيدو کـي خوړه،پروټينونه،معدني موادکلسيم،فسفر،A.B.C.Dويټامينونه شتون لري مگر جالبه داده چي شيدې دژول سوو نباتاتو او وينو دمنځه په خالص ډول دغوا دغولانځې ځخه ترلاسه کيږي. نوي ځيړنو مالومه کړي ده چي غوا، دشيدو توليدونکي غدې لري،دغه غدوات پر نور کوچنيو ځانگو ويشل سوي چي ريښې ورته وايي،ريښې ديوې غشاء په واسطه پوښل سوي چي په خوا کي يې کوچني رگونه دي ددې غشاء حجرې دکوچنيو رگونو ځخه دشيدو دتوليد اړين مواد اخلي او دشيدو توليدونکو غدو ته يې ليږي ورسته درهغه دغو غولانځو ته شيدې ځي او خالصي شيدې په لاسه راځي.

دراوسـه لا دا نـه ده مالومـه چـي هغـه حجـري چـي دکوچنيـو رگونـو دوينـي ځخـه دشـيدو توليدونکي مواد اخلي په شيدويي بدلوي په کوم ميکانيزم کارکوي.

پوهان وايي دشيدو توليدونکو حجرو په خواکي کوچنيو رگونو کي د300ځخه در400ليټرو ويني تيريدلو ته اړتيا ده ترڅو هغوئ يو ليتر شيدې توليد کړي؛ياني يو ليټرشيدې د300ځخه در400ليټرو ويني ځخه ترلاسه کيږي. په رښتيا چي دغوا دبدن يوه لويه فابريکه ده الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ النّحل : 66](وَإِنَّ لَكُمْ فِى الْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةًۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِّلشَّٰرِبِينَ)

او ستاسي لپاره په څارويو کښي هم يو درس (عبرت) شته، د هغو له گيډي د خوشيو او ويني تر منځ موږ يو شی په تاسو ځيښو، يعني خالص شيدې، چي د ځښونکو لپاره ډيري په خوند تيرېدونکي دي.

*****

ښه نو موږ تر اوسه ددې حجرو دکار په حقيقت نه يوو خبر چي ځنگه دغه ژونکي دکوچنيو رگونو دويني ځخه اوبه،ويټامينونه،قندونه،معدني مواد،پروټينونه،اوغوړي اخلي او دهغوئ دترکيب ځخه شيدې جوړوې،يوه غوا هره ورځ 30کيلو گرامه شيدې کوي اوهرکيلوگرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیدې هغه وخت ترلاسه کیږي چي دشیدو تولیدونکو حجرو په خواکي په کوچنیو رګونو کي دري سوه لیتره وینه تیره سي.

الله جل جلاله په لاندي ایات شریف کي دخپل عظمت دنښو نښانو څخه یوې ته اشاره کړي اوفرمايي:[سُوۡرَةُ النّحل : 66](وَإِنَّ لَكُمۡ فِى ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةً۬‌ۖ نُّسۡقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيۡنِ فَرۡثٍ۬ وَدَمٍ۬ لَّبَنًا خَالِصً۬ا سَآٮِٕغً۬ا لِّلشَّٰرِبِينَ)

او ستاسي لپاره په څارویو کښي هم یو درس (عبرت) شته، د هغو له ګیډې د خوشیو او وینې تر منځ موږ یو شی په تاسو څیښو، یعنې خالص شیدې، چي د څښونکو لپاره ډیري په خوند تیرېدونکي دي.

*****

څوک دا حکم صادروي او دا چاره په داسي منظم ډول ترتیبوي؟ څوک دغه حجروته لارښوونه کوي چي:پتاشم،فسفر،کلسیم،ویټامینونه،غازونه،قندوته،غوړي دوینې څخه واخلئ اوهغه ترکیب کړئ؟ څنګه دغه مواد په سپینو خالصو شیدو بدلیږي چي په هغوئ کي دوینې هیڅ اثر نه وي؟ هغه معجزې چي په هسک،مځکه،حیواناتو،نباتاتو کي دي ټولې دالله جل جلاله دلویي او حکمت دنښو نښانو څخه دي.

داد الله جل جلاله دلويې نښه ده کوم نباتات چي غواګانې خوري هغه الله جل جلاله انسانانو ته په خالصو شیدو بدلوې. آیاتاسو کولی سئ دغه نباتات په شیدو بدل کړئ؟ بیله شکه شیدې دانسانانو لپاره ښه او بشپړه غذا ده او دا دالله جل جلاله دنعمتونو څخه یو نعمت دئ الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ یسٓ : 72](وَذَلَّلۡنَٰهَا لَهُمۡ فَمِنۡهَا رَكُوبُهُمۡ وَمِنۡهَا يَأۡكُلُونَ) موږ هغه پداسي شان دوی ته ښکېل (تابع) کړیدي چی پر ځینو باندی دوی سپریږی، د ځینو غوښه خوري،

****

خدای جل جلاله حیونات زموږ په اختیارکي راکړي داسي چي یو کوچنی؛ماشوم یوه غوا دڅرولو لپاره بیايي او هغه ته کوم زیان نه رسوي،که غوا لیونی سي هغه لس کسه هم نه سي نیولی. ښه نو غوا او نور ژوي دانسانانو دهوساینې،ګټې اخیستلو لپاره پیداسوي او ځینې يې ورته رام سوي دي .

آیا دابه ښه نه وي چي تل دالله جل جلاله دنعمتونو شکر اداکړو او دهغه جل جلاله بندګي په ښه ډول سره وکړو او تل يې یادونه وکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

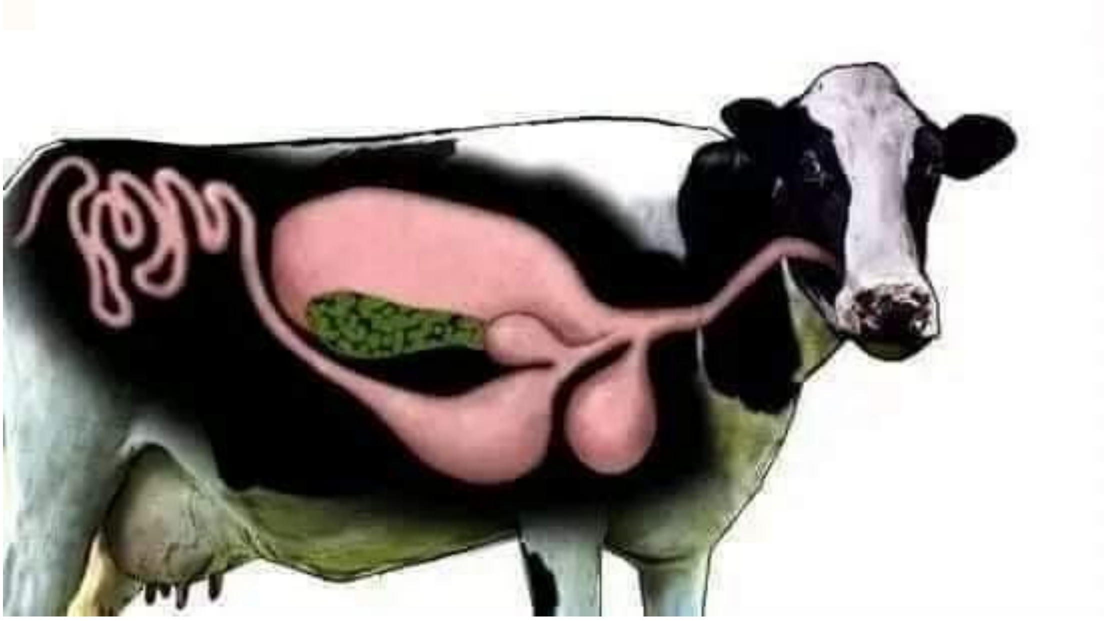

* *

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرافه

الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ النَّمل : 88](وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِيَ أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ) نن ته غرونه ويني او گومان کوې چي ښنه کلك ښخ شويدي. خو په هغه وخت کښي به دا د وريځو په څېر الوتونکي وي، دا به د الله د قدرت نښانه وي چي هر شی يې په حکمت سره بر قرار کړيدی. هغه ښه خبر دی چي تاسي څه کوئ.

*****

زرافه دلوړ قد لرونکی ژوی دئ،دزرافي اوږدوالی درشپږو مترو ډېرېږي. زرافه هوښيار او تېزه منډي وهونکی حيوان دئ،خدای جل جلاله زرافي ته دوې سترگې ورکړي چي ديُو برج په څېر دسر په پورتنۍ برخه کي يې ځای لري،زافه دخپلو سترگو په مرسته 360درجې خپل شاوخوا ليدلی سي همدارنگه دزرافې وزن دريوُه ټن ډېر او دمنډې وهلو په وخت کي چټکوالی په ساعت کي 60کيلومترو ته رسيږي.

دزافو غاړې دنورو حيواناتو څخه اوږدې دي چي اوږدوالی يې يوُنيم متر ته رسيږي،دزافي سر لوی دئ چي دغاړې او سر اوږدوالی يې دوه متره کيږي.
دزرافي سر دهيرانوونکي ځانگړني لرونکی دئ:کله چي زرافه وغواړې پر مځکه کوم څه وخورې دبدن څخه يې وينه په تېزۍ سره دسرلورته ځي چي دغاړې رگونه يې شين رنگ اختيار کړې، کله چي زرافه وغواړې سر دمځکې څخه پورته کړې نو طبعً چي دويني ونور بدن ته په ژر تللو به دسر گرځيدلو او بې هوښی سره مخ سي خو داسي نه کيږي ځکه الله جل جلاله زرافو ته يوُ ځانگړنه ورکړي ده چي پوهان يې په تعجب کي کړي دي.

ددې ژوي دسر رگونه جالبه ځانگړنه لري،دزرافي دسر رگونه دوالونو درلودونکي دي،کله چي زرافه سر دمځکي څخه پورته کړي دغه والونه ټول بند سي ترڅو وينه دزرافي دسر څخه ناڅاپي ونه وزي او زرافه دبي هوښې سره مخ نه سي،ورسته درڅه وخت دغه والونه لږ لږ خلاصيږي او دزرافي دسر څخه وينه دبدن نور غړو ته ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو کله چي زرافه سره کښته کوي ډېره وینه دزرافې سرته ځي او کله چي سر پورته کوي وینه په یؤه وار بیرته نورو غړو ته نه ځي بلکي ورو ورو دزرافې په سر کي موجود والونه پرانیستل کیږي او وینه نورو غړو ته پرېږدي چي دا کار ددې لامل کیږي چي دزافې سر په یؤه وار ډېره وینه دلاسه ورنه کړې او زرافه دبې هوښۍ او سرګرځېدلو سره مخ نه سي.چا دا هیرانوونکی جوړښت دزرافې په سر کي جوړ کړی دئ؟ چا دا والونه دزرافې په سر کي ځای پرځای کړي دي؟ دا دحاکم،قادر ذات الله جل جلاله دلويي نښه ده ! الله جل جلاله دمځکې پر مخ دمځکې لاندې او لوړ موجودات په ښه شان پیدا کړي دي الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ المُلك : 3](الَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرٰى فِى خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِن تَفٰوُتٍ ۖ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰى مِن فُطُورٍ) هغه ذات چي لاندي باندي اوه اسمانونه يې پېدا کړل؛ (اې کتونکي) ته به د الرحمان په هستونه کښي هیڅ راز نااړوندي او توپیر ونه مومي. بیا سترګي واړوه، وګوره، ایا کومه نیمګړتیا دي چیري تر سترګو کیږي؟!

****دزرافې زړه په هره دقیقه کي 55لیټره وینه دبدن بیلا بیلو برخو ته پمپوي. الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ يُونس : 101] قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى الْءَايٰتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ) دوی ته ووایه: "په اسمانونو او ځمکه کښي چي څه دي، هغه په غړېدلو سترګو وګورئ!"- او کوم خلك چي له سره ایمان راوړل نه غواړي، د هغو لپاره نښاني او اخطارونه مدافع او ګټور کېدای نه شي.***ښه نو هرڅه چي موږ وینو،لمسو دالله جل جلاله دقدرت،عظمت،حکمت نښې نښاني په کښي شتون لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکانګرو په شان یؤ ژوی چي په دښتو کي ژوند کوي

دالله جل جلاله دجالبو او هیرانوونکو موجوداتو دډلې یؤ ژوی چي کانګرو ته ورته دئ او په وچو دښتو کي ژوند کوي.

دغه ژوی دکانګو په شان دوې لوړې پښې لري چي دکانګرو په شان پري توپونه وهي،یاد ژوی دخپلې لکۍ په مرسته دالوتکې دلکۍ په شان په هواکي خپل لوري ته بدلون ورکوي.

دغه حیوان هم دنورو حیوناتو په شان هضمي او دویني ددوران سیستم لري مګر جالبه داده چي یاد ژوی په خپل ټول ژوند کي یؤ څاڅکی اوبه هم نه څښي،هو دغه ژوی اوبه نه څښي!

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنبيَاء : 30]أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا أَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ)

ایا کافران په دې نه پوهیږي، چي دغه ټول اسمانونه او ځمکه یو لـه بلـه سره نښتي ول، بیا موږ دوی دواړه بېل کړل. او له اوبو نه مو هر ژوندی شی پیدا کړ. ایا هغوی (زموږ دغه خلاقیت) نه مني؟

******

اوبه دهر ژوندي موجود د ژوند لپاره اړین او یؤه اساسي برخه ده دبیلګې په ډول دانسان 70سلنه وزن اوبه جوړوې. ښه نو دغه ژوی دخپل ژوند په اوږدو کي اوبه نه څښي. ځینو ژوو پیژندونکو دغه ژوی اهلي کړ او په زرغونه سیمه کي یې دهغه پالنه کول،دوئ وغوښتل چي یاد ژوی اوبه وڅښي:خوبریالي نه سول. ښه نو ددې ژوي دبدن اوبه دکومه پوره کیږي؟

څیړونو څرګنده کړل چي دا ژوي په خپل هضمي سیستم کي د اوکسیجن او هایدروجن دترکیب څخه اوبه جوړې. که موږ وغواړو اوبه جوړې کړو موږ پیچلو ماشینونو ته اړتیا پیدا کوو.

ښه نو یاد ژوی چي په وچه دښته کي ژوند کوي اوکسیجن دهوا څخه اخلي او داړتیا وړ هایدروجن دځینو وچودانو څخه چي یاد ژوی یې خورې پوره کوي او اوبه تري جوړوې.

په نړۍ کي هیرانوونکي موجودات شتون لري چي لیدونکي سترګې دهغوئ حقیقت ښه لیدلی سي.ژوي دحق نه منوونکو انسانو څخه غوره دي:ځکه هغوئ دخپل اختیار نه دي کوم مسؤلیت نه دئ ورسپارل سوی او دعذاب لایقان نه ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ مخته په هر شي کي دالله جل جلاله دقدرت،حکمت اولويي نښاني دي:زموږ په بدن، خوړو،نباتاتو،حيواناتو،مرغانو،کبانو او هرهغه څه کي چي موږ يې لمس،احساس،او وينو زموږ لپاره دعرت اخيستلو او دالله جل جلاله دلويي ډيري نښاني دي.

دخوګ،خنځير دغوښې دحراموالي حکمت

يوه مقاله مي ولوستل چي ديوه پوه دکتاب لنډيز وو چي دسرکوزي په باره کي ليکلي وه.
داچي الله جل جلاله دخوګ غوښې خوړل حرام کړي په دي کي ډېر حکمتونه دي.
خنځير يو داسي ژوی دئ چي غوښې او نباتات خوري،دخوګ دغوښې خورک په ټولو دينونو کي حرام دئ.
دغه حيوان دبدو اخلاقو درلودونکی دئ.چټلي او بداخلاقي دخوګ دځانګړونو څخه دي.
دخوګ چټلي او دصحرا دمړو موږکان خوړل خوښېږي،دخوګ دخوښې وړ خواړه دمردارو لاښې دي. که خوګ يوداسي ځای ته بوتلل سي چي په يوه خوا کي يې چټلي هم شتون ولري خوګ به دچټلی خوا ته ورسي؛ځکه دچټلی خوښول دخوګ ځانګړنه ده.
انسانانو ته دخوګ دغوښې دخورک له کبله د کدو دانې دچينجي ناروغي،نس ناستي،ژړي،اميبي ډيزنټري،ناروغی ورپيښيږي، که څه هم دخوګ غوښه ديوه ساعت لپاره په اوبو کي وايشول سي يا درمنفي 29درجو پوري په يخچال کي کښېښودل سي . سبحان الله دخوګ په غوښه کي بيلا بيلې ناروغی او زيان رسوونکي چينجيان شتون لري،چي ديادې غوښې په ډېرو ايشولو او يا په ډېرو يخولو هم لمنځه نه ځي.
داچي الله جل جلاله دخوګ دغوښې خورک حرام کړی په دې کي ډېر حکمتونه دي چي ځينو ته يې اشاره کوو. خنځير چټلي او مرداري خوښوي،چټلي او دمردارو سوو حيوناتو غوښې خوري،خوبيا هم ځينو انسانانو دخوګ غوښې خپل خواړه ګڼلي او هغه خوري. په ځينو هيوادونو کي دخوګ غوښه خوړل کيږي چي دهغو هيوادو دوګړو 1پر 6برخه دمړينې علت هم دخوګ په غوښه کي دموجودو چينجيانو له کبله وي.
يوبله ديادولو وړخبره داده چي دخوګ غوښه لوړه درجه کلسترول لري،ځکه خو په هغو هيوادونو کي چي دخوګ غوښه خوري دزړه دحملې او درګونو دتنګيدلو دناروغی فيصدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغو هيوادونو څخه چي دخوګ غوښه نه خوري 8برابره لوړه ده. دغه مطلب ددې لپاره وو چي مسلمان وګړي په دې وپوهيږي چي ولې الله جل جلاله دخوګ غوښه حرامه کړي ده. خدای جل جلاله چټلی حرامې او پاکی حلالی کړي دي. هغه څه چي نفس دهغه په مرسته دهوسايني او پاکی احساس کوي حلال او هغه څه چي دانسان عقل او بدن لمنځه وړي حرام کړل سوي دي. ښه نو موږ بايد وپوهيږو چي دالله جل جلاله دهرحکم لپاره همدا بسنه کوي چي هغه دالله جل جلاله دلوري څخه دئ.

سپی او دهغه څخه رامنځته کيدونکي ناروغۍ

يو علمي څيرنه مي ولوستل چي په پيل کي يې حديث شريف راوړل سوي وه چي په صحيحينو او نورو کتابونو کي روايت سوي دي. رسوالله صلی الله عليه وسلم فرمايي:مَنْ اتْخَذ كلْبا اِلا كلب زرعٍ أو غنمٍ أو صيْدٍ ينقص مِنْ أجرهٍ كلِ يومٍ قيراط(بخاري 3146)(مسليم1574)

دحديث شريف مفهوم:څوک چي بيله دکښت،پسونو دساتني او يادښکار دسپي څخه پرته بل سپی ساتي هره ورځ يو قيراط دهغه دعمل دثواب څخه کميږي:قيراط،يو پر څلوريشتمه برخه دثواب. ددغه څيرني ليکوال 36ناروغۍ يادې کړي وي چي دسپيو څخه انسانانو ته ليږدول کيږي. ددغو ناروغيو څخه دژغورني يوازنی لار داده چي سپي بايد بيله اړتيا ونه ساتل سي. ديادوني وړ ده چي دليوني سپي ناروغي(رابيس) چي مشهوره ناروغي ده دانسانانو دمړيني لامل کيږي،چي په يوه کال کي ديادې ناروغۍ لکبله يولک انسانان خپل ژوند دلاسه ورکوي.

کيدای سي تاسو وپوښتی:آيا نور ژوي په دې ناروغيو نه اخته کيږي؟

په ځواب کي بايد ووايوو:اخته کيږي خو نور حيوانات دسپي سره دمحاسيبې وړنه دي،دبيلګې په ډول دپيشي څخه انسان ته ددې ناروغۍ دليږد اندازه 7سلنه او دسپي څخه انسان ته ددې ناروغۍ دليږد اندازه 92سلنه ده. يوازي په فرانسه کي په 1976ميلادي کال کي 7ميليونو سپيو شتون درلودئ په داسي حال کي چي دفرانسي دنفوسو شمېر 52ميليونه وو.غربي هيوادونو کي سپيو ته داندازي څخه زيات ارزښت ورکول کيږي داسي چي هغوئ سپيو داولادونو څخه بي نيازه کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام په مبارک دين کي دساتني او ښکاري سپي څخه ماسيوا دنورو سپيو دساتلو اجازه نسته،ددې موخو پرته دسپيو ساتل ناروا دي؛ځکه رسوالله صلی الله عليه وسلم فرمايي:منْ اتْخـذ كلْبـا ِالا كلـب زرعٍ أو غـنمٍ أو صـيْدٍ يـنقص مِـنْ أجـرهٍ كـلِ يـومٍ قيراط(بخـاري 3146)(مسليم1574) دحديث شريف مفهوم:څوک چي بيله دکښت،پسونو دساتني او يادښکار دسپي څخه پرته بل سپی ساتي هره ورځ يؤ قيراط دهغه دعمل دثواب څخه کميږي:قيراط،يؤ پر څلوريشتمه برخه دثواب.

دسپي بويايي حس

خدای جل جلاله دحيوناتو په منځ کي عجيبه او هيرانوونکي ژوي پيداکړي دي چي هر يؤ يې هيرانوونکي ځانګړني لري.

سپي هيرانوونکی پياوړی دبويايي حس لري:چي دانسانانو دبويايي حس څخه يؤ ميليون ځله پياوړی دئ.

ښه نو که يؤ ګرام نشيي توکي په يؤه کاغذ کي ونيچو،هغه په کوتيو کي بند کړو،کوتی بيا په کارتن کي کښيږدو او دياد کارتن سره سل نور کارتونونه يؤځای کښيږدو: وبه وينو چي يؤ روزل سوی سپی دسلو کارتنونو په منځ کي دنشيي توکو لرونکی کارتن په نښه او پيدا کوي.هغه ته پياوړی بويايي حس ورکول سوی دئ .

څيرونو په ډاګه کړي ده چي په نړۍ کي هر انسان ځانګړی بوی لري،هيڅ وخت دوه انسانان يؤ ډول بوی نه لري. ديؤ روزل سوي سپي لپاره دابسنه کوې چي ديؤه انسان دجامې يؤه ټوټه بوی کړې او هغه دسلګونو انسانانو په منځ کي پيداکړې.

دانسان بويايي حجري 5سانتي متره مربع اوږدوالی لري مګر دسپي بويايي حجري،ژونکي 50سانتي متره مربع اوږدوالی لري. دانسان په پزه کي 5ميليونه بويايي حجري شتون لري دسپي په پزه کي 50ميليونه بويايي حجري شتون لري. دسپي بويايي حس دانسان څخه يؤميليون برابره پياوړی دئ. څوک باور کولی سي چي ددې ژوي حافظه ميليونونه بوينه يادولی سي. که يؤ سپي وروزل سي سپي دبوی په پيژندلو کي تيروتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبیلګي په ډول که موږ دوه لوښي چي 50لیتره اوبه په کښي شتون ولري یوه ته یې یوکاچوغه مالګه ور واچوو او هغه ښه پکښي حل کړو:سپي کولی سي دځپل پیاوړي بویایي حس په مرسته دتروو اوبو لوښی دخوږو اوبو دلوښي څخه بیل کړي.

جالبه داده چي په ځینو هیوادونو کي دګاز دپیپ لین دسوریو دمالومولو لپاره دسپیو څخه کار اخلي،داسي چي سپی دګاز دپیپ په اوږدو بیایي او کوم ځای چي یاد پیپ سوري وي سپی هغه دګاز دپیپ لین مامورینو ته په نښه کوي.

ځینو نورو هېوادونو کي دمجرمینو،وسلو،نشیي توکو او مینونو دپیداکولو لپاره دسپیو څخه کار اخلي.

دویني اړیکه دمیکروبونو سره

الله جل جلاله دروانې ویني خوړل موږته حرام کړي دي. دغه امر دلاندي ایات شریف دعلمي اعجاز برخه ده: [سُوْرَةُ الأنعَام : 145](قُل لَّآ أَجِدُ فِى مَآ أُوحِىَ إِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُۥٓ إِلَّآ أَن يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُۥ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللهِ بِهِۦ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ)

[اې محمده (ص)!] دوی ته ووایه: کومه وحیي چي ما ته راغلي ده، په هغي کښي خو زه کوم داسي شی نه مومم چي پر کوم خوړونکي حرام وي؛ مګر دا چي هغه مرداره (خپله مړ شوی) وي یا توی شوې وینه وي، یا د خوګ غوښه وي چي هغه ناپاکه ده، یا فسق وي چي له الله پرته د بل چا په نوم حلال کړای شوی وي. نو څوك چي د اړتیا په حالت کښي (له دغو شیانو څخه کوم شی وخوري) پرته له دې څخه چي هغه د نافرمانۍ اراده ولري او پرته له دې څخه چي د اړتیا له اندازې څخه زیاتی وکړي، نو په دې کښي شك نشته چي ستا رب له تېرېدني څخه کار اخیستونکی او رحم کوونکی دی.

******

روانه وینه دمیکروبونو داوسیدوځای دئ مګر دانسانانو او ژوو په بدن کي داسي غړي شتون لري چي هغه وینه پاکوي:پښتورګي وینه دزهري موادو څخه پاکوي او هغه دفعه کوي.کله چي یو حیوان مړسي دهغه وینه دمیکروبونو په خوندي ځای،داوسیدو ځای باندي بدلیږي،په همدې خاطر ددې خبرې درکشف ورسته په ځینو غربي هیوادونو کي داسي قوانین

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړ او پلي سول چي دويني او مردارسوي حيوان دغوښي خوړل يې منعه کړي دي،مګر الله جل جلاله 1400کاله مخکي پر موږ درواني ويني او مردار سوي حيوان دغوښو خوړل حرام کړي وه. دقصابۍ هر چاړه په زرګونو ميکروبونو لړلي وي:کله چي چاړه دويني سره په اړيکه کې کيږي ميکروبونه ويني ته ننوزي او هلته تکثر کوي،په نيم ساعت کي دوه برابره کيږي ،ياني زره ميکروبه په دري ساعته کي ميليونونه ميکروبونه کيږي؛ځکه خو داسلام په مبارک دين کي دحيواناتو دذبحه کولو امرسوی دئ. دميکروبو دډېرښت،تکثر اوسنيو نظرياتو ته په پام موږ دې پايلې ته رسيږو چي په اسلامي لاره ذبحه کول څومره اړين دي.

الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ فَاطِر : 14] إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَآءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ ۖ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ ۚ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ)که هغوی وبولئ، نو ستاسي دُعاوي نشي اورېدای او که يې واوري، نو تاسي ته يې ځه ځواب نشي درکولای. او د قيامت په ورځ به هغوی ستاسي د شرك څخه منکر شي. د حقيقت د حال څخه داسي کوم صحيح خبر تا ته د يو باخبره ذات څخه پرته بل څوك نشي درکولای.******

عربو دجاهليت په زمانه کي:ويني په کلمو کي اچولي او هغه يې کبابولي،اوس هم په کفري هيوادونو کي ځيني خلک دا خوښوي چي غوښه دويني سره وخوري؛په همدې خاطر حيوانات نه ذبحه کوي بلکي هغه وژني او ټوټه کوي يې چي په پايله کي دژوي وينه دبدنه نه وزي او په غوښه کي پاته کيږي. ښه نو که موږ غواړ په ژوند دستونزو څخه خلاص،بريالي او خوشبخته سو دالله جل جلاله دحکمونو څخه بايد سرغړونه ونه کړو!دالله جل جلاله اوامر چي په قرآنکريم کي دي :په قرآن الکريم ځان پوه او په لارښوونو يې عمل وکړو.دقرآن الکريم لارښووني دانسان آزادي نه محدودوي بلکي دهغه دسلامتی زمانت کوي. که دبريښنا دمزو ديؤ لڅ ځای خوا کي يؤه دړه باندي ليکلي وي "دبريښنا مزي ته لاس وروړل دمرګ خطر لري"ايا دبريښنا مامورينو داليکنه ستاسو دآزادئ دمخنيوي لپاره دلته ليکلي ده. دغه داړه چي هلته راځړول سوي ستاسو دآزادی دلمنځه وړلو لپاره نه بلکي ستاسو دخونديتوب لپاره را ځړول سوي، مومن انسان بايد داسي وپوهيږي. الله جل جلاله زموږ دسلامتی لپاره پولي ټاکلي دي،دالله جل جلاله دلوري دټاکل سو حدودو څخه سرغړونه نه کول،زموږ دبريا ،نيکبختی اوسلامتی لامل کيږي، او برعکس دهغه حدودو څخه سرغړونه زموږ دناکامی،بربادی لامل کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوينې حراموالی

الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنعَام : 145](قُل لَّآ أَجِدُ فِى مَآ أُوحِىَ إِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطۡعَمُهُ ۥۤ إِلَّآ أَن يَكُونَ مَيۡتَةً أَوۡ دَمًا مَّسۡفُوحًا أَوۡ لَحۡمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ ۥ رِجۡسٌ أَوۡ فِسۡقًا أُهِلَّ لِغَيۡرِ ٱللَّهِ بِهِۦۚ فَمَنِ ٱضۡطُرَّ غَيۡرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ)

[ای محمده (ص)!] دوی ته ووایه: کومه وحيي چي ما تـه راغلـی ده، پـه هغې کښي خو زه کوم داسي شی نه موموم چي پر کوم خوړونکي حرام وي؛ مگر دا چي هغه مرداره (خپلـه مړ شوی) وي يا توی شوې وينه وي، يا د خوګ غوښه وي چي هغه ناپاکه ده، يا فسق وي چي له الله پرته د بل چا په نوم حلال کړای شوی وي. نو څوك چي د اړتيا په حالت کښي (لـه دغو شيانو څخه کوم شی وخوري) پرته له دې څخـه چي هغـه د نافرمانی اراده ولري او پرتـه لـه دې څخه چي د اړتيا له اندازې څخه زياتی وکړي، نو په دې کښي شك نشته چي ستا رب لـه تېرېدني څخه کار اخيستونکی او رحم کوونکی دی.

******

پوهان دوينې په اړه وايي:وينه دخپل ځان سره:زهري؛اضافي،او زيان رسوونکي ترکيبونـه لېږدوي ولي چي يؤه ددندو څخه دوينې دزهري او اضافي مـوادو لېږد او دبدن دوتلو پـه پار دهغوئ سره مرسته ده. وينـه کـي يوريـک اسيد شتون لـري چـي دپرتينونـو دتجزيـي څخـه ورسته جوړيږي.همدارنګـه وينـه دکلمـو څخـه زهـري مـواد دبـدلولو لپـاره ايني،ځيګـر تـه لېږدوي. که چيري انسان وينه وڅښي يا وخوري دانسـان پـه بدن کي ديوريـک اسيد،اونورو زهري موادو اندازه ډېرېږي چي په پايله کي يې انسان دمغزو پـه نـاروغيو اختـه، پـه کومـا او مړيني يې پای ته رسيږي.

وينـــه دميکروبو،ويروســـونو دتوليـــد،تکثر لپـــاره خونـــدي ځـــای دئ.وينـــه کـــي بـــيلا بيـــل ميکروبونه،ويروسونه ځای لري اوکه چيري انسان وينه وخوري ياد ميکروبونه،ويروسونه دانسان بدن ته داخليږي،موږ نه سو کولی دوينې څخه دساليمو خوړو پـه ډول ګټـه واخلـو پـه همدي خاطر دهغه حيوان دغوښو خوړل چي وينه يې دبدن څخـه نـه وي وتلـي يـا پـه اسلامي طريقه نه وي ذبحه سوی ناروا دي،ځکه که وينه دحيوان دبدن څخه ونه وزي پـه غوښـه کـي پاته کيږي او وينه کي ميکروبونه،زهري مواد او حتی ويروسونه شتون لـري چـي خـوړل يـې دانسان لپاره ډېر زيان لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ بايد دهغه حيوان غوښه هيڅکله ونه خورو چي داسلامي شريعت سره سم نه وي حلال سوی. په اسلام کي دحيوان دغاړي شاه رګ پري کيږي نه ټول سر: ځکه دزړه اړيکه په بشپړ ډول دمغزو سره نه پري کيږي عصاب زړه ته امر کوي چي زه دويني دکمښت سره مخ يم وينه را واستوه زړه په پرلپسي ډول وينه مغز ته استوي ترڅو دحيوان دبدن ټوله وينه مغز ته دتلو په تکل دغاړي دشاه رګ څخه چي پري دئ دباندي ووزي.

ښه نو داسلامي شريعت حکم چي دپورته ايات شريف څخه سرچينه اخلي حکمت بايد مسلمان ته په پوره ډول څرګند وي.ښه نو که چيري موږ يؤه کفري هيواد ته سفرکوو بايد دداسي يؤه حيوان غوښه ونه خورو چي هغه داسلامي شريعت سرسم نه وي ذبحه سوی،داسلامي شريعت خلاف دمرادار سوي حيوان دغوښي خوړل حرام او روغتيا ته زيان رسوونکي دي.

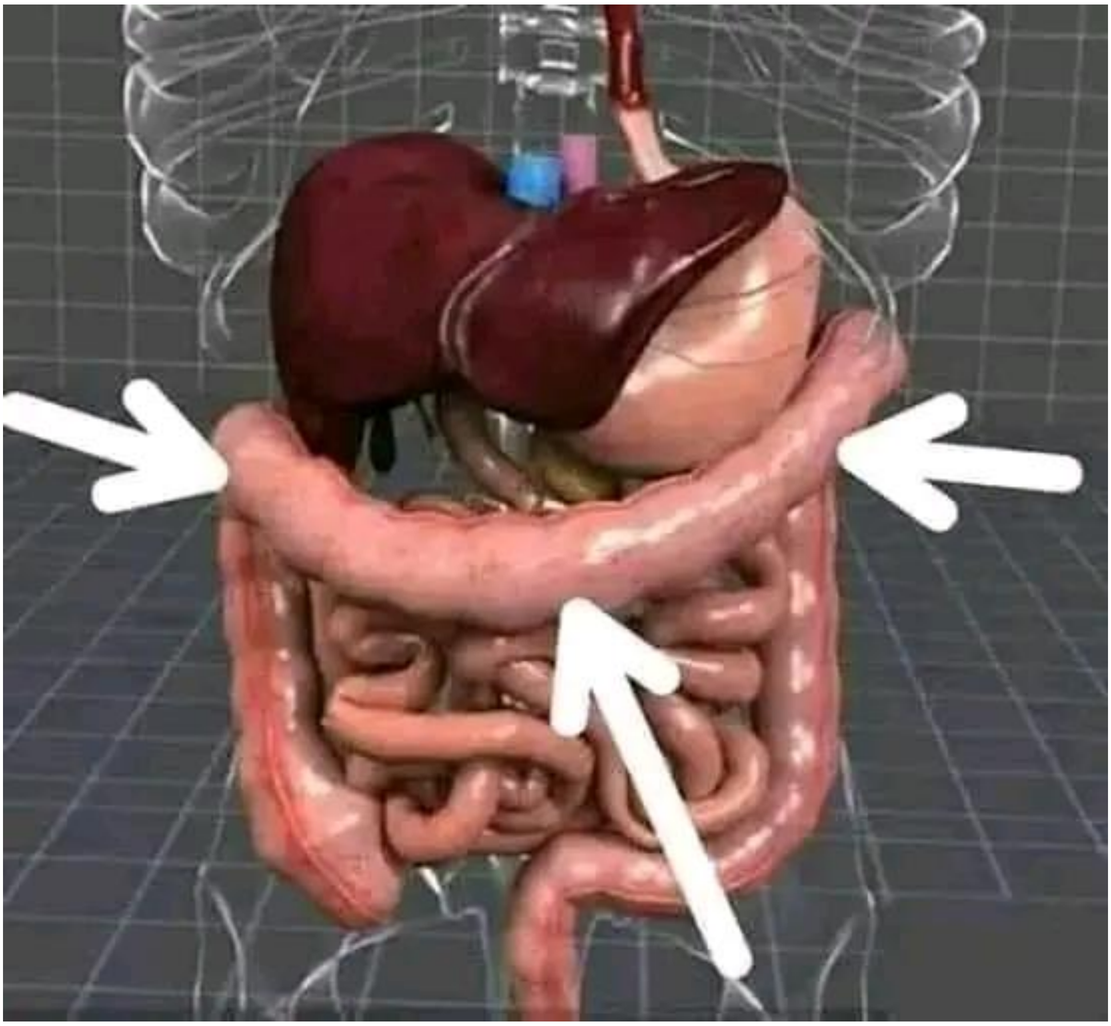

(c) ketabton.com: The Digital Library

آس

الله جل جلاله آس دانسانانو دهوسايني او سرلوړۍ لپاره دهغوئ په واک کي ورکړی دئ.

آس ډېري ځانګړني لري چي يؤه هغه يې داوريدو پياوړی حس دئ:دغه حيوان دبل آس دليدلو وړاندي دهغه دپښو ترپهاری اورې او خپل خاوند ته خبر ورکوي.آس دعمر په ډېريدلو سره د نسل دتوليد وړتيا دلاسه نه ورکوي. ياد حيوان پياوړی تنفسي سيستم لري چي دوه لوی سږي دهغه سره مرسته کوي چي ډېر اکسيجن تنفس کړي او په ډېرو ځغستلو ژر ستړی نه سي. آس کولی سي دځان سره ډېر بار ولېږدوي داسي چي دخپل وزن يو پر څلورمه برخه بار وړلی سي،دبيلګې په ډول که دآس وزن 400کيلو ګرامه وي سل کيلو ګرامه وزن وړلی سي، همدا ډول کولی سي په اوږدو مزلونو کي بيله اوبو او خوړو مزل ته دوام ورکړې.

آس پياوړې حفظه لري،او په کومه سيمه کي چي اوسيږي دهغي سيمي لارې ښه ورمالوميږي،که دآس دخاوند څخه لاره ورکه سي آس کولی سي هغه درخپله کوره ورسوي. آس خپل خاوند دهغه دليدلو پرته پر ږغ ،بوئ او دسپريدلو پر طريق پيژني. آس دخپل خاوند دکنټرول حرکاتو ته ژر مثبت ځواب ورکوي. آس دهوښيارو او وفا لرونکو ژوو دډلې څخه دئ. په علمي څېړونو کي څرګنده سوي ده چي پر آس سپرتيا دزړه،ايني،پښتورګو او هضمي سيستم دناروغيو په مخنيوي کي ونډه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کبان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی کبان

يؤدالله جل جلاله دنښو نښانو څخه چي دهغه پرلويی دلالت کوي په سمندرونو کي لوی کبان دي. يؤ ډول ددې کبانو څخه چي نيلي رنګ لري شمير يې: 150زرو ته رسيږي،130ټنه وزن او 35متره اوږدوالی لري.

که ددغو کبانو وزن دهغوئ په شمېر کي ضرب کړو يؤ لوی عدد لاسته راځي؛که چيري دغه عدد دمځکي پرمخ پر ټولو انسانانو وويشو هرانسان ته يې 6ميليونه او4کيلو ګرامه غوښه رسيږي. دغه کبان جالب جېنېنی ژوند لري کله چي دمور په خيټه کي وي اوږدولی يې دريؤه سانتي متر نه ډېريږي،د پيدايښت څخه څه موده ورسته يې اوږدوالی 7مترو او وزن يې 2ټنه ته ورسيږي.

دغه کبان مځکه دشمال څخه درجنوبه طی کوي،داستوا پر کرښه تيريږي دشمالي قطب څخه در جنوبې قطب پوري ځي. لکه څنګه چي پوهيږو په سمندرونو کي دتودوخي درجه توپير لري؛په همدي خاطر ياد کبان دچربی يوه لايه لري چي پندوالی يې يؤمتر ته رسيږي اوهغوئ دسړو او تودوخي څخه ساتي.

دغه کبان په يؤځل 4ټنه خواړه خوري او درځلورو ټنو په کمو خوړو نه مړيږي.

کله چي کوچنيو کبانو ته ګورو دلويو کبانو ټول غړي په هغوئ کي هم وينو مګر دلويو کبانو دغړو څخه کوچني. ښه نو لوی کبان دالله جل جلاله دعظمت دنښو نښانو څخه دي.

په رښتيا چي هرڅه په سمندرونو کي دي ټول زموږ دګټي اخيستني لپاره پيداسوي دي,الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الجَاثِيَة : 13](وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ جَمِيۡعًا مِّنۡهُ‌ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَّتَفَكَّرُوۡنَ) هغه د اسمانونو او ځمکي ټول شيان ستاسي لپاره مسخر کړل، هر څه له خپل لوري څخه؛ پدې کښې ستری نښانې د هغو خلکو لپاره دي چي غور او فکر کوونکي دي.****هرڅه چي الله جل جلاله پيداکړي دوې ګټې لري لومړی يې:عبرت،لارښوونه اوپيژندنه دويمه يې دونيايي ګټه.[سُوۡرَةُ الواقِعَة : 73-74]نَحۡنُ جَعَلۡنٰهَا تَذۡكِرَةً وَّمَتَاعًا لِّلۡمُقۡوِيۡنَ)موږ دا (اور) د

(دوږخ) دريه زړه کولو وسيله او د اړو کسانو لپاره د ژوند متاع ګرځولې ده.(فَسَبِّحۡ بِاسۡمِ رَبِّكَ الۡعَظِيۡمِ)نو [اې پېغمبره (ص)!] د خپل عظيم رب نوم په پاکی سره ياد کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهلامي كبان

يؤډول كبان شتون لري چي هلامي نوم لري. دغه كبان دايتاليا او فرنسي دساحلي سيمو داوسيدونكوسره ډېر وخت لپاره وجنګيدل او هغه ساحلونه يې په ويرونكو سيمو بدل كړل،داسي لكه دزهري مارانو څخه ډكي دښتي.

يؤ ګرځيدونكي چي دساحل څخه يې ليدنه كول وويل:دپښې دبجلكې سره مې ناڅاپه يؤ درد احساس كړ داسي درد لكه يؤڅوك چي مې پر بجلكې سور سيخ راونږسي،ورسته دريؤه پاو مې داسي احساس وكړ لكه چا چي مې سرسنجاق كړ ورسته درهغه بې هوښه سوم،درژغورني ورسته چي ډاكتر مي فشار كتلى وو نژدي وصفر ته وو.

ځيني پوهان وايي:په هغوسيمو كي چي دهلامي كبان شتون لري په هر متر مربع كي 25كبان دي،ددغو كبانو ډله چي اوږدوالى يې دوو مترو ته رسيږي په كښي زيات شمېر هلامي كبان شتون لري. كب پيژندونكي وايي:ددې كبانو د جنګ كولو:دانسانانو دچيچلو آره موخه نه ده مالومه،چي دوئ ولې په ساحلونو كي جنګيږي.

دهلامي كب داستراليايي ډول نيښ دومره پياوړى دئ چي په څو دقيقو كي دانسان دمړينې لامل كيږي. دهلامي كبان سترګي او غوږونه نه لري،همدارنګه مغز هم نلري،دهغوئ بدن نازك،پوست دهوا او اوبو پر وړاندې پياوړى دئ. ديادو كبان دبدن 98سلنه اوبه جوړوي.

ياد كبان زهري دي او زهر يې انسان ته زيان رسوونكي دي. ډاكتران لارښوونه كوي چي ساحلونو كي بايد اوليه مرستې شتون ولري. همدا ډول دساحل ليدونكو،سيلانيانو ته لارښوونه كوي چي دځان سره بايد كورتيزول درمل ولري ځكه چي سيلانيان ديادو كبانو دحملو څخه خوندي نه دي. دراوسه پوري ژوند پيژندونكي او سمندر پيژندونكي پوهان ددې كبانو دجنګيدلو دعلت په پيداكولو نه دي بريالي سوي او ددي كار لپاره يې كوم ښكاره دليل نه دئ موندلى،خو اسلامي پوهان په دي باوردي چي ياد كبان په ښنه سوي نقشي،موخې باندي چي دالله جل جلاله هغوئ ته ښوولې ده حركت كوي؛ځكه ياد كبان دهغو ساحلونو لورته راغلي يا ځې چي دانسانانو دفساد له كبله تباسوي دي.الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الرُّوم : 41](ظَهَرَ الْفَسَادُ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِى النَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ الَّذِى عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وچه او لمده کښي د خلکو (د لاسونو) په عملونو سره فساد ښکاره شويدی؛ نو (الله) په دوی باندي د هغو عملونو (د سزا) خوند څکي چي دوی کړي دي، ښايي چي دوی راوګرځي.

*******بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الزُّمَر : 62]اللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ) الله د هر شي هستوونکی دی او هماغه د هر شي ساتونکی دی.**

*****

بيله اجازي دخدای جل جلاله دغه کبان حرکت نه سي کولی ،هيڅ عاقل انسان بيله موخي حرکت نه کوي!څنګه به ددې کبانو حرکت بيله موخي وي؟ الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ هُود : 56] إِنِّى تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّى وَرَبِّكُم ۚ مَّا مِن دَآبَّةٍ إِلَّا هُوَ ءَاخِذٌۢ بِنَاصِيَتِهَآ ۚ إِنَّ رَبِّى عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ) زما توکل پر الله باندي دی چي زما رب هم دی او ستاسي رب هم. هيڅ ساکښ داسي نشته چي وچولي (د تندي وېښتان) يې د هغه (الله) په لاس کښي نه وي. بېشکه زما رب پر سمه لار دی.

****

بيا فرمايي: [سُوْرَةُ الحَديد : 22](مَآ أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِى الْأَرْضِ وَلَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِى كِتَٰبٍ مِّنْ قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَآ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ) هيڅ مصيبت داسي نشته چي په ځمکه کښي ستاسي پر خپل نفس نازل شي او موږ هغه له پيدا کولو څخه مخکي په يو کتاب کښي نه وی ليکلی، دغسي کول د الله لپاره ډېر اسانه کار دی.

***

دغه کبان هم دالله جل جلاله لښکر دي؛ډېر لښکريان.الله جل جلاله فرمايي:

[سُوْرَةُ المدَّثِّر : 31](وَمَا جَعَلْنَآ أَصْحَٰبَ النَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةً ۙ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَٰبَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ ءَامَنُوٓا إِيمَٰنًا ۙ وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَٰبَ وَالْمُؤْمِنُونَ ۙ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ ۚ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ۚ وَمَا هِىَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ)موږ د دوږخ دغه خدمت ګاران پرښتي ګرځولي دي او د هغو شمېر مو د کافرانو لپاره ازموينه ګرځولې ده، تر څو چي د اهل کتابو باور راشي او د مؤمنانو ايمان زيات شي، همدارنګه اهل کتاب او مؤمنان په کوم شك کي پاتي نه شي. د زړه ناروغان او کافران دا وواييي چي ښه نو، د الله د دې عجيبه خبري څخه څه مطلب کېدای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ډول چي د الله چا ته خوښه شي ګمراه کوي يې او چا ته چي يې خوښه شي لاره وربښيي. او ستا د رب لښکري پخپله له هغه پرته بل څوك نه پيژني؛ او د دوږخ يادونه له دې پرته د کوم بل غرض لپاره نه ده شوې چي خلکو ته پند وي.

*****

دهلامي کبان چي ديونان،فرانسې او ايټاليا په ساحلونو کي جنګ کوي ياشتون لري او هغه ساحلونه يې داسي کړي لکه دوژونکو مارنو څخه ډکې ويرونکي دښتونه،په دي کي دالله جل جلاله حکمتونه دي.

دسمندر بريښنا،برق لرونکي کبان

پوهان وايي:هيڅ شی داسي نسته چي په خپلو کارونو کي بريښنايي قوه توليد نه کړي.

دبيلګې په ډول دانسان زړه دولټ يو سلنه بريښنا توليدوي،دزړه بريښنايي ګراپ مالومونکي آله دEcg ماشين دزړه بريښنا يي جريان مالوموې ځکه خو دغې آلې ته Ecgدزړه بريښنايي ګراپ مالومونکي آله وايي.

هره عضله په خپل حرکت سره بريښنايي قوه توليدوي،دغه قوه داسي ده چي انسان کولی سي هغه وزغمي؛مګر هغه څه چي هيرانوونکي او خورا جالب دي هغه دادي چي:يوډول کبان په سمندرونو کي شتون لري چي دهغوئ دلوري توليد سوې بريښنايي څپې 220ولټ دي. دغه کبان دسمندر په ژورو کي دبريښنايي جټکو په مرسته دځان ساتنه کوي او خپل دښمنان پري وژني. يوبل ډول ددې کبانو داسي دئ چي دخپل داوړو اړخونو څخه داسي بريښنايي څپې توليدوي چي پياوړتيا يي 600ولټه ده.

څيرونکو ياد کبان يوه حوض ته راوړل چي ياد حوض دڅو څراغونو سره وصل وو،ددغو کبانو په هر وار بريښنا ازادولو سره شپږ څراغونه روښانه کيدل،په داسي حال کي چي هرڅراغ 100ولټه بريښنا ته اړتيا درلودل. دڅرغونو دغه روښانه کيدو څو ثانيې وخت دلود.

ياد کبان څنګه بريښنا توليدوي؟

ديادو کبانو دبدن در څيرلو ورسته په ډاګه سول،چي دغه کبان په خپلو اړخونو کي شپږ غابښو ته ورته جوړښتون لري چي سرو کي يې بريښنايي حجرې،ژونکي شتون لري،او دکيمياوي موادو په مرسته يې دکب په بدن کي بريښنايي قوه توليدوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ وموندل چي يؤ کب در400ډېرې بريښنا توليدونکي ژونکي لري،چي دځنځير پـه شان ديؤبل سره مښتي دي او دمغزو دامر سره سم پـه يؤه وار دخپل دښمن لورتـه خپلـه انرژي خالي کوي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ حٰمٓ السجدة/فُصِّلَت : 53]
سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى الْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗأَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ)
ډېر ژر بـه مـوږ دوی تـه خپلـي نښـانـي پـه افـاقو (هيوادونـو) کښـي هـم وښـيو او د دوی پخپلـو نفسونو کښي هم؛ تر دې پوري چي دوی ته دا خبره څرګنده شی چي دغه قُرآن په رښتيا سره پر حق دی. ايا دا خبره کافي نه ده چي ستا رب پر هر څه شاهد دی؟
****
ښه نو يؤډول کوچنی کب 220ولټه اوبل ډول کب 600ولټه بريښنـايي جټکې توليـدوي،دا دالله جل جلاله دلويی او حکمت دنښنو څخـه يؤه ده،پـه ريښـتيا چـي دالله جل جلالـه ټـول مخلوقـات دهغه جل جلاله پر قدرت،عظمت او علم شاهدي وايي.

دسلمون،سالمن کبان

دالله جل جلاله دعظمت دنښنو نښانو څخه يوه يې دسلمون کبان دي.
دغوکبان په خپل هيرانونکي کار پوهـان پـه تعجب کـي کـړي چي بيلـه قـرآن کريم څخـه دهغـه تفسير نـه کيږي. الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ طٰه : 50] قَالَ رَبُّنَا الَّذِىٓ أَعْطَىٰ كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدَىٰ)
موسی (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغـه ذات دی چـي هـر شـي تـه يـې د هغـه خپـل جوړښـت ورکړ، بيا يې ورتـه لار وښودله."
******
دغه کبان دامريکان دسيندونو په سرچينو کي زيږي،دهغـه سيندونو دځروبو،ابشـارونو څخـه راکښـتـه کيـږي داطلـس دسـمندر پـای تـه ځـي او ورسـتـه دفرانسـي سـاحلونو تـه مهـاجرت کوي،ورسته درهغه بيرته راګرځي دخپل پيدايښت ځای ته راستنيږي.
دايؤ ګمان او فرضيه نـه ده بلکې پر يادو کبانو کلونـه کلونـه څيرنې سوي،په ځينو سيندونو کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دڅیرنې ځایونه جوړسوي:چي ددومیاشتو په جریان کي یې د دومیلیونو څخه ډېر دسلمون کبان شمېرلی دي چي بیرته دخپل پیدایښت ځای ته راستنیدل.
څیرونکو پرهغوئ ځینې فلزي آلي چي پر هغو دیادو کبانو دکډوالی تاریخ لیکل سوی وو دهغوئ پر بدن نصب کړي ترڅو چي هغوئ بیرته راستانه سي دهغوئ دسفر وخت پري مالوم وي. دهیرنتیا ځای دادئ چي هغوئ څنګه داطلس سمندر څخه بیرته دخپل زیږیدنې ځای ته راګرځې. که موږ یو سمند پیژندونکی په کښتۍ کي سپورکړو اوهغه ته ووایو دفرانسې دسواحلو څخه دامازون څنګله سیندونو ته ولاړسه:یاد پوه او متفکر که هر څومره هم په سمندري سفرونو کي تخصص ولري او دهغه سره نقشه اوبل لارښوونکي آله نه وي :نه سي کولی تاکل سوي ځای ته ورسیږي.
مګر دغه کبان چي دسمندر په ژور کي تګ کوي خپل منزل ته ځان رسوي،که چیري هغوئ دري درجې هم دخپل لارې څخه چپ سي دشمالي امریکا څخه یې جنوبي امریکا ته لار بدلیږي،ددې سربیره څنګه یاد کبان دفرانسې دساحلونو څخه دخپل پیدایښت ځای ته ستنیږي،په داسې حال کي چي دانسانانو امکانات دکبانو په لاس کي نه دي.
یاد کبان کولی سي پرکومه لار چي تللي بیرته پرهغه لاره ولاړ سي چي حتا ځیني وخت دلوړو ځروبو څخه پورته کیږي،دهغوئ څخه دځروبو څخه دپورته تللو په وخت کي دقیق انځورونه اخیستل سوي دي چي هغوئ غوښتل بیرته خپل دزیږیدو ځای ته ستانه سي.
ښه نو داکبان چا داسي پیداکړي؟چاهغوئ ته دلارې مالوملو وړتیا ورکړي؟الله جل جلاله فرمايي [سُوْرَةُ طٰه : 49]قَالَ فَمَن رَّبُّكُمَا يٰمُوسٰى)فرعون وویل: "ښه نو، بیا ستاسي دواړو رب څوك دی، اې موسی؟!"[سُوْرَةُ طٰه : 50] قَالَ رَبُّنَا الَّذِىٓ أَعْطٰى كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدٰى) موسی (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چي هر شي ته یې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بیا یې ورته لار وښودله."

*****

بیا الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ الأعلىٰ : 1-3](سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى)[اې پېغمبره (ص)!] د خپل لوړ مرتبه رب د نوم په پاکي سره ستاینه وکړه؛(الَّذِى خَلَقَ فَسَوّٰى) هغه (رب) چي (ټول شیان یې) پیدا کړي، بیا یې اندول برابر کړی دی؛(وَالَّذِى قَدَّرَ فَهَدٰى)او هغه (رب) چي (خیر او شر یې) اندازه کړل، بیا یې لاره وښودله؛*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دحیواناتو په چلند،کړنو او جوړښت کي ژور آند وکړو هیرانوونکي پیښې به ووینو:دسلمون،سلیمان دکب سربیره،سمندري ماران الوتونکي مرغان،حیوانات،نباتات چا دوئ پیداکړي دي؟

چا دوئ ته دژوند تګلارې ښوولې دي؟چا هغوئ ته په شپه او ورځ کي دخپلو مخو دڅارلو وړتیا ورکړې؟

دا دالله جل جلاله مخلوقات دي چي په بشپړ ډول بې‌له کومي کمۍ الله جل جلاله پیداکړي دي!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکتر کب

یو سمندر پیژندونکی دسمندر په اوبو کي په څیړونو بوخت وو،چي یوه لوی کب ته یې پام سو چي دخپلې ډلې بیل او دیوه کوچني کب لورته یې حرکت وکړ.

دمعمول سره سم دي سمندري پوه فکر وکړ لوی کب دکوچني کب دخوړلو په نیت دهغه لورته حرکت وکړ،مگر دهغه پر خلاف یې ولیدل چي لوی کب دکوچني کب خواته ودریدئ او کوچني کب دهغه دځینو خالونو په خوړلو پیل وکړ.

تقریباً ورسته درلسو کالونو یو هیرانوونکی حقیقت څرگند سو هغه داوو چي :دغه کوچني کبان دټولو کبانو درملنه کوونکي یا ډاکتران دي،او یو نالیکلي وعده،یا پریکړه دټولو کبانو په منځ کي سوي ده چي دغه ډول کوچني کبان باید دنورو کبانو لخوا ښکار او ونه خوړل سي.په دي اړه ډېرې څیړنې وسولې او دهغوئ په اړه ډېر مالومات لاسته راوړل سول،چي ورسته پوهان لخوا یادو کبانو ته د درملنه کوونکو یا ډاکترانو کبانو نوم ورکول سو. الله جل جلاله ددې کب خواړه دنورو کبانو دزخمونو په چرکونه،نوونه ایښي دي. لوی کبان دخپلو زخمونو ددرملنې لپاره دیادو کبانو خواته درومي .

ځیني ویډیو گانې چي دیاد کب څخه سوي ډېرې هیرانوونکي دي یوکب ددې کوچني کب خواته راځي او خپله خوله ورته خلاصوي ترڅو دیاد کب دزخم چرک وخورې،کوچنی کب دهغه خولې ته ننوزې په همدې وخت کي یو نسبتاً غټ کب دناروغ کب دښکار لپاره راځي،ناروغ کب درملنه کوونکي کب دیو ډول ږغ سره یوځای دخولې څخه غورځوي اوتښتي.دا څنگه وعده او قرارداد دئ چي دسمندر په ټولو برخو کي دهغه څخه پیروي کیږي.

دغه کبان چي الله جل جلاله پیداکړي دي یو ښه توږونکي آله لري چي پرځای کارکوي،ددې کب هضمي سیستم داسي دئ چي چرک اونوونه قبولوي او همدا مواد ددې کب خواړه دي،کله چي یو لوی کبان دیوبل سره ټکر یا جگړه کوي :زخمي کیږي؛دزخم،تپ دالتهاب ،چرک څخه دخلاصون په پار دیاد کوچني ډاکترکب خواته ځي او هغه یې درملنه کوي.

ځیني وخت ددې کب خوات ډېر کبان ددرملنې لپاره راځي نو دیوبل سره شخړه نه کوي بلکي دمتمدینې ټولنې دوگړو په شان په نوبت کي دریږي،یو بل ته تکلیف نه رسوي. کبان انتظار کوي ترڅو ددرملنې نوبت یې را ورسیږي؛ځیني وخت دیوه کب درملنه یوه دقیقه یا دهغه څخه ډېر وخت نیسي او پرخپله لاره ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوۡرَةُ لقمَان : 11]هٰذَا خَلۡقُ اللهِ فَأَرُونِى مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنۡ دُونِهِۦۚ بَلِ الظَّٰلِمُونَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ

) دا خو د الله پیدا کول دي، اوس ما ته را وښایاست، له هغه پرته دغو نورو څه پیدا کړيدي؟

- اصلي خبره دا ده چي دغه ظالمان په ښکاره ګمراهۍ کښي غور ځېدلي دي.

******

میلیونونه کبان په سمندرونو کي ژوند کوي:چا هغوئ ته ور وښوول چي دا درملنه کوونکی کب باید ونه خوړل سي او زیان ورته ونه رسیږي ترڅو هغه خپل کار ته په ښه ډول دوام ورکړي ؟آیا هغوئ عقل لري؟الله جل جلاله فرمایي:

[سُوۡرَةُ طٰه : 50](قَالَ رَبُّنَا الَّذِىٓ أَعۡطٰى كُلَّ شَىۡءٍ خَلۡقَهٗ ثُمَّ هَدٰى) موسی (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چي هر شي ته يې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بیا یې ورته لار وښودله."

(c) ketabton.com: The Digital Library

الوتونکي مرغان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغان

يوځـای مـې ولوسـتل داسـي هـيڅ يـوه الوتکـه شـتون نـه لـري چـي دمرغـانو وکـارونو تـه ورسيږي،يا حتا هغه کارونو ته نژدي سي.

الوتونکي مرغان الله جل جلاله پيداکړي چي دهغه جل جلاله دعظمت نښه ده او دهغوئ داسي توصيف کوي:[سُوۡرَةُ المُلك : 19]

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ

ايا دوی د خپل ځان د پاسه الوتونکي مرغان وزرونه غوړوونکي او ټولوونکي نـه وينـي؟ - د الرحمان څخه پرته بل هيڅوك نشته چي هغوی يې تم کړي وي، هماغه د هر څه ليدونکی دی.

*****

الوتونکي دنورو مخلوقاتو څخه ډيرې ښکلاوي لري،او ډير زړه را کښوونکي دي.دنړی په هره برخه او موسم کې موندل کيږي:په قطبي سيموکي،دغرونو په هسکو څوکو،پـه سمندرو کي؛په تاريکو ځنګلونو کي؛پـه وچو دښتو او ګڼ ميشتو ښـارونو کـي .څيرونکو دراوسـه 9 زره ډوله مرغان پيژندلي دي.

خدای جل جلالـه مرغـانو تـه سپک وزن ورکړی ترڅـو دهغوئ لپاره الوتنـه آسانه وي.دهوا دليږد کوچني پيپونه،خاليګاوي دهغوئ دبدن په هره برخه کي شتون لـري ترڅـو وزن يـې کم او دالوتلو په وخت کـي يـې بدن سوړ،خنک کړې. خدای جل جلالـه دهغوئ هډوکي خـالي او ښکې سپکې پيداکړي دي،ترڅو په ښه ډول الوتنه وکولی سي.

مرغان ښه ليدل کولی سي چي دځينو دلېد وړتيا يې دانسـان دليد 8برابـره ده. ځينـي يـې خپل ښکار د2000مترو ليري څخه ويني،دهغوئ سترګې ددې توانايي لري چي ديؤې پوره دايرې په انـدازه وګرځې پـه داسـي حـال کـي چـي دانسـان سترګي يؤازي 180درجي سيمه بيلـه سر ګرځول وينې. دمرغانو سترګې دسره په دواړو خواو کي شتون لري چي کولی سي بيلـه سر ګرځول يؤه بشپړ دايره ووينې. ځيني مرغان خپل ښکار ددوه کيلومتره لوړې څخه په ښـکاره ډول وينې. ځيني يې خپل هګۍ دونو پـه پـاڼو کـي درنظر لانـدي سـاتي، ځينـي نـور مرغـان بيا خپل ښـکار داوبـو لانـدي وينـې او هغـه ښـکارکوي. دځينـو مرغـانو تېزوالـی پـه سـاعت کـي 130کيلـومتره او دځينـو سـرعت يـې بيـا دښـکار پـه وخـت کـي 350کيلـومترو تـه رسـيږي لکه:دښکاري باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني مرغان بيله دريدلو 6زره کيلومتره الوتنه کوي يا 86ساعته بيله دمې خپل وزرونه رپوې او په ياده موده کي دخوړو او اوبو څخه ګټه نه اخلي. ايا داسي الوتکه سته چي بيله تيلو او ډېرې انرژۍ دومره فاصله ووهي.[سُوْرَةُ المُلك : 19] أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ)

ايا دوی د خپل ځان د پاسه الوتونکي مرغان وزرونه غوړوونکي او ټولوونکي نهويني؟ - د الرحمان څخه پرته بل هيڅوك نشته چي هغوی يې تم کړي وي، هماغه د هر څه ليدونکی دی.

:****

د ډېرې قوې؛پياوړتيا توليد،کلکې او سپکې پرزې ديؤې الوتکې دوه بنسټيز شرطونه دي چي هره الوتکه يې بايد ولري ترڅو الوتنه وکولی سي.

مرغان پيژندونکي وايي:دغه دوه شرطونه په مرغانو کي شتون لري،ياني ډېره قدرت،او سپک وزن دغه محرک قدرت مرغانو دسينې دپياوړو عضلو،پياوړی زړه چي قوي غورځيدا لري څخه لاسته راوړی. مرغان ددې توانايي لري چي په زيات سرعت د ډېروخت لپاره الوتنه وکړې.

دمرغانو تنفسي سيستم دعضلاتو دتوليد سوي تودوخې پروړاندې دمقابلې توان لري،دخوځنده وسايلو جوړونکي تل ديادو وسايلو دسيستمونو دسړولو يا يخولو لپاره دستونزو سره مخ وي؛که چيرې ديادو وسايلو ديخولو په سيټم کي لږ هم ستونزه وي،نور سيستمونه به ښه کار ونه سي کولی او کيدای سي اور واخلي.

الوتونکي در5زره کيلومترو ډېره الوتنه کوي او ډېره انرژي پر دغه لاره کاروي ددې سربيره خوله هم نه کوي.

هيرانوونکي ده دمرغانو زړه او عضلې څومره پياوړي دي چي ياد کار بيله ستونزې سرته رسوي. دمرغانو په بدن کي کوچني پيپونه شتون لري چي دسږو څخه پيل کيږي؛ديادو کوچنيو پيپونو دلاري هوا دمرغه دبدن ټولو برخو حتی دپښو خواو ته رسيږي ترڅو دالوتنې په وخت کي دمرغه عضلات خنک وساتي. دمرغانو تنفسي سيستم دهغوئ په ټول بدن کي برخې لري،کله چي مرغه هوا تنفس کوي دعضلاتو ټولو برخو ته يې رسيږي ترڅو هغوئ خنک،ساړه وساتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ مرغه چي طلايي الكردان نوميږي بيله دريدلو در5500كيلومترو ډېره الوتنه كوي،مگر ډېر لږ وزن دلاسه وركوي چي دهغه ټول وزن ته دلاسه وركړى وزن چندان شی نه وي.

[سُوْرَةُ الجَاثِيَة : 3]إِنَّ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَءَايٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ) حقيقت دا دی چي په اسمانونو او ځمکه کښي بې شمېره نښاني د ايمان راوړونكو لپاره دي.

******

سمندري ښكاري سپين مرغه چي شا يې خړه او سريې تور دئ (Tern)

ياد مرغه ديخنی څخه تېښتي :په همدې خاطر دشمالي آسيا او امريكا څخه جنوب لورته مهاجرت كوي،دياد كار دسرته رسولو لپاره په ژمي او دوبي موسمونو كي 9زره كيلومتره الوتنه،سفركوي.

ددې مرغه وزرونه داوبو ضد دي ياني نه لنديږي،كه چيري دياد مرغه وزرونو اوبه جذبولی:په اوبو كي دهر وار غوټې سره به يې وزرونه ډېر درنيدل او بيا به يې پرواز نه سوای كولی . مرغه پيژندونكي پوهان وايي:دټولو سمندري مرغانو وزرونه نه لنديږي؛په اوبو كي در غوټه كيدو ورسته يې پر وزرونو اوبه هيڅ اغيزه نه كوي،هغوئ دسمندري كبانو څخه ځانونه تغذيه كوي.

سپين سمندري مرغه ځيني ښكاري الوتونكي ځاري:كله چي هغوئ كب داوبو څخه پورته كړې او غواړې دځان سره يې ولېږدوې سپين مرغه پرهغوئ حمله كوي،هغه بيريږي او كب ايله كوي،سپين مرغه مخكي له دي چي كب اوبو ته ورسيږي هغه نيسي.

ددې مرغانو يؤ بل ډول دشمالي منجمدي سيمې څخه جنوبي منجمدې سيمې ته كډوالي كوي،په ياد مهاجرت كي هغوئ 32زره كيلومتره لار وهي. كيداى سي سوال وكړئ:چي داڅنگه مالومه سول چي ياد مرغه دومره ډېره لار طی كوي؟

په ځواب كي بايد ووايو:څيرونكي پريادو مرغانو يؤه بريښنايي آله تړې چي هغه آلې كي دياد مرغه وهل سوي لار او اندزه يې مالوميږي ياني دمرغه دتگ،سرعت او طی سوي فاصلې ټول مالومات خوندي كوي. ځيني نور مرغان 4زره كيلومتره مزل كوي بيله دې چي استراحت وكړي يا كوم څه وخوري؛ځيني نور مرغان بيا 86ساعته پرلپسي سفركوي.

[سُوْرَةُ المُلك : 19]أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَٰٓفَّٰتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمٰنُ ۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَىْءٍۭ بَصِيرٌ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايا دوی د خپل ځان د پاسه الوتونکي مرغان وزرونه غوړوونکي او ټولوونکي نـه وينـي؟ - د الرحمان څخه پرته بل هيڅوك نشته چي هغوی يې تم کړي وي، هماغه د هر څه ليدونکی دی.

****

بياالله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ النُّور : 41](أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَـهُۥ مَن فِى السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَٰٓفّٰتٍۖ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُۥ وَتَسْبِيحَهُۥۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌۢ بِمَا يَفْعَلُونَ) ايا تـه نـه وينـې! هغه ټول مغلوقات چي په اسمانونو او ځمکه کښي دي، او هغه الوتونکي چي په وزرونو غوړولو سره الوزي الله په پاکی سره ستايي؛ هر يو د خپل لمانځـه او ثنـا ستايني کړنلاره پيژنـي. او دوی ټول چي څه کوي، الله پرې پوهيږي. ****همدارنګه بياالله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ النّحل : 79] أَلَـمْ يَـرَوْا إِلَـى الطَّيْـرِ مُسَخَّرٰتٍ فِى جَوِّ السَّمَآءِ مَـا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُۗ إِنَّ فِى ذٰلِكَ لَءَايٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ)ايا دغو خلکو کله الوتونکو ته نه دي کتلي چي په اسماني فضا کښي پـه څـه شان مسخر دي؟ دوی لـه الله څخه پرته چا ساتلي دي؟ - په دې کښي د هغو کسانو لپاره ډيري نښی نښاني شته چي ايمان راوړي.*****

دغه دري اياتونه چي پوره څرګند او محکم دليل دئ: موږ اړباسي چي دمرغانو دپيدايښت او ټولو مخلوقاتو په پيدايښت، خلقت کي ژور اندوکړو!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوترې دتاريخ لومړۍ هوايي ليک ليږدونکې

نورالدين الشهيد چې کله دشام او مصر آمر وو هوايي پستي خدمات يې په کار واچول،ياني دکوترو په مرسته دليک استول. دپوهانو په وينا دليک وړونکو کوترو 500ډولونه شتون لري.کوترې ډيرې هوښياري او دلوړ پروازکولو وړتيا لري.کوترې داسي مرغان دي چې ژر اهلي کيږي.[سُوْرَةُ يٰسٓ : 72](وَذَلَّلْنٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ) موږ هغه پداسي شان دوی ته ښکېل (تابع) کړيدي چې پر ځينو باندی دوی سپريږی، د ځينو غوښه خوري،

***

چا دا مرغه رام؟چا دي مرغه ته دزيرکی پياوړی قدرت او دډيرې الوتنې وړتيا ورکړي؟چا دا مرغه دانسان چوپړکوونکی ګرځولی؟

ليک وړونکي کوترې بېله دمې زرکيلومتره لار وهي؛په هره دقيقه کي يو کيلومتر اويوه ساعت کي 60کيلومتره الوتنه کوي.ياد مرغه دکاله 9جوړې چيچيان روزي. کوترو په هواکي دليک په ليږدولو کي زموږ سره مرسته کول او دهغه وخت په مقياس يې ليک ترټولو ژر خپل موخي ته رسوئ.

په هر حال سلطان نورالدين الشهيد د دمشق او قاهرې ترمنځ دليک دليږلو لپاره دکوترو څخه ګټه اخيستل چې پر يادو کوترو دسلطان نوم حک سوی وو،نورالدين دمځکې په بيلا بيلو برخو کي د2000ليک وړونکو کوترو څخه کار اخيستئ. پوښتنه پيداکيږي:څنګه دغه مرغان ورته په نښه سوي ليرې منزلونه پيداکوي؟ څنګه کولی سي دغه ليري فاصلي ووهي؟ هغه حس چې کوترې ته لارښي څنګه کارکوي؟

ځيني پوهان وايي:پرمځکه داسي نښې شتون لري چې کوترې هغه په يادوي او دهغه نښو په مرسته خپل لار پيداکوي. دايوفرضيه ده چې نورو پوهانو رد کړې ده،داسي چې کوتره يې په ترلو سترګو دموخې لورته واستول هغه خپلې موخې ته ورسيدل. دويمه فرضيه:کوتره دلمرسره زاويه جوړوي چې دهغې په مرسته خپل منزل ته ځان رسوې. که ووايو چې کوتره دشپې هم مزل کوي دافرضيه هم رديږي. دريمه نظريه:ځېني پوهان باور لري چې دکوترې په مغزوکي يو رادار دئ چې دمځکې دمقناطيسي ميدان څخه په ګټې اخيستو خپله لارپيداکوي او خپلې ټاکل سوې موخې ته رسيږي. په ورستيو وختون کي دانظريه تائيدسوي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله فرمايي :[سُوْرَةُ الأعلىٰ : 1-3](سَبْ‍ِحِ اسْمَ رَبْ‍ِكَ الْأَعْلَى) [اې پېغمبره (ص)!] د خپل لوړ مرتبه رب د نوم په پاكي سره ستاينه وكړه؛ (الَّذِى خَلَقَ فَسَوّٰى) هغه (رب) چي (ټول شيان يې) پيدا كړي، بيا يې انډول برابر كړی دی؛ وَالَّذِى قَدَّرَ فَهَدٰى) او هغه (رب) چي (خير او شر يې) اندازه كړل، بيا يې لاره وښودله؛

****

پاكي دي وي الله جل جلاله لره چي هيرانوونكي مخلوقات يې پيداكړي؛هغوئ يې په خپلو كړنو مامور كړي او لارښوونه يې ورته كړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمرغانو کډوالي

الله جل جلالـه فرمايي:[سُوۡرَةُ النَّمل : 79] فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ) نـو [اې پېغمبره (ص)!] پر الله توکل ولره. په باوري ډول ته په ځرګند حق باندې يې.

***

بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ المُلك : 19]

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ)

ايا دوی د خپل ځان د پاسه الوتونکي مرغان وزرونه غوړوونکي او ټولوونکي نـه ويني؟ ـ د الرحمان څخه پرته بل هيڅوك نشته چي هغوی يې تم کړي وي، هماغه د هر څه ليدونکی دی.

*****

موږ ددې ايات شريف سره څنګه چلند کوو،آيا په دې ايات شريف کي پـه ځمکـه او آسمانونو کي دتفکر انګيزه شتون نـه لري؟آيا دا ايات شريف دالله جل جلاله پرعظمت،لويی دليل نـه دئ؟ دکومه وخت چي انسانانو مرغان پيژندلي ويني چي ځيني دهغوئ څخه په يخ کي ورکيږي او په پسرلي کي بيرتـه راځي.

پوهـان وايي:هرکـال پـه لسګونـه زره مرغـان مهـاجرت کوي،پـه ځـانګړي ډول دشـمالي نيمـې کرې څخه جنوبي نيمې ُکري تـه،مرغان دشمال څخـه جنـوب تـو دجنـوب څخـه شـمال تـه سفر کوي. دمرغانو ددې کډوالی پوره مالومات داوسنيو پرمختللو وسايلو په مرسته ځرګند سوي دي.پر 13ميليونو مرغانو څيړنې سوي داسي چي کله ياد مرغان کوچني او په خپلو ځالو کي وه دهغوئ پـر پښو،لوری،سرعت او فاصلـه مـالومونـکي آلـه تـړل سـوي ترڅو دشمال څخـه درجنوبه دهغوئ سفر وڅارل سي،دا کار يؤه نړيوال څيرنيز مرکز کړی. داسي مرغـان شـتون لري چي 14زره کيلومتره لاروهې. يؤ بل ډول يې 16زره کيلومتره مسافرت کوي.

ترټـول ډېـره فاصـله چـي دمرغـانو يـؤې ډلـي وهلـي وه 22زره کيلـومتره وه،يـانې دشـمالي منجمدڅخه دافريقا جنوب ته،په داسي حال کي چي دسفر په دوام کي ديادو مرغانو سرعت په ساعت کي د40او100کيلومترو په منځ کي وو. دښکاري باز سرعت دښکار پـه وخت کـي پـه ساعت کي 350کيلومترو تـه رسيږي.ځيني څيړنـې چـي دمرغانو پريؤه ډول سـوي ځرګنـدوې چي يادو مرغانو2500کيلومتره لار بيله دمې کولو په 20ساعته کي وهلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې مرغان 1000متره ځيني 4200متره ځيني نوربيا 6000 زده متره او ځيني نور مرغان دهيماليا دغره پرسر دايوريسټ دڅوکي څخه لوړ 9000 متره کي الوتنه کوي په داسي حال کي چي دنړۍ پرمختللي الوتکه دولس زره متره لوړيږي. ښه نو بايد دمهاجرت کوونکو مرغانو په مغزو کي وخت ښوونکی يا جنتري وي چي هرکال پر مالوم وخت سفر پيلوي او پرټاکلي وخت بيرته راستنيږي. څوک هغوئ ته خبرورکوي چي دمهاجرت وخت را رسيدلی؟ پوهان وايي چي مرغان د اوږده مسافرت کولو عجبه توانايي لري،چي دمځکي پرمخ هيڅ بل ژوی دسفر داسي وړتيا نه لري. په دې کي دالله جل جلاله حکمتونه دي.

جالبه داده چي مرغان دسفرکولو لپاره تياری نيسي،مخکي له دې چي مهاجرت وکړي په خپل بدن کي چربي ذخيره کوي ترڅو دسفر په وخت کي ددې چربي څخه ګټه واخلي. ځيني پوهان وايي چي مرغان دخپل لارې دموندلو لپاره دطبيعي نښو،غرونو،سيندونو اوځنګلو څخه ګټه اخلي،دانظريه ځکه ناسمه ده ځکه مرغان دشپې هم مزل کوي.
ځيني نوربيا وايي چي مرغان دخپل پياوړي بويايي حس په مرسته لاره پيداکوي،ديادوني وړده چي دانظريه داوسنيو پرمختللو انځور اخيستونکو آلو په مرسته په ځينو مرغانو کي منل سوې ده. ځيني وايي چي مرغان دلمر په مرسته لاره پيداکوي؛مالومه سول چي مرغان دلمر په نشتون کي هم خپله لاره نه ورکوي.
په دې ورستيو کي وموندل سول چي دمرغانو په سر کي يو نسج شتون لري چي حجم يې درنيم ملي متر کم دئ او دداسي موادو څخه جوړ سوی چي دمځکې مقناطيس پرهغو اغيزه کوي،ددې کار دښه څرګنديدا په پار څيرونکو داسي پيچلی سيم دمرغه پر بدن وتړی چي دهغه دمقناطيس لوري دمځکې دمقناطيس دلوري سره بدلون درلودئ؛په دې سره مرغه خپل تګ لوری بدل کړ او دهغه پر عکس يې سفر پيل کړ. داسوال لا همداسي پرځای پاته دئ چي ددې نسج حقيقت څه دئ چي دمرغه دسترګو او مخ په منځ کي ځای لري او دمځکي دمقناطيسي قوې څخه کاراخلي. دځينو په اند مرغان پر ستورو خپله لار مالوموي؛مګر پر کوموستورو او څه ډول؟ښه نو دوې نظريي پاته سولې:يوه دستور اوبل دمځکي دمقناطيسي اغيزه دمرغانو په سر کي پرنصب نسج يا آلې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو که چيري مرغه دهمدې نسج په مرسته لارموندې او دمقناطيسي ميدان څخه يوه درجه خپل مسير ته بدلون ورکړې مالومه خبره ده چي زرګونه کيلومتره دخپل منزل څخه ليري کيږي. دغه راز همداسي راز پاته سو،دا دالله جل جلاله کلام دئ چي فرمايي:

[سُوْرَةُ المُلك : 19] أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَٰٓفَّٰتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَىْءٍ بَصِيرٌ)

ايا دوی د خپل ځان د پاسه الوتونکي مرغان وزرونه غوړوونکي او ټولوونکي نه ويني؟ ـ د الرحمان څخه پرته بل هيڅوك نشته چي هغوی يې تم کړي وي، هماغه د هر څه ليدونکی دی.

*****

ښه نو دمرغانو دلارې دپيداکول وړتيا چي دهرشی په مرسته وي،دالله جل جلاله لارښوونه ده چي هغوئ ته يې ورکړې . يوشی چي دپام وړدئ هغه دادئ چي کوچني مرغان چي مخکي يې سفر هم نه وي کړی او کومه روزنه يې هم نه وي ليدلي څنګه دغه اوږده سفرونه په لومړي ځل کوي؟ چا دغه قدرت دغه کوچني مرغه ته ورکړی؟ الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ طٰه : 50] قَالَ رَبُّنَا الَّذِىٓ أَعْطٰى كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدٰى)

موسی (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چي هر شي ته يې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بيا يې ورته لار وښودله."

*****

دا جالبه ده چي يوه شې دهوايي سفرونو ليکې سيده نه دي:يوه مسافر وړونکي الوتکه چي څوکيلومتره سفرکوي دخپل تګلورې دبدلون لپاره يې چلوونکی په يوه کوچنی زاويه کي اړه کيږي چي دمځکې دترافيک،لارښود سره په پرلپسي اړيکه کي واوسي او دلارښووني سره سم سفر ته دوام ورکړې په داسي حال کي چي په الوتکه کي پرمختللي لار ښوونکي وسايل هم شتون لري. دالوتونکو دسفر ليکې هم سيده نه دي بلکي کږي وږي دي،مګر مرغان ددې سربيره هم دخپل مسير څخه نه اوړې:ولي چي الله جل جلاله دغه ليکې دهغوئ لپاره رسم کړي دي! که چيرې مرغان يوه درجه هم دخپل مسير څخه واوړي هغه ځای څخه ډېر ليري کيږي کوم ځای چي ددوئ منزل دئ. يو مرغه په الوتکه کي وچول سو او پنځه زرکيلومتره ليري دخپل اوسيدو دځای څخه وي وړل سو:دلسو ورځو ورسته مرغه بيرته خپل داوسيدنې ځای ته راستون سو،په همدې خاطر الله جل جلاله فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

[سُوۡرَةُ النّحل : 79] أَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلطَّيۡرِ مُسَخَّرَٰتٍ فِى جَوِّ ٱلسَّمَآءِ مَا يُمۡسِكُهُنَّ إِلَّا ٱللَّهُ‌ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوۡمٍ يُؤۡمِنُونَ)

ايا دغو خلکو کله الوتونکو ته نه دي کتلي چي په اسماني فضا کښي په څه شان مسخر دي؟ دوی له الله څخه پرته چا ساتلي دي؟ - په دې کښي د هغو کسانو لپاره ډيري نښې نښاني شته چي ايمان راوړي.

*****

په هوا کي دمرغانو سره څوک مرسته کوي چي هغوئ بيله کوم خطره زرګونه کيلومتره سفر کوي،په دې کي دمومنانو لپاره ډېرې نښاني دي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ الجَاثيَة : 6] تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتۡلُوهَا عَلَيۡكَ بِٱلۡحَقِّ‌ۖ فَبِأَىِّ حَدِيثِۭ بَعۡدَ ٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ يُؤۡمِنُونَ)

دا د الله نښاني دي چي موږ يې تا ته په حقه سمي لولو (بيانوو). ښه نو له الله او د هغه له ايتونو وروسته به بله څه خبره وي چي دوی به پرې ايمان راوړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکانک،ټکټکی مرغه(Wood Pecker)

دمرغانو ډلې يؤ هغه يې ټکټکی دئ:کيدای سي تاسويې نوم اوريدلی وي. که دياد مرغه په جوړښت کي فکر وکړو داسي کروړي آلي اوداسي کلکوالی په کښي وينو چي دتصور څخه لوړ دئ.

دغه مرغه دپياوړي او کلکي مښوکي درلودونکی دئ چي دفشار پر وړاندي ډېرمقاومت لري.

ددې مرغه مشوکه دومره پياوړي او کلکه ده چي دونو دسوري کوونکي برمې په شان کار کوي.

ددې مرغه مښوکه دپياوړ تيا؛کلکوالي داړخه دعجيبو ترکيبونو څخه جوړه سوي ده.ديادمرغه دغاړې عضلات هم ډېر پياوړي دي. هغه وارونه چي يادمرغه يې دونې دتنې دسوري کولو په پار پروني کوي؛دا اړينه ده چي دغاړې عضلات يې پياوړي وي. ياد مرغه څنګه ونې سوری کوي؟

هغه دونې پرساقه،بدنه کښيني او پريؤه برخه يې په مښوکه وارونه کوي ترڅو هغه سوري سي او دونې دبدني مغز ته لاره پيداسي او ياد مرغه هغه حشره يا چينجی وخوري چي دونې دبدني په مغز يا دننه کي شتون لري.

داچي ياد مرغه څنګه پوهيږي چي دونې دبدنې په همدغه ځای کي به حشره يا چينجی وي دا راز لانه دی سپړل سوی،پټ پاته دئ. دټکټکي سر هم بايد کلک وي،همدارنګه بايد يؤه سوري کوونکي آله ولري،اوږده ژبه بايد ولري چي هغه سريښناکه ماده لرونکي وي ترڅو دونې دبدني څخه پري حشره راوباسي،همدارنګه بايد دپياوړ ښنو درلودونکی وي ترڅو دونې دسوري کولو په وخت کي پر هغو ځان ټينګ کړي او پياوړي ضربي ونې ته ورکړي.

ټکټکی څلور نوکان لري چي دوه يې مخته او دوه يې دپښنو دشا لورته دي چي دانبور په شان کارکوي او دونې پر پوست کلک ټينګيږي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ النَّمل : 88](وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِيَ أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ) نن ته غرونه وينې او ګومان کوې چي ښه کلك ښخ شويدي. خو په هغه وخت کښي به دا د وريځو په څېر الوتونکي وي، دا به د الله د قدرت نښانه وي چي هر شی يې په حکمت سره بر قرار کړيدی. هغه ښه خبر دی چي تاسي څه کوئ.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مرغه ديوې سورې کوونکي آلې يا دهغه څخه ډېر وسايل دونو دسورې کولو لپاره لري.

د وهلو په مقابل کي پياوړي پښې،کلکه مشوکه،کلک دغاړې عضلات،کروړ سر،اوږده ژبه چي مخ يې سريښناکه ماده لري. الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ طٰه : 50] قَالَ رَبُّنَا الَّذِىۡۤ اَعۡطٰى كُلَّ شَىۡءٍ خَلۡقَهٗ ثُمَّ هَدٰى)

موسى (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چي هر شي ته يې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بيا يې ورته لار وښودله."****

ښه نو وايو چي خدای جل جلاله تينګې او کروړې عضلې ياد مرغه ته ورکړي او هغه يې ددې کار لپاره پيداکړی دئ ،چي د ونې بدنه سورې کړې او دهغه دمنځه ونې ته زيان رسوونکي حشره يا چينجی لمنځه يوسي.

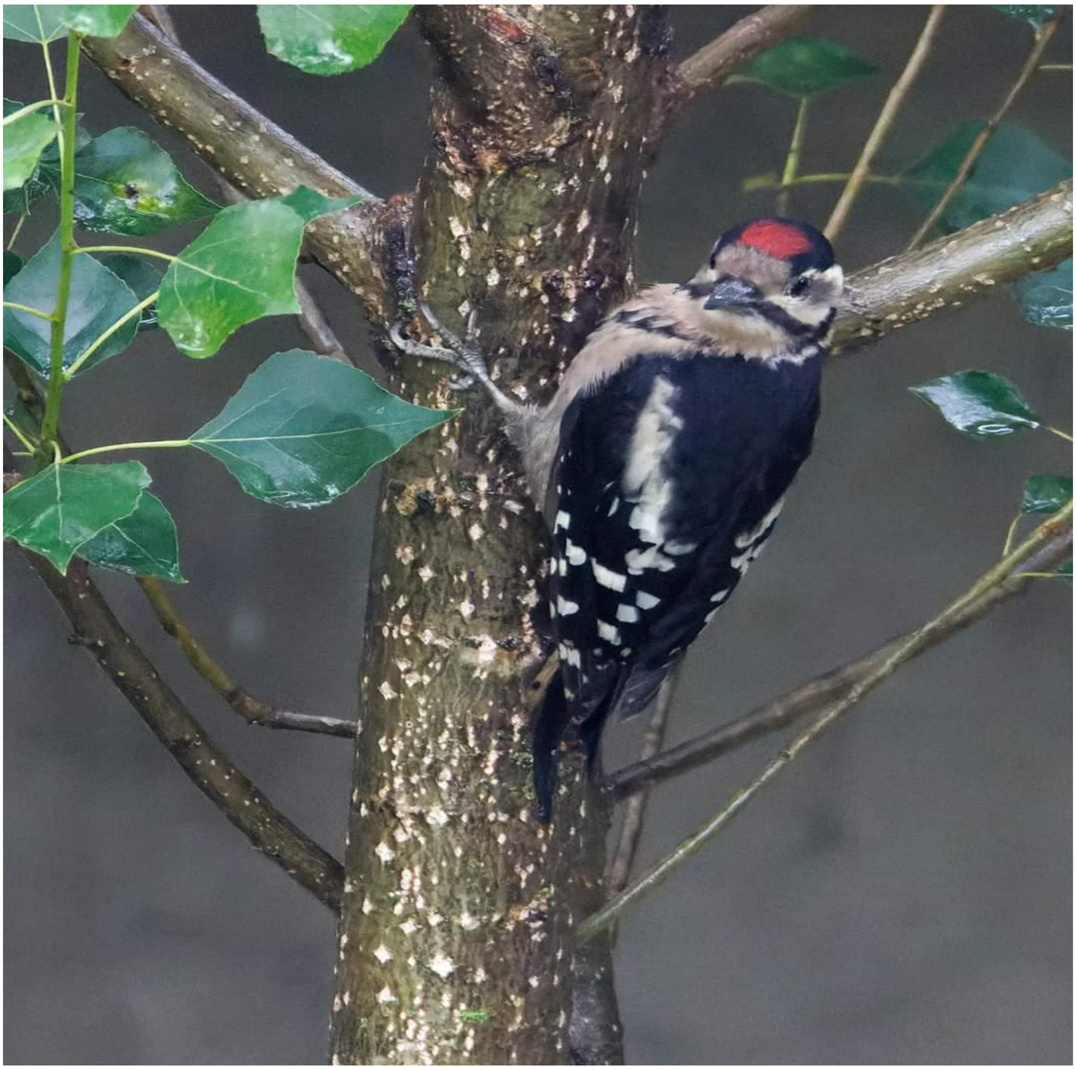

(c) ketabton.com: The Digital Library

حشرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشاتو مچۍ

دشاتو مچۍ او په هغوئ کي دالله جل جلاله دلويي نښې،دشاتو په مچيو کي دالله جل جلاله دلويوالي نښي شتون لري. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ النّحل : 68-69] (وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِى مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ)

او (ګوره)! ستا رب د شاتو مچۍ ته دا وحيي وکړه چي په غرونو، ونو او پر څپرو خيژول شويو نوتو کي خپلي ځالي جوړي کړه؛

(ثُمَّ كُلِى مِنْ كُلِّ الثَّمَرَٰتِ فَاسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۚ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ)

او د هر ډول مېوو شيره وخوره او د خپل رب په هوارو کړيو لارو الوزه. ددغه مچۍ له خيټي څخه په بېلابيلو رنګونو يو شربت را وځي، په هغه کښي د خلکو لپاره شفا ده. په يقيني ډول په دې کښي هم د هغو خلکو لپاره يوه نښانه ده چي غور او فکر کوي.

*****

دشاتو مچۍ يوازني حشرات دي چي دګلونو دشيرې څخه شات جوړي ددې سربيره ديادو شيرو څخه دشاتو دکندو موم او شاتو جوړولو لپاره کار اخلې. يؤبل لوی کار چي دشاتو مچۍ يې سرته رسوي هغه دګلونو مثمر کيدنه ده چي بيله دشاتو دمچيو به ډېر نبات بې ثمره نباتات وای . دشاتو مچۍ دهغو موجوداتو دډلې څخه دي:چي کلک او دقيق ټولنيز نظام لري،انساني ټولنه نه سي کولی دهغوئ په شان محکم ټولنيز نظام جوړ کړې.

دشاتو مچۍ دزرو ګلونو څخه دډېر ګلو دشيرې څخه يؤځاځکی شات په لاس راوړې،يانې داچي يؤه مچۍ به زر ځله پر ګلونو کښيني تر څو يؤ ځاځکی عسل توليد کړې. ددې لپاره چي مچۍ سل ګرامه شات تيار کړې يؤ ميليون ګلونو ته اړتيا لري.

دشاتو دمچيو دټيزوالی دالوتنې په وخت کي در 65کيلومترو څخه ډېريږي چي ياد سرعت دموټر سرعت ته نژدې سرعت دئ،مګر دشاتو دليږد په وخت کي يې سرعت 30کيلومترو ته راټيټيږي؛مه هيروئ هغه شات چي مچۍ يې دځان سرورې دهغې دوزن يو پر دريمه برخه وزن جوړوې. ديؤې کيلو عسلو دجوړولو لپار مچۍ بايد 400زره کيلومتره الوتنه وکړې،دا دومره فاصله ده لکه دمځکي دشاوخوڅخه چي لس ځله را وګرځو. دشاتو دليږد په وخت کي دشاتو مچۍ په شاتو کي کيمياوي بدلونونه راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګلونو دډېرښت په وخت کي دشاتو مچۍ خپل راغونډ کړي شات بلې مچۍ ته دليږ په وخت کي ورکوي ترڅو وخت وسپموې او ژر کارته را وګرځي؛مګر کله چي ګلونه کم وي شات خپله وړې او په کندوکي يې په مناسيب ځای کي ځای پرځای کوي.

ٌجثه دشاتو دمچيو ملکه دنورو مچيو څخه غټه وي په پسرلي کي د2000څخه در3000هګۍ اچوې،جالبه داده چي ملکه دملکي چيچيانو هګۍ يوځای دنرو او ښځو مچيو هګۍ بيا په نورو ځايونو کي ږدي؛اچوې،ترڅو دهغوئ دجنس سره سم ځانګړي پاملرنه او خواړه ورته ورسيږي،ياني دشاتو دمچيو ملکه دخپلو چيچيانو دپيدايښت څخه مخکي دهغوئ جنسيت دهغوئ په هګيو کي پيژني او دهر جنس هګۍ دهغو لپاره په ځانګړي سوي ځای کي اچوې،ياد کار دانسان لپاره ناشونی دئ؛که يوه ښځه ډاکتره وي بيله وسايلو دخپل خيټې دماشوم په جنسيت نه سي پوهيدای،مګر دمچيو ملکه دخپلو هګيو په جنسيت پوهيږي.

کارګري مچۍ دملکي ځانګړي خواړه تياروې. کله چي دمچيو په کندو کي ملکه مړه کيږي په کندو کي مچۍ په جوش او خروښ کي وي؛په دي وخت کي هغوئ انسانان نه چيچي بلکي نوي ملکه چيچي چي دملکي دځای نيولو په تلاښ کي وي؛ځکه چي وښيي دمخکنۍ ملکي په نسبت غيرت منه ده.دنرو مچيو دنده دملکي تخمې کيدنه،دښځو مچيو دنده کارکول،دملکي دنده دهګيو اچول دي. الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ النّحل : 68-69](وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ أَنِ ٱتَّخِذِى مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتً۬ا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ)

او (ګوره)! ستا رب د شاتو مچۍ ته دا وحيي وکړه چي په غرونو، ونو او پر څپرو خيژول شويو نوتو کي خپلي ځالي جوړي کړه؛

(ثُمَّ كُلِى مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٲتِ فَٱسۡلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً۬‌ۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا شَرَابٌ۬ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٲنُهُ ۥ فِيهِ شِفَآءٌ۬ لِّلنَّاسِ‌ۗ إِنَّ فِى ذَٲلِكَ لَأَيَةً۬ لِّقَوۡمٍ۬ يَتَفَكَّرُونَ)

او د هر ډول مېوو شيره وخوره او د خپل رب په هوارو کړيو لارو الوزه. ددغه مچۍ له خيټي څخه په بېلابيلو رنګونو يو شربت را وځي، په هغه کښي د خلکو لپاره شفا ده. په يقيني ډول په دې کښي هم د هغو خلکو لپاره يوه نښانه ده چي غور او فکر کوي.

*****

الله جل جلاله دمچيو نظم داسي جوړ کړی چي هغوئ يوه اړينه دنده په پوره امانت داری سره سرته ورسوې.موږ نه سو کولی دمچيو په ټولنه کي خلل او فساد ومونډو ځکه دا دالله جل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جلاله دلوري هغوئ ته لاربښوونه سوي ترڅو خپل چاري په ښه ډول سرته ورسوي،دمچيو ټولنه يؤه متحده او پوره ټولنه ده،يؤه ملکه پرهغوئ واکمني کوي چي دهغې سره مچۍ او بله ملکه شخړه او کارونو کي يې لاس وهنه نه کوي.

دکندو ټول اوسيدونکي مچۍ دهغې مادې په مرسته چي ملکه يې ترشح کوي په کندوکي دهغې دشتون احساس کوي؛دکندو کارکوونکي دغه ماده دکندو ټولو غړو ته رسوي؛کله چي ملکه مري دکندو نظام خرابيږي او کارونه ورسته پاتي کيږي.

ښځينه مچۍ ډېر کارونه سرته رسوي،دهغوئ دندې دهغوئ دعمر او بدني پياوړتيا پر اساس پرهغوئ ويشل سوې دي،چي دخطر،اړتيا او سختۍ په وخت کي هم بايد ورسپارل سوي کارونه سرته ورسوي؛دبيلګې په ډول کوچنۍ مچۍ دي چي دملکې په خدمت کي کار کوي؛دهغې خوړه راوړي. ځيني نورې مچۍ دچيچيانو پالنه او هغوئ ته خواړه چمتو کوي.

نورې مچۍ شتون لري چي کندو ته اوبه راوړي؛ځيني نورې مچۍ دکندو ديخولو او ګرمولو دنده پر غاړه لري چي په ژمي کي کندو ګرم او په دوبي کي کندو خنک وساتي،ځيني نورې بيا دکندو دپاکولو دنده لري:چي دځانګړو موادو په واسطه دکندو ديوالونه نرم،پاک اوځليدونکي وساتي. ساتونکي مچۍ ددښمنانو څخه دکندو ساتنه کوي:هيڅ مچۍ درهغو کندو ته دننه نه پريږدي درهغو چي شيېر وانه وايي؛دزور زياتې په وخت کي هغه وژني،داړتيا په وخت کي شيپر هم بدليږي.

ځيني نورې مچۍ بيا د مومو څخه شپږ ضلعي جوړښتونه جوړوي،چي په منځ کي يې خورا دقيق شکل جوړ وي چي دېاد شکل دتقليد څخه لوی انجينيران عاجز دي.

موندوتکي مچۍ شتون لري چي دهغوئ دنده دګلونو دځای مالومول دي،کله چي هغوئ ګلونه موندي کندو ته راځي او داسي حرکات،رقص کوي چي دحرکاتو څخه يې نورو مچيو ته دګلونو دځای دليروالي او په هغوئ کي دخوړو دډېروالي او لږوالي اندازه مالوميږي.

ورسته در خبر را رسيدو ډېر کارګري مچي دګلونو ځای ته ځي چي دګلونو څخه عسل په لاس راوړي،ځيني وختونه دګلو ځايونه دکندو څخه لس کيلومترو پوري ليري وي؛دشاتو دترلاسه کولو ورسته مچۍ کندو ته په داسي ډول راځي چي در اوسه په دې اړه مالومات نسته. يوبل جالب ټکی دادئ چي دمچيو هيڅ يؤه ناروغي انسان ته دشاتو دخوړلو څخه نه ليږدول کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشاتو مچۍ دوخت مالومول پياوړي وړتيا لري:هغوئ په دې پوهيږي چي څه وخت دګلو نو څخه شات په لاس راوړي او دکومو ګلونو څخه نو په مناسيب وخت دهغو ګلونو خواته ورځي اوشات ورڅخه لاسته راوړي. د درمليزو شاتو ارزښت دغذايي شاتو څخه ډېر او د درمليزو شات قيمت پري لوړدئ،ځکه په درمليزو ياني اصلي شاتو کي دانسان دروغتيا لپاره ګټې ثابتې سوې دي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ النّحل :69]

(ثُمَّ كُلِى مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ فَاسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۚ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ۗ إِنَّ فِى ذٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ)

او د هر ډول مېوو شيره وخوره او د خپل رب په هوارو کړيو لارو الوزه. ددغه مچۍ له خيټي څخه په بېلابيلو رنګونو يو شربت را وځي، په هغه کښي د خلکو لپاره شفا ده. په يقيني ډول په دې کښې هم د هغو خلکو لپاره يوه نښانه ده چي غور او فکر کوي.

*****

په يوه پوهنتون کي څلويښت کاله زده کوونکو ته دشاتو دمچيو په اړه زده کړه ورکول کيدل:کله چي يې پورته ليکل سوی ايات شريف ولوستئ دپوهنتون ښوونکي په تعجب کي سول ځکه په ياد ايات کي:دکلماتو نظم،ترتيب،او ښکلي اشارات دمچيو پيژندني دنوي نظرياتو سره يو شان دي. کله چي ياد ايات نه وو نازل سوی عسل يوازي يوه خوړه غذا خوړه وه،مګر اوس دشاتو په اړه پوره څيرنې سوي او اصلي شات درمل پيژندل سوي دي،عسل هغه وخت يوه خوړه غذا وه مګر اوس يو پوره درملتونه دئ. پوهان وايي الله جل جلاله مځکې ته وحي کړي (سُوْرَةُ الزّلزَلة : 5](بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحٰى لَهَا) ځکه چي ستا رب به هغې ته (د داسي کولو) امر کړی وي.

***

دالله جل جلاله وحي مځکې ته دادې چي هغې ته يې امر کړی چي ځانګړی کار سرته ورسوي؛هغه چي يې دشاتو مچيوته وحي کړي:دهغوئ هغه غريزه ده چي په هغوئ کي شتون لري،الله جل جلاله ځيني وخت يوه عادي انسان ته وحي کوي،چي الهام نوميږي:هغه رکم لکه دموسی عليه السلام مورته چي يې وحي کړې وي قصص 7

[سُوْرَةُ القَصَص : 7] (وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّ مُوسَىٰٓ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِى الْيَمِّ وَلَا تَخَافِى وَلَا تَحْزَنِىٓ ۖ إِنَّا رَآدُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ د موسی(ع) مور ته الهام وکړ چي: "ده ته تی ورکړه، بیا کله چي ستا سره د هغه د سر خطر وي، نو هغه په سیند کښي وغورځوه او هیڅ وېره او اندېښنه مه کوه. موږ به هغه همدا تا ته بیرته راولو او هغه به د پېغمبرانو په ټولی کي شامل کړو."

*****

ښه نو دشاتو مچیو ته الله جل جلاله ددې لپاره وحي کړي چي دشاتو مچی دانسان لپاره یوه ارزښتمن شی لري چي هغه شات دي. د(شِفا)کلمه ددوو موضوعو لپاره راغلي ده:دقرآنکریم په اړه او دشاتو په اړه. په شاتو کي دبدن روغتیا او په قرآنکریم کي دروح روغتیا ده،کوم ایات چي دقرآنکریم په اړه راغلي هغه دادي: [سُوۡرَةُ بنىَ اسرآئيل/الإسرَاء : 82](وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۙ وَلَا يَزِيدُ الظَّٰلِمِينَ إِلَّا خَسَارًا)
موږ ددغه قُرآن د نازلولو په لړ کښي هغه څه نازلوو چي د منونکو لپاره شفا او رحمت دی، خو د ظالمانو لپاره له زیان څخه پرته بل څه نه زیاتوي.

****

همدارنګه په دي اړه دسورة ٔفصِلتْ 44ایات او دسورة ٔیونٰس 57ایات شریف هم نازل سوی دي. یؤبل دیادول ټکی دادې چي الله جل جلاله دشاتو مچیوته په مونث نوم سره خطاب کړی په داسي حال کي چي میږیانوته یي په مذکرنوم خطاب کړی اوفرمایلي یې دي : [سُوۡرَةُ النَّمل : 18](حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَٰٓأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَٰكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَٰنُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)
(یو ځل یې له هغو سره سفر کاوه) تر دې پوري چي کله دوی ټول د مېږیانو ناو (دښت) ته ورسېدل، نو یو مېږي وویل: "اې مېږیانو! پخپلو غارونو کښي ننوځئ، چیري داسي ونه شي چي سلیمان (ع) او د هغه لښکري مو چیت کړي او هغوی به خبر هم نه وي.

****

ولي الله جل جلاله دشاتو مچیوته په مونث،ښځینه نوم او میږیانو ته یې په مذکر،نارینه نوم سره خطاب کړی دئ؟ ځکه دمیږیانو په ټولنه کي نارینه اوښځینه میږیان دواړه شتون لري .دخبرو دستور داسي دئ:په کوم ځای کي چي نارینه اوښځینه دواړه شتون ولري:هغوئ دنارینه په ضمیر،نومځري مخاطب کیږي او په کوم ځای کي چي یؤازي ښځي شتون ولري هغوئ په مونث،ښځینه ضمیر سره مخاطب کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله څکه دشاتو مچيوته په ښځينه ضمير خطاب کړی ولې چې دشاتو توليدونکي،راټولونکي مچۍ دښځينه مچيو دجنسه څخه دي.

آيا داخبره درسوالله صلى الله عليه وسلم په وخت کي مالومه سوې وه چي دشاتو راټولوونکي مچۍ ښځينه دي؟

ښه نو په مځکه او آسمانونو کي دالله جل جلاله دوحدانيت،علم،قدرت،لويي؛رحمت بې شمېرې ښې ښاني شتون لري،چې موږ بايد په هغوئ کي ژور اندوکړو،والله اعلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شات

دعسلو مچۍ دخارق العاده تولنیز نظام پر بنسټ پیداسوي دي چي په هغوئ کي په لوړکچه نظم او لوړه کچه تخصص اوتلاښ شتون لري. دمچیو تولنیز ژوند دالله جل جلاله دعظمت دنښو څخه یوه نښه ده. زموږ دغه بحث دهغوئ پر محصلو عسلویا شاتو دئ. یو دقرآنکریم دایاتونو څخه چي دقرآنکریم علمي اعجاز بېانوي لاندي ایات شریف دئ خدای جل جلاله په دي اي ایات کي شات روغتیا ورکوونکي یادوي [سُوۡرَةُ النّحل : 79] (أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرٰتٍ فِى جَوِّ السَّمَآءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللّٰهُ ۗ إِنَّ فِى ذٰلِكَ لَءَايٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ)
ایا دغو خلکو کله الوتونکو ته نه دي کتلي چي په اسماني فضا کښي په څه شان مسخر دي؟ دوی له الله څخه پرته چا ساتلي دي؟ - په دې کښي د هغو کسانو لپاره ډيري نښی نښاني شته چي ایمان راوړي.

*****

دقرآنکریم دنزول مخکي عسل یوازي دخوړو خوړو په نوم پیژندل کیدل حتی اوکوم روغتیایي ارزښت یې نه درلودئ؛خو قرآنکریم دهغه روغتیایي ارزښت ته اشاره وکړل،مسلمانان عسل دروغتیا ورکوونکو خوړو په ډول کارول،په دي ورستیو کي دساینسي پرمختګونو سره شات هم تجزیه او تحلیل سول، دهغوډېرې روغتیایي ګټې څرګندي سوي. پوهان وایي: دشاتو درماني ارزښت دهغوئ په ځينو فعاله انزیمونو کي دئ ،چي دتودوخې پروړاندي حساس دي. که چیري شات دیوې میاشتې لپاره در30درجې تودوخې لاندي کښیږدو او یا دیوه کال لپاره یې په شل درجې تودوخه کي وساتو دهغوئ ډېرې ګټې لمنځه ځي. شات باید په طبیعي ډول وساتو،دتودوخې څخه یې خوندي کړو.
ددې لپاره چي انسان دشاتو اصلي روغتیایي ګټې ترلاسه کړې:باید دشاتو دمچیو په مرسته دګلانو دشیرې څخه جوړ شات وکاروي نه هغه شات چي اصلي نه بلکي مصنوعي وي؛یاداسي شات چي دعسلو دمچیو دکندو خواته بوره او اوبه ځای پرځای سوي وي،ځکه قرآنکریم کي داصلي شاتو دروغتیایي ګټو یادونه سوي ده. پرشاتو څیرني سوي اوپه ډاګه سوي دي چي شات دهضمي،عصبي،اینې یا ځیګر،حساسیتي،تنفسي؛دزړه اورګونو پرناروغیو مثبته اغیزه کوې. یادې ګټې یوازي په اصلي شاتو کي شتون لري نه په بدلو،مصنوعي شاتو کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشاتو دګېډو دلابښه روښنيا په پار بايدووايو:دکلمو سخت التهاب الله جل جلاله دشاتو په واسطه ښه کوي. عسل دهډوکو دښه ودې لپاره ګټور دي،دمثاني او بولي لارو دعضلاتو لپاره ښه دي،دمعدې او کلمودزخمونو لپاره ګټور دي؛بې خوبي هم دشاتو دخوړلو سره ښه والی مومي. ډاکترانو دزخمونو دښه دژر درملنې لپاره پرهغوئ شات ږدي ځکه درعادي حالت دري برابره ژر جوړيږي.

ښه نو دا ښه ده چي دګرانو درملو پرځای دشاتو څخه ګټه واخلو،په شاتو کي الله جل جلاله ډېرې ځانګړنې ابښي دي. پوهان وايي:شات 70درمليزي مادي لري انزايمونه،ګټورعنصرونه،ويټامينونه،او دولس ډوله قندونه چي هريو يې ځانګړي ګټې لري په شاتو کي شتون لري.

پرشاتو لاهم څېړني رواني دي چي ځيني ځانګړني يې پېژندل سوي او ځيني يې لا هم پټې پاتې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوريښمو چينجيان او وريښم

الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ الذّٰارِيَات : 20]وَفِی الۡأَرۡضِ ءَايٰتٌ لِّلۡمُوقِنِينَ) په ځمکه کښې د باور کوونکو لپاره (د الله (ج) د قدرت) ډيري نښاني دي؛

*****

پوهانو دوريښمو چينجي ته داوبدونکو دپاچا لقب ورکړی دئ. کله چي دوريښمو دچينجي دخولې اوبه په خلاصه هوا کي پاتيږي،وچيږي او د وريښمو تارونه ورڅخه جوړيږي. ددې چيني دخولې اوبه ديؤې پروتيني مادې سره ګډيږي تر څو هغه يادې اوبه ځلاندې سي.
ياد چينجی کولی سي په يؤه دقيقه کي شپږ تاره وريښم وه اوبدې چي دهر تار اوږدوالی يې 300متره وي. انسان دراوسه نه دئ توانيدلی دوريښمو دچينجي غوندي اوبدل وکړي،ځکه دوريښمو تارونه ډېر سپک او دفولادو څخه کلک دي. که موږ وکولی سو يؤه ټوټه فولاد دوريښمو دتار دقطر په اندازه جوړ کړو:دوريښمو تار به دياد فولادي تار څخه ډېر کروړ،کلک وي ددې سربيره به ډېر سپک،ښکلی او ځليدونکی وي ځکه هغه دالله جل جلاله دلاربښووني په مرسته جوړسوی تار دئ. [سُوۡرَةُ النَّمل : 88] وَتَرَى الۡجِبَالَ تَحۡسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنۡعَ اللهِ الَّذِىٓ أَتۡقَنَ كُلَّ شَىۡءٍ ۚ إِنَّهُۥ خَبِيرٌۢ بِمَا تَفۡعَلُونَ)
نن ته غرونه ويني او ګومان کوې چي ښه کلك ښخ شويدي. خو په هغه وخت کښې به دا د وريځو په څېر الوتونکي وي، دا به د الله د قدرت نښانه وي چي هر شی يې په حکمت سره بر قرار کړيدی. هغه ښه خبر دی چي تاسي څه کوئ.

*****

دهمدې نعمت په مرسته دجامو جوړونکي کولی سي خپل محصولات دطلائي،نقرئي.. رنګ وريښمو څخه تيار کړې. دا د الله جل جلاله دعظمت،قدرت،رحمت او علم نښه ده الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ فَاطِر : 28](وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَآبِّ وَالۡأَنۡعٰمِ مُخۡتَلِفٌ أَلۡوٰنُهُۥ كَذٰلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخۡشَى اللهَ مِنۡ عِبَادِهِ الۡعُلَمٰٓؤُا ۗ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ)
او په همدې ډول د انسانانو، څناورو او څارويو رنګونه هم مختلف دي. حقيقت دا دی چي د الله د بندګانو څخه يوازي عالمان د هغه څخه ويريږي. بېشکه الله برلاسی او ببنونکی دی.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا الله جل جلاله فرمايي : [سُوْرَةُ آل عِمرَان : 190-191](إِنَّ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلٰفِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَءَايٰتٍ لِّأُولِى الْأَلْبٰبِ) د اسمانونو او ځمکي په پيدايښت او د شپې او ورځي په تګ راتګ کښي د هغو پوهانو لپاره ډيري نښاني دي:

*****

[سُوْرَةُ آل عِمرَان : 191](الَّذِينَ يَذْكُرُونَ الله قِيٰمًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بٰطِلًا سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)

چي په ولاړي، ناستي او ملاستي، هر حالت کښي خداى يادوي. او د اسمانونو او ځمکي په پيدايښت کښي غور او فکر کوي (هغوى په غير ارادي توګه غږ کوي چي:) "آې زموږ ربه! دا ټول شيان تا بابيزه او بې مقصده نه دي پيدا کړي، ته له دې څخه پاك يې چي عبث كار وکړې؛ نو اې ربه! موږ د دوږخ له عذابه وژغوره؛

*****

ښه نو پر انسانانو لازمه ده چي په ناستې ولاړې او هر حال کي دالله جل جلاله په مخلوقاتو او دخپل ځان په جوړښت کي اند وکړې او دهغه جل جلاله حمد ووايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړم اوهستوي چاودنه

يؤه مقاله مي لاسته راغله چي په هغه کي ليکلي وه:څوکالونه مخکي فرانسي د الجزيري په صحرا کي يؤه اټومي ازموينه وکړل.

هستوي چاودنه دسختو سوځيدو او فشار لرونکي ده چي دچاودني په ځاى کي هيڅ حيوان،نبات او انسان ژوندى نه پريږدي.د يادې چاودني يؤه لويه کنده جوړه کړل او يؤلويه لمبه يې دېراخې سيمې پر سر پورته سول.

دچاودني په ځاى کي څيرونکو يؤ ژوندى لړم وموندئ چي ټول يې په تعجب کي کړل.

ژوند پيژندونکو 25کاله پر لړم څيرني وکړلي:وي موندل چي لړم کولى سي دري پرلپسي کاله بيله خوړو او اوبو ژوند وکړې همدارنګه کولى سي دوې ورځې په اوبو کي خپله سا بنده وساتې ، هغوئ دا هم ومونده که لړم په منفي لس درجي تودوخه لرونکي يخچال کي وچول سي او ورسته داسي يؤې دښتي ته يوړل سي چي دتودخي درجه يې 60درجې وي لړم په دتودوخې ددې ناڅاپي بدلونو سره ځان عيار کړي.

همدارنګه که چيري لړم دوژونکو ميکروبو څخه په ډک لوښې کي وچول سي ميکروبه به هغه ته هيڅ زيان ونه سي رسواى،که چيري دانسان دزغم څخه لوړ دري سوه برابره راډيو اکتيف وړانګو لاندي کښيښودل سي لړم ته به يادې وړانګي کوم زيان ونه رسوي.

څيرونکو دلړم بدن چاک کړ:وي ليدل چي لړم وينه نه لري بلکې دهغه په بدن کي دويني پرځاى يؤه ژړ رنګه ماده شتون لري . دکوچني لړم دغه کروړ،سخت بدن موږ ته څه را ښيي ؟ دلړم په مقياس خپل ځان ته اند کوو،انسان ژر لمنځه ځي،انسان 37درجي تودوخه ښه زغماى سي مګر د40 درجي لوړ او صفر درجه تودوخه دانسان لپاره سخته ده.

خداى جل جلاله همداسي پريکره کړي ده چي انسان حساس وي،که خداى جل جلاله غوښتي واى انسان باندي به هم هيڅ شى اغيزه نه کولى اونه به ناروغه کيدلى مګر ناروغې يؤ کړکى ده چي دانسان لپاره دهسک لورته پرانيستل کيږي. لړم چي يؤه کوچنى حشره ده دهغه څخه پياوړى دئ چي هتا هستوي چاودنه پرهغه کومه اغيزه نه کوي روغ پاته سي او موږ دهغه څخه ضعيفه يؤو،دا په دې مانا چي ناروغيو کي دالله جل جلاله يوحکمت دئ. الله جل جلاله داکولى سواى چي زموږ بدن يې دومره پياوړى جوړ کړى واى چي هيڅ ناروغى راباندي اغيزه نه کولى مګر داچي موږ ناروغه کيږو په دي کي خداى جل جلاله خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمتونه لري.چي ځیني وخت موږته ځرګند سي او ځیني وخت ناڅرګند پاته سي،الله جل جلاله پردي قادر دئ چي انسان دهرډول ناروغۍ څخه وساتي مګر ناروغي دآسمان لورته یؤه کړکۍ ده،دا هرڅه دالله جل جلاله په اراده سره کیږي.

دملخانو ډلي یا لښکر

الله جل جلاله فرمایي: [سُوۡرَةُ المدَّثِّر : 31](وَمَا جَعَلۡنَآ أَصۡحَٰبَ النَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةً ۙ وَمَا جَعَلۡنَا عِدَّتَهُمۡ إِلَّا فِتۡنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسۡتَيۡقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الۡكِتَٰبَ وَيَزۡدَادَ الَّذِينَ ءَامَنُوٓا إِيمَٰنًا ۙ وَلَا يَرۡتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الۡكِتَٰبَ وَالۡمُؤۡمِنُونَ ۙ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالۡكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِى مَن يَشَآءُ ۚ وَمَا يَعۡلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ۚ وَمَا هِىَ إِلَّا ذِكۡرَىٰ لِلۡبَشَرِ) موږ د دوږخ دغه خدمت ګاران پرښتې ګرځولي دي او د هغو شمېر مو د کافرانو لپاره ازموینه ګرځولې ده، تر څو چي د اهل کتابو باور راشي او د مؤمنانو ایمان زیات شي، همدارنګه اهل کتاب او مؤمنان په کوم شك کي پاتي نه شي. د زړه ناروغان او کافران دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووايي چي ښه نو، د الله د دې عجيبه خبري څخه څه مطلب کېداى شي. په دې ډول چي د الله چا ته خوښه شي ګمراه کوي يې او چا ته چي يې خوښه شي لاره ورښيي. او ستا د رب لښکري پخپله له هغه پرته بل څوك نه پيژني؛ او د دوږخ يادونه له دې پرته د کوم بل غرض لپاره نه ده شوې چي خلکو ته پند وي.******

هيڅوک بيله الله جل جلاله دمخلونو دلښکر په اندازه نه دي خبر،په هغه څه چي موږ پوهيږو يا يې اورو هغه دادې چي دملخانو ډلې ديؤې سيمې څخه بلې سيمې ته ځي او دهغو سيمو اوسيدونکو ته زيان رسوي، کښتونه،بڼونه بربادوي او نباتات لمنځه وړي.

دا هم هغه ملخان دي چي انسانان يې کمزوري ګڼي مګر په حقيقت کي ډېر خطرناک او زيان رسوونکي دي. پوهان وايي :هغه خوړه چي ملخ يې په يؤه ورځ کي خوري،دهغه ملخ دوزن سره برابر وي. ښه نو که دملخانو وزن 80زره ټنه وي ملخان په يؤه ورځ کي 80زره ټنه خواړه خورې. کيداى سي چي دملخ نوم چي په عربي ژبه کي (جراد)دئ هم دې ته اشاره کوي؛ځکه جراد د(جرْد)دريښې څخه اخيستل سوى چي مانايي کيندنه،زخمي،بې وښو ځکه ده ياني ملخان چي پرکوم کښت ورسي هغه لمنځه وړي؛ياني دنباتاتو پاڼي،ګلونه،ميوې زخمي او لمنځه وړي. ځيني وخت په هر کيلومتر مربع ځکه کي د20څخه در100ميليونو په شاوخوا کي ملخان شتون لري؛دځينو ملخانو ډلې يا لښکر اوږدوالى 400کيلومترو ته رسيږي،دملخانو په يؤه لښکر کي در40ميليونو ډېر ملخان شتون لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوماشي

الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ البَقَرَة : 26] إِنَّ اللهَ لَا يَسْتَحْيِۦٓ أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۖ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَآ أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۘ يُضِلُّ بِهِۦ كَثِيرًا وَيَهْدِى بِهِۦ كَثِيرًا ۚ وَمَا يُضِلُّ بِهِۦٓ إِلَّا الْفَٰسِقِينَ)

هو، الله له دې څخه هيڅ کله شرم نه کوي چي د ماشي يا له دې څخه هم د کوم زيات حقير شي مثال راوړي. کوم خلك چي د حقي خبري منونکي دي، هغوی د دې مثال په ليدو پوهيږي چي دا حق دی، چي د هغو د رب له خوا راغلی دی. او څوك چي کافران دي، نو هغوی د دې مثال په اورېدو وايي: "په داسي مثال راوړلو سره د الله اراده څه ده؟" - په دې شان الله په همدې يوه خبره ډېر خلك په ګمراهۍ کښي اخته کوي او ډېرو ته سمه لار ښيي. او په ګمراهۍ کښي هغه کسان اخته کوي چي فاسقان دي.

****

کله چي غوشه تاسو وچيچې او تاسو هغه وژنی داسي لکه هيڅ چي هم نه وي سوي،دا دغوماشي ارزښت دئ ستاسو پروړاندې. غوماشه يؤه عجبه حشره ده چي هيرانوونکي ځانګړني لري:دغوماشي په سر کي 100سترګې شتون لري. که چيرې دغوماشي سر په مايکروسکوپ کي غټ وښيو دهغي په سرکي به سل سترګې ووينو چي داسي ښکاري لکه دشاتو دمچيو کندو. دغوماشي په خوله کي 48غاښونه او په سينه کي يې دري زړونه شتون لري چي يؤ يې مرکزي زړه دی او په خوا کي يې دوه نور زړونه دي.

غوماشي درادار دداسي سيستم لرونکي دي چي اوسنۍ پرمختللي الوتکي يې په هغه کيفيت نه لري. دا رادار حرارت،تودوخه کشفوونکی دئ:داسي چي غوماشي شيان دهغوئ پر رنګ نه بلکي پر حرارت يې پيژنې. که چيري په يؤه تاريکه خونه کي بيده وي غوماشه هلته دانسان څخه پرته نورشيان نه وينې ولې چي دانسان دبدن تودوخه دهغو شيانو څخه ډېره ده. دغه رادار دومره دقيق دئ چي ديؤې سانتي ګرېډ درجې زرمه برخه تودوخه درک کولی سي. غوماشه داسي سيستم لري چي وينه تجزيه او تحليلوي ځکه هروينه دهغوئ لپاره مناسيبه نه ده. که دوه ماشومان پريؤه کټ بيده سي:سهار به ووينئ چي يؤ غوماشو ډېر اوبل يې لږ چيچلی دئ. غوماشه بې حِسه کوونکي مواد هم لري:کله چي غوماشه موږ وچيچې موږ سمدستي دهغه خارښت،سوخت نه احساس کوو،مګر دڅه وخت ورسته چي غوماشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تښتېدلې وي دچيچلو خارښت يې احساس کړو،همدارنګه غوماشه دداسې سېستم لرونکې ده چې کلکه؛تېنګه وينه نرۍ کوي ترڅو دهغې دنرې نېښ څخه په آسانۍ تېره سي.
غوماشه شپږ تيغه،نېښه لري:چې څلوريې په پوست ننوزي او يو مربع شکله زخم جوړوي ياد زخم دومره ژور وي چې دويني کوچنيو رګونو ته رسيږي،پنځم او شپږم نېښ يې وينه ليږدوي. دغوماشې وزرونه په هره ثانيه کې ډېر ځلې رپيږي:په همدې خاطر دبز بز غږ توليدوي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ البَقَرَة : 26] إِنَّ اللهَ لَا يَسْتَحْيِ أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ ۖ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَآ أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۘ يُضِلُّ بِهِۦ كَثِيرًا وَيَهْدِى بِهِۦ كَثِيرًا ۚ وَمَا يُضِلُّ بِهِۦٓ إِلَّا الْفَٰسِقِينَ)
هو، الله له دې څخه هيڅ کله شرم نه کوي چې د ماشي يا له دې څخه هم د کوم زيات حقير شي مثال راوړي. کوم خلك چې د حقي خبري منونکي دي، هغوی د دې مثال په ليدو پوهيږي چې دا حق دی، چې د هغو د رب له خوا راغلی دی. او څوك چې کافران دي، نو هغوی د دې مثال په اورېدو وايي: "په داسې مثال راوړلو سره د الله اراده څه ده؟" - په دې شان الله په همدې يوه خبره ډېر خلك په ګمراهۍ کښې اخته کوي او ډېرو ته سمه لار ښيي. او په ګمراهۍ کښې هغه کسان اخته کوي چې فاسقان دي.
*****

ابن قيم رحمه الله وايي:دغه ايات شريف دکافرانو ځواب دئ هغه چې پرقرآنکريم اعترضونه کوي. الله جل جلاله فرمايي: [سُوۡرَةُ المُلك : 3] الَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلْقِ الرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ ۖ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ) هغه ذات چې لاندي باندي اوه اسمانونه يې پېدا کړل؛ (اې کتونکې) ته به د الرحمان په هستونه کښې هيڅ راز نااړوندي او توپير ونه مومې. بيا سترګې واړوه، وګوره، ايا کومه نيمګړتيا دې چيري تر سترګو کيږي؟!
**** بيا الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ طٰه : 50] قَالَ رَبُّنَا الَّذِىٓ أَعْطَىٰ كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدَىٰ) موسى (ع) ځواب ورکړ: "زموږ رب هغه ذات دی چې هر شي ته يې د هغه خپل جوړښت ورکړ، بيا يې ورته لار وښودله."****
کاېنات يو بشپړ خلقت دئ چې دوړو ويرو سونو يا دهغه څخه ډېرو کوچنيو موجوداتو څخه پيل او پر کهکشانونو،آسمان تولګو چې زموږ څخه ميلياردونه نوري کالونه ليري دي،زموږ په اند پای ته رسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاینه دي وي الله جل جلاله لره چي ډېرې کوچنی زرې او لوی کهکشانونه یې په پوره نظم ،ترتیب او محکم ډول پیدا کړي دي

دجولاګي یا غڼي ځاله

الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ العَنكبوت : 41] (مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللهِ أَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا ۖ وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنكَبُوتِ ۖ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) کومو کسانو چي له الله څخه پرته نور سرپرستان نیولي دي، د هغو مثال د غڼي په څیر دی چي خپل ځان ته یو کور جوړوي. او له ټولو کورونو څخه ډېر کمزوری کور د غڼو کور وي. کاشکي دغو خلکو علم درلودلای.

****

دې ایات شریف ته په پام سره دجولاګي ځاله ډېر ُسسته،ضعیفه ده. په ځینو تفسیرونو کي ویل سوي چي دغڼي ځاله ضعیفه ده ولي چي دګرمی او یخنی پروړاندې مقاومت نه لري او جولاګی دباد او باران څخه نه سي ساتلی. دقاهرې دپوهنتون یو حشره پیژندونکی وايي:په دې ایات شریف کي دقرآنکریم علمي اعجاز شتون لري: (كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا)یاني داچي هغه جولاګیان چي ښځینه دي کورونه جوړوي په همدې خاطر دلته تانیثه تا راوړل سوي ده،والله اعلم (كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا)ښځینه جولاګی هغه غڼې ده چي یاد کورونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځالې جوړوي او نارينه جولاګی دې ته تشويقوي چي يادې ځالې ته ننوزي،داسي چي دهغه پروړاندې تير ايستونكي حركتونه كوي،او خواړه غړونه دهغه غوړو ته رسوي ترڅو هغه خپلي جوړې سوې ځالي يا كورته دننه كړي،ورسته درالقاح درعمل هغه خورې؛بيا خپل چيچيان خورې؛حتى ځيني چيچيان نور چيچيان خوري.

ښه نو دغښي ځاله دِبنا دضعيفوالي سربيره په داخل كي،په ټولنيزو اړيكو او كورني ترتيب او اړيكو كي هم ډېره ضعيفه ده او دوه ضعيفوالي په يؤه ځای كي يؤځای سوي دي.
دجولاګي ځاله دجولاګي ځخه دغټو حشرو پر وړاندې مقاومت نـه سي كولی همدا ډول دغښي پـه كورني ژوند كي ډېرې ستونزې دي،كـورنی ژونـد يـې ډېـر كمـزوری او ضـعيف دئ. كـه دجولاګي دځالي تارونه كلک هم وي دياد ايات شريف اشاره ثابته ده! والله اعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مچان

الله جل جلالـه فرمايي:[سُوْرَةُ الحَجّ : 73] (يَٰٓأَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُۥٓ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُۥ ۖ وَإِن يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ) اې خلکو! يو مثال راوړل کيږي، پـه غور سره يې واورئ: تاسي چي کوم معبودان لـه خدايـه پرتـه بلـئ؛ کـه هغوی ټول پـه لاس يـو کولـو د يـو مـچ پيدا کـول وغواړي، نو نـه يې شي پيدا کولای. بلکی که مچ له هغو څخه کوم شی وتښتوي، نـو هغـه هم نشي ورڅخه راخلاصولای. هم مرسته غوښتونکي کمزوري او هم هغـه هستی کمزوري دي، چي مرسته ورڅخه غوښتله کيږي.

*****

دمچ ازار،تکليف رسول وه انسانانو ته او هغه ناروغيو چي مچان يې دخپل ځان سره ليږدوي دوګړو پام خپل ځان ته اړولی دئ, مچ دالله جل جلالـه هيرانـوونـکی مخلـوق دئ. دغه چټلـه او کمزوري حشره په چټکی سره دنسل دېربښت،تکثر کوي. کـه چيري يوځـای دمچـانو څخـه ډک وي پرهغه ځای حشره وژونکي دوا وپاشو او هلته يوازي يوه ښځينه مـچ پاتـه سي:دغه مـچ به دهم هغو زهرو سره مقاوم نسل مچان وزيږوي چي بيا به هغه زهر وربانـدي کومـه اغيزه نـه کوي،پـه همـدې خـاطر دمچـانو وژونکو زهرو جوړونکو دمچانو دوژنـي پروړانـدې ماتـه خوړلي ده،ياني داچي کوم داسي زهر نه سي جوړولی چي ټل مچان ووژنـي. ځکـه مچـان پـه خپلو دقيقو سيستمونو کي دزهرو ضد ماده جوړوي،چي دتکراري زهرو سره مبارزه کوي.

که چيري مچان ديخ له کبله مړه سي دمچانو داسي نسل به پيداسي چي ديخ پروړانـدې مقـاوم وي،ياني پر دويم نسل به يې يخ کومه بده اغيزه نه کوي.

که دمچ سترګه دميکروسکوپ په مرسته درخپلې اندازې سل ځله لويه ښکاره کړو وبـه وينـو چي دمچ سترګه دزرګونو عدسيو څخه جوړه سوې ده چي ديوبل سره مبښتي دي او مچ ته يې دبشپړ ليد لار خلاصه کړې ده. مچ ته هر خوځښت په کرار،ورو يا سلوموشن کي مالوميږي.

مچ کولی سي داسي الوتنه وکړي چي پرمختللي الوتکي هغه سي الوتنه نه شي کولی.

مچ دخپل وزن په نسبت ډېر تېز ه الوتنه کوې او دا وړتيا لري چي په ناڅاپي ډول خپل مسير ته 90درجې بدلون ورکړې،دا هغه کړنـه ده چي پرمختللي جنګي الوتکي يې توان نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحديث شريف مفهوم:رسوالله فرمايي :هرکله چي ستاسو په خوړوکي مچ ولويدئ په خپل ځښاک کي يې پوره غوټه کړئ او ليري يې وغورځوئ ځکه دمچ په يؤه وزر کي ناروغي ده او په بل کي يې دوا. نوي ځيړنو دا حديث شريف په تجريبه ثابت کړى او دامالومه سوي چي دمچ په يؤه وزر کي ميکروبونه او په بل کي يې درمل،دهغه ميکروب ضد ماده شتون لري،چي علمي نوم يې باکتريوفاژدئ.

ښه نو هرکله چي ستاسو په خوړو کي مچ ولويدئ او غوښتل موهغه خواړه بې ځايه نه کړئ يا اسراف ونه کړئ مچ په پوره ډول په هغو خوړو کي غوټه کړئ؛ځکه دمچ په يوه وزر کي ميکروبونه او بل کي يې دميکروب ضد ماده شتون لري. الله جل جلاله فرمايي: الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الحَجّ : 73] يَأَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ ۖ وَإِن يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ) اې خلکو! يو مثال راوړل کيږي، په غور سره يې واورئ: تاسي چي کوم معبودان له خدايه پرته بلئ؛ که هغوى ټول په لاس يو کولو د يو مچ پيدا کول وغواړي، نو نه يې شي پيدا کولاى. بلکى که مچ له هغو څخه کوم شى وتښتوي، نو هغه هم نشي ورڅخه راخلاصولاى. هم مرسته غوښتونکي کمزوري او هم هغه هستى کمزوري دي، چي مرسته ورڅخه غوښتله کيږي.

*****

ددې حشرې يوه دنده دنباتاتو او حيواناتو دټوټه سوو غړو لمنځه وړل او ديادو موادو څخه دچاپيريال پاکول دي. مچ دخپل ځان سره 500ميليونه ميکروبونه ليږدوي. ښه نو دمچ شتون په يؤه ځاى کي ددې دليل دئ چي هغه ځاى پاک نه دئ؛ياني داچي مچ موږ ته ښيي چي کوم ځاى پاک او کوم ځاى چټل دئ. مچ هغه حشره ده چي په تېزئ خپل ځاى بدلوي؛که نن مچ ستاسو په کوټه کي وي سبا کيداى سي ستاسو څخه لس کيلومتره ليري تللى وي.

دغه حشره دېر او ژر دنسل دتوليد وړتيا لري داسي چي هر لس ورځي ورسته نوى نسل دونيا ته راوړي. په مچ کي بل دهيرانتيا وړتکى دادئ چي دمچ عصبي سيستم دانسان عصبي سيستم ته ورته دئ. دمچ سترګي ډېرې پياوړي دي،شيان په ښه ډول او خوځښتونه په ورو ډول ويني،کله چي هغه ته خطر مخ سي سخت درد ورځي؛عصابني کيږي،دوې دقيقې ياد لري او ددرد احساس کوي؛په داسي حال کي چي دمچ دمغزو وزن يؤميليونيم برخه دګرام ده.مچان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسل زره ډولونو څخه ډېر ډولونه لري چې ځيني يې ښکاري؛ځيني يې دګلونوشيره ټولوونکي؛ځيني نور يې بيا په خپل منځ کي دالوتني مانورې او مقابلې کوي. ښه نو ددومره علمي پرمختګونو سربيره هم دنړۍ انسانان نه سي کولى يومچ جوړ کړي؛خالق او علم الله جل جلاله فرمايي: الله جل جلاله فرمايي:[سُوْرَةُ الحَجّ : 73] يَأَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُۥٓ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُۥ ۖ وَإِن يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ) اې خلكو! يو مثال راوړل كيږي، په غور سره يې واورئ: تاسي چي كوم معبودان له خدايه پرته بلئ؛ كه هغوى ټول په لاس يو كولو د يو مچ پيدا كول وغواړي، نو نه يې شي پيدا كولاى. بلكې كه مچ له هغو څخه كوم شى وتښتوي، نو هغه هم نشي ورڅخه راخلاصولاى. هم مرسته غوښتونكي كمزوري او هم هغه هستۍ كمزوري دي، چي مرسته ورڅخه غوښتله كيږي.*****

رسول الله څنګه دمچ دغه حقيقت وپيژندئ ؟ آيا پيغمبر صلى الله عليه وسلم څيړنيز مركز درلودئ؟يا په هغه وخت كي دتجزيي اوتحليل مركزونو شتون درلودئ؛آيا هغه وخت مايكروسكوپ شتون درلودئ؟ښه نو بيا څنګه رسوالله فرمايي: لوړحديث دا بيله الهي وحيو ناشونى كار او دكافرانو داعتراضونو ښه ځواب دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميږيان

ميږيان:ټولنيز اوپرمختللي حشرات دي:چي په هرځای او وخت کي موندل کيږي. ميږيان داسي حشرات دي چي الله جل جلاله ډيرې ځانګړني ورکړي دي او د9زره ډولونو څخه ډېر ډولونه لري. ځيني ميږيان په کلکو،کروړو کورونو کي اوسيږي او ځيني يې يوځای اوبل ځای اوسيږي. ځيني يې خپل خواړه په زيار او زحمت او ځيني يې په ظلم اوزور لاسته راوړي.

ميږيان داسي حشرې دي چي دټولنيز ژوند درلودونکي دې، که ديوبل څخه بيل سي مري که څه هم هغه ته ښه خواړه،ښه ځای او شرايط برابر سوي وي،دانسان په شان که يوه داسي ځای کي چي تياره وي؛ږغ او ږوغ نه وي؛شپه او ورځ نه ورمالوميږي دلسو ورځو ورسته خپل توازون دلاسه ورکوي. ميږيان انسانانو ته دمرستې او ديوبل دلاس نيوي ښه درس ورکوي:کله چي يو وږی ميږی دموړ ميږي سرمخ سي:موړ ميږی دخپل خيټې دذخيره سوو خوړو څخه وږي ميږي ته خواړه ورکوي،ځکه دميږي هضمي سيستم داسي جوړ دئ چي دخپل خيټې خواړه دځانګړي پيپ دلارې ديوبل سره شريکوای سي. راسئ چي درسول الله صلی الله عليه وسلم په دي حديث شريف کي فکروکړ ليس المومن الذي يبيت شعبان وجاره جائع.) دحديث شريف مفهوم:مومن نه دئ هغه څوک چي موړ بيده سي په داسي حال کي چي ګاونډی يې وږی وي.

پوهانو دميږيانو دژوند اړخونه څيړلي چي انسان په تعجب کي کوي:ميږيان ديوبل سره مرسته کوي،کارونه په ترتيب او جديت سرته رسوي،ميږيان يوه لويه ملکه لري چي دنده يې دهګيو اچول او نورو ميږيانو ته دکارونو ويشل دي.

ملکه يې دميږيانو په ښارکي په يوه خوندي ځای کي اوسيږي،چي دخپل ښار دټولو ميږيانو سره په پرلپسي اړيکه کي وي. دښځينه ميږيانو دنده دکوچنيو ميږيانو پالنه او روزنه ده،ساتونکي ميږيان لوی سرونه لري داسي لکه خول چي يې پرسروي،دنده يې دښار او ملکې ساتنه ده،نور ميږيان سته چي دنده يې دښار پاکي ده،دهغوئ بله دنده دمړو ميږيانو دښاره ايستل او ښخول دي،ځيني نور ميږيان د دباندي څخه ښار ته خواړه راوړي همدارنګه ياد ميږيان د کښت کولو او دنورو حشراتو دپالني دنده هم پرغاړه لري،ميږيان دشاتو دتوليد لپاره نور حشرات دخپل ښارپه ځانګړو کوټو کي ساتي ترڅو دهغوئ دشاتو څخه ګټه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميږيان په خپل ژوند کي دقيق نظم لرونکي دي:يؤه ملکه لري چي پر هغوی امرکوي،کورونه لري چي داړتيا وړ کوټې په کښې شتون لري،ځيني ځانګړي خوني لري چي کړي وړي جوړي سوي،دهغو څخه دګودامونو يا دخوړکي مواد دساتني لپاره کاراخلي؛پر يادو خونو،ګودامونو ساتونکي ولاړوي او نوبت واره پري پيره کوي دميږيانو کور ديؤه ښار په شان دئ: چي بيلا بيل کورونه او کوټې لري،لارې لري چي هغه دمځکې دمخ سره وصل سوي دي. ميږيان دخپل اوسيدو په ځای کي دغټ سرو ميږيانو درنظر لاندي په پورنظم او قانوني ډول ژوند کوي. ميږيان کورونه،لارې،تونلونه،او دخوړو دساتني ګودامونه جوړوي،ښه نو ځيني ميږيان کښت کوي،ځيني حشرات ساتي او ځيني بيا دنورو قبيلو پروراندي ديؤه منظم پوځ په شان جنګيږي. الله جل جلاله فرمايي:[سُوۡرَةُ الأنعَام : 38]
(وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِى الْأَرْضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمْثَالُكُم ۚ مَّا فَرَّطْنَا فِى الْكِتَٰبِ مِن شَىْءٍ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ)
په ځمکه کښي خوځېدونکي کوم ساکښ او په هوا کښي په وزرونو سره الوتونکي کوم مارغه ته وګورئ! دا ټول همدا ستاسي په څېر انواع او ډولونه دي. موږ د هغو د تقدير په ليکنه کښي څه نيمګړتيا نه ده پرېښې. بيا دا ټول د خپل رب لوري ته ورغونديږي.

****

ځيني داسي ميږيان سته چي خپل کورنه دمځکې پر سر دونو دپاڼو او ښاخونوڅخه جوړوي؛يادا چي په زړو ونو او لرګيو کي کورونه جوړوي داسي لکه انسانان چي غرونه توږي او کورونه په کښي جوړوي. که څه هم ميږيان دکار لپاره پياوړي غړي او وسايل نه لري مګر خپل کورونه په دقت او کروړ ډول جوړوي، دياد کار لپاره دخپلي خولې دغچي څخه کار اخلي،هغه شيان چي دوئ يې ژولی سي ژؤي بې ترخو خميرې ته ورته مواد تري جوړ سي اوبيا هغه دخپلو کورنو دجوړولو لپاره وکاروي،کيدای سي پخوانيو مصريانو هم دخپلو کورونو او اهرامونو دجوړلو کي دميږيانو څخه تقليد کړی وي. کوچني ميږيان په ښار کي دننه پاتيږي د استادانو درڅارني لاندي تېږي توږي او لارې جوړوي ،ترڅو هلته ښه روزنه وويني اولوی سې. پوهان وايي:ميږيان دخپل تګ په وخت کي دلارې دمالومولو په پار يؤه کيمياوي ماده ترشح کوي ترڅو خپله لاره ورکه نه کړي،که تاسو ياده ماده پاکه کړئ ميږيان بيا دخپل کور لاره نه سي پيداکولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چي ميږيان دخورک کوم ځه پيداکوي دهغه پرشاوخوا ځانګړی بوئ خپروي او لږ دهغه خورک څخه دخپل ځان سره وړي او نورو ميږيانو ته يې ښکاره کوي؛ترڅوهغوئ دهغه خورک په ډول خبر سي،څه وخت ورسته دهغو خوړو پر شاوخوا ډېر ميږيان راغونډېږي او خواړه ديوبل په مرسته دځان سره وړي. ميږيان دخپل حجم په نسبت ډېرې پياوړي عضلې لري،داسي لکه ديوه مسلکي لوبغاړي عضلې.

ميږيان دخپل وزن دوه برا بره وزن په آسانۍ سره وړلی سي. څېرونکو داهم موندلي:کله چي يو ميږی مړې ځانګړی بوی خپل شاوخوا ته خپروې ترڅو نور ميږيان دهغه په مرګ خبر سي او مخکي له دې چي نور حشرات دهغه جسد دځان سر يو شي ملګري يې هغه ښخ کړې:يوه څېرونکي ياده ماده پر يوه ژوندي ميږي ومښل نور ملګري يې په چټکۍ سره راغلل اوهغه يې ژوندی ښخ کړ. ميږيان دهغو لږو حشرو دډلې څخه دي چي الله جل جلاله هغوئ ته دخوړو ذخيره کولو وړتيا ورکړې ده. ميږيان کولی سي حبوبات په خپلو کورونو کي چي ډېروخت مرطوب او ګرم وي په ښه ډول وساتي همدارنګه ميږيان غنم پر منځ نيمی کوي پوست يې تري ليري کوي ترڅو هغوی دبيا زرغونيدلو وړتيا دلاسه ورکړي.

ياداسي چي دغنمو او يا نورو نباتاتو تخمون څو اونۍ په مالومه اندازه تودوخه کي ساتي ترڅوهغوئ شنه سي:کله چي نبات شين سي ريښې او ساقه وکړې هغه تري پري کوي ترڅو دژمنيو خوړو په ډول تري کار واخلي،همداډول ديو ډول پتنګ يا کمپلی غايطه مواد پرځينو پانو اچوي ترڅو پرهغوئ يو ډول مرخيږي يا پوڅکۍ وده وکړې او دخوړو په ډول يې وکاروي؛ځيني نورميږيان دځينو حشراتو هګۍ وړې دهغو هګيو څخه در حشراتو را وتو ورسته دهګی پوستکي دباندي غورځوې،ياد حشرات درلويدو پوري ساتي بيايي يې دهغو نباتاتو پر پانو ږدي چي دهغو څخه شات په لاس راځي،ياد حشرات کولی سي په څو ساعتونو کي څو ځاځکي شيره جوړه او ميږيانو ته يې ورکړي،ميږيان ددغو حشراتو دساتني لپاره ځانګړي کوټې لري. الله جل جلاله فرمايي: [سُوْرَةُ النَّمل : 18](حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَٰٓأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَٰكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) (يو ځل يې له هغو سره سفر کاوه) تر دې پوري چي کله دوی ټول د مېږيانو ناو (دښت) ته ورسېدل، نو يو مېږي وويل: "اې مېږيانو! پخپلو غارونو کښي ننوځئ، چيري داسي ونه شي چي سليمان (ع) او د هغه لښکري مو چيت کړي او هغوی به خبر هم نه وي.****

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآنکريم کي دميږيانو خبرې کول ثابت سوي دي. آيا پوهانو دميږيانو خبري کول کشف کړي دي. هو! پوهان وايي دميږيانو په سر او خيټه،نس کي ځيني غدې شتون لري:يادي غودي دکيمياوي پيغامونو ليږد پر غاړه لري،داد ميږيانو ژبه ده او يوبل ته په همدې ژبه خبرې کوي.

دميږيانو په منځ کي بيلا بيلې تګلارې دخبرکولو لپاره شتون لري؛چي عبارت دي:ږغيزي ژبه،اشاروي ژبه،دليد ژبه،دحرکاتو ژبه،دبوی ژبه،هغه ژبه چي دميږيانو په منځ کي ډيره کارېږي هغه کيمياوي ژبه ده. ميږيان دبويايي حس په مرسته چي دهغوئ په ښکرونو کي ځای لري کيمياوي اشارې درک کوي.

خدای جل جلاله په لوړ ايات شريف کي دميږيانو ترمنځ دپيژندني او ټولنيزه روحيه څرګنده کړي ده. ميږيان دکوچني مغز او عصبي حجراتو لرونکي دي،چي دمالوماتو پروسيس او تحليل کولی سي. ميږيان يؤ سر،يوبدن،يؤه استوانه شکله لکی لري همدارنګه شپږ پښې لري چي دهغو په مرسته ګړندی تګ کوي.ځيني ميږيان دالوتلو لپاره وزرونه لري.

ميږيان پنځه سترګي لري چي دوې سترګي يې مرکبې او دسرپه دواړو خواو کي ځای پرځای سوي او دسلګونو عدسيويا ساده سترګو څخه ترکيب سوي چي ديؤې سترګې په شان کارکوي،درې نوري سترګې يې غيري مرکبې مثلثي شکل لرونکي دي او دمرکبو سترګو لوړ ځای لري، ديادوني وړده چي دنارينه ميږيانو سترګي دښځينه ميږيانو دسترګو څخه غټې دي.هر ميږی دوه دوربينته په شان ښکرونه لري چي دهغوئ په مرسته شيان حس کوي دانسان دلاسونو او ګوتو په شان. ميږيان دهوښيارو حشراتو دډلي څخه دي. ميږيان ځيني وړانګي چي انسان يې نه سي ليدای ويني لکه دماورأبنفش وړانګې.

ميږيان عجيبه هضمي سيستم لري چي په هغه کي خوله،مرې،معده،او کلمې شامل دي.

ښځينه ميږيان خپلې هګی دلويو ميږيانو کورونو ته نژدي اچوې.

يادي هګی دساتونکو ميږيانو دخوا ساتل کيږي؛مناسيبه تودوخه دهګيو لپاره برابروي ترڅو دميږي چيچيان دکوچني چينجي په شان بيله پښو دهګی څخه راووزې ساتونکي دهغو پالنه کوي او هغوئ ته خواړه برابروي. دميږي چيچيان 7اونی خواړه خوري ورسته ترهغه يؤ وريښمين توپ دخپل ځان لپاره اوبدي په هغه کي بيديږي دڅو ورځو دتيريدو ورسته دخوبه راکښيني؛ياد توپ پرې کوي او دهغه څخه دباندي راوزي په دي کار کي پالونکي ميږيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوئ سره مرسته کوي. پالونکي میږیان دکوچنیو میږیانو سره په پاکۍ کي مرسته کوي درهغو چي دهغوئ پښې پیداکیږي. دمیږیانو ددوو ښارونو ترمنځ کله کله جګړه کیږي:لښکر په منظمو صفونو کي دریږي؛په جنګ کي زخمیان اومړي کیږي،مړي دښار څخه دباندي باسي او نیول سوي میږیان دمریانو په شان په خپل ښار کي دخدمت لپاره ساتي. دمیږیانو کارونه ډېر انسانانو ته ورته دي.ځیني وخت میږیان دانسان لپاره هم خطر پیښوي؛دبیلګې په ډول دچت لرګي او دکتابونو پاڼې خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حشراتو کي حسي ښکرونه يا انتنونه

انسانانو دستور کتنځايونه دستورو دغوځښت ليدلو او دهوا دحالاتو دمالومولو لپاره جوړ کړي دي. څوک باور کولی سي چي په ژونديو موجوداتو کي حسي ښکرونه يا انتنونه شتون لري چي انسانان دهغوئ دسرته رسوونکو کارونو دسرته رسولو څخه ناتونه دي. حشراتو کي چي موږ يې بې ګټې او بې ارزښته بولو داسي آلي شتون لري:چي دانسانانو د دقيقترينو آلو،وسايلو سره يؤ ډول يا پر خپل ځای ورڅخه پياوړي دي.پوهان وايي په ځينو حشراتو کي داسي حسي ښکرونه شتون لري چي په هغوئ کي کيمياوي پيداکوونکي ځای پرځای سوي دي چي دموادو بوی تشخيصوي او دحشراتو حرکت او پلټنه دهمدي مالوماتو پر اساس صورت نيسي؛ياني حشرات ددي کوچني رادار دمعلوماتو دتحليل ورسته خوځښت او پلټنه کوي.په ځينو حشراتو کي حسي ښکرونه شتون لري چي دميخانيکي حسوونکو لرونکي دي،ياد انتنونه غږونه او دباد حرکت احساسولو وړتيا لري،لکه ځيني مچان چي ياد کارکوي. ياد حس کوونکي دحرماتو څخه اغيزمن کيږي. مګر کيمياوي حس کوونکي دکيمياوي ترکيبونو څخه اغيزمن کيږي. يؤبل ديادولو ټکی دادئ چي ځيني حشرات چي کوم ځای خوړه ولويږي ډېر ژر هلته راځي دا حشرات څنګه دومره ژر خبريږي،دوئ ديادو سو حس کوونکو دمالوماتو څخه کار اخلي. دغه خرمچان څنګه يؤ چټل ځای ته ژر ځان رسوي؛ځکه چي دوئ دخپلو حس کوونکو ښکرونو يا انتنونو په مرسته ديادې مادې بوی چي په هوا کي خپور سوی احساس کړی.ځيني حشرات حرارت،تودوخه مالومونکي حسي ښکرونه لري؛دغه حس کوونکي په غوماشو کي هم شتون لري . دبيلګې په ډول که دو وګړي په يؤه کوټه کي بيده وي اويؤ دهغوڅخه تبه ولري؛دبدن تودوخه يې ډېره وي:غوماشي ددري متری څخه هغه احساسوي ځکه غوماشو کي تودوخه مالومونکي انتنونه يا رادارونه شتون لري نوځکه به هغه وګړی چي تبه ولري ډېر وچيچې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهوا او چاپيريال ککړتيا

هغه څه چي انسانان يې نن په خپل ژوند کي سرته رسوي دهغوئ پر روغتيا ډېره منفي اغيزه لري. که څه هم دانسانانو په ژوند کي ډېر پرمختګونه سوي خو دبله اړخه يې دانسانانو ژوند تبا کړی دئ. ترڅو چي الوتکي ،موټرونه،لويي کارخوني او ماشينونه شتون ولري دچاپيريال ککړتيا به دکاربن ډای اوکسيډ غاز په واسطه دوام لري.دغه ګاز څه کوي؟ ياد غاز دويني هيمو ګلوبين ته ننوزې او دهغوئ سره ګډيږي.

ياد غاز دمايع سوځونکو وسايلو،الوتکو او ماشينونو په واسطه خپريږي دهيمو ګلوبين سره ګډيږي او دانسانانو په حجراتو کي داکسيجن دکمښت لامل کيږي،ځکه يادګاز داکسيجن په نسبت دويني دهموګلوبين سره 250 واري په پياوړي ډول ګډيږي.

مګر ددې کمښت زيان څه شي دئ؟ کله چي حجري داکسيجن دکموالي سره مخ سي دزړه ضربان کميږي،زړه او تنفسي سيستم داکسيجن دپوره والي لپاره دډېر فشار لاندي راځي؛په پايله کي همدغه ډېر فشار دزړه او تنفسي سيستم دبيلا بيلو ناروغيو لامل کيږي. که چيري يوڅوک د اتو ساعتونو لپاره په هغه هوا کي تنفس وکړې چي په هغې کي 1پر 1000000دکاربن ډای اوکسيډ غاز وي دنفستنګی احساس کوي.

که تاسو په ګڼ ميشتي سيمه کي ژوندکوئ او هلته ماشينونه،موټرونه د8ساعتو لپاره کاربن ډای اوکسيډګاز هوا ته خپروي او تاسو 80پر1000000څخه کم دغه غاز تنفس کړئ داکسيجن دانتقال سرعت ستاسو په وينه کي لس سلنه کميږي او وينه خپل بنسټيزه ځانګړنه دلاسه ورکوي؛په همدي خاطر دموټرونو او نورو کاربن غاز خپرونو وسايلو څخه په ډکو سيموکي وګړي دسردردئ؛لنډو مسموميتونو،دليدضعيفوالی،تنفسي،زړه او نورداخلي ناروغيو اخته کيږي.

دياد غاز په هوا کي ډېريدل يو دهغو عواملو څخه دی چي دبيلابيلو ناروغيو لامل کيږي.

الله جل جلاله هوا پاکه پيدا کړي مګر موږ هوا او چاپيريال ککړ کړل هم په خپلو وسايلو croماشينونو او هم په فساد او خپلو اخلاقو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچاپیر یـال ککړوالـی دانسـان دبـدن دبـیلا بیلـو ناروغیو،زیـاتې تـودوخي دسـمندري څپـو دراپورته کیدو ،اوشدیدو اورښتونو لامل کیږي.

دماشینونو او نوروسیلو لوړ.غونه هم دانسان روغتیا تـه زیان رسوی او یـوډول دچا پیریـال ککړوالـی دی.مـوږ باید درخپل توانـه چاپیریـال تـه دزیـان رسـوونکو غـازونو دخپرید مخـه ونیسو،ونې کښیږدو او شته ونو دغوځولو څخه ډډه وکړو.

..

پای ستاسو درنولوستونکو ددعا په هیله:ژباړن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن خپاره سوي کتابونه:

په (سمندرکي دملغرولټون) ويښونکي اوټولنيزي مقالي.

د (الماسو پنډ) دپښتو متلونودويلوځايون اوعلتونه يې.

(روڼ سيند)شعري ټولګه

(ژور اندونه)شعري ټولګه

په (کايناتو کي دقرآنکريم علمي معجزې)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library